

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı

**TÜRKİYE'DE ÇOCUK EDEBİYATI ALANINDA YAPILAN
LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İÇERİK VE YÖNTEM
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Fadime ATALAY YAKAR
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİLGİN

Burdur, 2019

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı

**TÜRKİYE'DE ÇOCUK EDEBİYATI ALANINDA YAPILAN
LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İÇERİK VE YÖNTEM
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Fadime ATALAY YAKAR
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİLGEN

Burdur, 2019

MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 09/5/2019 tarih ve 2019-286/6 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 13/6/2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Fadime ATALAY YAKAR'ın TÜRKİYE'DE ÇOCUK EDEBİYATI ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İÇERİK VE YÖNTEM AÇISINDAN İNCELENMESİ konulu tez çalışması İlköğretim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE :
(Tez Danışmanı)

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa BİLGEN

ÜYE :

Doç. Dr. Derya ARSLAN ÖZER

ÜYE :

Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin MERTOL

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim sadece Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Fadime ATALAY YAKAR

09 /05/2019

Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların

İçerik ve Yöntem Açısından İncelenmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Fadime ATALAY YAKAR

ÖZ

Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezleri içerik ve yöntem açısından ele alan bu araştırmanın temel amacı, ilgili alanda lisansüstü tezlerin konu ve yöntem eğilimlerini inceleyip gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutmaktır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini 1974-2018 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında yayınlanmış 536 yüksek lisans, 84 doktora olmak üzere toplamda 620 tez oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılmak istendiğinden örneklem alma yoluna gidilmemiş; erişime kısıtlı tezler de özet bölümlerindeki verilerle araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada kullanılan veriler, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş lisansüstü tezlere dayanmaktadır. Derlenen tezler, Microsoft Excel’de oluşturulan veri tabanı üzerinden içerik analizine tabî tutularak frekans ve yüzde oranları hesaplanmış tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırma evrenini oluşturan 620 tezin yöntem ve içeriğine dair yapılan inceleme sonucunda şu temel sonuçlara erişilmiştir: İçerikte en çok yoğunlaşılan konu çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimidir. Tezlerde en çok incelenen edebî tür süreli yayınlardır. Okul kademeleri dikkate alındığında ise tezlerde en fazla okul öncesine yönelik çocuk edebiyatı eserleri incelenmiştir. Yöntem açısından tezlerde çeşitli problemlerin olduğu saptanmıştır. Tezlerin önemli bir bölümünde ya yöntem bölümü hiç bulunmamakta ya da tezin yöntemine dair net bilgilere rastlanmamaktadır. Yöntemi belli olan tezlerde en fazla nitel yöntem, model olarak doküman inceleme modeli, veri toplama aracı olarak doküman, veri analiz tekniği olarak da içerik analizi kullanılmıştır.

Bu araştırma, çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin konu ve yöntemsel eğilimlerini ortaya çıkarmasının yanı sıra lisansüstü tezlerde yöntemsel olarak birtakım sorunların var olduğunu göstermiştir. Araştırmanın, çocuk edebiyatı alanında yapılan tezlerin konu ve yöntemsel eğilimlerine ilişkin genel bir bakış açısı sağlayarak alanın geleceğine ve daha sonraki yıllarda yapılacak tez çalışmalarına konu ve yöntemsel açıdan yön vermesi düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, edebî türler, konu, lisansüstü tezler, yöntem.

Sayfa Adedi: 193

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİLGİN

An Examination of the Contents and Methods of Postgraduate Studies carried out on Children's Literature in Turkey

(Master Thesis)

Fadime ATALAY YAKAR

ABSTRACT

The basic objective of this study which is to examine postgraduate dissertations carried out in children's literature in Turkey in terms of content and method as well as the subject and method trends of postgraduate dissertations in the relevant field to shed light on future studies.

This study was designed as a document analysis model which is one of the qualitative research methods. The population of the research consisted of 620 thesis (536 master's theses and 84 doctorates) published in the field of children's literature during 1974-2018. Since the entire population wanted to be reached, sampling was not carried out, theses restricted to access have been included in the study with the data in the summary sections. The data used in the study are based on graduate theses obtained through document review. The compiled theses are presented as tables with frequency and percentage ratios calculated by subjecting them to content analysis over the database established in Microsoft Excel.

As a result of the examination of the methodology and content of 620 theses that make up the study population, the following main conclusions have been reached: Children's literature and children's education are the most concentrated subjects. The most studied literary genres in theses are periodicals. When the school levels are taken into consideration, most of the theses examined children's literature works for the pre-school level. It has been determined that there are various problems in the majority of the theses in terms of method. Most of the theses do not have any method section or there is no clear information about the method used in the thesis. Qualitative method, document analysis model as the model, document as the data collection tool and content analysis technique as the data analysis technique were used in the theses with determined methods.

This study has not only revealed the subject and methodological tendencies of postgraduate theses in the field of children's literature but that there are some methodological problems in postgraduate theses as well. It is thought that the study will provide a general perspective on the subject and methodological tendencies of the theses carried out in the field of children's literature and give direction to the future of the field and the thesis studies to be conducted in following years.

Key Words: Children's literature, literary genres, method, postgraduate theses, subject.

Page Number: 193

Supervisor: Asist.Prof.Dr. Mustafa BİLGEN

TEŞEKKÜR

Her geçen gün yeni çalışmaların yapıldığı çocuk edebiyatı alanında hızla ilerlemeler kaydedilmektedir. Çocuk edebiyatı alanında 2017 yılının sonuna kadar yapılmış lisansüstü tezlerin konu ve yöntem dağılımlarını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın ilgili alan için yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında bilgisini ve desteğini hiç esirgemeyen kıymetli hocam, tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİLGEN'e, önerileriyle bana yol gösteren Doç. Dr. Derya ARSLAN ÖZER'e, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin MERTOL'a, Süleyman Demirel Üniversitesi Kütüphanesinden veri isteme yoluyla tezlere ulaşabilmemde destek sağlayan kütüphane görevlisi Ayşe DEMİR'e teşekkürlerimi sunarım.

Tezin başlangıcından itibaren görüşlerini eksik etmeyen, yönlendirmeleriyle tezime katkıda bulunan, doküman desteği sağlayan ayrıca süreç boyunca beni motive eden ve daima bana sevgiyle bakan kıymetli eşim Mustafa YAKAR'a; tez yazım sürecinde daha az zaman geçirmek zorunda kaldığım kendi küçük ama anlayışı büyük oğlum Yusuf Atalay YAKAR'a; beni dünyaya getiren, beni koşulsuz kucaklayan değerli anneme, babama; varlıklarıyla beni hayata bağlayan, her başarımda benden daha çok heyecanlanan, bütün sosyal planlarımız için tezimin bitmesini sabırla bekleyen dostlarım Ayşe ÜNER ve Nazife KOYUTÜRK KOÇER'e teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	i
ÖZ	ii
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	viii
TABLOLAR DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	4
1.2.1. Alt Problemler	5
1.3. Araştırmanın Amacı	5
1.4. Araştırmanın Önemi	6
1.5. Varsayımlar	7
1.6. Sınırlılıklar.....	7
BÖLÜM II.....	8
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Kuramsal Çerçeve	8
2.1.1. Çocuk Kavramı.	8
2.1.2. Edebiyat Kavramı.....	14
2.1.3. Çocuk Edebiyatı Kavramı.	18
2.1.4. Çocuk Edebiyatının Tarihsel Gelişimi	21
2.1.5. Çocuk Edebiyatı Konuları ve Okuyucu Kademeleri.....	25
2.1.6. Çocuk Edebiyatı Türleri.	28
2.1.6.1. Masal.....	28
2.1.6.2. Fabl.	29
2.1.6.3. Hikâye	30
2.1.6.4. Roman.....	32
2.1.6.5. Efsane.....	33
2.1.6.6. Destan.	34

2.1.6.7. Şiir.....	35
2.1.6.8. Fıkra.....	36
2.1.6.9. Çizgi Roman.....	36
2.1.6.10. Çocuklara Yönelik Çıkan Süreli Yayınlar.....	37
2.1.6.11. Gezi Yazıları.....	38
2.1.6.12. Anı.....	39
2.1.6.13. Biyografi.....	39
2.1.6.14. Bilimsel Buluş ve Doğa Olaylarını Anlatan Kitaplar.....	40
2.1.6.15. Çocuklara Duygu Eğitimi ve Anadili Sevgisi Kazandıran Türler.....	41
2.1.6.16. Çocuklarda Yaratıcılığı ve Kendini Anlatmayı Geliştiren Türler.....	43
2.1.7. Bilimsel Araştırma ve Tezlerde Olması Gerekenler.....	44
2.2. İlgili Araştırmalar.....	48
BÖLÜM III.....	63
YÖNTEM.....	63
3.1. Araştırmanın Modeli.....	63
3.2. Çalışma Materyali.....	64
3.3. Veri Toplama Araçları.....	64
3.4. Verilerin Analizi.....	70
BÖLÜM IV.....	73
BULGULAR VE YORUM.....	73
4.1. Lisansüstü Tezlere İlişkin Betimsel Bulgular.....	73
4.1.1. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Türü ve Yılları.....	73
4.1.2. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Yapıldıkları Üniversite, Enstitü ve Ana Bilim Dalı.....	79
4.2. Lisansüstü Tezlerin İçeriğine İlişkin Bulgular.....	84
4.2.1. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Konuları.....	85
4.2.2. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Edebî Türleri.....	92
4.2.3. Çocuk Edebiyatı Tezlerine Konu Edilen Eğitim Kademeleri.....	94
4.3. Lisansüstü Tezlerin Yöntemine İlişkin Bulgular.....	95
4.3.1 Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Yöntemin Belirtilme Durumu.....	96
4.3.2. Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Kullanılan Yöntemler.....	97

4.3.3. Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Kullanılan Modeller.	99
4.3.4. Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	102
4.3.5. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Veri Analiz Teknikleri	104
BÖLÜM V	106
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	106
5.1. Sonuç ve Tartışma	106
5.1.1. Çocuk Edebiyatı Lisansüstü Tezlerinin Betimsel Durumu.	106
5.1.2. Çocuk Edebiyatı Lisansüstü Tezlerinin İçeriksel Durumu.....	108
5.1.3. Çocuk Edebiyatı Lisansüstü Tezlerinin Yöntemsel Durumu.	109
5.2. Öneriler.....	113
KAYNAKLAR	115
EKLER.....	128
EK-1	129
ÖZGEÇMİŞ	193

KISALTMALAR

ABD: Anabilim Dalı

APA: American Psychological Association

akt.: aktaran

BSTS: Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü

DETİF: Din Eğitimi Tezleri İnceleme Formu

DR: doktora

Ed.: Editör

f: frekans

M.Ö.: Milattan Önce

s.: sayfa

UNİCEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (www.unicefturk.org)

TDK: Türk Dil Kurumu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

UNİCEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

UTM: Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi

vb.: ve benzeri

vd: ve diğerleri

YL: yüksek lisans

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

TABLolar DİZİNİ

<u>Tablolar</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Tez Türüne Göre Dağılımı	73
Tablo 2. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Yazım Yıllarına Göre Dağılımı	75
Tablo 3. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı	79
Tablo 4. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı.....	82
Tablo 5. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı..	83
Tablo 6. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Konularına Göre Dağılımı	85
Tablo 7. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Edebî Türlerine Göre Dağılımı.....	92
Tablo 8. Çocuk Edebiyatı Tezlerine Konu Edilen Eğitim Kademelerine Göre Dağılımı.	94
Tablo 9. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Yöntem Belirtilme Durumuna Göre Dağılımı.	96
Tablo 10. Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Kullanılan Yönteme Göre Dağılımı.....	97
Tablo 11. Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Kullanılan Modele Göre Dağılımı	99
Tablo 12. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Veri Toplama Aracına Göre Dağılımı	102
Tablo 13. Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılımı	104

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sekiller

Sayfa

- Şekil 1. Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Toplam Lisansüstü Tezlerin
Yıllara Göre Sayısal Dağılımı 77
- Şekil 2. Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Tez Türü
ve Yılına Göre Sayısal Dağılımı..... 78

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma ile ilgili ön bilgiler verilmiş, araştırmada ele alınan problem açıklanmış; araştırmanın amacı ve önemi ifade edilerek, varsayımlar ve sınırlılıklar belirtilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Türk Dil Kurumu (TDK) yükseköğretimi: “Ortaöğretimi tamamlayan ve ileri derecede düşünme olgunluğuna ulaşan bireylere üniversite, teknik ve meslek yüksek okulları, akademi gibi eğitim kurumlarınca planlanarak uygulanan, ortaöğretimin üstünde bir öğretim basamağıdır” (TDK, 2017) şeklinde tanımlamaktadır. Üniversiteler yükseköğretimin gerçekleştiği kurumların başında gelir. Bu açıdan üniversiteler, toplumların üst düzey eğitim-öğretim veren kurumlarıdır ve bilimsel bilginin üretim ve yaygınlaştırma merkezleridir. Bu bağlamda, toplumların gelişmesi ve ilerlemesi önemli oranda üniversitelerde verilen eğitimlerin kalitesine bağlıdır. Bir başka ifadeyle toplumların ilerlemesi, üniversitelerin belirtilen görevleri gerçekleştirme durumlarına bağlıdır. Bunun yanında, yükseköğretim kurumlarının diğer görevleri de ülkenin yetişmiş insan gücünü sağlamak ve desteklemek, toplumsal problemlere çözümler üretmek ve kültürel mirası gelecek nesillere aktarmaktır. Yükseköğretim kurumları bütün bu görevlerini lisans ve ön lisans programlarının yanı sıra lisansüstü eğitimlerle de sağlamaktadır.

Lisansüstü eğitim, yükseköğretim kurumlarının akademik bir parçasıdır. Lisansüstü eğitim, lisans eğitimini tamamlamış ve bir bilim dalında uzmanlaşmak isteyen kimselere, bu imkânı sağlamak üzere, enstitüler tarafından koordine edilen, doktora ve yüksek lisans programlarından oluşan bir eğitim türüdür (Karakütük, 1989; Semerci, 1993; Dilci, 2009; Erdem 2012; Şen, 2013). Lisansüstü eğitimle yerine getirilmesi amaçlanan görevler; araştırmacı, bilim insanı, öğretim üyesi, öğretim elemanı, yönetici vb. gibi yüksek nitelikli insan gücü yetiştirme yanında; bilimsel araştırma-

geliştirme çalışmalarıyla kalkınma ve gelişmeye katkı sağlama, sosyokültürel ve ekonomik problemlere çözüm üretme, bilim ve teknoloji üretme ve aktarmadır (Karakütük, 1989; Semerci, 1993; Meydan, 1994; Dilci, 2009; Erdem, 2012).

Yüksek lisans programı, lisansüstü eğitim programlarının ilk seviyesidir. Yüksek lisans programlarının, tezli ve tezsiz olmak üzere iki çeşidi vardır. Tezli yüksek lisans programlarının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak bilgiye erişmesini, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır (Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK], 2017). Bu bağlamda tezli yüksek lisans programı, program sonunda hem bilimsel araştırma yapabilme becerisi kazanmayı hem de ilgili alanda uzmanlaşmayı sağlar. Doktora programlarının amacı ise öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır (YÖK, 2017). Lisansüstü eğitimin sonunda yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda yeni bilgiler ortaya çıkar. Bu bilgiler hem bir probleme çözüm getirmek hem de sonraki çalışmalara ışık tutmak adına önemlidir.

Bilimsel araştırmalarla ortaya çıkan ürünlerin sayısı kadar bu ürünlerin niteliği de çok önemlidir. Nitelikli, özgün, bilime katkı sağlayıcı araştırmalar, alanların gelişimini önemli ölçülerde etkilemektedir. Bilimsel araştırmalar sonucunda ortaya çıkan bilimsel yazıların hazırlanmasında belli kuralların olması okuyucular arasında ortak bir dilin oluşmasını, iletişim kurulmasını sağlamaktadır. Bu kurallar, uzmanların sistematik çalışmalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bilimsel araştırmaların belli kurallar çerçevesinde yazılması hem literatürde şekil olarak belli bir standardın yakalanmasını hem de okuyucu ve araştırmacıların bu yazılardan en yüksek verimlilikte yararlanmasını sağlamaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012).

Araştırmalar sonucunda ortaya konulan çalışmaların niteliğini bilimsel değerlendirme çalışmaları ile anlarız. Araştırmaların nitelikleri hakkında bilgi veren bilimsel değerlendirmeler; geleceğe yönelik tahminlerde bulunmayı sağlaması, alanın geçmişini inceleyip içinde bulunduğu durumu gözler önüne sermesi ve uluslararası düzeyde alandaki yerini ortaya koyabilmesi açısından önemlidir. Araştırmaların değerlendirilmesi; bilgi üretimindeki eğilimlerin belirlenmesine, uygulama alanında ortaya çıkan problemlerin anlaşılmasına ve araştırmacılar tarafından kullanılan

yöntemlerin analiz edilmesine yönelik etkili bir araçtır (Heck & Hallinger, 2005, akt. İşçi, 2013).

Bu çalışmada değerlendirilmesi amaçlanan, bilimsel araştırma raporu olarak hazırlanan tezler, öğrencilerin bağımsız araştırma yapabilecek alan bilgisine ve yeterliliğine sahip olduğunun ve çalışma alanına katkı sağlayacak nitelikte bilimsel bilgi üretebildiğinin bir göstergesidir. Her alanda olduğu gibi çocuk edebiyatı alanında çalışan veya çalışacak araştırmacıların alanda tamamlanmış tezleri ve yayımlanmış akademik çalışmalarını izleme yoluyla gelişebilecekleri düşünülürse, üretilen çalışmaların nitelikli olması ön plana çıkar. Öncelikle çocuk edebiyatı alanında çalışma yapacak araştırmacıların bu alanla ilgili yapılmış çalışmaların genel görünümünü bilmeleri gerekir.

Çocuk edebiyatı kavramı çok tartışılan ve üzerinde bir fikir birliğine varılamayan konulardan biridir. Bazı edebiyatçılar çocuk edebiyatını, edebiyat alanından ayırtırmayı doğru bulmamaktadır (Enginün, 1984; Özgül, 2005). Bazı araştırmacılar ise çocuk edebiyatının başlı başına kendine özgü özelliklerinin olduğunu bu nedenle edebiyatın içinde ayrı bir alan olmayı hak ettiğini şu şekilde savunmaktadırlar:

Çocuklar yetişkinler gibi akla uygun ve nesnel düşünceler üretmezler. Kendilerine ait dünyalarında her değer onlar için mutlaklıdır. Yani doğru mu yanlış mı diye düşünüp karar vermek yerine, kendi dünyalarında alabildiğine özgür ve kendi hayalleri ile yaşarlar. Çocuk, ilk okumaya başladığı andan gençlik dönemine kadar olan gelişme sürecinde doğru seçilmiş kitaplarla çalışma olanağı bulursa, yazınsal metinleri okuma, anlama, değerlendirme ve yorumlama alışkanlığı kazanabilir (Dilidüzgün, 2003, s.41; 2004, s.96-97).

Görüldüğü gibi Dilidüzgün'e göre; okuma alışkanlığı, anlama ve yorumlama yeteneği ancak çocuğun küçük yaşlarda kendi dünyasına yönelik yazınsal metinleri okuyarak kazanılabilmektedir. Dursunoğlu (2007, s.32) "Çocuk edebiyatı, çocukların dil gelişimine katkıda bulunan, onların edebî ihtiyaçlarını karşılayan, çocuklar için, çocuklara göre yaratılmış edebiyattır" diyerek, çocuklar için, çocuklara göre ayrı bir edebiyatın olması gerektiğini savunmaktadır. Özellikle eğitim bilimci araştırmacılar çocuk edebiyatının ayrı bir alan olması gerektiğini savunurken edebiyatçılar, edebiyatın ayırıştırılmaması gerektiğini savunur. Bu tartışmaların bir sonucu olarak çocuk edebiyatı halen üniversitelerde bir alt disiplin olamamıştır.

Türkçe alan yazına bakıldığında önemli bir çocuk edebiyatı tarihi çalışmasına rastlanmaz. Yazıcı (2013) bu eksikliği çocuk edebiyatı eleştirisi geleneğinin

olgunlaşmamasıyla ve üniversitelerde Çocuk Edebiyatı Anabilim Dalının halen kurulmamış olmasıyla ilişkilendirmektedir. Buna karşın İstanbul Bilgi, Osman Gazi, Dokuz Eylül, Selçuk ve İbn Haldun Üniversitelerinde çocuk edebiyatı çalışmalarının yürütüldüğü Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümleri vardır. Ayrıca eğitim fakültelerinin okul öncesi, sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ve üstün zekâlılar öğretmenliği bölümlerinde de çocuk edebiyatı ders olarak okutulmaktadır (YÖK, 2018). Türk Dili Edebiyatı Bölümü ve Türk Dili Edebiyatı Öğretmenliği Bölümlerinde çocuk edebiyatı adı altında zorunlu bir ders bulunmaması dikkat çekicidir. Bazı üniversitelerde örneğin Anadolu Üniversitesi Türk Dili Edebiyatı Bölümünde, çocuk edebiyatı ve çocuk ve gençlik edebiyatı isimli seçmeli ders vardır (Anadolu Üniversitesi, 2018). Çocuk edebiyatı alanına eğitim biliminin ilgisi her geçen gün artarken, edebiyat bilimini merkeze alan çalışmalar ivme kaybetmektedir (Yazıcı, 2013).

Bir disiplinin kimlik kazanması; geriye dönük değerlendirme yapabilmesi, odaklandığı noktaları belirleyebilmesi, sonraki çalışmaları da yönlendirmesi açısından önemlidir. Kimlik kazanma sürecinde disiplin alanı ile ilgili yapılan çalışmalar ve bu çalışmaların tamamını kapsayan bütüncül değerlendirmeler çok büyük öneme sahiptir. Çocuk edebiyatı alanında yapılmış lisansüstü tezler şüphesiz bu alanın gelişmesine büyük katkı sağlamaktadır. Yapılan tezlerin odaklandığı noktaları görebilmek adına bu tezleri değerlendiren bir çalışmanın gerekliliği doğmuştur. Nitekim bu tarz çalışmalar İlgili Araştırmalar bölümünde de görüleceği gibi başka disiplinlerde de zaman zaman yapılmıştır. Bu gerekçelerle çocuk edebiyatı alanında şimdiye kadar yapılan tezlerin de böyle bir değerlendirmeye tabi tutulması uygun bulunmuştur. Çocuk edebiyatı alanında yapılan akademik çalışmalar gerek çocuk edebiyatı alanında yazılmış edebî değeri olan çalışmaları incelemesi, gerekse alanın gelişimine katkı sağlayıp bu alana kendine has bir kimlik kazandırması bakımından son derece önemlidir.

1.2. Problem Cümlesi

Çocuk edebiyatı alanında yapılan akademik çalışmaları değerlendirmeye yönelik yapılan bu araştırmanın problem cümlesini, Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında yapılmış lisansüstü tezlerin ele aldığı konular ve yöntemleri nasıldır? sorusu,

oluşturmaktadır. Bu temel problemi cevaplandırmak için aşağıdaki belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır.

1.2.1. Alt problemler. Bu araştırmanın alt problemleri şöyledir.

1. Çocuk edebiyatı lisansüstü tezleri betimsel açıdan;
  - a) Tez türüne (yüksek lisans, doktora) ve yazım yıllarına,
  - b) Yapıldıkları üniversite, enstitü ve ana bilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
2. Çocuk edebiyatı lisansüstü tezleri içerik açısından;
  - a) Konularına,
  - b) Konu edindiği edebî türlere,
  - c) Teze konu edilen eğitim kademesine göre dağılımı nasıldır?
3. Çocuk edebiyatı lisansüstü tezleri yöntemleri açısından araştırmanın;
  - a) Yönteminin belirtilip/belirtilmeme durumuna,
  - b) Yöntemine,
  - c) Modeline,
  - d) Veri toplama araçlarına,
  - e) Veri analiz tekniklerine göre nasıl bir dağılım gösterir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bir disiplin ile ilgili çalışma yapılmadan önce o disiplin ile ilgili neler yapılmış sorusuna cevap aramak gerekir. Neler yapıldığını görmek ise araştırmacıya neler yapılabileceği ile ilgili fikir verir. Bu araştırma, çocuk edebiyatı alanında üretilen tezlerde hangi konuların ne sıklıkta çalışıldığının ve hangi yöntemlerin kullanıldığının belirlenmesi, tezlerin bütüncül olarak görülmesi açısından yapılacak araştırmalara fikir sağlayacaktır.

Bu araştırmanın temel amacı Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin konu ve yöntem dağılımlarını ortaya koyarak genel bir görünüm elde etmek ve gelecekteki yapılacak çalışmalara ışık tutabilmektir. Bu bağlamda, araştırmanın amacını gerçekleştirmek için problem ve alt problemlerde belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bir bilginin ortaya çıkması ve bilime katkı sağlaması ne kadar önemliyse, bir araştırmacı için de bu bilgiye ulaşmak o kadar önemlidir. Bu açıdan bilgiye kolay, hızlı ve bütüncül bir şekilde ulaşmayı sağlayan kaynak derleme çalışmaları, çok önemlidir (Karasar, 2011). Bu araştırma da kaynak derleme çalışmalarına hizmet etmesi açısından önemli görülmektedir.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan bu çalışmanın; alanın gelişimini anlamada, hangi konuların ne sıklıkta çalışıldığını görmede ve ne tür yeni araştırmalara gereksinim duyulduğunu belirlemede yol gösterici olmayı hedeflemesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma çocuk edebiyatı alanında yapılacak araştırmalara ve araştırmacılara yararlı bir kaynak olması, araştırma konusu seçiminde yeni fikirler geliştirilmesine katkı sağlaması ve çocuk edebiyatı alanında yapılan bütün Türkçe lisansüstü tez çalışmalarını bir arada toplaması bakımından önemli görülmektedir.

İlgili Araştırmalar kısmında geniş ölçüde belirtileceği gibi alan yazın incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezleri inceleyen makaleler (Demircan, 2007; Balcı, 2012; Yazıcı, 2013) ve bildiriler (Bayazıt, 2011; Tiryaki, 2016) varken çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerini içerik ve yöntem açısından inceleyen bir tez araştırmasına rastlanmamıştır. Bu bakımdan bu çalışma çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü çalışmaları içerik ve yöntem açısından inceleyen ilk tez çalışması olma özelliğini taşır. Bu bağlamda çalışmanın, özellikle bu dalda çalışma yapmayı düşünen araştırmacılar ve danışmanlar için yol gösterici bir kaynak olması ümit edilmektedir.

1.5. Varsayımlar

- Türkiye’de yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin, Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi (UTM)’nde indekslenme çalışmalarının hatasız olarak yapıldığı;
- Türkiye’de çocuk edebiyatı alanda yapılmış tüm tezlerin enstitüler tarafından UTM’ye eksiksiz olarak ulaştırıldığı;
- UTM’de tez veri giriş formunda bulunan bilgilerin (tez konu başlığı, ana bilim dalı/bölüm vb.) tezlerin yazarları ya da ilgili enstitü görevlileri tarafından doğru bir şekilde aktarıldığı varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

- Çalışmaya sadece 1984 yılından 2017 yılının sonuna kadar yazılmış çocuk edebiyatı ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezleri dahil edilmiştir. Lisans bitirme ve doçentlik tezleri kapsam dışında tutulmuştur.
- Alman Dili ve Edebiyatı, İngiliz Dil Bilimi vb. bölümlerde yabancı dilde yazılmış çocuk edebiyatı tezleri araştırmaya dahil edilmemiş, çocuk edebiyatı kapsamına giren Türkçe dilinde yazılmış tezler kapsama dahil edilmiştir.
- Araştırma, UTM’den ve kütüphanelerden veri isteme yoluyla ulaşılabilecek Türkçe yazılmış çocuk edebiyatı tezleri ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırılan kaynakça ve bibliyografyalarda yer almayan, UTM’de yapılan eser adı ve dizin araştırmalarında kendini tanımlayamayan çocuk edebiyatı lisansüstü tezleri kapsamın dışında bırakılmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmanın bilimsel temelini oluşturan kavramlar ele alınmış ve araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Öncelikli olarak çalışmanın odak noktası olan çocuk ve edebiyat kavramları, hem yapılan tanımlardan ve farklı görüşlerden hem de çağlara göre ele alınan anlayışlardan yola çıkılarak incelenmiş; çocuk edebiyatı, çocuk edebiyatının tarihî gelişimi, çocuk edebiyatı konuları ve okuyucu kademeleri, çocuk edebiyatında kullanılan edebî türler hakkında bu araştırmayı destekleyecek bilgiler verilmiştir. Daha sonra bilimsel araştırmalar olan lisansüstü tezlerde olması gereken özelliklere ilişkin bilgiler sunulmuştur.

2.1.1. Çocuk kavramı. İnsan, doğumdan ölüme kadar birçok evreden geçmektedir. Bebeklik, çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılıktan oluşan bu evrelerin her biri kendi içinde insanın fiziksel, bilişsel, dilsel, sosyokültürel gelişimine etki etmektedir. Bebeklik, doğumdan itibaren ilk sözcüklerin ve anlamlı cümlelerin söylenmeye başladığı, bağımsız yürüme faaliyetlerinin gerçekleştirilebildiği, ortalama iki yaşına kadar süren çocukluktan önceki dönemi kapsamaktadır. Bebeklikten sonraki dönem ise çocukluk dönemidir. “Çocuk kime denir, Çocukluk dönemi hangi yaşları kapsar?” diye sorulduğunda bu sorulara verilecek yanıtlar birçok soruyu da içinde barındırmaktadır. Çünkü verilen her cevap ya da çocuk kavramına dönük yapılan her tanım, aslında farklı bir bakış açısından öte bir şey değildir. Her tanım, çocuk kavramına yeni bir boyut kazandırmaya çalışmakta ancak çocuk kavramına dönük olarak net bir ifade söylenememekte, kesin bir sınır çizilememektedir. Bu konuya ilişkin en büyük ihtilaf, çocuğun ya da çocukluğun fiziksel özelliklere göre mi bilişsel özelliklere göre mi, yoksa sosyokültürel ve dilsel gelişime göre mi ele alınması gerektiğidir. Bu kararsızlık çocuk kavramına dönük

yapılan tanımlara da yansımakta ve ortaya bazen birbiriyle örtüşen bazen de çelişebilen çok sayıda tanımın çıkmasına sebep olmaktadır (Altunbay, 2015).

İnsan hayatının şüphesiz en önemli dönemlerinden biri olan çocukluk dönemine, son birkaç yüzyıldır hak ettiği değerin verilmeye çalışılmasının gerçek nedeni, yapılan bilimsel çalışmaların, insan hayatının ilk on sekiz yılının daha sonraki yıllarda belirleyici bir özelliğe sahip olduğunun tespit edilmesindedir. Çocuk ve çocuğa verilen değerin önemsenmeye başlamasıyla birlikte araştırmacılar, çocuğun hem beden hem de ruhen yetişmesi ve gelişmesi yolunda büyük çaba harcamaktadır. 21. yüzyılda çocuk, artık bir birey olarak varlığını topluma kabul ettirmiş ve daha önceki devirlere göre, çocukluğunu yakalama ve ona sahip çıkma yolunda ilerlemektedir (Hatun, 2002).

Çocuk kavramına açıklık getirmeye çalışırken farklı görüşlerle karşı karşıya kalınmaktadır. Bu görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda da çocuk kavramının ortak kabul gören bir tanımına ulaşamadığı dikkat çekmektedir. İncelenen kaynakların birçoğunda çocuk kavramının tanımlarında birbirinden farklı görüşlerin oluşmasının asıl nedeni, farklı disiplinlerin çocuk kavramını kendi alanı içinde ve bu alanın sınırlılıklarına göre tanımlamasından kaynaklanmaktadır. Başka bir ifadeyle söylemek gerekirse çocuk kavramına; psikoloji, sosyoloji, tarih, eğitim bilimi veya hukuk gibi alanların her biri kendi çerçevelerinden bakmakta ve bu alanların sınırları içinde farklı tanımlamalar yapmaktadır (Tüfekçi Can, 2014). Alanlar arasındaki farklı yaklaşımlara ve bu yaklaşımlara göre oluşturulmuş birbiriyle ilişkili veya ilişkisiz tanımları, konuyu daha anlaşılır kılmak için burada genel olarak değerlendirmek yararlı olacaktır.

TDK (2017), çocuğu; “Bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kızdır” olarak ele alırken; Öncül tarafından hazırlanan Eğitim Bilimleri Sözlüğü (2000, s.244) çocuk kavramını, “Olgunluktan önceki bir yaşta bulunan her kız ve erkek, küçük çocuk ile yenidoğan arasında bulunan kimse, insan yavrusudur” olarak açıklamaktadır. Görüldüğü gibi bu tanımlar yeterli olmamakla beraber çocuğun tanımında hangi özelliğin dikkate alınması gerektiği de açık ve net olarak belirtilmemektedir. Çocuk kavramına araştırmacılar da tanımlamalar yapmaktadır. Oğuzkan (2001, s. 2) çocuk kavramını: “bebeklik dönemi ile ergenlik çağı arasındaki, gelişme döneminde bulunan insan”; Yalçın ve Aytaş (2003, s. 13), “genellikle bedensel ve zihinsel gelişim bakımından insanoğlunun 0-16 yaş grubu”; İnal (2007, s.

17), “bebeklikten ergenliğin başlangıcına kadar süren devre içinde bulunanlar” olarak ele alırken; Şimşek, Arslan ve Yakar (2011) çocuğu dört aşamadan oluşan çocukluk döneminden ibaret görür. Bu dönemin birinci evresinin doğumdan yaklaşık üç haftalık oluncaya kadar, ikinci evresinin on sekizinci aya kadar, üçüncü evresinin 6-7 yaşına kadar, dördüncü ve son evresinin ise ergenlik çağına kadar sürdüğünü, bu evrelerin çocuğun bedensel ve psikomotor gelişimine göre belirlendiğini ifade eder. Görüldüğü gibi bu araştırmacıların odaklandığı nokta yaş aralığıdır.

Çocuğa yönelik tanımlar genel anlamda bebeklik ve erginlik dönemi arasını kapsamaktadır. Yapılan diğer tanımlar ve sınıflandırmalarda çocukluk döneminin 0-16, 0-14, 2-16, 2-14 yaş aralıkları çerçevesinde ele alınmakta olduğu görülür. Bu farklılık çocuğun gelişimine paralel olarak değişebildiği gibi toplumdan topluma ve kültürden kültüre de değişebilmektedir. Bununla birlikte alınan eğitimin, sosyokültürel çevrenin ve teknolojik yaşantıya olan bağlılığın da çocukluk çağının belirlenmesinde etkili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla yaşa ya da fiziksel gelişmişliğe dayalı bir tanım yapılması yeterli değildir. Çocuk, kendi ruh hâli ve duygusal yapısı gibi sürekli değişken olduğundan net ve her yönüyle bir tanımın yapılması kolay olmamaktadır (Altunbay, 2015).

Yapılan bu genel tanımlamalar çocuğun yaşına ve fiziksel özelliklerine bakılarak şekillenmektedir. Halbuki yaş, bireyin doğduğu andan itibaren dünyanın güneş çevresindeki dönme sayısıdır. Ancak yaşlanma süreci, yaş ile gelen değişimler, farklı yaş gruplarındaki insanlar arasındaki farklılıklar vb. önemli konular olarak görülmektedir. Yaşa ilişkin değişimlerin ve değerlendirmelerin birçoğu bireyin içinde yaşadığı toplum tarafından belirlenmektedir (Onur, 2011). Aynı yaştaki çocuklar arasında bile bireysel farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Örneğin: Anne babanın eğitim durumu, gelir durumu, tutum ve davranışları, içinde yaşanılan toplumun sosyokültürel özellikleri, beslenme, sağlık hizmetleri gibi faktörler çocuk gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Çünkü farklı eğitim-öğretim ortamları, tutum ve davranış biçimleri çocukta farklı etkiler ortaya çıkarmaktadır. Ancak, çocuk kavramı ve bu alana dönük çalışmalar Montessori (1982, s. 107) tarafından şu sözlerle şiddetle eleştirilmektedir: “Yetişkinler çevresi, çocuklar için uygun bir çevre olmak şöyle dursun, onların dirençlerini artıran, davranışlarını çarpıtan bir engeller bileşimidir. Çocuk ruh bilimi ve eğitimi, çocukların değil yetişkinlerin görüş açısından ele

alınmıştır. Öyleyse varılan bütün sonuçlar temelinden değişecektir”. Montessori’ye göre yetişkinler, çocukların gelişimlerini etkilemekle kalmamış, aynı zamanda çocuğu kendi görüşleri doğrultusunda yetiştirecek bir eğitim anlayışı öne sürmektedir.

Çocuk kavramına toplumsal kurallar ve hukuk açısından bakacak olursak; iki türlü kabuller karşımıza çıkar birincisi geçmişe eskilere dayanan örf, adet, gelenek-görenek gibi toplumsal kabullerdir. Bunlar genelde sünnet, ad verme, eğitime, okula gönderme vb. gibi etkinliklerdir. İkincisi ise geçmişe yakın zamanlara dayanan anayasal düzenlemelerle çocuğun hukukî açıdan güvence altına alınmasıdır. Çocukların yetişkinlerden farklı olarak kendilerine özgü ihtiyaçları ve isteklerinin olduğunun fark edilmesiyle birlikte çocuk hakları kavramı gündeme gelmiş bu alanda uluslararası bir çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Dünya üzerindeki tüm çocukların özel ve değerli olduğu, çocuğa özel olarak ilgi göstermenin gerekliliği düşüncesinden hareketle 1923 yılında, Uluslararası Çocuklara Yardım Derneğince çocuk hakları konusu gündeme getirilmiş; 1924 tarihli Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi, Milletler Cemiyeti tarafından benimsenmiştir. Birleşmiş Milletlerin kurulmasının ardından, Milletler Cemiyeti çocukların korunması sorununu inceleme görevlerini bu örgüte aktarmıştır. Üye devletlerden bazıları Çocuk Hakları Bildirisi’nin devletleri hukuksal açıdan bağlayıcı bir sözleşme olmasını önermişlerdir, fakat üye devletlerin çoğu uygulama zorunluluğu olmayan ve hukuksal bağlayıcılığı bulunmayan bu genel ilkeler şeklindeki bildirgeye taraf olduklarını bildirmişlerdir. Bu öneriler doğrultusunda tasarı yeniden gözden geçirilerek 20 Kasım 1959 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi adı altında kabul edilmiştir. Daha sonra Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde Çocuk Hakları Sözleşmesi kabul edilmiştir (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu [UNİCEF], 2018).

Çocuk Hakları Sözleşmesine göre on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır. Dünyadaki eğitim politikaları, savaşlar, çalıştırılan çocuklar, açlıkla ve yoksullukla mücadele eden çocukların oranına bakıldığında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun bu ifadesinin dünya üzerinde çocuk tanımında ve çocuk haklarının güvence altına alınmasında çok da bir geçerliği ve yaptırımı olmadığı görülmektedir (UNİCEF, 2018).

Türkiye’de çocukluk kavramının önemini gündeme getiren en önemli şahsiyetlerden biri hiç şüphesiz Mustafa Kemal Atatürk’tür. Büyük önder Atatürk’ün düşüncesinde çocuklar, milletin geleceğidir. Onlara duyduğu sarsılmaz güvenin ve büyük sevginin ifadesi olarak, millî bayram olan 23 Nisan’ı çocuklara armağan etmiştir. Atatürk, Büyük Millet Meclisinin açılmasından dört yıl sonra 23 Nisan 1924’te 23 Nisan gününün bayram olarak kutlanmasına karar vermiştir. Bu tarihten 5 yıl sonra 23 Nisan 1929’da bu bayramı çocuklara armağan etmiştir ve 23 Nisan ilk defa 1929 yılında Çocuk Bayramı olarak da kutlanmaya başlanmıştır. 1979’da yine ilk olarak altı ülkenin katılımıyla uluslararası boyuta taşıdığımız bu millî bayramımıza, ortalama olarak her yıl kırkın üzerinde ülkeden gelen ve Türk çocuklarının misafiri olan yabancı ülke çocukları da katılmaktadır. Dünya’da çocuklarına bayram hediye eden ve bu bayramı bütün dünya ile paylaşan ilk ve tek ülke Türkiye’dir. Türk milletinin gönlünde, onun bağımsızlığının sarsılmaz ifadesi olarak en önemli yeri işgâl eden 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, her yıl yurdumuzda ve yurtdışındaki temsilciliklerimizde, bütün kurumlarımızda, okullarımızda ve her evde çeşitli etkinliklerle kutlanarak millî birliğimizin kenetlenmiş ifadesini temsil etmektedir (Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM], 2019).

Çocuk haklarının korunması ve güvence altına alınması ile ilgili önemli faaliyetleri ve yayınları bulunan Mustafa Ruhi Şirin’in kuruculuğunu yaptığı Çocuk Vakfı tarafından 2012 yılında Dünya Çocuk Hakları Bildirgesi’nin yanı sıra çocuğun anayasadaki yerinin yeniden belirlenmesi amacıyla bir rapor yayınlanmış ve bu raporda var olan anayasanın çocukları göz ardı ettiğini, çocukların daha çok öne çıkarıldığı bir anayasaya ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Sosyolojik açıdan çocuk kavramına bakıldığında genel olarak akla masumiyet, oyun ve sevgi kavramları gelir. Genel olarak bütün çocukların masum ve günahsız olduklarına inanılır. Doğuştan korunmasız olan çocuklar bakıma, güvene, sevmeye ve seilmeye ihtiyaç duyarlar. Ancak zaman zaman bunun tersi yönde görüşlerle de karşılaşılmaktadır (Onur, 2005). Ünlü sosyolog Jenks’in çocukluğun kültürel ve tarihsel boyutunu incelerken yaptığı sınıflandırma bu iki zıt görüşü desteklemesi açısından önemlidir. Bu sınıflandırmada çocukluk, Diyonizosçu ve Apolloncu çocukluk görüşü olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Jenks (1983) bu görüşünü şöyle açıklamaktadır:

Diyonizosçu çocuk imgesi çocuğun içinde bir kötülük ya da çürümüşlük olduğu görüşüne dayanıyor. Bu imgenin kökü ilk günah öğretisindedir. Çocuğa ilişkin bu görüşe Hıristiyanlık önemli bir destek sağlıyor. Bu görüş daha sonra Freud'un id kavramında ve çocuk cinselliği kuramında yeniden ortaya çıkıyor. Appolloncu çocuk imgesi ise bebeklerin masum, meleksi, doğal olarak iyi oldukları anlayışına dayanıyor. (akt. Onur, 2005, s. 25).

Elif Şafak 2007 yılında bloğunda kaleme aldığı, *Çocukların Gaddarlığı* başlıklı yazısında çocukluğu ilk iktidar mücadelesinin başlangıcı olarak görür ve şunları söyler:

Güzeldir çocuklar, güzeldir hem de nasıl, ama gaddardırlar kimi zaman. İktidar ilişkilerinden arınmış değildir çocukluk. Kıskançlıklardan, bencilliklerden, egodan uzak değildir sandığımız ya da sanmak istediğimiz kadar. Çocukların kendi yaşitlarına yönelik acımasızlıkları, haksızlıkları, nice edebiyat ve sinema eserine konu olmuştur şimdiye kadar. İzleri kalır bunların, seneler seneler boyu... Hepimizin bir Ömer Seyfettin vâri Kaşığı hikâyesi vardır belki de. Çocukken haksızlık ettiğimiz bir başka çocuk, belki kardeş ya da arkadaş. İncittiklerimiz, isteyerek ya da istemeden. Büyüyünce tabii ayrılır yollar. Hiçbir zaman çocukken canını yaktığımız o diğer çocuklardan özür dileme fırsatını vermez bize hayat. Oysa bir kırılma noktasıdır küçükken yaptığımız haksızlıklar. Ne melek ne cici bici ne kâğıt bebek, tam tersine, zaafı ve hırsı olan bir Âdem oğlu Havva kızı olduğumuzu anladığımız andır (Şafak, 2007).

Yazar bu anlatımında çocukların acımasız olduklarına, çocukluğun olumsuz yönlerine vurgu yapar. Çocuğa ve çocukluk kavramına yönelişte semavî dinlerin de önemli bir katkısının olduğu ve çocuğa yönelik algının biçimlenmesinde yönlendirici olduğu yadsınamaz. Buna verilebilecek en iyi örneklerden bir tanesi kutsal kitaplarda yer alan ve Hz. Musa'ya ait olan kıssadır. Kıssaya göre o çağlarda hüküm süren Firavun, bir kehanet üzerine kendi sonunu getirebileceğinden korktuğu için bütün erkek çocukları birer tehlike olarak görür ve hepsinin öldürülmesini emreder. Bunun üzerine Hz. Musa bir sandıkla suya bırakılır ve diğer olaylar cereyan eder. Burada önemli olan nokta, bir çocuğun tehlike olarak görülebileceği düşüncesidir. 18. yüzyılda Avrupa'da çocukların sokakta oyun oynamalarının dahi yasaklandığı bilinir (Onur, 2005). Bu ve benzeri görüşte olan birçok kişi çocuğun doğuştan gelen kötülük içgüdüsüne hâkim olduğunu düşünmekte ve Elif Şafak gibi çocuğun acımasız olduğu noktasında birleşmektedirler.

İslamiyet'teki her insanın günahsız olarak doğduğu, dolayısıyla masum ve temiz olduğu inancı da Apolloncu görüşe örnektir. Durkheim (2010, s. 261), "Gözlenen olgularda çocuğa atfedilen içselleştirilmiş bir egoizmden söz edebilmek mümkün değildir. Hiç kuşkusuz paylaşım duygusu, çocukta, olabilecek en alt seviyededir. Çocuk henüz yeni yeni bir bilinç düzeyine sahip olmaktadır. Bu bilinç düzeyiyse yakın çevreyle sınırlıdır" diyerek, çocuğun acımasız olduğu görüşünü reddetmekte ve

çocuğun olumsuz sayılabilecek davranışlarının altında yatan asıl nedenin, onun bilincinin tam olarak gelişmemesi olduğunu savunmaktadır. Dolayısıyla bilişsel olarak ve ahlakî olarak tam gelişmemiş bir çocuğun, yaptıklarından da sorumlu tutulamayacağı üzerinde durur. Özetle Apolloncu görüşe göre çocukluk masumiyet ve iyilikle sembolize edilirken, Dionizosçu görüşe göre çocukluğun olumsuz özelliklerinin de olduğu bunların yok sayılamayacağı üzerinde durulmaktadır. Çocukluk konusunu araştıran araştırmacılar da bu iki görüşü destekler nitelikte tespitlerde bulunmaktadırlar.

Genel olarak, çocukluk dönemi iki ile on beş yaş arasını kapsayan bir dönem olarak ele alınsa da bu dönemdeki çocukların her birinin hem biyolojik hem psikolojik hem de sosyolojik açıdan birbirlerinden farklı oldukları saptanmıştır. Bu nedenle bilimsel olarak yapılan inceleme ve araştırmalar neticesinde çocukluk dönemi de kendi içinde alt kısımlara ayrılmaktadır. Oğuzkan (2001, s. 2) çocukluk dönemini: “ilk çocukluk çağı (oyun çağı): 2–6 yaş arası, ikinci çocukluk çağı (okul çağı): 6–10 veya 6–12 yaş arası, son çocukluk çağı (erinlik çağı): 10–13 veya 12–14 yaş arası” olmak üzere üç kısma ayırmıştır.

Buraya kadar, çocuk ve çocukluk dönemi kavramları açıklanmaya çalışılmıştır. Çocuk kavramının farklı bilim dalları açısından tanımları yapılmıştır. Bundan sonra ise, edebiyat kavramı tanımlanarak çocuk edebiyatı kavramı ile vurgulanmak istenenin ne olduğu açıklanmaya çalışılacaktır.

2.1.2. Edebiyat kavramı. Edebiyat terimi ile ilgili geçmişten günümüze kadar birçok düşünür, edebiyat kuramcısı, yazar ve edebiyat eleştirmeni tanımlar yapmış, edebiyat terimini yorumlamış ve anlamlandırmaya çalışmıştır. Ancak bu tanımlardan hiçbiri genel kabul gören bir görüş hâline gelmemiştir. Platon ve Aristo gibi düşünürlerin de dâhil olduğu birçok düşünür ve edebiyat kuramcısı edebiyat terimini farklı özellikleri ile tanımlamışlardır. Sonraki dönemlerde bu tanımlar hep tartışmalı bulunup, genel kabul görmemiştir. Edebiyat teriminin tam olarak neyi ifade ettiği veya edebiyat terimi ile ne anlatılmak istendiği yüzyıllardır süregelen bir tartışma konusu olmuştur. Edebiyat teriminin anlamlarını çeşitli kaynaklardan inceleyecek olursak, Türk Dil Kurumunca hazırlanan sözlükte edebiyat terimi: “Duygu, düşünce, hayal ve gerçekleşen olayların dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı,

yazın” (TDK, 2017) olarak tanımlanmaktadır. Yine Türk Dil Kurumunca hazırlanan Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü (BSTS, 2017)’nde edebiyat terimi: “Sanatsal açıdan insanda estetik duyguyu açığa çıkaracak değerde meydana getirilmiş şiir, hikâye, roman, söylev, sahne eseri gibi nazım veya nesir halindeki eserlerin hepsi” olarak tanımlanmıştır. Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü (2003, s. 134)’nde ise edebiyat: “Sözün başkaları için ilgi, heyecan uyandıracak biçimde, sanat sayılacak bütünlükler oluşturmak üzere kullanılmasıdır” şeklinde tanımlanmaktadır.

Avrupa’da daha çok literatür kelimesi ile karşılanan edebiyat Türkçe’ye Arapça ‘dan girmiş bir terimdir. Arapça e-d-b kökünden türetilmiştir. Edep; güzel ahlak anlamına gelmektedir. Şinasi, bu terimin edîp terimiyle aynı kökten türetildiğine özellikle dikkat çekmiş ve edebiyat terimini insana iyi huy öğreten bilim anlamında kullanmıştır. Ne var ki, 19. yüzyıl Türk Edebiyatının önde gelen isimlerinden olan Namık Kemal ve Recaizade Mahmut Ekrem edebiyatı işlevsel açıdan farklı şekilde değerlendirmişlerdir. Namık Kemal edebiyatın asıl gayesinin ahlâkı süslemek olduğunu ileri sürerken, Recaizade Mahmut Ekrem ise edebiyatın fikirleri terbiye edici, vicdanı arındırıcı bir işlevi olduğunu savunmaktadır (Genç, 2006).

İnsanın iç dünyasına ve düşünce dünyasına etki etmesi bakımından edebiyat önemli olmakla birlikte güzel söz söyleme ihtiyacı esas kabul edilir. “Güzel söz söylemenin (belagatin) üç temel esası bulunmaktadır. Bu esaslar sırasıyla şöyledir: “sağlam bir cümle yapısına sahip olmak (meani), sözün estetik yönden güzel olması (bedii), söz sanatlarına sahip olması (beyani) esaslarıdır” (Deniz, 2013, s. 19).

Edebiyat güzel sanatların ana kollarından birisidir. Çetişli (2001, s. 21) edebiyatı şöyle tanımlar: “Edebiyat da bütün sanat dalları gibi insanın güzellik karşısındaki duygusu ve güzele olan ilgisinin; tabii ve metafizik güzellikler karşısında hissettiği hayranlık ve heyecanının sonucu olarak dil ile yarattığı bir sanat; bir güzelliştir”. Edebiyat kurguya dayalı olmakla birlikte gerçek yaşamdan izlerle doludur. Roman, hikâye, şiir gibi türlerde kurgu ve insan yaşamından örnekler iç içedir. Edebiyat insanlara, sanatçı duyarlığı ile kurgulanmış bir yaşam sunar. Yaşama yeni anlamlar katar. Lukens (1999) aşağıdaki sözleriyle edebiyatın insana başka hayatları bile yaşama olanağı sunacağını vurgulamaktadır:

Bizlerin, kendi yaşamımız dışında, bir başkasının hayatını yaşamamız, bir başka yaşam sürmemiz olanaksızdır. Edebiyat, bizlere Fransız Devrimi sırasında, Vikingler döneminde veya Amerikan kolonileri zamanında yaşama fırsatı yaratır. İyi bir öykü aracılığıyla Mississippi kenarındaki küçük bir kasabada, esirlerin tutulduğu bir geminin deposunda, Appalachia (Apalaş) Dağları'nın tepelerinde hatta bir hisarın küçük kulesinde yaşayabiliriz. Bizim yaşamımız dışında başka yaşamları yaşama olanağımız kütüphane raflarındaki kitaplar kadar sınırsızdır (akt. Sever, 2013, s. 11-12).

Edebiyat kavramı birçok edebiyatçı tarafından da tanımlanmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır. Dursunoğlu (2007, s. 27) edebiyatı “Duygu, düşünce ve hayallerin söz ve yazı hâlinde güzel, etkili bir şekilde anlatılması sanatıdır” ifadesiyle Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ndekine benzer şekilde tanımlamaktadır. Kavcar (1999, s. 4) ise bu tanıma daha da genişleterek edebiyatı aşağıdaki şekilde tanımlamaktadır:

Çağlar boyunca insanoğlunun duyduğu, düşündüğü ve yaptığı her şeyi zengin ve en etkili biçimde ortaya koyan bir sanattır. Eğitim bakımından değeri, insana çok çeşitli duyma, düşünme ve hareket etme örnekleri vermesidir. İnsan ancak böyle geniş bir ortam içinde kendisine uygun olan yolu seçme özgürlüğünü kazanır. Tek bir roman okumak bile, bize insanların karakter yapısı, sosyal durumu, duygu ve düşünce bakımından ne kadar farklı olduklarını göstermeye yeter.

Aytaç (1990) edebiyatı estetik bir eğitim aracı olarak görür ve işlevini, kişinin duygularını eğitime, duygu akıl dengesinin oluşması gibi süreçlerle ilişkilendirerek açıklamaya çalışmaktadır. Ona göre yazarlar eserlerini yaşayarak ve okuyarak edindiği deneyimlerden çıkardığı kurmaca gerçekliğe dayandırmaktadır. Kurmaca gerçekliğin içinde hem hayal gücü hem de gerçekliğin bir arada olduğunu düşünür.

Edebiyatın kullandığı malzeme dildir. Dil ise milli bir unsurdur. Belli bir ülkeye veya belli bir topluluğa ait olan dilin kendine özgü bir yapısı vardır. Bu nedenle, edebiyatın diğer sanat dalları ile benzeşmesi mümkün değildir. Resim, heykel, müzik vb. güzel sanatlarda verilen eserlerin her birinin kullandığı materyal uluslararası alanda aynıdır. Ancak bu durum edebî sanatlar için geçerli değildir, çünkü kullanılan dil her millette farklılık gösterir. Bu özel terimin tam olarak açıklanamaması, belki de edebiyatın zamanlar üstü bir değere sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü yaratılan herhangi bir eser, yalnızca yazıldığı çağa ait değildir. Bu özelliği nedeniyle, edebiyatın geleneksel değerleri koruma; bu değerleri gelecek nesillere aktarma ve hatta çeviri yoluyla diğer milletlere de ulaştırma gibi hiç de küçümsenemeyecek oldukça özel ve önemli bir işlevi vardır. Özetlemek gerekirse, edebiyat terimi ile anlatılmak istenenin ne olduğuna dair ortak bir görüş oluşmamakla birlikte, Tüfekçi Can (2012, s. 5) edebiyat terimini ile ilgili tanımlamaları şu şekilde özetlemektedir:

Edebiyat, canlı ve sürekli gelişen bir malzeme olarak dili kullanan; kurmaca ve/veya gerçek dünyanın yaşantılarını konu edinen; hayal gücü ve/veya yaratıcılığın ürünü olan;

dilin kullanılmasında farkındalık yaratan, yaratıldığı zamanın ötesinde bir değere sahip olan, kaynağını hem sözlü hem de yazılı kültüre ait söylemlerden alan ve edebî nitelik taşıyan metinlerin tümüne verilen addır.

Edebiyatın tarihsel sürecine kısaca değinecek olursak. Batı dünyasında, edebiyatla ilgili ilk görüş ve tartışmalar, M.Ö. 4. yüzyılda Platon'un; Ion, Phaedrus, Menon, ve De Respublica gibi diyaloglarında yer almış ve Platon'un da içinde bulunduğu idealistik felsefe içinde edebiyat terimi yorumlanmaya çalışılmıştır. Edebiyat ile ilgili temel felsefî görüşlerin yapılandırılmasında Platon başı çekse de edebiyat hakkında ilk ciddi görüşler Aristo'nun, Poetics ve Rhetoric adlı eserlerinde ortaya atılmıştır. Edebiyat kuramının öncüsü olarak kabul edilen Aristo, bu iki eserinde tragedya ve dramatik şiirin insan ruhu üzerindeki etkisi, sanatçının sanatını yansıtması, edebiyat kuralları ve sanatın işlevi gibi konular üzerinde durmuştur. Aristo'nun edebiyat hakkındaki görüşlerinin bir kısmı insan ruhu ve insan ruhunun derinliklerini içermesi nedeniyle, bunları edebiyatın yanında psikoloji içerikli konular olarak da değerlendirmek mümkündür (Özdemir, 1994).

14. yüzyıla kadar edebiyat üzerine ciddi eserler yazılmamıştır. Bu yüzyıldan sonra edebiyat hakkında yazılan eserlerin daha çok retorik, üslup ve yazım kuralları gibi konular üzerinde yoğunlaştığı bilinmektedir. Fransa'da 16. ve 17. yüzyılda ortaya çıkan eserler edebiyat kuramına yön veren eserler arasındadır. İngiltere'de ise, Rönesans döneminde edebiyatın işlevi sorgulanmış ve edebiyatın asıl işlevinin bireyleri ahlaki yönden eğitmek olduğu düşüncesi ağır basmıştır. 18. yüzyıl İngiltere'sinde edebiyat akımının kuramsal kitapları denilebilecek kitaplar basılmıştır. 19. yüzyılda edebiyatın tarih ve sosyal oluşumların bir parçası olduğu iddia edilmiştir. Edebiyat genel olarak dönemdeki felsefî akımlardan etkilenmiştir. 20. yüzyılda eleştirmenler, edebî esere yazarın hayatı, yazıldığı devrin sosyolojik ve tarihi özellikleri gibi edebiyat dışı açılardan değil metnin kendi özel yapısı çerçevesinde bakılması ve metnin edebîlik özelliğinin kendi içinde incelenip değerlendirilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Ancak bir süre sonra, edebiyatın sadece kendi içinde var olmadığı ve onu oluşturan tarih, felsefe, sosyoloji, psikoloji gibi dışarıdan alınan unsurlar ve başka alanlardan da yararlanması gerektiğiyle ilgili bir görüş oluşmuş ve edebiyat katı bir bakış açısından kurtularak daha esnek bir zemine kaymıştır (Wellek & Warren, 1983).

Kısacası edebiyatın bir bilim dalı olarak gelişmesi yüzyıllar süren bir süreci kapsamaktadır. Bu bölümde edebiyat ve edebiyatın gelişimi ile ilgili kısa bilgiler verilmiştir. Şimdi de çocuk kavramı ve edebiyat kavramının birleşiminden doğmuş bir kavram olan çocuk edebiyatı kavramı açıklanmaya çalışılacaktır.

2.1.3. Çocuk edebiyatı kavramı. Çocuk ve edebiyat kavramlarının birleşiminden doğmuş çocuk edebiyatı kavramı 17. yüzyılın başlarında ortaya çıkmasından günümüze kadar edebiyatçılardan eleştirmenlere, politikacılardan toplum bilimcilere, editörlere ebeveynlere ve eğitim bilimcilerden kütüphanecilere kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan toplulukların yoğun eleştirisi altında gelişmeye devam etmektedir. Çocuk edebiyatı, özellikle 20. yüzyılda edebî bilimlerde tartışma konusunun ilgi odağı haline gelmiştir. Bu tartışmalar çoğunlukla şu noktalar üzerine odaklanmaktadır: Çocuk edebiyatı, edebiyat mıdır?, Çocuk edebiyatı, edebiyat ise genel edebiyatın içinde bir alt kol mudur?, Edebiyatın çocuğa ya da yetişkine göresi olur mu?, Çocuklar için ayrı bir edebiyat olmalı mı?, Çocuk edebiyatı eserleri yetişkin edebiyatı eserlerinde seçilerek mi oluşturulmalı yoksa onlar için özel olarak mı yazılmalı?, Madem çocuk edebiyatı, çocuklara ait bir edebiyat o zaman eserlerin çocuklar tarafından kaleme alınması gerekmez mi? Bu sorular, geçmişte tartışma konusu olmuş ve günümüzde de tartışılmakta ve belki de gelecek yıllarda da tartışma konusu olmaya devam edecektir. Bunların içinde özellikle, çocuk edebiyatının sınıflandırılması en önemli tartışma konularından birini oluşturmaktadır. Çocuk edebiyatının genel edebiyatın bir alt kolu mu, yoksa ikincil derecede önemli bir edebiyat mı olduğu yolundaki tartışmalar halen sürmektedir. Bu tartışmalar sürerken, bu alanla ilgili bilimsel çalışmaların artarak devam ettiği ve birçok araştırmacının bu alana yöneldiği de ortadadır.

Genel olarak edebiyatın içinde yeni bir alan olarak ortaya çıkan çocuk edebiyatının sınırlarının belirlenmesi konusunda, çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliği kavramları önemli ölçütler olmuştur. Önceleri çocuk, sosyal yaşamda ve edebiyatta edilgen bir varlık iken; çocuk kavramı başlığı altında belirtildiği gibi çocuk gerçekliğinin keşfi ile etken bir unsur haline gelmiş ve çocuk edebiyatı kavramı zamanla çocuklar için meydana getirilen eserlerin tümünü ifade etmek için kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle çocuk kavramının tanımlanması ve tarihî süreçte çocuğun ilgi ve

ihtiyaçlarının, isteklerinin yetişkinlerden farklı olduğu noktasında hem fikir olunması çocuk edebiyatı kavramının da doğuşuna zemin hazırlamıştır.

Çocuk edebiyatı kavramı Türkçe literatürde çocuk yazını olarak da geçmektedir. Çocuk edebiyatı tanımlamalarına bakacak olursak TDK tarafından hazırlanan sözlükte çocuk edebiyatı terimi: “Çocukların hayatı kavramasına yardımcı olacak, okuma sevgisini aşıl原因, hayal gücünü geliştirici, eğitici bir edebiyat türüdür” (TDK, 2018) olarak tanımlanır. Yine TDK tarafından hazırlanmış BSTS’de çocuk edebiyatı kavramını iki şekilde tanımlanmaktadır. Birinci tanımda: “Usta yazarlarca özellikle çocuklar için yazılmış olan ve üstün sanat nitelikleri taşıyan yapıtlardan oluşan edebiyattır” olarak tanımlanırken; ikincisinde, “Çocukların yararlanabileceği her türlü yayını kapsayan bir edebiyat alanıdır” olarak tanımlanmaktadır (BSTS, 2017).

Çocuk edebiyatı kavramı için değişik alanlardaki sosyal bilimciler çeşitli tanımlar yapmıştır. Çocuk edebiyatı teorisi üzerinde çok sayıda çalışması bulunan Sever (2013, s. 17) çocuk edebiyatını: “Erken çocukluk dönemlerinden başlayıp ergenlik dönemini de içine alan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimine ve anlama düzeylerine uygun olarak, duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” şeklinde tanımlayarak çocuk edebiyatının özellikle dilsel özelliklerine vurgu yapmaktadır. Oğuzkan (2001, s. 3) “Usta yazarlar tarafından özellikle çocuklar için yazılmış olan ve üstün sanat nitelikleri taşıyan eserlere verilen genel addır” şeklinde tanımlamaktadır. Şirin (2000, s. 10) ise “Çocuk edebiyatı önce edebiyattır. Edebiyat yönü ile edebiyatın içinde en incelikli yazarlık biçimidir. Her yaştan okurun ilgisini çekebilen, okunabilen, dili, anlatımı ve biçimi ile edebiyatın içinde yeni bir türdür” diyerek, çocuğa çocuk olduğunu hatırlatan ve onu küçümseyen bir edebiyatın çocuk dünyasını yansıtamayacağından söz etmektedir. Bilkan (2005) özellikle yaş aralığına dikkati çekerek 2-14 yaş aralığındaki çocukların duygu ve düşüncelerine hitaben yazılı ve sözlü edebî türlerin çocuk edebiyatı olarak tanımlanabileceğini ifade etmektedir.

Yukarıda yer alan çocuk edebiyatı tanımlarında görülen ortak özellik çocuğa yönelik kavramının bu tanımların tümünde vurgulanmış olmasıdır. Tanımlarda dikkat çeken diğer bir özellik ise, çocuk edebiyatı ürünlerinin niteliğine yönelik tespitleri içermesidir.

Çocuk edebiyatının varlığı ya da var olamayacağı noktasında gelişen tartışmalar günümüzde de devam etmektedir. Bu tartışmalar, kuşkusuz çocuk edebiyatının gelişimine katkı sağlamaktadır. Çocuk edebiyatının, edebiyatın genel kapsam alanındaki yerinin doğru olarak izah edilmesinde, çocuğu veya edebiyatı öne alan çocuk edebiyatı tanımlarını incelemenin yararı bulunmaktadır. Bu tanımlardan birinde Nas (2002, s. 45) edebiyat ve çocuk edebiyatının birbirinden çok da ayrı düşünölemeyeceğini aşğıdaki gerekçelerle ifade eder:

Çocuk vardır, çocukluk diye bir dönem vardır. Çocuğun düşünme, algılama biçimi yetişkinden farklıdır. Çocuk, insandır. Bu insan edebiyattan yoksun bırakılamayacağına göre, onun için edebiyat yapılacaktır, bu da çocuk edebiyatıdır. Ama bu böyle diye çocuğa yoz, düzeysiz, kof ürünler sunulamaz. Edebiyat için ne geçerliyse çocuk edebiyatı için de o geçerlidir. Hem çocuk hem edebiyat gözetilir.

Bazı araştırmacılar da çocuk edebiyatının özerkliğine vurgu yapmaktadırlar. Edebiyat ve çocuk edebiyatı kavramlarının ayrı ayrı ele alınması gerektiği düşüncesinde olan Yalçın ve Aytas (2003); edebiyatı, malzemesi dile dayanan sözlü ve yazılı ürünlerin tamamı olarak adlandırırken; çocuk edebiyatını, edebiyat genel kavramı içinde yer almakla beraber, kendine özgü şekil ve içerik özellikleri barındıran, farklı bir tanımlamaya ihtiyaç duyulan bir kavram olması gerektiğini savunur.

Çocuk edebiyatının kavram ve kapsamına yönelik tartışmalar, Türkiye’de olduğu gibi dünyanın diğer birçok ülkesinde de çocuk edebiyatı teorisi çalışanlar arasında sürmektedir. Bu alandaki çalışmalarıyla tanınmış bir eğitimci olan Jacob (1955), çocukların niçin edebiyat eserlerine muhtaç olduklarını altı nedene bağlayarak şöyle açıklamaktadır: “Edebiyat hoş vakit geçirtici, eğlendirici bir şeydir. Edebiyat ruha canlılık verir, yaşama gücünü arttırır. Edebiyat hayatı keşfe yardım eder. Edebiyat bir rehberlik kaynağıdır. Edebiyat yaratıcı etkinlikleri teşvik eder. Edebiyat güzel bir dil demektir” (akt. Oğuzkan, 2001, s. 7).

Çocuk edebiyatı tanımlarında görölen ortak özelliklerden yola çıkarak çocuk edebiyatı için şu tanım yapılabilir: 2-14 yaş aralığındaki çocukların duygu ve düşünce dünyalarına hitap eden, ilgilerini ve meraklarını canlı tutan, kendine özgü biçim ve içeriksel unsurlar barındıran, sanat değeri taşıyan yazılı ve sözlü anlatımlara çocuk edebiyatı adı verilir.

2.1.4. Çocuk edebiyatının tarihsel gelişimi. Çocuk edebiyatı; geçmişte yetişkinler için yazılmasına rağmen, birçok eserin çocuklar tarafından okunmaya başlamasıyla gündeme gelmiştir. Bu nedenle çocuk edebiyatının, edebiyat kadar uzun bir geçmişi ve geçirdiği bir birikim dönemi yoktur. 16. yüzyıla gelene kadar ne Türkiye’de ne de başka ülkelerde direk çocukları hedef alan edebiyat ürünleri yoktu (Şirin, 2000). Çocuklara uygun eserlerin yazılıp yazılmamasıyla ilgili tartışmalar ilk kez 16. yüzyılda başlamıştır. Önceleri Avrupa ülkelerindeki kiliseler, çocukların dinsel yayınların dışındaki kitapları okumalarına izin vermiyorlardı. Batıdaki kültürel gelişmeler, matbaanın yaygınlaşması, okur-yazar oranlarının yükselmesi, iletişim olanaklarının artması kitaba olan ilginin de artmasına yol açmıştır. Çocuk edebiyatı ile ilgili ilk ciddi çalışmalar Almanya, İngiltere, Amerika ve İskandinav ülkelerinde görülür. Daha çok Tom Thumb ve Robin Hood gibi halk hikâyelerinden esinlenerek yazılan ilk dönem ürünleri, anlatım açısından oldukça yalın, masalımsı öykülerden oluşmaktadır (Kıbrıs, 2010).

Çocuk edebiyatının dünyadaki gelişimine bakıldığında 17. yüzyıl sonlarına doğru çocukların ders dışındaki okuma gereksinimlerini karşılamak üzere İngiltere’ de eski çağlara ilişkin efsanelerin ve peri masallarının dört formayı geçmeyen biçimde yayımlandığı görülür. Genellikle Binbir Gece Masalları’ndan esinlenerek yazılan bu masallar, sonraları Amerika Birleşik Devletleri’nde de yaygınlaşmış ve çocuklar tarafından da büyük ilgiyle karşılanmıştır. Dil ve anlatım bakımından oldukça sıkıcı olan bu yapıtlar, birtakım ahlak kurallarının topluma benimsetilmesi gibi bir dinsel kaygıyla oluşturulmuş kitaplardı. Bu nedenle henüz çocukların dünyasına seslenen yapıtlar olma özeliğine kavuşamamışlardı (Kıbrıs, 2010).

18. yüzyıla gelindiğinde çocuk edebiyatının kendine özgü bir disiplin olarak ilk ortaya çıkmaya başladığı yer İngiltere olmuştur. İngiltere’de çocuk edebiyatı teorisine yön veren ilk isimler John Locke ve John Newbery olmuştur. J. Locke’un Eğitim Üzerine Bazı Düşünceler adlı eserinde yer alan ve çocukların doğal meraklarından birer uyarıcı olarak yararlanılmasını öneren görüşleri, daha sonraki yüzyıllarda da çocuk kitabı yazarlarını etkilemiştir. J. Newbery ise çalışmalarında çocuğun kendine özgü dünyasına dikkat çekmesi ve doğrudan çocuklar için kitaplar yazması ile İngiliz çocuk edebiyatında önemli şahıslar arasında yer almıştır. Newbery şarkı ve tekerlemelerden oluşan Ana Kaz adlı bir dizi kitap yazmıştır. Bu kitap çocuğun ilgi ve yaş düzeyini

dikkate alarak yazılan ilk kitaplardandır. J. Locke ve J. Newbery gibi, J. Rousseau da İngiliz çocuk edebiyatının teorik zeminde gelişimine katkı sağlayan şahıslardan biridir. Söz konusu şahısların çocuk edebiyatı alanında ileri sürdükleri öğreticilik ilkesi 18. yüzyıl İngiliz çocuk edebiyatında oldukça etkili olmuştur. Bu dönemde İngiltere’de yayımlanan en önemli çocuk edebiyatı ürünleri şunlardır: Robinson Crusoe – Daniele Defo, Gülliver’in Gezileri- Jonathan Swift, Hayvan Öyküleri- Ezop, Jane Eyre- Charlotte Bronte, Heidi- Johanne Spyri. 17. ve 18. yüzyıllarda bağımsız bir çocuk edebiyatı oluşturma çalışmalarının bilinçli olarak yapıldığı bir ülke de Fransa’dır. La Fontaine’nin hayvan kahramanlı fabllarıyla beslenen Fransız çocuklarının, Charles Perraul’un başlattığı peri masallarıyla ufukları daha da genişlemiştir (Kıbrıs, 2010).

19. yüzyılda çocuk edebiyatı alanında özellikle İngiltere’de yayımlanan eserlerin sayısında bir artış gözlenir. Bu dönemdeki en önemli eserleri de şu şekilde sıralayabiliriz: Alice Harikalar Diyarında – Lewis Carol, David Copperfield – Charles Dickens, Tom Brown’ın Okul Günleri – Thomas Hughes, Yeni Ormanın Çocukları – Frederick Marryat, Andersen Masalları – Grim Kardeşler, Define Adası – Robert Louis Steverson, Mutlu Prens – Oscar Wilde. 19. yüzyıl dönemi çocuk edebiyatı alanında sadece İngiltere’de değil Amerika, Fransa, İtalya gibi ülkelerde de en parlak dönemlerinden birini yaşar. Bu yüzyılda Amerika’ da Mark Twein’in Tom Sawyer’in Maceraları, adından sıkça söz ettiren önemli çocuk edebiyatı eserlerindedir. Yine bu dönemde Fransa’da Jules Verne’nin Deniz Altında Yirmi Bin Fersah ve Aya Seyahat adlı eserleri ön plandadır. İtalya’da ise Carlo Collodi’nin Pinokyo adlı yapıtı sınırları aşar ve ününü günümüze kadar sürdürür (Kıbrıs, 2010).

20. yüzyılda çocuk edebiyatı alanındaki eserlerin içeriğinde değişiklikler göze çarpar. Toplumsal sorunlar, fantastik hikâyeler, tarihî romanlar dikkat çeker. Bu yüzyılda en çok dikkat çeken eser, Antoine de Saint – Exupery’nin 1943’te kaleme aldığı Küçük Prens adlı eseridir. Çocuk edebiyatında zirve olarak kabul edilen bu eserde Exupery, bir yetişkinin çocuklar için yazılan kitapları okuyabileceğini belirtir. Bu yüzyılda İngiltere’de yayımlanan Serra Illiers’in Gümüş Kılıç adlı eseri ile Rosemary Sutelift’in Kırmızı Savaşçı adlı eserleri çocuklara yönelik olarak hazırlanan tarihî roman türünde önemli eserlerdendir. Bunların dışındaki bu dönem eserleri şunlardır: Davullar – James Bond, Tavşan Peter’in Öyküsü – Beatrik Potte (çocuk edebiyatının ilk resimli öykü

kitabıdır), Lasie Yuvaya Dön – Eric Knight, Hayvanlar Toplantısı – Kästner, Momo – Michael Ende. 20. yüzyılda Fransa çocuk edebiyatı alanında en üretken dönemini yaşamaktadır. Bu dönemde yazılan Andre Mourois'nin Şişkolar ve Sıskalar, Charles Vildroc'ın Aslanın Gözlüğü, Paul Faucher'nın Castor Babası ile Tenten, Red Kit, Asteriks gibi çizgi romanlar çocuk edebiyatına damga vuran eserlerdir (Şirin,1998).

2000'li yıllara gelindiğinde J. K. Rowling'in tüm dünyada 400 milyon adetten fazla satılarak dikkat çeken Harry Potter serisi büyük ilgi görmüştür (Şimşek vd., 2011). Harry Potter masal kültürünün giderek zayıflamaya başladığı bir dönemde insanı ve insana dair her şeyi biraz abartı biraz da hayal gücünün yardımıyla anlatmış ve kendini sevdirmiştir. Okurlar tarafından büyük ilgi gören bu serî daha sonra filme de uyarlanmıştır (Temel, 2005).

Türkiye'de çocuk edebiyatının gelişim sürecine bakıldığında ilk örnekler sözlü edebiyat ürünleri olarak belirtilmektedir. Destanlar, masallar, ninniler, tekerlemeler, Dede Korkut Hikâyeleri çocukların sevdiği sözlü edebiyat ürünlerindedir. Türkiye'de sözlü değil de yazılı olarak çocuk edebiyatına ait ilk ürünlerin verilme süreci Tanzimat Dönemi'nde eğitim konusu ile ilgili çalışmaların başladığı dönemde gerçekleşmiştir (Sinar, 2006). Batı dillerinde yazılmış çocuk eserlerinin tercümesi ilk yazılı ürünleri teşkil eder; ancak o dönemde hem okuma-yazma oranının düşük olması hem de çevrilen eserlerde kullanılan dilin ağır olması münasebetiyle çocuklar tarafından ilgi görmemiş ve bu eserlerin okunma oranları çok düşük kalmıştır. Bu alandaki ilk çeviriler arasında Yusuf Kâmil Paşa'nın Fenelon'dan çevirdiği Telemak adlı eseri gösterilir. Bu çeviri eserin ardından Mahmut Nedim, Jonathan Swift'in Gülliver'in Seyahatnamesi'ni; Vakanüvis Lütfi ise Daniel Defoe'nin Robinson Crusoe adlı eserini çevirmişlerdir. Bunların dışında Şinasi'nin La Fontaine'den çevirdiği fabllar ve Recaizade Ekrem ve Ahmet Mithat Efendi'nin manzum çevirileri ilk çocuk edebiyatı çalışmaları olarak gösterilmektedir (Kıbrıs, 2010).

Çocuklara yönelik ilk gazete Tanzimat Dönemi'nde 1869 yılında Mümeyyiz adıyla yayınlanır (Yalçın ve Aytaş, 2003). Daha sonra 1875 yılında ilk adı Sadakat sonradan adı Etfal olarak değiştirilen ikinci çocuk gazetesi çıkarılır. Tanzimat Dönemi çocuk dergilerinin de çıkarıldığı dönem olma özelliği açısından dikkatleri toplar. Bahçe (1880), Çocuklara Arkadaş (1882), Vasıta-i Terakki (1882), Çocuklara Kıraat (1882), Çocuklara Talim (1887), Çocuklara Rehber (1896), Çocuk Bahçesi (1905) aralıklarla

yayımlarını sürdüren çocuk dergileridir. II. Meşrutiyetten sonraki dönemde Alaattin Gövsa, Çocuk Şiirleri (1911); Ali Ulvi Elöve, Çocuklarımıza Neşideler (1912) ve Tevfik Fikret, Şermin (1914) adlı çocuk kitaplarını yayımlayarak Türkiye’de çocuk edebiyatının ilk eserlerini meydana getirmişlerdir (Şimşek vd., 2011).

Millî Edebiyat Dönemi’nde de birçok şair şiirleriyle çocuklara seslenirler. Bu şairlerin başında: Ziya Gökalp, Ali Ekrem Bolayır, Fazıl Ahmet Aykaç, Yusuf Ziya Ortaç, Mehmet Emin Yurdakul, İsmail Hikmet Ertaylan, Enis Behiç Koryürek, Halit Fahri Ozansoy gelir. Yine Millî Edebiyat Dönemi’nde Ömer Seyfettin, Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın büyükler için yazdıkları öyküler çocuklar tarafından da çok ilgi görür ve okunmaya başlar. 1930’lu yıllara gelindiğinde dikkat çeken başlıca çocuk edebiyatı ürünleri şunlardır (Yalçın ve Aytaş, 2003): Bağrı Yanık Ömer – Mahmut Yesari, 87 Oğuz – Rakım Çalapala, Köprü Altı Çocukları – Huriye Öniz, Tahtları Deviren Çocuk – Fahrettin Sertelli, Türk İkizler – Cahit Uçuk.

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında ise Millî Eğitim Bakanlığı öncülüğünde daha çok çeviriler yoluyla çocuk edebiyatı varlığını sürdürmüştür. Çevirileriyle bu dönemde çocuk edebiyatına katkıda bulunan yazarlardan bazıları şunlardır: Yaşar Nabi Nayır, Hayrullah Örs, Kemal Kaya, Naime Halit Yaşaroğlu, Nurullah Ataç, Vasfi Mahir Kocatürk ve Nihal Yalaza Taluy. Cumhuriyet döneminde çocuklar için yazılan öykü ve romanlar az sayıda olmakla beraber, çocuklar için yazılan şiir kitapları göze çarpmaktadır. Cumhuriyet döneminde Ahmet Kutsi Tecer, Necmettin Halil Onan, Ömer Bedrettin Uşaklı, Kemalettin Kamu, Vasfi Mahir Kocatürk çocuklar için şiir yazan sanatçılardır. Çocuk edebiyatı düşüncesiyle olmasa da masalların derlenmesi çalışmaları bu döneme rastlamaktadır. Naki Tezel Çocuk Masalları (1943) derlemesiyle bu çalışmaları başlatır. Eflatun Cem Güney’in; Dertli Kaval, Nar Tanesi, Bir Varmış Bir Yokmuş eserleri önemli çalışmalardandır. Çocuklar için yazılmış ilk biyografi örnekleri Rakım Çalapala’nın; Mustafa, Atatürk’ün Romanı ve Falih Rıfki Atay’ın; Babanız Atatürk adlı eserleridir. Çocuklar için yazılmış anı türünün ilk örnekleri Halide Nusret Zorlutuna’ nın Benim Küçük Dostlarım, Nahit Nafiz Edgüer’ in Atatürk’ten Anılar adlı yapıtlarıdır.

2000’li yıllara doğru çocuklar için bir edebiyatın var olmasının gerekliliği artık tam olarak benimsenmiş ve bu alanda birçok sanatçı eser vermiştir. Muzaffer İzgü, Gülten Dayıoğlu, Mavisel Yener, Yalvaç Ural, Aytül Akal, Aysel Gürmen, Ceyhun Atuf

Kansu, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Mevlâna İdris Zengin, Miyase Sertbatur, İpek Ongun, Fatih Erdoğan, Cahit Külebi, Aziz Nesin, Rıfat Ilgaz, Orhan Kemal, Canan Tan, Feridun Oral, Talip Apaydın, Fakir Baykurt, Ülkü Tamer, Güngör Dilmen, Ali Püsküllüoğlu, Ayla Kutlu, Müjdat Gezen, Sulhi Dölek, Feyza Hepçilingirler, Mustafa Ruhi Şirin, Ayla Çınaroğlu bunlardan birkaç tanesidir (Yalçın ve Aytaş, 2003).

2000’li yıllardan sonra özellikle düzenli olarak ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumları alanın yazarlarını ve bilimsel araştırma yapanlarını buluşturması açısından önemli görülmektedir. Üniversitelerin sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği bölümlerinde çocuk edebiyatı derslerinin olması ve Kamu Personeli Seçme Alan Sınavı’ında bu alandan soruların çıkması alana yönelik ilginin ve kaynakların da artmasını sağlamaktadır. Son yıllarda il bazında düzenlenen kitap fuarları, imza ve söyleşi günleri, özellikle çocuk edebiyatı alanında yazan yazarları aktif hale getirmekte, okur ile buluşmasına fırsat sağlamaktadır. Sosyal medya kullanımının artışı da çocuk edebiyatı yazarlarının kitap yazma ve kitabını duyurma fırsatlarını arttırmaktadır. Türkiye’de çocuk edebiyatının çok da eski bir geçmişe sahip olmamasına rağmen bu alanda oldukça iyi gelişmeler olduğu söylenebilir.

2.1.5. Çocuk edebiyatı konuları ve okuyucu kademeleri. Çocuk edebiyatı, çocuğun doğumdan itibaren onun bir yetişkin haline gelinceye kadar geçen süre içerisindeki, sevgi, ölüm, doğum, fedakârlık gibi her türlü konuyu kapsar. Ancak, çocuğun ruh dünyasında olumsuz etki ve izler bırakacak, onun ruh dünyasını sarsacak konuların değişik yaş gruplarına göre düzenlenmesi gerekmektedir. Çünkü çocuk okuduğu kitaptaki kahramanların veya olayların etkisinde kalabilmekte veya onlarla özdeşleşmektedir. Bu özdeşleşme özellikle küçük yaşlarda daha kötü izler bırakırken, ileri yaşlarda çocuğun kendi doğrularını bulamaması gibi ciddi davranış bozukluklarına da sebep olmaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken asıl nokta, çocukların psikolojik yapılarını olumsuz yönde etkilemeyecek konuların işlenmesidir. Çocuklara yönelik konu seçimi, onların cinsiyetlerine dayanan bir ilgiye bağlı olabileceği gibi, yaş durumlarına da bağlıdır. Kahramanlık duygularının benimseneceği yaş düzeyi ile duygusal gelişimin etkisiyle davranışların olduğu yaş düzeyindeki etki birbirinden farklıdır. Çocuk edebiyatında da işlenecek konularda bu

faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk edebiyatında konuların seçiminde gösterilen dikkat, onun ileriki yaşlardaki okuma gelişimine olumlu katkılar sağlayacaktır (Yalçın ve Aytas, 2003).

Çocuk edebiyatının iyi anlaşılması ve bu kavramın daha yerli yerine oturması için, çocukların yaş gruplarına göre genel özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Yaş gruplarına göre çocukların ayırımında çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. 0-16 yaş arası çocuğun bazı dönemleri istikrarlı bir büyüme süreci gösterirken; bazı dönemleri fiziksel olarak bazı dönemleri de psikolojik olarak daha hızlı gelişme göstermektedir. Bu yüzden hızlı ve istikrarlı büyüme çağları bilim adamları tarafından tespit edilmiştir. Günümüzde çocukların hangi yaştan başlayarak soyut kavramları algılayabildiği yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konmuştur. Bu nedenle çocuk edebiyatı eserlerinde kullanılan ince mizah unsurları, söz sanatları, söyleyiş incelikleri hangi yaş grubundaki çocukların anlayabileceği tartışılan konulardandır.

Yalçın ve Aytas (2003, s. 38-42) çocuk edebiyatı ürünlerini okuyucu kademeleri açısından dört evreye ayırmıştır: İlk evre Okul Öncesi (0-5 Yaş Grubu) olarak adlandırılır. Bu evrede çocuklar kelime oyunlarından hoşlanır ve basit cümleler kurabilirler. Kelime kapasiteleri çok yavaş gelişir. Bu gelişmeye paralel olarak konuşma onlar için bir eğlence haline gelir. Bu yüzden şiirlerin ve şarkıların tekrar bölümlerinde olduğu gibi benzer ve tek heceli kelimeleri tekrarlamaktan, içinde hayali öğelerin yer aldığı öykülerden hoşlanırlar ve kendileri de bu tarz öyküleri anlatabilirler. Bu yaş grubu için yazılacak eserlerde kullanılan kelime sayısı, onların anlamını bildiği ve çok kullandığı kırk kelimeyi geçmemelidir. Mecazlı anlatımlara yer verilmemeli, bir kelimenin ikinci, üçüncü anlamını çağrıştıracak cümleler kurulmamalıdır. Tek zamanlı cümleler kurulmalı, cümlelerde birleşik zamanlı fiillere yer verilmemelidir. Ninniler, resimli kitaplar, şarkılı ve danslı oyunlar tekrar kelimelerinin çok olduğu şiirler, tekerlemeler, bilmeceler, fıkralar, masallar, canlandırma bu yaş grubu çocukların hoşlandığı edebiyat ürünleridir.

İkinci evre, 1. Kademe 1. Devre (6-8 Yaş Grubu) olarak adlandırılır. Bu yaş grubu çocuklarda davranış bakımından gelgitler vardır. Bir an heyecanlıyken, bir anda içine kapanık bir hâle bürünebilirler. Kelime dağarcıkları gelişmiştir. Büyüklerle pek çok konuda konuşabilirler. Lider olma eğilimleri vardır. Bu çağ çocukları da kavramlar arasında ilgi kurmakta zorlanırlar. Kelimelerin içi anlamalarını tam olarak

kavrayamazlar. Bu gruba yönelik eserlerde cümleler üç beş kelimeyi geçmemeli, mecazlı söyleyişlere yer verilmemeli, anlatım açık olmalıdır. Birleşik zamanlı fiiller kullanılmamalı, düz bir anlatıma özen gösterilmeli, değişik anlatım üslûplarından kaçınılmalıdır. Yazar kendini çocuğun yerine koymalı, seçtiği konunun o yaş grubundaki duygu değerlerine uygun olup olmadığını tespit etmelidir. Çocukların ilgi alanlarına yönelik tasvirler yapılmalı, anlatımda konuşma ve diyaloglara yer verilmelidir. Bu yaş grubundaki çocuklara yoruma açık ve tamamlanmamış öyküler anlatılmamalı, kahramanları çocuk ve hayvan olan öyküler söylenceler, fabllar, destanlar, masal unsurunun hâkim olduğu resimli kitaplar tercih edilmelidir. Yazılacak eserler, çocukların anlamını bildiği yüz kelimeyi geçmemelidir.

Üçüncü evre 1. Kademe 2. Devre (9-12 Yaş Grubu) olarak adlandırılır. Bu yaş grubu çocukların hayatlarının üçüncü sakin devresidir. Kendi benliklerinden uzaklaşarak grup ilişkilerine önem vermeye başlarlar. Temel ve soyut kavramları elde etmeye başlarlar. Bu yaş grubuna hitap edecek eserlerde bütünden parçaya gidilmelidir. Örneğin; önce aile, sonra ailenin üyeleri anlatılmalıdır. Eleştiri duygusu bu yaş grubundan itibaren gelişmeye başlar; adalet duygusu ayrıntıları olmamakla birlikte ana hatlarıyla oluşur. Eserlerde bu konulara dikkat edilmelidir. Kutlamalar, törenler ve özendirmelerden çok hoşlanırlar. Bu yüzden eserlerde yasaklamalardan çok, özendirmeler hâkim temalar olmalıdır. Eserlerde hayal dünyasını geliştirici imgelere yer verilmelidir. Tarihî olaylara karşı ilgi duyarlar, koleksiyon yaparlar, basit çalışma ve resim yapmaya ilgileri olduğu için, konusunu tarihten alan resimli eserler yazılmalıdır. Kendisini baskı altında tutmaya çalışanlara karşı tutukluk ve içe kapanıklıkla cevap verirler. Kendi üzerinde kurulan baskılar sonucunda bu yaş grubu çocuklarda hayal dünyasındaki gerilemeler sonucunda dinî duygularda zayıflama görülür. Hayal dünyasını geliştirici ve manevî duyguları besleyici konulara yer verilmelidir. Bu yaş grubuna giren çocuklara yazılacak eserler onların anlamını bildiği üç yüz kelimeyi geçmemelidir.

Dördüncü evre İlk Gençlik Çağı (13-15 Yaş Grubu) olarak adlandırılır. Bu yaş grubu teorik konulara ilgi duyarlar, uzun ve dikkat isteyen çalışmalardan hoşlanırlar. Okuma ilgi ve becerileri bu yaştan itibaren farklılık göstermeye başlar. Spor, eğlence, fen ve tabiat konulu araştırmalara ve araştırma yazılarına ilgi duyarlar. Gizlilikten hoşlanırlar ve gizlilik içeren roman, film ve öyküleri severler. Okudukları kitaplarda kendilerini

görürler. Bu yaşa hitap edecek eserlerde cümleler 7-10 kelimeyi geçmemelidir. Metinler anlamını bildikleri 700 kelimeyi aşmamalıdır. Yalın, sade bir dil kullanılmalı; mecazlar ve benzetmelerle birlikte bütün zaman kipleri kullanılabilir (Yalçın ve Aytaş, 2003).

2.1.6. Çocuk edebiyatı türleri. Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırılmasında, hayal dünyalarının gelişmesinde çocuk edebiyatı eserlerinin rolü büyüktür. Okuma alışkanlığı ancak okul öncesi çağda uygun çocuk edebiyatı türleri ile çocuğu tanıtırarak kazandırılabilir. Okula başladıktan sonra da düzeyine uygun edebî türleri okuyarak çocukların hayal dünyaları gelişir ve okuma alışkanlığı kazanılır (Uslucan, 2005). Çocuk edebiyatı alanında çalışmalara konu olan önemli bir içerik özelliği olan çocuk edebiyatı türleri şunlardır:

2.1.6.1. Masal. “Masal sözcüğü Türkçe’ye Arapça’dan girmiş olup çoğulu emsal olan, mesel sözcüğünün Anadolu Türkçe’sindeki söyleniş biçimidir” (Devellioğlu, 1995, s. 944). TDK’nın sözlüğünde masal: “Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen, olağanüstü olayları anlatan edebî türdür” (TDK, 2018) olarak tanımlanmıştır. Önemli çocuk edebiyatı araştırmacılarından Yalçın ve Aytaş (2003, s. 60) masalı şu şekilde tanımlamaktadır:

Biyolojik ve psikolojik gelişimi içerisinde, diğer yaş gruplarından farklı ve özel bir yaş dönümü özelliğine sahip olan çocuğun ilk edebî türü masaldır. Anlatıma dayalı ve kendine has bir mantığı olan masal, hemen bütün milletlerde çocuk edebiyatının ilk ve önemli kaynağı olarak kabul edilmektedir. Çocuklar, masallar yardımıyla hayalden gerçeğe geçer, gerçeği hayalleri ile mukayese ederek somutlaştırır. Masalda orijinal anlatım tarzı, dili kullanma becerisi, canlandırma yeteneği çocuğu etkilemektedir. Masal okuyan veya dinleyen çocuk, kendi hayal dünyası ile anlatılan dünyayı birlikte yaşama fırsatı bulur.

Masalın çocukların hayal dünyası ile gerçeği aynı anda algılayabildiği ilk kaynak oluşuna vurgu yapar. Dilidüzgün (2003, s. 31) masalların çocuklara ilginç geldiğini ve çocuğun dünyasına yakın bir dünya sunduğunu şu sözleriyle açıklar: “Masalın gizemli havası, serüven dolu fantastik olaylar içermesi, çoğunlukla iyilerin kazanıp kötülerin yenilgiye uğratılması, masalları çocuk için ilginç kılar. Başka deyişle masal, çocuğun dünyasına yakın bir dünya sunar”.

Çocuk edebiyatı ürünlerinin önemli bir türü olan masallar oluş biçimleriyle halk masalları ve edebî masallar olmak üzere ikiye ayrılır: “Halk Masalları (Halk geleneğiyle oluşmuş folklorik nitelikli masallar): Söyleyenleri ve yaratanları belli olmayan halk masalları konu olarak oldukça yalın, anlatım yönünden işlenmemiş, yerel ağız özelliklerini içinde barındıran yazınsal türlerdir” (Kıbrıs,2010, s. 80). “Edebî Masallar: Yazarların kişisel hayal güçlerine dayanarak yazdıkları, halk masallarına benzeyen ve çoğunlukla ilhamını onlardan alan yapma masallardır” (Yalçın ve Aytaş, 2003, s. 70). “Halk masallarında olsun, edebî masallarda olsun masallar üç bölümden oluşur. Bunlar döşeme bölümü, gövde ya da gelişme bölümü, sonuç bölümüdür” (Kıbrıs, 2010, s. 81).

Çocuk edebiyatı açısından bakıldığında özellikle çocukların okumaya yönelmesinde masalların önemi büyüktür. Çocukların masallara ilgi duydukları dönem 3-9 yaş aralığıdır. Daha okul öncesi dönemde resimli kitaplarla masallara ilgisi başlayan çocuklar, ilkokul çağlarında da masalları dinleyerek ve okuyarak hoş vakit geçirirler (Bilgen, 2018). Özellikle okuma sevgisi kazandırmada ve çocukların hoş vakit geçirmesini sağlamada masal metinlerinden yararlanılır. Son yıllarda da özellikle masal metinleri değerler eğitimi kapsamında kullanılan bir tür haline gelmiştir. Özellikle davranışlarının sonuçlarını öngöremeyen küçük yaş çocuklarına davranış eğitimi ve değerler masal metinleriyle hissettirilmektedir.

2.1.6.2. Fabl. Oğuzkan (2001, s. 64) fablları şöyle tanımlamaktadır: “Fabllar genellikle insanlara ahlak dersi vermek amacıyla kahraman olarak hayvanların kullanıldığı masallardır. Sözcüğün kökeni, Latince ‘fabula’dır. Fabula hikâye anlamına gelir fakat bu sözcük daha sonraları, bir ahlak ilkesi veya bir davranış kurallarını anlatan kısa bir hikâye türünün adı olmuştur”. Fabllar çoğunlukla şiir şeklinde kısa masalımsı öykülerdir. Fakat düz yazı şeklinde yazılmış fabllar da vardır. Fabllarda kullanılan kahraman genellikle hayvanlardan seçilir fakat kahramanları bitkiler ve insanlar olanları da vardır. Aslında kahramanlar bazı insan tiplerini sembolize eder. Fabllarda açgözlülük, tembellik, kurnazlık, yalancılık, kıskançlık, acımasızlık, adaletsizlik, cimrilik, dedikoduculuk, ikiyüzlülük, kibirlilik gibi olumsuz özellikleri taşıyan tiplerin karşısına onlarla tezat teşkil eden olumlu tipler çıkarılır. Bu tiplerin temsil ettikleri çocuklar için soyut kalabilen özellikler somutlaştırılır. Amaç

insanın hatalı, kusurlu yanları karikatürize edilerek bu özelliklerin düzeltilmesidir (Sınar, 2007).

Fabllarda önceden belirlenen bir ana düşünce veya değer bir ya da birkaç olayın yardımıyla çok kısa ve özlü biçimde işlenir. Açık ve yalın bir anlatımın olduğu bu türde dört bölüm vardır. Kıbrıs (2010, s. 118) bu bölümleri şöyle ifade eder: “Olay ve kişilerin tanıtıldığı giriş bölümü, olayın ilgi çekici şekilde sergilendiği gelişme bölümü, ilgi çekici ögenin çözüme kavuştuğu sonuç bölümü ve ana düşüncenin yoğunlaştığı ve okuyanların payına düşecek olan ders bölümüdür”.

Çocuk edebiyatı araştırmacıları arasında fabllara yönelik olumsuz eleştiriler mevcuttur. Özellikle didaktik olmaları, ahlak dersi ve öğüt vermeleri bunu da açıkça yapmaları Nas (2002) tarafından fablların olumsuz yönü olarak eleştirilir. Şimşek vd. (2011) ise insana ait mizaç ve karakter özelliklerinin, davranış biçimlerinin hayvanlar aracılığıyla anlatılarak, çocuklar için ibret verici olabileceğini; bunun için de eğitimde bir araç olarak kullanılması gerektiğini savunur. Nitekim fabllar gerek ders kitaplarında gerek okuma kitaplarında eğitim amaçlı kullanılan çocukların sıklıkla karşılaştığı türler arasındadır.

2.1.6.3. Hikâye. “Hikâye, Arapça hikâyetten türemiş bir kelimedir. Genellikle anlatma, roman, masal ve olmuş hâdise anlamında kullanılan bir kelimedir” (Devellioğlu, 1995, s. 561). Hikâyenin bir diğer adı da öyküdür. BSTS’de (2018) hikâye: “Hayalde tasarlanan meraklı birtakım olayları anlatarak okuyanda heyecan veya zevk uyandıran ve çoğu ancak birkaç sayfa tutan yazıdır” şeklinde tanımlanmaktadır. Kıbrıs (2010, s. 178) da “Hikâye, gerçek veya gerçeğe yakın olan, yaşanması mümkün olan olayların anlatıldığı yazınsal nitelikteki kısa yazılardır” şeklinde bir tanımlama yapmaktadır.

Türk edebiyatında hikâye tahlilleri ile bir çığır açan Kaplan (2013, s. 10). hikâye ve hikâyecilere dair şunları söyler:

Her hikâyeci bize eseri ile hayatın ve insanın ayrı bir yönünü gösterir. Hikâye anlaşılması son derece güç olan hayatın ve insanın içine adeta bir pencere açar. Günlük hayatta biz hayatı ve insanı dıştan görürüz ve pek az anını biliriz. Hikâyeci bu dış görünüşün arkasındaki gerçekleri keşfeder. Güzel hikâyelerin hemen hepsinde, bilinmeyen bir gerçeğin ifşası vardır. Güzellik, bir nevi ayna, dürbün veya her şeyin en iyi şekilde ortaya konulduğu bir nevi vitrin vazifesini görür. Bunu üslûp bize çok daha iyi hissettirir. Üslûp bazılarının zannettiği gibi kelime oyunu veya süs değildir. Usta yazar, fikrini daha iyi

anlatmak için gerekirse, kelime oyunlarına, edebî sanatlara da başvurur. Yeni kelimeler bile icat eder, fakat bunların eser içinde bir fonksiyonu vardır. Hiçbir kelime oyununa başvurulmayan, gün ışığı vurmuş sakin bir deniz sathı kadar düz, fakat güzel hikâyeler de mevcuttur. Şiirde olduğu gibi hikâyede de güzellik veya tesiri kelime oyununda arayanlar gerçek sanatın sırrını bilmeyenlerdir. Bütün sanat eserlerinde olduğu gibi, hikâyede de güzelliği temin eden bütünlük, ana-fikir ile ayrıntı arasındaki münasebettir. Dil ve üslûp, tek basına bir değer ve mânâ ifade etmez.

Kaplan'ın işaret ettiği üzere, hikâye yazarları insanları çok iyi anlayabilir. Çünkü onlar, insanları hikâyelerinde genel olarak değil özel olarak değerlendirirler.

Hikâyeler kuruluş şekilleri yönünden ikiye ayrılır. Bunlar olay öyküleri ve durum öyküleridir. Olay öyküsü olay ağırlıklıdır. Olay öykülerinde serim (giriş), düğüm (gelişme) ve çözüm (sonuç) aşamaları vardır. Girişte kişiler, yer, zaman, olay gibi unsurlar hakkında okuyucuya bilgiler verilir. Gelişme bölümünde olay ya da olaylar okurun merak duygusunu canlı tutacak biçimde aktarılır, ayrıntılara girilir. Sonuç bölümünde ise olay bir sonuca bağlanır. Durum öyküsü, yaşamın içinden bir kesit sunan ya da yaşanabilecek belli bir durumu belli bir ortam içinde veren öykü biçimidir. Durum öykülerinde olaylar üzerinde durulmaz. Durum öykülerinde okur, günlük yaşamdan seçilmiş, değişik durumlarla karşılaşır. Olayın yerini belli bir ortamdan kaynaklanan izlenimler almaktadır (Özdemir, 2002, s. 135).

Ciravoğlu (2000, s. 77) hikâyenin ihtiva ettiği özellikleri şu şekilde sıralar:

1. Hikâyede metin, tanımda olduğu gibi kısa olmalıdır.
2. Kişiler, karakterler az sayıda ve belirlidir. Bunlar her yönüyle değil, olay ilgilendiren yönüyle islenir.
3. Çevre betimlemeleri süssüz ve yalın bir anlatıma sahiptir.
4. Hikâyede zaman boyutu önemli bir özelliktir. Hikâye zaman dilimi olarak kısa bir aralıkta başlayıp sona ermelidir.
5. Olay gerçek veya gerçeğe yakın ancak ilginç bir özellik içermelidir.
6. Olay akışı düzenli, iç içe geçmeden sürer.
7. Anlatım canlı, kısa cümlelerle gerçekleştirilirken, dil, genellikle di'li geçmiş kipinde kullanılır.
8. Konu yazarın veya kahramanın ağzından nakledilerek dikkat canlı tutulabilecek özelliktedir.
9. Hikâyeye akıcılık kazandıracak konuşma, iç konuşma veya monologlar kısa, etkileyici cümlelerden oluşacak bir özellik taşır.

Hikâyeler genellikle eğitici malzemeler olarak kullanılmakta, çocuğu eğlendirirken eğitmektedir. Ancak bu bilinçli hikâye yazarlarınca sağlanabilir. Çocuğun ruh dünyası, sosyal ve zihinsel gelişimini dikkate almayan yüzlerce yazar, Türkiye'de kitap yayımlamaya devam etmektedir. Bu noktada hikâye yazarlarının eğitimciler,

psikologlar hatta sosyologlarla iş birliği içinde olması, çocuğun eğitilmesindeki amaçlılık açısından çok önemli olmaktadır.

Çocuk edebiyatı alanında hikâyeler tür olarak önemli bir yere sahiptir. Çocuklar okumayı geliştirdikten sonra hikâyelere yönelirler. Çocuklar hikâyeleri genellikle hoş vakit geçirmek ve eğlenmek için okurlar. Eğitsel açıdan da önemli bir yere sahip olan hikâyeler çocuklara okuma sevgisi kazandırma da sıkça kullanılan ürünlerdir.

2.1.6.4. Roman. Türk Dil Kurumunun sözlüğünde roman: “İnsanın veya çevrenin karakterlerini, göreneklerini inceleyen ve serüvenlerini anlatan, duygu ve tutkularını çözümleyen, kurmaca veya gerçek olaylara dayanan uzun edebî tür” (TDK, 2018) olarak tanımlanmaktadır.

Romana dair en büyük problem, öykü ile karıştırılmasıdır. İki türün arasındaki ayırım, romanda karakterlerin ve yaşantıların daha çok olması ve uzun oluşudur. Yapısı, planı, konuları bakımından aynı özellikler taşıyan roman ve öykü sadece hacim bakımından birbirinden ayrılmaktadır. Romanlar genellikle geniş hacimli olması ve uzun soluklu olması dolayısıyla serüven çağı dönemine daha çok hitap eder (Bilgen, 2018).

Çocuk edebiyatı türü olarak roman, çocuğun somut işlemler döneminin bitimine doğru soyut düşünmeye başladıktan sonra zevkle okuyabileceği sanat ürünleridir. Araştırmacıların roman ve çocuk ilişkisi ile ilgili değerlendirmeleri şu şekildedir: Güteryüz (2013, s. 279): “Roman çocuklara, olaylar arası bağ kurma, olayları bütün içinde ayrıntılarına inerek görme fırsatı verir. Çocuk romanla hayal gücünü, düşünce ufkunu ve yaratıcı gücünü geliştirebilir” sözleriyle romanın çocukta düşünce gelişiminde etkililiğine vurgu yapar ve romanları ele aldıkları olaylara göre toplumsal, psikolojik, gerçekçi, duygusal, macera ve tarihsel olmak üzere altı grupta değerlendirir.

Önemli bir tür olan biyografik romanlar da çocuk edebiyatı açısından önem arz eder. Biyografik romanlar hayalden uzaklaştığı için çocuğu gerçeğe daha çok yaklaştırır. Gökşen (1966, s. 105): “Çocukların çok sevdikleri türlerden olan roman, onlara başkalarının serüvenlerini, deneyimlerini göstererek hayatı tanıtır, boş vakitlerini değerlendirmesini sağlar, zevkli ve eğlenceli vakit geçirmelerini sağlar” diyerek romanın günlük hayattaki işlevselliğine dikkati çekmektedir. Enginün (2000), çocuğun

biyografik romanların kahramanı ile özdeşleşebileceğini, bu sayede çocuğun çevresine ilgi duyabileceğini; tarih, coğrafya, fen bilimleri, edebiyat derslerinden tanıdığı şahıslara ve onların eserlerine ilgisinin artacağını ve romanlardaki kişilerin yerine kendisini koyarak yeteneklerini keşfedeceğini belirtmektedir.

Her şeyin ötesinde roman da bir sanat eseridir. Çocuğa estetik değerlerin kazandırılmasında yararlanılabilecek bir türdür. Bunların ötesinde çocuğa okuma alışkanlığı ve zevki kazandırmada birebir katkı sağlayabilecek nitelikte eserlerdir. Çocuk roman ile kendi dünyasını anlamaya ve kendini tanımaya çalışır. Eğitimde romanlardan büyük ölçüde yararlanır. Roman türü daha çok gençlik edebiyatı kapsamına da girmesine karşın çocuk edebiyatına yönelik roman türünde eserler de bulununmaktadır.

2.1.6.5. Efsane. Türkçe'ye Farsça'dan giren efsane, TDK (2018)'da şöyle tanımlanmaktadır: “Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâye, söylencedir”. Başlangıçta daha çok olağanüstü yetenekleri olan din adamlarının başlarından geçen olayları, dünyanın varoluşunu, tanrının varlığını, ölümden sonrası ile ilgili inançları, örf ve adetleri konu edinen efsaneler sonraları tarih, toplum, doğa olaylarını da konu edinmektedir. Efsanelerin geleneksel olarak yayılan veya toplumun hayal gücünün etkisiyle biçim değiştiren, tanrı, tanrıça, evrenin doğuşu ile ilgili hayali bir anlatımları vardır. Genel olarak bu edebî tür, halkın hayalinden doğarak oluşur ve gelişir. Doğa olayları ile tanrılar arasındaki ilişkileri anlatan efsanelerde sonradan birçok sanat eserinin yaratılmasında esin kaynağı olmuştur. Oğuzkan (2001, s. 71), efsanelerde işlenen konuları şöyle ifade eder: “Düğün, doğum ve ölüm gibi konular da efsanelerde işlenen başlıca konulardır”.

Devellioğlu (1995, s. 299) efsane kelimesini, “Asılsız hikâye, masal, boş söz, saçma sapan lâkırdı; dillere düşmüş, meşhur olmuş hadisedir” sözleriyle tanımlamaktadır. Elçin (1993, s. 314) ise efsaneyi: “İnsanoğlunun tarih sahnesinde görüldüğü ilk devirlerden itibaren ayrı coğrafya, muhit veya kavimler arasında doğup gelişen; zamanla inanç, âdet, anane ve merasimlerin teşekkülünde az çok rolü olan bir çeşit masaldır” olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlar efsanenin masal ile yakın bir tür olduğunu düşündürmektedir. Bu nedenle efsane ve masal sık sık birbirine karıştırılmaktadır. Efsane ile masalın arasındaki ayırıcı çizgi, efsanelerin masallara

oranlara daha inandırıcı olmalarıdır. Ergün (1997, s. 47), efsane-masal münasebetine ilişkin olarak çok önemli değerlendirmeler yapar:

Fantastik, hayalî unsurlar hem masalarda hem de efsanelerde bulunur. Fakat bunların görünüşü, her iki türde değişiktir. Meselâ, taş kesilme hem masalarda hem de efsanelerde sıkça görülen bir motiftir. Masalarda taşlaşma sihir, büyü sahibi peri, cadı gibi güçler tarafından, onların sihirli çubukları ile gerçekleşir. Efsanelerde ise sihirli kuvvetlerin kendileri değil, mucizeleri görünür. Her iki hadise de uydurma olduğu hâlde masalarda insanın taşla çevrilmesi yalan, uydurma olarak kabul edilir. Efsanelerde ise gerçek olarak anlatılır ve dinleyici tarafından da gerçek, tarihte olmuş bir hadise olarak dinlenir.

Ergün, masalarla, efsaneler arasındaki farkı açıklarken, her ikisinde de uydurma hadise olmasına rağmen, bu uydurmaların efsanelerde gerçek, masalarda ise yalan kabul edilmesi üzerine dikkatleri çekmektedir.

Eğitimde uygun efsaneler seçilip kullanılırsa çocukların hayal gücünün gelişmesi sağlanmakla birlikte, halkın duygu ve inançları da eğitim-öğretim yoluyla çocuğa tanıtılmaktadır (Kıbrıs, 2010). Anadolu efsanelerle dolu bir hazinedir ve bu yörelerden derlenmiş ya da derlenecek neredeyse bütün efsaneler çocuk eğitiminde kullanılabilirler. Efsaneler kültür taşıyıcılığı ve aktarıcılığı yapmaktadır. Kültürün birçok ögesi efsanenin içinde yer almaktadır. Efsaneler, çocukların hayal kurma becerilerini geliştirmektedir. Kahramanlıkları ve tarihteki olayları; merak uyandıracak, coşkulu bir anlatımla çocuklara sunmaktadır. Okul çağı çocuklarının ilgi ile okuduğu efsaneler, bir toplumun milli kültürünü ve değerlerini gelecek kuşaklara aktarmada büyük önem taşımaktadır.

2.1.6.6. Destan. Destan kelimesi Türkçe'ye Farsça'dan girmiş, hikâye, kıssa anlamına gelen yazınsal bir türün adıdır. Destanlar TDK (2018)'nin sözlüğünde: "Tarih öncesinde tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstü olayları konu alan şiirlerdir" olarak tanımlanmaktadır. Milletlerin doğuşu sırasında oluşan ve bağlı buldukları milletlerin en eski edebiyat ürünleri sayılan destanlarda, masalarda olduğu gibi, olağanüstü kişilerin başından geçen olağanüstü olaylar anlatılmaktadır. Destanlarda, bazen olayların geçtiği yerler ve zaman gerçekçi olmayan efsanevî bir anlatımla verilmekte, fakat bir dereceye kadar gerçek tarih verilerine uygun olarak olayların belirtilmiş olduğu da görülmektedir (Oğuzkan, 2001). Destanlar, içinden çıktıkları toplumun dilinin en güzel örnekleri olarak görülmektedir. Destanlar, özellikle anlatımındaki coşku ve samimiyet, ortak duyguların ve düşüncelerin bir

ürünü olması, bir toplumun tarihi ve kültürel özelliklerini yansıtması, milli benliği geliştirmesi nedeniyle çocuklara kesinlikle okutulması gereken türlerin başında gelmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2003).

Destanlar özellikle kahramanları ve kahramanların başından geçen olayları anlatmaktadır. Bu nedenle çocuklar, destanları okurken kahraman çerçevesinde olayları anlamaya çalışmakta; bir yandan içinde kendi yaşadıkları toplumun geçmişini, kültürünü de öğrenmektedirler. Destanlar anonim türlerdir ve öğretici niteliğe sahiptirler. Milletin dünyaya bakış açısını içlerinde barındırdıklarından, geçmişten geleceğe, toplumun yaşam tarzının ve kültür mirasının taşıyıcılığını da yapmaktadırlar. Bireylerin milli şuur kazanmalarında, toplumsal dayanışmanın sağlanmasında destanların önemli rolü vardır.

Destan da diğer türler gibi çocuk edebiyatında önem arz etmektedir. Kültür taşıyıcısı ve aktarıcısı olmaları sebebiyle, çocukların milli duygularını zenginleştirmede ve milli hassasiyetlerini oluşturmada çocuk edebiyatını ve dolayısıyla çocuğu beslemektedir. Destanlar bir milletin doğuşunu ve kimlik kazanma çabalarını da ihtiva etmekte, çocuklarda, millet kavramının içselleştirilmesi ve millî benliğin oluşturulmasında da bu türden yararlanılmaktadır (Yalçın, Aytaş,2003).

2.1.6.7. Şiir. TDK (2018) şiiri, “Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimi, manzume, nazım, koşuktur” olarak tanımlar. Şiir, sözlü geleneğin en eski örneklerindedir. Şiirler, hayal gücü, duygusallık, ahenk ve ölçü gibi biçim, anlatım ve içerik özellikleriyle diğer edebî türlerden ayrılır. Oğuzkan (2001, s. 248) şiiri, “Düz yazıya göre daha estetik değerler taşıyan ve daha yoğun bir dikkat gerektiren bir yazı türüdür” olarak tanımlamaktadır.

Şiir kendi içinde türlere ayrılmıştır. Şiirlerin türlere ayrılmasında dikkate alınan içerik, yani şiirin konusudur. Bu türler: Lirik şiir, epik şiir, pastoral şiir, didaktik şiir, dramatik şiir olarak sayılmaktadır. İleri (1998, s. 80) şiir türlerini şöyle açıklamaktadır:

Lirik şiir; hayal gücü, ahenk ve duygulardan oluşan; şairin özenle seçtiği sözcük, sözcüğün mecaz anlamları, sözcükler arası anlam bağları ve ritimle okuyanı ya da dinleyeni kendi duygu dünyasına çekmeyi başaran bir şiir türüdür. Epik şiir, bir milletin başından geçen tarihî olayları, bu olaylarda kahramanlık gösteren kişileri, doğal afetleri, toplum ile ilgili sorunları anlatan tarihsel olmakla birlikte olağanüstülüklerle

efsaneleşmiş, masallaşmış şiirlerdir. Didaktik şiirler öğretici bir amaç taşıyan, genelde bilgiler veren şiir türüdür. Pastoral şiirler; kırsal alanda yaşayan çobanların yaşamını, aşklarını, üzüntülerini, sevinçlerini, kırları ve doğayı anlatan şiirlerdir. Konusunun olaylar olduğu ve bir konuyu tiyatro gibi canlandıran şiirler ise dramatik şiirlerdir.

Çocukların şiirle ilişkisine bakılacak olursa; çocuklar, öncelikle şiirleri dinleyerek tanır. Ardından kendileri okuyarak ve ezberden söyleyerek şiirlerle ilişkisini geliştirir (Oğuzkan, 2001). Şiiri çocuk edebiyatı açısından düşündüğümüzde; çocuklar daha bebeklikte ninnilerle, küçük yaşlarda da tekerlemeler ve bilmecelerle tanışır. Bunlar ezgisi, ahengi olan sözlü ürünlerdir. Dolayısıyla şiir, ninniler, bilmeceler ve tekerlemelerle çocuğun yaşamına çok erken yaşlarda girmektedir. Gittikçe çocuk şiir dinlemekten, okumayı öğrendikten sonra da şiir okumaktan hoşlanmaktadır (Nas, 2002). Bu nedenle şiir çocuk edebiyatında sık rastlanan bir tür olmaktadır.

2.1.6.8. Fıkra. “Fıkralar, etkili bir üslubu olan, güldürücü ve mizahî öğeler içermesinin yanı sıra düşündürücü bir özelliği olan kısa öykülerdir. Fıkralar muhakkak etkili bir nükteyle son bulur” (Kıbrıs, 2010, s. 247). “Fıkralarda genellikle gerçek hayatta gerçekleşmesi mümkün olaylar, toplumsal kusurlar, karşılaşılabilen çarpıklıklar, gülünç durumlar ve çatışmalar; ince bir mizah, etkili bir anlatım ve güçlü bir tenkit anlayışına sahip bir üslup içinde, hikâyeye çatısı etrafında toplayarak, genelde bir tiplere bağlı olarak verilir” (Yıldırım, 1992, s. 337).

Çocuk edebiyatı açısından bakıldığında, kısa ve özlü anlatıma sahip olan fıkralar nükteli, güldürücü ve bunun yanında düşündürücü türlerdir. Fıkralar, çocukların kestirme yollardan çözüm bulabilmelerinde etkili olabildiği gibi, barındırdıkları latifeli inceliklerle de çocukları eğlendirip, düşündürebilirler. Özellikle çocuklara okuma sevgisi kazandırmak, okurken de düşündürmek için çocuk edebiyatında kullanılan türler arasındadır.

2.1.6.9. Çizgi roman. “Çizgi roman, resim ya da çizim dizileriyle öykü kurgulama sanatıdır” (Alsaç, 1994, s. 13). Çizgi roman karikatüre yakın bir yaratı alanıdır. İkisi de benzer tekniklerle üretilir. Ama çizgi roman, karikatürün bir kolu değildir, kendine özgü anlatım teknikleri olan özgün bir yaratı alanıdır. Çizgi romanın en önemli özelliği resim-yazı bütünlüğüdür. “İlk örnekleri karikatür çizgisiyle (abartılmış çizimlerle) hazırlandığı ve gülmece ağırlıklı olduğu için, çizgi roman kimi

ülkelerde gülünçlükler anlamına gelen comics, funnies olarak adlandırılmaktadır” (Alsaç, 1994, s. 16).

Çizgi romanlar, kurguya dayalı bir hikâye anlatırlar. Yer yer masal öğeleriyle süslenir ve resim yazı bütünlüğü taşırlar. Olaylar, üstün yetenekli kahramanların hayatları etrafında döner. Bu kahramanlar yaşlanmaz ve ölmezler. İyi ve doğrunun yanında yer alır, kötülüklerle mücadele ederler. Gazete ve dergilerde arkası yarım dizisi gibi sunulmaları, okuyucudaki ilgiyi canlı tutmaktadır. Haftalık ya da günlük periyotlarla yayınlanmaları, onları alışkanlığa, tutkuya dönüştürmektedir (Alsaç 1994). Çizgi roman gazetelerde çizilse bile, genellikle kalıcı olması için dergi ya da kitap olarak da basılmaktadır. Nas (2002, s. 103) çizgi romanların türlerini, serüven, politik, kurgubilim, güldürü, dedektif olarak beş gruba ayırmaktadır.

Çocuk edebiyatı açısından bakıldığında, çizgi romanlar çocuklar tarafından çok beğenilmekte, okumayı eğlenceli hale getirmektedir. Çocuk çizgi romanları okurken görsel unsurların okumayla ilişkisini kurmakta ve ilgisini hep canlı tutmaktadır. Çocuklar çizgi romanlar okunmadan da sadece resimleri takip ederek kurguyu yakalayabilir bu da algılama, yorumlama gücünü, gözlem yeteneğini ve sebep-sonuç ilişkileri kurma becerilerini geliştirmektedir. Eğitsel açıdan da çocuğa katkısı olan bu türe gerek çocuklara hitap eden dergilerde gerek de ders kitaplarında sıkça karşılaşılmaktadır. Son zamanlarda yaygınlaşan dijital araçlarda çizgi romanlar çeşitli eğitsel içeriklere eklenerek sunulmaktadır.

2.1.6.10. Çocuklara yönelik çıkan süreli yayınlar. Çocuk edebiyatı alanında süreli yayınlar genel olarak çocuk gazeteleri ve çocuk dergileridir. Çocukların okumaya özendirilmesinde, kültürel ve yazınsal beğenilerinin oluşmasında çocuk gazete ve dergilerinin önemli bir yeri vardır. Özellikle çocukların güncel olaylarla ilgilenmelerini ve günlük olarak okumalarını sağlamada kullanılabilecek en etkili araç-gereç şüphesiz çocuk gazete ve dergileridir. Kıbrıs (2010), gazete ve dergilerde yer alan öğretici ve eğlendirici yazıların, fıkraların, bilmecelelerin, resimlerin, fotoğrafların ve karikatürlerin çocukların ilgi ve isteklerine uygun hazırlanması gerektiğini vurgulamaktadır.

Gazete ve dergi arasında; amaç, biçim ve içerik bakımından belirli ayrılıklar vardır. Gazetenin başlıca amacı, okuyucuya güncel olaylar ve konular üzerine haber ve kısa bilgiler vermektir. Gazete genellikle dergilere göre daha büyük olur. Çocuk gazetelerinin başlıca amacı önce çocuklara onların anlayabilecekleri bir dil ve anlatım ile güncel olaylarla ilgili haberler vermek, sonra belli bir oran içinde öğretici ve dinlendirici yazı ve resimler yayımlamaktır. Dergilerde ise çeşitli konulara ilişkin daha kalıcı, öğretici ve bilimsel nitelikte yazılar bulunur. Oğuzkan'a (2001) göre çocuk dergilerinde güncel yazılara ve haberlere ayrılan sayfalar belirli bir sınırı aşmamalıdır. Son zamanlarda çocuklara yönelik çok fazla dergi ve gazete yayınlanmaktadır. Genel olarak bunların ortak amacı çocukları eğitsel açıdan geliştirmek ve güncel olaylardan haberdar etmektir. Bunların yanı sıra çocuklar okullarında kendileri de süreli yayın çıkarabilmektedir. Öğrencilerin kendilerinin çıkardıkları okul gazeteleri veya dergileri, sosyal hayatla, okul hayatı arasında, çocuğun köprü kurmasına yardımcı olmaktadır. Çocuklar kendi kendilerine oluşturdukları gazete ve dergilerle anlatma, özetleme, resimleme ve bütünleştirme gibi becerilerini geliştirebilmektedir.

2.1.6.11. Gezi yazıları. Gezi yazısı TDK'da (2018) "Geziliş görülen yerleri, özelliklerini, oralandaki insanların yaşantılarını, geleneklerini anlatan düzyazıdır" şeklinde tanımlanmaktadır. Bu yazılarda gezilen yerlerdeki doğal güzellikler; tarihi mekanlar, yaratılan uygarlıklar; insanların yaşayışları, gelenek ve görenekler, kültürel özellikler anlatılmaktadır. Yazar gezip-gördüklerini, gördükleri ile ilgili izlenimlerini, gözlemlerini okuyucuyla paylaşır. Aynı zamanda gezi yazılarında yazılar, görsellerle de desteklenir. Gezi yazarları, gezip görülen yerlerin sadece doğa, iklim ve tarihsel özelliklerini anlatmakla kalmaz, o yerlerde yaşayan insanların gelenek, görenek gibi kültürel özelliklerini ve alışkanlıklarını da anlatmaya çalışır. Bu bakımdan gezi yazıları tarih, coğrafya, sosyoloji vb. bilim dalları için de kaynak oluşturmaktadır. Özellikle görsellerle zenginleştirilmiş, çok resimli ve az yazılı olan gezi yazıları aracılığıyla çocuklar, başka ülkelere, başka insanlara ve onların değişik yaşam biçimlerine karşı duydukları merakı giderirken aynı zamanda kendilerinden farklı kültür değerlerine karşı daha hoşgörülü ve anlayışlı yaklaşırlar (Oğuzkan, 2001).

Çocuklar büyüdükçe, yakın çevrelerini tanımaya başladıkça, kendi çevrelerinin dışında bir çevrenin, başka şehirlerin, başka ülkelerin de olduğunu ayırma

varmaktadır. Çocuk kendi dünyasının dışında kalan bu dünyayı gezip, görmek, tanımak ihtiyacı hissetmekte bunun sonucu olarak da gezi yazılarına ilgi duymakta ve okumak istemektedir (Kıbrıs, 2010). Bu noktada dil ve anlatım bakımından sade, resim veya fotoğraflarla desteklenmiş gezi yazıları çocukların ilgisini çekmektedir.

2.1.6.12. Anı. Anılar hikâyelerle benzerlik gösterir. Hikâyelerde anlatılan olay gerçek veya tasarlama olabilmektedir. Anlatılanların hikâyeyi yazan kişinin başından geçmesi gerekmez. Fakat anılarda; anlatılanların gerçek olması, bizzat olayı yaşayan kişi tarafından yazılmış olması gerekir. “Anı; yaşanan olayların ya da tanık olunan durumların yaşayan kişilerce yazıya dökülmesiyle oluşan bir yazı türüdür” (Oğuzkan, 2001, s. 180). “Bir kimsenin kendi başından geçen veya tanık olduğu olayları ve durumları günü gününe yazarak anlattığı yazılar ise günlük” olarak adlandırılmaktadır. (TDK, 2018). Anılar ve günlükler içinde yaşanan toplumun, kültürel değerleri, toplumsal yapısı, dönemin koşulları gibi yazılan dönemin özelliklerini aktarıyor, bu yönüyle tarihi açıdan da önemli bir tür olma özelliği göstermektedir. Yıllar sonra incelenen anılar ve günlükler tarihçilere kaynak sağlama özelliği taşımaktadır (Kıbrıs, 2010).

Çocuk edebiyatı açısından düşünüldüğünde anı türü yaygınlaştırılması ve zenginleştirilmesi gereken bir türdür. Çünkü diğer türlerle karşılaştırıldığında, anı türünün duygu ve düşünceleri en içten bir şekilde okurlarına aktardığı görülmektedir. Bu nedenle çocuk olmanın, temel özelliklerinden olan samimi ve içten duygulara anı türü hitap edebilecek bir güçte olduğunu söylenebilir. Çocuk okur, anı türü ile yetişkinlerin başlarından geçen olaylardan ders almakta; bunları kendi hayatına uygulayabilmektedir. Ayrıca bu tür, okurun eleştirel düşünme gücüne katkıda bulunabilmektedir (Tüfekçi Can, 2014).

2.1.6.13. Biyografi. Oğuzkan (2001, s. 159) biyografiyi şu şekilde tanımlamaktadır: “Yaşayışları ve yaptıklarıyla tanınmış, önemli biri haline gelmiş kişilerin hayatlarını, kanıtlara dayalı olarak inceleyen eserlerdir”. Kıbrıs (2010, s. 273) biyografi için: “Biyografi sözcüğü Türkçe’ye batı dillerinden girmiş olup, biyo ve graf sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuştur. Yüzeysel anlamda yaşam, hayat çizgisi

anlamına gelen bu sözcük, yazınsal terim olarak yaşam öyküsü anlamına gelmektedir” tanımlamasını yapmaktadır. Aktaş ve Gündüz’ün (2015, s. 122) tanımlaması da şu şekildedir: “Genellikle ünlü kişilerin hayatlarının tamamını, bir dönemini ya da hayatlarında başlarından geçen bazı olayların gerçek verilerle derli toplu, bütün halinde tanıtan yazılardır”. Çocuklar büyüdükçe çevrelerinde bulunan birçok nesnenin birbirleriyle olan ilişkilerini sezdikçe dünyanın, insanların yararına değişmesinde rol oynayan bilim, sanat, spor ve yönetimle ilgili insanlara karşı özenme duymaktadırlar. Kendilerini o kişilerin yerine koyarak onların hayatlarını daha ayrıntılı bilmek istemektedirler. Bu da özenilen kişinin hayatını anlatan biyografik eserleri okumayı gerekli kılmaktadır.

Biyografik eserleri okumak çocukta düşünce sınırlarını genişletir. Önemli kişilerin hayatlarından yola çıkarak çocukların kendi hayatını sorgulamalarına ve hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca bu eserler okulda derslerde öğrendikleri bilgilerin de pekişmesini ve bu bilgilerin anlam kazanmasını sağlamaktadır (Oğuzkan, 2001).

2.1.6.14. Bilimsel buluş ve doğa olaylarını anlatan kitaplar. Bilimde ve teknikte ileri gitmiş ülkelerde, bilim ve doğa olaylarını anlatan eğitici yayınlara ayrı bir önem verilmektedir. Dahası bu tür ülkelerde anne babalar, iş bölümü ve iş yoğunluğu nedeniyle çocukların bu yöndeki sorunlarıyla ilgilenememekte, bunun yerine bu boşluk söz konusu kitaplarla doldurulmaktadır. Böylece o ülkelerin çocukları; daha çocuk denilebilecek yaşlarda deneysel bilimlerle ilgili pek çok olay hakkında sağlıklı bilgiler edinmekte, bilim dünyasını tanıma olanağı bulmakta, gelecekte bilim adamı olma yolunda idealler edinmektedir. Teknik ve biçim olarak daha çok öykü ve romana benzeyen, yer yer biyografiyle de benzeşen doğa ve fen olaylarıyla ilgili yapıtlar, içerik bakımından; hayvanların tanıtıldığı yapıtlar, bitkilerin tanıtıldığı yapıtlar, yeryüzü, gökyüzü ve denizlerin tanıtıldığı yapıtlar ve keşiflerin, buluşların tanıtıldığı yapıtlar olarak kategorilere ayrılmaktadır (Kıbrıs, 2010).

2000’li yıllardan sonra özellikle çocuklara yönelik yazılmış çok sayıda bilimsel buluş ve doğa olayları ile ilgili eserler vardır. Bu tarz kitaplar özellikle çocukların doğayı keşfetmesi, araştırmacı ruha sahip olması, bilimsel bilgiye ulaşmak için gerekli adımları izleyebilmesi gibi 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini desteklemektedir.

Gelişen teknolojiler, dijital ortamlar artık çocukları daha çok merak ettikleri konularda araştırma yapmaya sevk etmektedir. Özellikle bu dönemde iyi hazırlanmış bilimsel buluş ve doğa olaylarını anlatan yazılı ve görsel kaynaklar çocukların daha doğru bilgiye ulaşmasını sağlamaktadır.

2.1.6.15. Çocuklara duygu eğitimi ve anadili sevgisi kazandıran türler.

Çocuklara duygu eğitimi ve anadili sevgisi kazandıran çocuk edebiyatı türlerini Kıbrıs (2010, s. 49-72); “tekerlemeler, bilmeceler, türküler, ninniler, mâniler” olarak sınıflandırmaktadır. Sözlü edebiyatın önemli bir geleneği olan bu türlerle çocuklar çok erken yaşlarda tanışmaktadırlar.

Tekerlemeler; çocuğun hem sözcük dağarcığını zenginleştirme hem de diline kazandırılacak işleklik bakımından çocuk edebiyatı açısından önemi büyüktür. TDK (2018) tekerlemeyi basma kalıp söz olarak tanımlamaktadır. Tekerlemeler, içeriğindeki ve söylenişindeki çocuksu tarz nedeniyle çocuk geleneklerinde ve eğlencelerinde yeri olan bir edebî türdür. Boratav’a (1978, s. 134) göre bu türün en önemli özelliği, belli bir ana konusunun olmaması, belirtilen duygu, düşünce ve hayallerin biraz masal havası içinde anlatılmaya çalışılmasıdır.

Bilmeceler; sözlü halk edebiyatının eğlendirici ürünlerindedir. Karışık bir şekilde söz ve sözcük gruplarının bir araya getirilerek birden fazla cevap düşündürecek şekilde sorulan ahenkli ve kulağa hoş gelen sorulardır. Bu sorulara yanıt verebilmek için dikkatli dinlemek ve zekice tahminlerde bulunmak gerekir. Bu açıdan bilmeceler çocukların dikkatini de canlı tutar. Bilmecelerde bölgeden bölgeye değişiklik gösterebilir. Bilmeceler içinde yaşanan döneme ve koşullara göre değişip, gelişerek devam etmektedir. Bilmeceler ilginç, şaşırtıcı, düşündürücü ve eğlendirici soruların sorulması ve bu sorulara cevap aranması şeklinde kurgulanmaktadır. Soruların cevapları bazen örtülü şekilde sorunun içerisinde verilmekte ve bu örtülü ipucundan yararlanılarak sorular yanıtlanmaya çalışılmaktadır (Açık, 2014).

Türküler; bir ezgi eşliğinde söylenen halk şiirleridir. Türkü kelimesi; konusuna, bölgesine, kullanılan sözlere göre şarkı, deyiş, deme, ninni, ağıt ve hava olarak da nitelendirilir. “Türküler genellikle söylendiği bölgenin yaşam tarzını, kültürünü, gelenek-göreneklerini, acılarını, sevinçlerini, özlemlerini seslendirip dile getirir”

(Boratav, 1978, s. 168). Türküler, hem içinde yaşanan toplumun duygu ve düşüncelerini tarihsel bağlamda yansıttığı, hem de şiir olarak söylenen, söyleyene estetik bir haz yaşatan ürünlerdir. Bu yönüyle çocukların kültürel alt yapısını da şekillendirmektedir. Ayrıca çocuklara ana dilinin estetik boyutunu kavratmada ve onlarda güzel sanatlara karşı ilgi uyandırmada da önemli işlevi vardır. Bu nedenle çocuk edebiyatı açısından türküler önemli bir tür olarak düşünülmektedir.

Ninniler; çocuğun doğumundan itibaren iç içe olduğu bir türdür. Annelerin bebekleriyle baş başa kaldıklarında, onu ağlamasını ve annesinin sevgisini hissetsin diye, ya bildikleri sözleri belli bir ezgiyle ya da o andaki duygularıyla doğaçlama olarak söyledikleri söz ve müziklerden oluşmaktadır. Daha çok ağıtla türkü arası, genellikle Türk müziğinin hicaz kararıyla söylenen ezgilerdir. Anneler ninni söylerken aynı veya çok az farklılık gösteren ezgiler eşliğinde daha çok bebeğiyle ilgili iyi dileklerini dile getirmektedir. Bu sözlü ezgiler çocuğun ana dili sevgisini ve sözcük dağarcığını çoğaltan ve onun duygu dünyasını besleyen sözlü gelenekten gelme ürünlerdir. Kıbrıs'a (2010) göre; çocukların bu ezgi ve şiirlerle buluşması bebeklikte kalmamalı, daha sonraki çocukluk yıllarında da devam etmelidir. Özellikle okul öncesi dönemde söz ve ezgi olarak çocuğun iç dünyasını zenginleştirecek nitelikli ürünler aranıp bulunmalı ve çocukların bunları dinleyip ezberlemesi sağlanmalıdır.

Mâniler; anonim halk şiirinin en yaygın seklidir. Sözlü edebiyat geleneğiyle oluşmuş genellikle konu yönünden birbirleriyle ilişkili olmayan, bağımsız nitelikli küçük şiir örnekleridir. Mâniler, içinde doğduğu toplumun duygu ve düşüncelerini ifade eden dil ve kültür öğeleri olduğu için çok önemlidir. Kıbrıs'a (2010) göre hem okul öncesi dönemde hem de çocuğun yetişme dönemlerinde çocuklar bu nitelikli örneklerle sık sık buluşturulmalıdır. Böylece çocuğun güzellik duygusunu, kişiliğinin ve ritim yeteneğinin gelişmesine katkıda bulunulmalıdır.

Çocuklarda anadili gelişimi sağlayan diğer türler de atasözleri ve özdeyişlerdir. Bunlar da çocuk edebiyatı kapsamında incelenen, çocuk edebiyatı ürünlerinin içinde de kullanılan türlerdir. Atasözü, toplumların yüzyıllar boyunca yaşadıkları deneyimler sonucunda, topluma yerleşmiş değer yargılarını, kurallarını, dünya görüşlerini yansıtan ve ders, öğüt veren kalıplaşmış özlü sözler olarak tanımlanabilir. "Atasözleri yaşanan bir olay karşısında nasıl davranılması gerektiğini öğütleyen anonim sözlerdir" (Öztürk ve Otluoğlu, 2012, s. 112). Özdeyiş, "Duygu, düşünceleri ya da belli ilkeleri

kısa ve öz olarak anlatan sözlerdir” (TDK, 2018). Özdeyişin diğer adı da vecizedir. Özdeyişlerin söyleyeni bellidir. Fakat bazı kalıplaşmış ve slogan haline gelmiş sözlerin söyleyenleri bilinemeyebilmektedir.

2.1.6.16. Çocuklarda yaratıcılığı ve kendini anlatmayı geliştiren türler.

Çocuklarda yaratıcılığı ve kendini ifade etme becerilerini geliştiren türler drama ve tiyatrodur. Özellikle son yıllarda yaparak yaşayarak öğrenme ortamlarının çocuklar için daha kalıcı bilgiler edinmelerini desteklediği söylemleri drama ve tiyatronun da çocuk edebiyatı alanında kullanılması gereken önemli türler arasında olmasını gerekli kılmaktadır.

Drama; sözcüğünün kökü draodur. Yapmak, uğraşmak anlamına gelen bu sözcük köken olarak Yunanca olup Türkçe’ye Fransızca’dan dram olarak girmiştir. “Drama sözcüğü oyun-tiyatro sanatı anlamına gelmektedir” (Kavcar, 1988, s. 83). Daha çok çocuk eğitiminde kullanılan drama oyunla yapılan eğitim, eğitim etkinliklerinin oyunlaştırılarak gerçekleşmesidir. Kıbrıs (2010), drama yoluyla yapılan eğitimin, çocukların yaşam deneyimlerini zenginleştirdiğini ve öğrenmelerini de kolaylaştırdığını vurgulamaktadır.

Drama, çocukların bedensel gelişimde olduğu kadar ruhsal gelişimlerinde de rol oynamaktadır. Bu nedenle eğitsel açıdan değerli görülmektedir. Çocuk karakterize ettiği kimsenin kişiliğine bürünürken kendini tanımakta, insanları ve çevresini öğrenmektedir. Konunun gerektirdiği ölçüde hayal ve yorum gücünü kullanmakta, duygularını, heyecanlarını denetlemesini öğrenmektedir. Bunları eylemleştirip dillendirirken de kelime hazinesini zenginleştirmektedir (Oğuzkan, 2001).

Tiyatro diğer bir deyişle oyun sanatı; geçmişi çok eskilere dayanan etkinliklerdendir. Gece ateşin etrafında o gün yaptıklarını, avladıklarını; yarın ne yapacağını mimikleri ve çıkardığı seslerle anlatmaya çalışan ilkel insan, bilinçli olmadan tiyatronun da temelini atmıştır. Taklitle, farklı danslarla, müziklerle büyü yapan insanoğlu, maskeler kullanarak tiyatronun başlamasını sağlamıştır (Fuat, 2000, s. 9). Çocuk bazen sadece hayal dünyasında gezmek, bazen sadece gerçek dünyayı, kendi dünyasını görmek, bazen kelime oyunlarını duymak, ardından hem olayların içinde kendi var olmak ya da olaylara tanık olmak isteyebilir. Çocuk tiyatrosu, çocuğun hem

olayları yaşamasını hem hayal dünyasında gezmesini ayrıca bu olaylara tanık olmasını sağlayan edebî türlerden biridir.

Çocuk tiyatrosu, çocuğun tiyatroyla karşılaşmasını sağlayan ilk basamaktır. Bu basamakta oyunun dekor, müzik, oyuncu, yönetmen, metin, ışık, yani tüm öğeler üzerinde büyük bir itinayla durulmalıdır. Çocuğun anlam evreni göz önüne alınmalıdır. Çocuk tiyatrosunda sadece eğitmek amacının taşınmadığı, eğlendirirken güzelin de gösterilmesi gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk tiyatrosu başlı başına bir sanatsal faaliyettir. Sadece sanatsal yönü bile ele alınırsa çocuk tiyatrosunun önemi ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte çocuk tiyatrosu, farklı değerleri de kapsamaktadır. Çocuk tiyatrosu çocukta estetik gelişme sağlarken; diğer taraftan da çocuğun kişiliğinin daha sağlam temeller üzerine kurulmasına yardımcı olmaktadır. Çocuk tiyatrosu, katılımcılara düşünerek yorumlamayı ve dayanışmayı sağlayarak çocuğa sorumluluk duygusunu aşılacaktır. Çocuk tiyatrosunun kazandırdıkları bunlarla sınırlı değildir. Bunların dışında, çocuğa ileriki yaşamında yardımcı olacak dil kaygısı, doğru ve güzel konuşmanın önemi gibi beceriler kazandırmaktadır (Nutku, 2006).

2.1.7. Bilimsel araştırma ve tezlerde olması gerekenler. Araştırma sürecinde olayların incelenmesi, bilgilerin toplanması zorunludur. Fakat araştırmacı, gözlemlerini ve topladığı bilgileri yeniden organize etmekte, analiz ve senteze tabi tutmakta, yorumlamakta, değerlendirmekte ve anlamlı bilgiler bütünü haline getirmektedir. Araştırmaların bilimsel bir nitelik taşıması için bazı niteliklere sahip olması gerekmektedir. Bu niteliklerden önce bilim nedir sorusunu cevaplamak gerekir. Balcı (2008, s. 182) bilimin tanımlarını şu şekilde yapmaktadır: “Bir alandaki sistemli bilgi birikimidir. Nesnel adımları izleyerek üretilen bilgidir. Bilimsel yöntemle üretilen bilgidir. Bilimsel araştırma ürünü bilgidir”. Bu tanımlar bilimin de bir bilgi olduğunu ancak her bilginin bilim olmadığını göstermektedir. Çünkü bilimsel bilgi, deyim yerindeyse, bilimsel olmayan sıradan bilginin sahip olmadığı belli özelliklere sahip bilgidir. Bu özellikler arasında nesnellik, tamlık, doğrulama, basit açıklama, ampirizm, olasılıklı düşünme sayılabilir. Bunları Balcı (2008, s. 182) kısaca şöyle açıklamaktadır:

Nesnellik; bilimsel bilginin, herkese göre değişmeyen belli standart adımları ve prosedürleri izleyerek üretilmesini ifade etmektedir. Nesnellik, araştırmanın tekrarlanabilirliğini, yeniden üretilebilirliğini, böylece de denetlenebilirliğini göstermektedir. Tamlık; bilim dilinin genlatımdan uzak ve net olması, kullanılan kavramların tam anlamlarına büründürülmesidir. Doğrulama; bilimin herkese, herkesin eleştirisine açık olmasıdır. Basit açıklama, bilimin olaylar arası ilişkileri, karmaşık gerçekleri açıklamayı en basit şekilde yapmasıdır. Ampirizm; hem bilimsel tutumu hem de deney ve gözleme dayanarak bilgi üretmeyi göstermektedir. Ampirik tutum bir taraftan bilimsel bilginin yol göstericiliğine inanmayı, diğer taraftan da üretilen bilgi konusunda sürekli kuşku duyulmasını böylece de sürekli denetlemeyi öngörmektedir. Olasılıklı düşünme ise bilimin mutlak olmadığını, belli olasılık sınırları içinde doğru olduğunu ifade etmektedir.

Bilim ancak bulgularının doğru, anlaşılır, net bir şekilde raporlaştırıldığı zaman yukarıdaki özellikleri tam olarak karşılamaktadır. Bu nedenle bilimsel bir rapor, tez, sav yazımı önem kazanmaktadır. Günümüzde en sık rastlanan araştırma yazım kuralları, APA (American Psychological Association) formatıdır. Lisansüstü tez yazımında her üniversitenin ve hatta bilim dalının kendine özgü bir tez yazım kılavuzu bulunmaktadır. Bunların içerikleri incelendiğinde genel geçer kurallar haricinde biçimsel veya küçük içerik değişiklikleri görülebilmektedir. Bu başlık altında Karasar'ın (2011) tespitleri ışığında genel geçer olarak her tezde bulunması gereken özellikler maddeler halinde ele alınacaktır.

Bilimsel bir araştırmada en önemli unsurlardan biri başlıktır. Araştırmanın başlığı olabildiğince kısa ve içeriği yansıtır nitelikte olmalıdır. Uzunluk hakkında kesin bir şey söylenemese de başlık genelde 50 harften fazla olmamalıdır. Başlıkta yer alacak sözcük üzerinde iyice düşünülmeli ve en iyi amacı ifade eden sözcükler seçilmelidir. Her yazılı belge gibi araştırma raporu da başlığı ile aranacağı için başlığın ilk sözcüğüne daha da fazla önem verilmelidir. İlk sözcüğün araştırmanın yapıldığı genel alanı diğerlerinin de giderek daralan bir şekilde ve ilgili konuyu anlatır nitelikte olması gerekmektedir (Karasar, 2011).

Araştırmanın gövde kısmı problemin sunulduğu ve araştırma stratejilerinin tanıtıldığı giriş bölümü ile başlar. Bu bölüm içinde sırayla problem, amaç, önem, varsayımlar, sınırlıklar, tanımlar yer alır. Bunları Karasar (2011, s. 28-33) şu şekilde ifade etmektedir:

Araştırmacıyı fiziksel ya da düşünsel yönden rahatsız eden, kararsızlık ve birden çok çözüm yolu olasılığı görülen her durum bir problemdir. Araştırma problem çözmeye yönelik bir süreçtir. Problemin çözümü ise mevcut durumdan istenilen duruma ulaşmadır. Bu nedenle önce mevcut durum araştırılır ve bunların değişikliği yaratacak şekilde değişimi sağlanır. İstenilen duruma gelip gelmediği ölçülür. Problemin sezilmesi ve anlamlandırılması bireye ve uluslara özgüdür... Amaç iyi tanımlanmış bir problem ifadesinde saklıdır. Fakat en açık şekilde hatta maddeler halinde yanlış anlamaları

önleyecek şekilde yazılmalıdır. Araştırmada önce genel amaç sonra ayrıntılı alt amaçlar belirtilir. Genel amaç ifadeleri, giriş cümlesi gibi olup ayrıntılı amaçların topluca anlatımı gibidir. Ayrıntılı amaçlar soru cümlesi veya hipotez şeklinde yazılabilir... Önem, araştırmanın amaçlarında belirtilip toplanan bilgilerin hangi sorunların (pratik veya kuramsal) çözümünde ve nasıl kullanılacağına açıklanmasıdır. Burada okuyucuyu araştırmanın önemine inandırma amacı vardır... Varsayımlar, mevcut araştırma sürecini etkileyeceği düşünülen fakat doğruluğu kabul edilmekle birlikte ölçülmesi zor olan genel geçer kavramların olduğu şekliyle kabul edilmesidir. Çoğu varsayımlar problem, sınırlıklar, yöntem ve araştırmaya temel alınan bazı kuramlarla ilgilidir. Araştırmadaki tüm varsayımlar raporda açık ve seçik verilmelidir... Sınırlıklar, araştırmacının yapmak isteyip çeşitli nedenlerle yapamadığı şeylerdir. Sınırlıklar araştırmacının kendi bilgi ve becerilerinden ve olanaklarından olabileceği gibi, problem alanı, araştırma amaçları, yöntem ve öteki pratik zorunluluklardan da gelebilir... Araştırma dili büyük ölçüde çeşitli kavramlardan oluşur. Bu kavramları karşılayan açıklamaların, araştırmada kullanılan şekliyle kavramların hangi amaçla kullanıldığının açıklandığı yer ise tanımlardır.

Yöntem problemi çözmek için kullanılan düzenli yoldur. Araştırmanın yöntemi problem çözümü için gerekli verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması işlemlerini içerir. Araştırma yöntemi raporda bir başka araştırmacının aynı çalışmayı gerekli olduğunda tekrar aynen uygulayabilecek açıklıkta ve kapsamda verilmelidir. Ayrıntılı yöntem olmadan okuyucu bulguları değerlendiremeyeceği gibi yöntemin açık seçiklik ilkesi de gerçekleşmemiş olur. Yöntem bölümünde verilen bilgiler araştırma türüne göre değişebilmektedir. Genellikle araştırma modeli, evren ve örneklem, veriler ve toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması gerektiğinde de araştırmanın süre ve maliyet bilgileri verilebilir. Araştırma modeli ile ilgili farklı kriterlere göre farklı sınıflamalar mevcuttur. Araştırmanın modeli, amacına uygun ve ekonomik bir süreçle, verilerin toplanması ve analizi için gerekli koşulların düzenlenmesidir. Tarama ve deneme modelleri vardır. Tarama modeli var olan durumu aynen resmetmeyi; deneme modeli ise tahmin edilen sebep-sonuç ilişkisini sınamak üzere, var olan durumun kontrollü olarak değiştirilmesidir. Deneme modellerinde araştırmaya grupların sayısı ve seçiliş şekilleri, bağımsız değişkenler, bağımsız değişkenlerin gruplara uygulanış sıra ve şekilleri, bağımlı değişkenin ölçülme zamanı gibi bilgilere yer verilir. Evren, araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür. Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği arttıkça değer kazanır. Her araştırmanın kendine özgü evreni vardır. Evrenin tespit edilmesinde, araştırmanın amacının büyük bir önemi vardır. İki tür evren vardır; biri genel evren, diğeri çalışma evrenidir. Çalışma evreni ulaşılabilen evrendir. Genel evren ulaşılması çok güç ya da imkânsız evrendir. Örneklem belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve evreni temsil gücü, yeterliliği olan küçük kümedir. Çoğunlukla araştırmalar örneklem üzerinde yapılır ve evrenine genellenir. Örneklem üzerinde çalışmanın üç nedeni vardır. Maliyeti

düşüktür, kontrolü kolaydır, etik zorlukların aşılabilesidir. Veri, araştırma amaçlarına uygun olarak gözlenen ve kaydedilen bilgilerdir. İki tür veri vardır; nitel veriler ve nicel veriler. Araştırmada hangi tür verilerin, hangi kaynaklardan (insan, belge, diğer), hangi tekniklerle (gözlem, görüşme, yazışma, belgesel tarama), hangi araçlarla, kimlerce ve ne zaman toplandığı, araştırmada açık seçik belirtilmesi gereken yöntem bilgilerindedir. Veri toplamak için anket test ve benzeri araçlar kullanılmışsa, bunların amaçlarını nelerden oluştuğunu, nasıl ve kimlerce geliştirildiklerini, geçerlilik ve güvenilirliklerinin bilinip bilinmediğinin belirtilmesi yöntem bölümünde yapılmaktadır (Karasar, 2011). Verilerin çözümlenmesi verilerin toplandıktan sonraki aşamasında karar verilecek bir konu değil; araştırmanın tasarlanması sırasında mutlaka göz önünde tutulması gereken bir konudur (Kuş, 2009). Toplanan ham veriler, toplandıkları şekliyle bir şey ifade etmeyebilirler. Bunların belli tekniklerle işlenerek çözümlenmesi ve yorumlanması gerekir. Bu nedenle verilerin toplanma şekli kadar çözümlenmiş biçimi ve yorumlanma şekli de bilinmesi gereken verilerdir. Eğer varsa araştırmada kullanılan istatistik teknikleri, tekniklerin seçilme nedeninin de açıklanması gerekir. İstatistikî teknikler kullanılacak ise uygun istatistik tekniğin seçimi ve bu teknikleri kullanım aşamasında verilerin doğru girilmesi, analizlerin doğru yapılması çok önemlidir. Parametrik istatistik tekniklerde öncelikle tekniklerin varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığının bulunarak tekniklerin kullanılması araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği için büyük önem taşımaktadır (Karasar, 2011). Karasar'a (2011) göre: "Ham verilerin çeşitli tekniklerle işlenmesi çözümlenmesi sonucu bulgular elde edilir". Bulgular da veriler gibi olgusal ve yargısal verilerdir. Problemin çözümü için araştırmacının bulguları yorumlaması, onları çeşitli bakış açılarıyla değerlendirmesi gerekir. Bulgular ne kadar iyi olursa olsun eğer iyi bir yorum yapılamazsa problemin çözümüne ışık tutmaz. Bulgular objektif olduğu kadar yorum subjektiftir (öznel). Yorumlama, çözümlenmiş verilere araştırma amaçları doğrultusunda anlam verme işlemidir. Yorum çok yönlüdür. Araştırmalarda bulgular ve yorumun birbirinden rahatça ayırt edilmesi için özen göstermek gerekir. Yorum yapılırken problem bölümünde verilen ilgili kaynaklarla sürekli ilişki kurulmalıdır. Her yorumun geçerlilik olasılığı, ilgili kaynakların da yardımıyla açıklanmalıdır. Bulgular ayrıca önceden geliştirilen beklentiler ışığında yorumlanabilir. Sağlıklı

yorum yapmayı sağlayan en önemli durumda önceden belirlenen yorum ölçütleridir (Karasar, 2011).

Araştırmanın sonuçlarının taşıdığı anlam, bunların gerek kuramsal gerek pratik bakımdan taşıdığı önem sonuç ve tartışmada belirtilmekte, bulgular değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Tezlerde bulunması gereken son açıklamalar, yapılan araştırmanın doğurduğu gereksinimlere dayanarak, yapılması gereken yeni araştırmaların neler olabileceğinin önerilmesidir (Kaptan, 1998). Öneri, araştırmacının problemin çözümüyle ilgili olarak bulguların kullanılışı, yeni araştırma alanlarını belirleyen kişisel önerilerdir. Öneriler araştırma bulgularına dayalı olmalıdır (Karasar, 2011).

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde öncelikle çocuk edebiyatı alanında akademik çalışmaları bütüncül olarak değerlendiren araştırmalardan bahsedilmektedir. Araştırma sonucunda Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında yapılmış lisansüstü tezleri değerlendiren bir tez çalışmasına rastlanmamıştır (Araştırmanın önemi bölümünde de belirtildiği gibi çocuk edebiyatı alanında yapılmış lisansüstü tezleri inceleyen ilk tez araştırmasının bu çalışma olduğu düşünülmektedir). Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü çalışmaları inceleyen beş akademik çalışmaya rastlanmıştır. Bunların üçü dergilerde yayınlanmış makaleler, ikisi ise sempozyumda sunulmuş bildirilerdir. Bu araştırmalardan; Demircan (2007) Balcı (2012) ve Yazıcı (2013)’nın makalelerine Google Akademik portalından ulaşılmıştır. Bu alanda Bayazıt’ın (2011) ve Tiryaki’ nin (2016) bildirisine ise Ulusal ve Uluslararası düzeyde yapılan Çocuk ve Gençlik Edebiyatı sempozyumlarının bildiri kitapları ayrıntılı bir şekilde incelenerek ulaşılmıştır. Bu akademik çalışmalar bu teze büyük ölçüde katkı sağlamaktadır. Aşağıda bu çalışmaların içerik bilgileri sunulmuştur:

Demircan’ın 2007 yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde yayınladığı Çocuk Edebiyatı Konulu Lisansüstü Çalışmalar ile İlgili Bir Durum Araştırması adlı makalesi 1987-2003 yılları arasında YÖK UTM’de yayınlanmış 54 tezin incelenmesinden oluşmaktadır. Bu araştırmada da çocuk edebiyatı alanında yazılmış lisansüstü tezlerinin sayısı, üniversitelere, hazırlanma yıllarına, enstitülere, çalışma türüne, yazıldıkları özgün dile, hazırlayanların cinsiyetine ve konularına göre

nasıl bir dağılım gösterdiği sorularına cevap aranmıştır. Sonuçlara göre en fazla tezin Hacettepe Üniversitesinde, 1995-1999 yılları arasında, Sosyal Bilimler Enstitülerinde yapıldığı tespit edilmiştir. Çocuk edebiyatı lisansüstü çalışmalarının en fazla Türkçe dilinde yazıldığı onu Almanca ve İngilizce dillerinin takip ettiği, kadın araştırmacıların erkeklere göre daha çok bu konuyu çalıştığı da ulaşılan sonuçlardandır. YÖK tarafından saptanan konu başlıklarında en fazla Türk dili ve edebiyatı başlığının olduğu da çıkan sonuçlardandır (Demircan, 2007).

Bayazıt'ın 05-07 Ekim 2011 tarihinde 3. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunduğu Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi adlı bildiri; çocuk edebiyatı alanında yapılmış olan lisansüstü tezlerin analizini yapmak ve bu konuyla ilgili yapılacak olan diğer çalışmalara yeni bir bakış açısı sağlamak amacıyla yazılmıştır. Tarama modelinde yapılan bu çalışmada tezler, üniversitelere, enstitülere, yapılış yıllarına, lisansüstü düzeylerine, araştırmacıların cinsiyetine, danışmanların unvanına, ağırlıklı oldukları konulara, kullanılan araştırma teknikleri ve veri toplama araçlarına göre gruplandırılarak incelenmiştir. Araştırma evrenini, Türkiye'de 1989'dan 2010 yılı sonuna kadar çocuk edebiyatı alanında tamamlanmış ve YÖK Dokümantasyon Merkezi'ne ulaştırılmış lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Araştırmada üçü doktora 39'u yüksek lisans olmak üzere toplam 42 teze ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler betimsel istatistik teknikleri ile çözümlenmiştir. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Çocuk edebiyatı alanında yapılmış tezlerin dağılımlarına bakıldığında en fazla İstanbul Üniversitesinde, enstitü olarak da Sosyal Bilimler Enstitülerinde yürütüldüğü, en fazla tezin 2010 yılında yapıldığı, tür olarak da yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinin on üç katı olduğudur. Araştırmacıların cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında, yüksek lisans düzeyinde kadınların, doktora düzeyinde ise erkeklerin ağırlıklı olarak bu alanda çalışma yaptıkları, danışman unvanlarına bakıldığında en fazla yardımcı doçentlerin tezlere danışmanlık yaptığı bunu profesör ve doçentlerin izlediği görülmüştür. Çocuk edebiyatı alanında yapılmış olan lisansüstü tezler işledikleri konular açısından daha çok alanla ilgili yazar ve yapıtlarını içeren dokümanlar üzerine incelemelerin yapıldığı çalışmalar üzerine yoğunlaşmaktadır. Ders kitaplarının çocuk edebiyatı ölçütlerine göre değerlendirilmesi ile çeviri çocuk edebiyatı ve tarihçesi de üzerinde sıklıkla durulan diğer konulardır. 2010 yılı sonuna kadar hazırlanmış olan lisansüstü tezlerin

büyük bir kısmını nitel araştırma yaklaşımlarını benimseyen yöntemler oluşturmaktadır. Bunu nicel araştırma yaklaşımları izlemektedir. Nitel araştırma yaklaşımlarını benimseyen tezlerin büyük çoğunluğunu ise doküman incelemesine dayalı çalışmaların oluşturduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Bayazıt, 2011).

Balcı'nın 2012 yılında Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde yayınladığı Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması adlı makalesi, 267 lisansüstü tezin incelenmesinden oluşmaktadır. Bu çalışmada 1981-2010 yılları arasında çocuk edebiyatı konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin tür, hazırlanma dönemi ve konularına göre sınıflandırılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma için yapılan kaynak taramasında büyük oranda YÖK'ün UTM veri tabanı kullanılmıştır. Araştırma sürecinde tez taramaları özellikle çocuk edebiyatı kavramı etrafında yoğunlaştırılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış olan tezlerin türleri büyük oranda yüksek lisans düzeyinde hazırlanmıştır. Doktora tezlerinin oranı çok azdır. Tezler ağırlıklı olarak Sosyal Bilimler Enstitülerinde çalışılmıştır. Konu olarak en fazla çocuk edebiyatı ürünleri ikinci sırada da çocuk eğitimi işlenmiştir (Balcı, 2012).

Yazıcı'nın 2013 yılında Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayınladığı Çocuk Edebiyatı Alanında Üniversitelerde Yapılan Lisans Sonrası Çalışmalar adlı makalesi, Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinde hazırlanıp YÖK UTM veri tabanında kataloglanan 249 tezin incelemesinden oluşmaktadır. Erişilen tezler farklı açılardan incelenmiştir. İlk olarak tezin hazırlandığı üniversite, enstitü ve ana bilim dalı; yayın yılı, hangi eğitim seviyesindeki çocuk edebiyatına yönelik hazırlandığı gibi nicel ölçümler yapılmıştır. Bunlara ek olarak tezlerin konusunun ne olduğu, tezlerin ele aldıkları konuya hangi açıyla yaklaştıkları, tezlerin belirli bir dönem ya da tür üzerinde yazılıp yazılmadığı gibi başlıklarla tezin tam metnine, buna ulaşamadığı durumlarda özetine, bu ikisinin de ulaşılmaz olduğu durumlarda yalnızca tezin adına başvurularak nitel gözlemler yapılmış bu gözlemlere ait veriler kaydedilmiş ve çıkan sayısal sonuçlar yorumlanmıştır. Çalışma kapsamında ilki Haziran 2010'da ikincisi Kasım 2012'de olmak üzere iki defa veri analizi yapılmış; bu sayede 2010-2012 yılları arasındaki eğilimlerin geçmiş yıllarla karşılaştırılabilmesi de mümkün olmuştur. Araştırmanın sonuçlarına bakılacak olursa en fazla tezin 2000-2009 yılları arasında

179 tezele 10 yıllık bir dönemde yapıldığı fakat 2010-2012 arası 2 buçuk yıllık bir dönemde 76 tezin yapıldığı görülmüştür. Bu da çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü çalışmaların gittikçe daha da arttığını göstermiştir. Tez türüne bakıldığında yüksek lisans tezlerinin daha çok çalışıldığı görülmüştür. Ulaşılan önemli sonuçlar arasında hem yüksek lisans hem de doktora tezini bu alanda yazan akademisyen sayısının 10'dan az olduğudur. Bu durum çocuk edebiyatı alanında yüksek lisans tezi çalışan araştırmacıların (eğitimlerine devam ediyorlarsa bile) doktora seviyesinde bu alanda çalışma eğiliminde olmadıklarını göstermiştir. Yazıcı (2013)'ya ait bu tezde de çocuk edebiyatı çalışmalarında Sosyal Bilimler Enstitülerinin belirgin üstünlüğü devam etmektedir. Ancak Eğitim Bilimleri Enstitülerinde 2010 yılından sonra bu konuya ilginin artışı sonuçlarda gözlemlenmiştir. Tezlerin çalışıldığı anabilim dalları arasında birinciliğini koruyan Türkçe Eğitimi ABD 2010-2012 yılları arasında çalıştığı tezlerin sayısını neredeyse iki katına çıkarırken, Türk Dili ve Edebiyatı ABD'de son iki yılda yazılan tez sayısı azalmıştır. Son dönemde yazılan tezlerin temelde edebiyat bilimi yerine eğitim bilimine yönelik olması da bu veriyi doğrular niteliktedir. Tezlerin üniversitelere dağılımında bir düzensizlik söz konusudur. 41 üniversitenin konuyla ilgili çalışmaları bulunmakla birlikte toplam tezlerin %40'ı beş üniversitede yapılmış çalışmalardır. Tezlerin konuları sınıflandırma yapmak için genel bir bakış açısı ile incelendiğinde yoğunluğun tematik çalışmalarda olduğu görülmektedir. Tezlere konu edilen türler incelendiğinde roman ve hikâyenin diğer türlere göre dikkat çekici oranda daha sık konu edildiği de çıkan sonuçlar arasındadır (Yazıcı, 2013).

Tiryaki'nin 21-22 Ekim 2016 tarihinde 3. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunduğu 2011-2016 Yılları Arasında Yazılan Çocuk Edebiyatı Alanındaki Tezlerin Okuma Yazma Kültürü Açısından Değerlendirilmesi adlı bildiri; 2011-2016 yılları arasında yazılmış, okuma kültürüne yönelik tezleri; yıl, tez türü, ana bilim dalı, dil becerileri, hedef kitle, çocuk edebiyatı türlerine göre sınıflandırmış ve dağılımları incelenmiştir. Tarama modelinde yapılan bu çalışmada YÖK UTM'den dokuzu doktora, 30'u yüksek lisans olmak üzere toplam 39 teze ulaşılmıştır. Veri analiz tekniği olarak içerik analizi kullanılmış tezlerde belirlenen kriterlerin sıklığına ve yüzdelerine bakılmıştır. Araştırmada ortaya konulan sonuçlara bakıldığında; en fazla tezlerin 2010 ve 2011 yıllarında yapıldığı, yüksek lisans tezlerinin daha fazla olduğu, tezlerin Eğitim Bilimleri Enstitülerinde ve Türkçe Eğitimi Anabilim

Dallarında daha fazla çalışıldığı, üniversite olarak da Ankara Üniversitesi'nin ilk sırada olduğu görülmektedir. Konularına göre bakıldığında ise eğitim ve öğretim konularının ağırlıkta olduğu, dil becerileri bakımından okuma becerisini inceleyen tezlerin fazla olduğu, edebî tür olarak da masalların ağırlıkta olduğu ulaşılan sonuçlar arasındadır (Tiryaki, 2016).

Türkiye’de farklı farklı alanlarda yapılan tezleri inceleyen çalışmalar da yapılmıştır. Bu çalışmalar her ne kadar çocuk edebiyatı alanında olmasa da çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerini içerik ve yöntem açısından değerlendiren bu teze birçok açıdan katkı sağlamıştır. Lisansüstü çalışmaları bütüncül olarak inceleyen tezlere YÖK UTM’den tez adında lisansüstü ve tez kelimeleri taranarak ulaşılmıştır. Bu tezlerden özellikle eğitim bilimleri ve Türkçe eğitimi alanında yapılanlar aşağıda sunulmuştur:

2009 yılında Karadağ tarafından yapılmış Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açından İncelenmesi: Bir Durum Çalışması adlı doktora tezinde Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin eğitim bilimleri uzmanlık alanlarına göre tematik dağılımları ile metodolojik nitelik düzeyleri ve hata tipleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmaya 2003-2007 yılları arası 5 yıllık sürede yapılmış 324 doktora tezi dahil edilmiştir. Araştırmada nitel yöntemlerden durum çalışması modeli; veri analizinde frekans analizi ve kategorisel analiz tekniği kullanılmıştır. Her biri bir alt amaçla ifade edilen metodolojik hata tiplerinin analizinde betimsel analiz ve tipolojik analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinin tematik açıdan tutum ve başarı temalarında yoğunlaştığı, metodolojik nitelik ve hatadan arınıklık açısından ise yeterli düzeyde bulunmadığı saptanmıştır. Bu bulgu, Türkiye’de eğitim bilimleri alanında üretilen doktora tezlerinde ciddi sorunların bulunduğunu ortaya koymaktadır (Karadağ, 2009).

Matematik Eğitimi Araştırmalarında Tematik ve Metodolojik Eğilimler: Uluslararası Bir Çözümleme adlı yüksek lisans tezi, İlhan tarafından 2011 yılında yapılmıştır. Bu araştırmada, matematik eğitimi alanında yapılmış araştırmaların, tematik, metodolojik ve istatistiksel analiz teknikleri bazında dağılımlarının, ulusal ve uluslararası düzeydeki durumu ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak yapılandırılmıştır. Araştırmanın çalışılabilir evrenini ulusal düzeyde yapılmış olan matematik eğitimi lisansüstü tezleri

ve yine ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren matematik eğitimi araştırmalarını yayınlayan hakemli akademik dergilerde yayınlanan makaleleri oluşturmuştur. Araştırmada veri analizi; içerik analizi türlerinden kategorisel analiz ve frekans analizi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; ulusal-uluslararası araştırmalarda özellikle tema, araştırma modelleri ve istatistiksel teknikler bazında önemli farklılıklar saptanmıştır. Tema bazında, uluslararası araştırmalarda bilişsel alana yönelim gözlenmiştir, ulusal araştırmalarda ise ğretim strateji, yöntem, teknikleri ve başarı konulu araştırmalar sürekliliğini korumakta iken sosyal araştırmaların sınırlılığı saptanmıştır. Araştırma yöntem ve metodolojileri bazında; ulusal araştırmalarda, deneysel araştırmalar, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinden oluşan örneklem grupları; uluslararası araştırmalarda ise literatür araştırmaları ile öğretmenler üzerindeki çalışmalar yoğunluk göstermektedir. İstatistiksel analiz teknikleri bazında: betimsel istatistikler, t-testi, anova her iki grupta sık kullanılan teknikler olup uluslararası araştırmalarda bunların dışında, sürekli karşılaştırma, Kruskal Wallis-H, regresyon, söylem analizi ve çoklu regresyon daha çok tercih edilen teknikler olduğu grlmştir (İlhan, 2011).

Türkiye'deki Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinin Karakteristikleri adlı doktora tezi, Fazlıoğulları tarafından 2012 yılında yapılmıştır. Bu alışma eğitim bilimlerinin, eğitimsel gerçekliğinin araştırılması ve ortaya çıkartılmasında, alanda hazırlanmış olan doktora tezlerinin karakteristiklerinin incelenmesi yolu ile, araştırma yöntemleri ve tematik eğilimler açısından betimlenmesini gerçekleştirmek amacıyla yapılmıştır. 1986-2007 yılları arasında hazırlanmış 1083 doktora tezi temel karakteristikleri, benimsediği bilimsel araştırma paradigmaları, araştırma yöntemleri ve işlediği temaları yönünden içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu tezde ortaya konulan sonuçlar şu şekildedir. Eğitim alanında hazırlanan tezlerin yarıya yakını ğretmen yetiştirme alanında yapılmıştır. Tezlerin çok büyük bir kısmı Türkçe dilinde yazılmıştır. Bu çalışmada yer alan 22 niversite içinde, tezler, çoğunlukla Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, ODTÜ ve Anadolu niversitesinde hazırlanmıştır. Tezler oğunlukla Sosyal Bilimler Enstitülerinde hazırlanmıştır. Hem danışman olarak hem de araştırmacı olarak eğitim alanı yeleri çoğunlukla erkektir. Eğitim alanında hazırlanan tezler bir artış eğilimindedir. Tezlerde benimsenen egemen

araştırma paradigması pozitivistdir. Tezler çoğunlukla nicel verilerle hazırlanmıştır. En çok kullanılan desenler deneysel, tarama ve durum çalışması şeklinde sıralanmaktadır. Araştırmacılar, en fazla, öğretim yöntemleri, kişisel faktörler, çevresel faktörler, ailevi faktörler, eğitim programları, eğitim teknolojileri ve diğer faktörlerin erişiyeye, beceri kazandırmaya, eğitim hedefi kazandırmaya, bilginin edinilmesine, kazanılmasına, öğrenmenin hızına, kalıcılığına etkisi; erişiy yordayıcıları, erişiyi arttırmanın yolları gibi konuları işlemişlerdir (Fazlıoğulları, 2012).

Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinin Karakteristik Özellikleri: Tematik, Metodolojik ve İstatistiksel Yönelimler adlı çalışma Bağcı tarafından 2012’de yapılmış yüksek lisans tezidir. Araştırmacı sınıf öğretmenliği alanında yapılmış 571 lisansüstü çalışmayı birçok yönü ile değerlendirmiştir. Araştırmada içerik analizi tekniklerinden kategorisel analiz ve frekans analizi kullanılmıştır. Tezler tematik dağılımı, örnekleme, yöntemi, istatistik teknikler ve veri analiz teknikleri, geçerlik ve güvenilirlik yöntemleri, veri toplama yöntem ve araçları açısından ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre tema bazında en fazla işlenen eğitim programları temasıdır. Araştırma yöntemleri açısından en fazla tarama araştırmaları kullanılırken, örnekleme tekniği olarak en fazla basit tesadüfi teknik kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan örneklem gruplarında daha çok öğrenci ve öğretmenlerden yararlanılmıştır. İstatistiksel analiz teknikleri bazında t-testi, betimsel istatistik ve anova en sık kullanılan teknikler arasındadır (Bağcı, 2012).

Öğrenme Stratejileri Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi Keskin tarafından 2014 yılında yapılmıştır. Bu çalışmada amaç 2000-2014 yılları arasında yapılmış öğrenme stratejileri konulu, UTM’den tam metin olarak ulaşılabilen 114 lisansüstü tezin incelenerek genel görünümünü ortaya çıkarmaktır. Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak yirmi dört maddeden oluşan Öğrenme Stratejileri Konulu Tezleri İnceleme Formu kullanılmıştır. Bu form doğrultusunda araştırmaya dahil edilen tezlerin, yapıldıkları yıl, üniversite, örneklem, örneklem seçim yöntemi, çalışmanın yöntemi, araştırma deseni, istatistiksel teknik, veri toplama araçları, güvenilirlik-geçerlik çalışmaları ve veri analiz teknikleri gibi betimsel ve yönetsel özellikleri incelenmiştir. Araştırmada veri analizi içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar özetle şu şekildedir: En fazla tez 2006 yılında yapılmıştır. Öğrenme stratejilerinin en çok çalışıldığı alanın dil

eğitimi olduğu gözlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre çoğunlukla nicel yöntem tercih edilmiştir ve nitel çalışmalara olan ilgi yeterli düzeyde değildir. Karma metodların kullanımında son beş yılda artış gözlenmiştir. Araştırmalarda örneklem grubu olarak genelde üniversite öğrencileri kullanılmıştır. Basit tesadüfi örnekleme en çok kullanılan örneklem metodudur. Betimsel istatistik, t-testi ve anova teknikleri en fazla kullanılan istatistik teknikleridir. Sonuçlara göre en fazla tarama araştırması kullanılmıştır. Öğrenme stratejilerinin öğretimi ile ilgili yapılan çalışmaların az olduğu anlaşılmıştır. Yapılan çalışmalarda genelde öğrenme stratejilerine bakış açısı değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmaların yaklaşık üçte birinde güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları hakkında bilgi verilmediği gözlenmiştir. En çok tercih edilen veri toplama aracı ölçeklerdir. Güvenirlik analiz tekniği olarak en fazla cronbach alpha katsayısı kullanılmıştır (Keskin, 2014).

Söz Bilimsel Yapı Temelli Bir Metin Dilbilim Çözümlemesi: Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Söz bilimsel Yapı Özellikleri adlı doktora tezi Kan tarafından 2014 yılında yapılmıştır. Bu çalışmayı araştırmacı, Türkçe eğitimi alanındaki uygulamalı/betimsel yüksek lisans tezlerinin giriş, yöntem, bulgular, tartışma, sonuç bölümlerine ilişkin söz bilimsel hareket ve adımların dilsel görünümelerini, sıklıklarını ve sıralamalarını belirlemek amacıyla yapmıştır. Bu araştırmanın verilerinde, YÖK UTM’de yapılan taramalarda 2006-2011 yıllarında hazırlanan, Türkçe eğitimi alanına ait uygulamalı/betimsel 339 yüksek lisans tezi tespit edilmiş ve kullanılmıştır. Araştırma, betimsel tarama modelinde, içerik analizi tekniği ile yapılmıştır. Çalışmada, öncelikle bölümlerde ortaya çıkabilecek hareket ve adımlar Swales ve Bunton’un modeline göre tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda girişe ilişkin, alan belirtme ve yer tutma; yönetime ilişkin, araştırma modeli hakkında bilgi verme, evren ve örnekleme/çalışma grubunu betimleme, veri toplama işlemlerini betimleme ve veri çözümlemeyi betimleme; bulgular, tartışma, sonuca ilişkin de çalışmaya ilişkin genel bilgiler verme, bulguları belirtme, bulguları yorumlama ve önerinin alışlagelmiş hareketler olarak yer aldığı belirlenmiştir (Kan, 2014).

Türkiye’de Din Eğitimi Alanı’nda Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İçerik ve Yöntem Aşısından İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi Türkan tarafından 2015 yılında yapılmıştır. Bu çalışmada din eğitimi alanında yapılan 610 adet tez incelenmiştir. Araştırmacı bu çalışmasında tezlerin; tür, yazın yılı, üniversitesi, ana bilim dalı,

danışman unvanı, kaynakların dili, problem, amaç, önem, sayıtlı, sınırlılık durumları, yöntem, model, evren, örneklem, veri toplama, veri analiz, sonuç, öneri, özet, anahtar kelime, konu içerikleri gibi birçok özelliklerini incelemiştir. Ayrıca DETİF (Din Eğitimi Tezleri İnceleme Formu) adlı bir form geliştirmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar şu şekildedir: Alanda ilk lisansüstü çalışma, 1971 yılında tamamlanmıştır. En fazla lisansüstü çalışma ise Marmara Üniversitesinde yapılmıştır. Çalışmaların tamamı, 19 üniversite bünyesinde tamamlanmıştır. Ayrıca en fazla tez 2005-2009 yılları aralığında yapılmıştır. Lisansüstü tezlerin yarısına yakınında evrenin, örneklem, önerilerin ve anahtar kelimelerin belirtildiği; yarısından biraz fazlasında sınırlılıkların, özeti belirtildiği; tamamına yakınında problemin, amacın, önemin, sayıtların ve yöntemin belirtildiği, tamamında ise sonuçların belirtildiği ulaşılan sonuçlardandır. Din eğitimi tezlerinde yöntem olarak, en fazla doküman inceleme metodu, model olarak da en fazla tarama modeli kullanılmıştır. Din eğitimi tezlerinde veri toplama aracı olarak en fazla anket kullanılırken, en az başarı testi kullanılmıştır. Frekans ve yüzde ise en fazla tercih edilen veri çözümleme tekniği olmuştur. Din eğitimi tezlerinde en fazla konu edilen din eğitimi genel konusu din öğretimi programları iken; en fazla konu edilen din eğitimi çağdaş konusu karakter ve değerler eğitimidir. Yine en fazla konu edilen kavram ahlakî ve dîni değerler, eğitim türü örgün din eğitimi, eğitim kademesi ilköğretim, kurum okul, öğretim yöntem-teknik ve yaklaşımı ise çoklu yöntem ve tekniklerdir (Türkan, 2015).

İlköğretim Düzeyi Yazma Becerileri ile İlgili Makalelerin ve Lisansüstü Tezlerin Çok Yönlü İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi Göksu tarafından 2016 yılında yapılmıştır. Bu çalışmada amaç ilköğretim kademesindeki öğrencilere yönelik yazma becerileri ile ilgili 2005-2015 yılları arasında yapılan bilimsel makalelerin ve lisansüstü tezlerin çok boyutlu olarak incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 63 makale ve 101 lisansüstü tez incelenmiştir. Çalışmada ilköğretim alanındaki yazma becerilerine yönelik 2005-2015 yılları arasında yapılan çalışmaların amaçları, bulguları, tarihi, yöntemi, çalışmanın örnekleme/katılımcıları, veri toplama yöntemi ve araçları incelenmiştir. Elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiş ve çalışmaların frekans ve yüzde oranları hesaplanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, ilköğretim düzeyinde yazma becerileriyle ilgili en fazla makalenin 2015 yılında, tezin ise 2007 yılında yapıldığı, makalelerin ve tezlerin daha çok tarama modelinde desenlendiği, hem makalelerde

hem de tezlerde nicel yöntemin nitel yöntemle göre daha çok kullanıldığı, makale ve tez çalışmalarındaki katılımcıların en fazla sınıf öğretmeni daha sonra da birinci sınıf öğrencilerinden seçildiği tespit edilmiştir. Bunun yanında, makaleler daha çok doküman incelemesi tezler ise görüşme yöntemi ile incelenirken, veri toplama aracı olarak makalelerde dereceli puanlama anahtarı tezlerde ise anketin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır (Göksu, 2016).

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açıdan İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi Şenyurt tarafından 2016 yılında yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerini içeriksel ve yöntemsel açıdan incelemektir. Araştırma kapsamında eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında UTM’de yayınlanan ve erişime açık olan yüksek lisans tezlerinin tamamı incelenmiştir. Toplamda 166 tezin incelendiği çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen tez inceleme formu kullanılmıştır. Öncelikle tezlerin hangi özelliklerinin inceleneceği ilgili alan yazın geniş kapsamlı taranarak belirlenmiştir. Bu kapsamda tezler; yayımlandığı üniversite, yayın yılı, danışman unvanı, alanı-konusu, anahtar kelimeleri, araştırma yaklaşımı, örnekleme yöntemi ya da çalışma grubu, örneklem türü, geçerlik, güvenilirlik, veri toplama aracı, analiz yöntemi, istatistik programı ve verilerin kaynağı açısından incelenmiştir. Çalışmanın güvenilirliği sağlamak amacıyla puanlayıcı güvenilirliği hesaplanmıştır. Veri analizi kısmında kayıtlı tüm veriler üzerinden frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre en fazla tezin 2009-2012 yılları arasında yayımlandığı, tez danışmanlığının en çok doçentler tarafından yapıldığı, araştırmaların genel olarak tarama modelinde tasarlandığı, incelenen tezlerin çoğunluğunun çalışma grubu üzerinden yürütüldüğü, örnekleme yöntemi olarak en fazla basit seçkisiz örnekleme ve tabakalı örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı, çalışmaların büyük bölümünde veri örneklem türünün öğrenci olduğu, öğrencilerden çoğunluğunun ise ilkokul, ortaokul ve lise öğrencisi olduğu, lisansüstü öğrencilerle ilgili yapılan çalışma sayısının çok az olduğu görülmüştür. Ayrıca tezlerde geçerlik yöntemi olarak kapsam geçerliği ve yapı geçerliği sağlanmasına dikkat edildiği ve uzman görüşüne sık başvurulduğu görülmüştür. Güvenirlik yöntemlerinden cronbach alpha ve KR-20 hesaplanmasının en çok kullanıldığı görülmüştür. Tezlerde veri toplama aracı olarak

en fazla ölçek ve anketin kullanıldığı ve genel olarak verilerin araştırmacı tarafından toplandığı sonucuna ulaşılmıştır (Şenyurt, 2016).

Türkiye’de ‘Eğitim Tarihi’ Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi, Cücük tarafından 2017 yılında yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye’deki üniversitelerde eğitim tarihi alanında yapılmış doktora tezlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden betimsel nitelikte desenlenmiştir. Araştırma verileri doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir. YÖK UTM’den ulaşılabilir nitelikteki doktora tezleri birer doküman olarak incelemeye alınmıştır. Elde edilen veriler, yüzde ve frekans analizi ile birlikte betimsel ve içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Çalışma kapsamında 97 doktora tezinin incelenmesiyle şu sonuçlara ulaşılmıştır. Tezlerinin yapıldığı yıllara göre dağılımına bakıldığında eğitim tarihi alanındaki doktora tezlerinde düzenli bir dağılımın olmadığı, ancak özellikle 2009 yılı ve sonrasındaki yıllarda büyük bir artışın yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversitelere göre dağılımına bakıldığında Türkiye’nin 24 farklı üniversitesinde tez hazırlandığı Ankara Üniversitesinin en başı çektiği görülmüştür. Enstitüye göre dağılımlarını incelendiğinde tezlerin büyük çoğunluğunun üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Akademik danışmanların unvanına göre dağılımını incelendiğinde tezlerin çoğunluğunun profesör unvanına sahip akademisyenler tarafından yönetildiği sonucuna ulaşılmıştır. Doktora tezlerinin kullanılan araştırma yöntemi ve veri toplama aracına göre dağılımları incelendiğinde en fazla doküman incelemesi yöntemi kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde eğitim tarihi alanında doktora tezi yapan araştırmacıların sırasıyla, en çok alan öğretiminin gelişim tarihi, eğitim kurumları tarihi, öğretmen yetiştirme tarihi, eğitim tarihiyle süreli ve süresiz yayın incelemesi, yerel eğitim tarihi, biyografik monografi konu alanındaki çalışmalara yönelmiş oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Cücük, 2017).

2010-2017 Yılları Arasında Türkiye’de Matematik Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bazı Kriterlere Göre Karşılaştırmalı İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi Tereci tarafından 2017 yılında yapılmıştır. Bu çalışma 2010-2017 yılları arasında Matematik Eğitimi alanında yazılan lisansüstü tezlerini üniversite, yıl, cinsiyet, dil, araştırma türü, araştırma modeli, öğrenme alanı, inceleme alanı, veri

toplama araçları, kullanılan istatistiksel teknikler, örneklem değişkenleri açısından karşılaştırmalı incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini YÖK veri tabanında bulunan 490 yüksek lisans tezi ve 112 doktora tezi olmak üzere toplam 602 lisansüstü tez oluşturmuştur. Araştırma genel hatlarıyla nitel bir çalışma olup tarama modelindedir. Araştırma sonucunda kadın araştırmacıların son yıllarda daha fazla olduğu, yüksek lisans tezlerinde örneklem olarak en fazla öğrencilerin; doktora tezlerinde ise öğrenci ve öğretmen adaylarının kullanıldığı dikkat çekmiştir. Öğrenme alanlarından en fazla geometri ve ölçme alanında çalışmaların yapıldığı fakat veri işleme alanında olan çalışmaların çok az olduğu görülmüştür. Ayrıca eğitim araştırmalarında son yıllarda karma araştırmaların artması bu tez çalışmasında araştırmacı tarafından ulaşılan sonuçlardandır (Tereci, 2017).

Türk Dili Alanında Türkiye' de Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Değerlendirme adlı yüksek lisans tezi, Bay tarafından 2018 yılında yapılmıştır. Tezin amacı bugüne kadar Türk Dili alanında yapılan lisansüstü çalışmaları ortaya koymak, Türkoloji alanında yapılan ilk çalışmaların hangi konuları içermekte olduğunu göstermek, günümüze kadar bu konularda ne gibi değişiklikler olduğunu tespit etmek ve bu temelde dil araştırmalarının eksik kalan yanlarını göstermek, dilin gelişimini yapılan çalışmalarla desteklemek ve akademik çalışmaları derli toplu bir halde ortaya koymaktır. Çalışmada 2010 yılına kadar alanda yapılan tezler doküman incelemesi yoluyla incelenmiş; tezlerin, yıllarına, konularına, dönemlerine ve lehçelerine göre tasnifi yapılmıştır. Bu tezlerle ilgili çıkarılan genel sonuçlar şunlardır: Yüksek lisans ve doktora tezlerinde 2000 yılından sonra artış vardır. En fazla tezin 2000-2010 yılları arasında yapıldığı ve Gazi Üniversitesinin ilk sırayı aldığı tespit edilmiştir. Tezlerin dönemlerine bakıldığında en fazla çalışmanın çağdaş Türk yazı dilleri alanında yapıldığı, konularına bakıldığında en fazla çalışmanın gramer, Türkçe eğitimi, genel dil çalışması, genel metin incelemesi ve ağız çalışmaları; en az çalışmanın ise adbilim, sözlük, yabancılara Türkçe öğretimi, atasözleri-deyimler üzerine olduğu tespit edilmiştir (Bay, 2018).

Türkiye'de 2013-2017 Yılları Arasında Sınıf Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi, Doğan tarafından 2018 yılında yapılmıştır. Bu araştırma, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde tamamlanmış olan 2013-2017 yılları arasında sınıf eğitimi alanı kapsamında lisansüstü çalışmaların sistematik

bir analizi yapılarak alandaki araştırma eğilimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak YÖK UTM veri tabanından faydalanılmıştır. 354 yüksek lisans, 49 doktora tezi olmak üzere toplam 403 teze bu kapsamda incelenmiştir. İncelenen lisansüstü tezlerinden elde edilen veriler, betimsel ve içerik analizi teknikleriyle bulgulara dönüştürülmüştür. Tezler genel olarak değerlendirildiğinde sınıf eğitimi alanında araştırmacıların en çok okuma-yazma eğitimi, öğretim yöntem ve teknikleri, değerler eğitimi gibi çalışma konularında yoğunlaştıkları araştırmacının ulaştığı sonuçlardır (Doğan, 2018).

YÖK UTM’de yapılan taramada bu çalışmaların dışında eğitim alanında beden eğitimi, kimya eğitimi, sanat eğitimi, müzikte enstrüman eğitimi alanlarında lisansüstü çalışmaları inceleyen tezlere de rastlanmıştır. Araştırma sonucunda eğitimbilimleri alanında lisansüstü çalışmaların en çok incelendiği alanın eğitim yönetimi olduğu tespit edilmiştir. Eğitim yönetimi alanında lisansüstü çalışmaları inceleyen dört tane teze rastlanmıştır. Bu tezlerin içeriği hakkında bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi 2010 yılında Polat tarafından yapılmıştır. Araştırmada amaç Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim dalında yapılmış olan lisansüstü çalışmaların betimsel olarak incelenmesi ve değerlendirilmesidir. Bu çalışma ile araştırmalar; tür, konu, kavram ilişkilendirmesi, kurum türü, örneklem grubu, araştırma metodu, modeli, modele ilişkin bilgi, evren, örnekleme ilişkin bilgi, veri toplama araçları, istatistiksel teknikler, araştırma verileri, bulgular, yorum, öneriler, deneysel ve kuram geliştirmeye dönük çalışma olup olmadığı şeklinde incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucuna göre; Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında kullanılan teknikler açısından en çok uygulamalı araştırmaların olduğu; kavramsal konu olarak dağılımda en çok yönetim, örgüt, sistem konularının kullanıldığı; problem cümlelerinde seçilen kavramlar ile en çok grupların görüşleri, algıları, beklentilerine göre değişimine bakan tezlerin olduğu; örneklem olarak en fazla ilköğretim kurumlarının ve öğretmenlerin seçildiği; büyük bir oranda nicel metotların tercih edildiği; çoğunluğun tarama modelinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin az bir kısmında evren yazılmadığı, çoğunlukla anketin araç olarak seçildiği, kullanılan veri toplama araçlarının ise hedeflenen değişkenleri değerlendirmek için uygun olduğu ulaşılan diğer sonuçlardandır. Veri toplama

aracının geçerlilik ve güvenilirliği ile ilgili çoğunlukla bilgi verildiği, araştırmaların yarısında betimsel istatistiklerin kullanıldığı araştırmalarda araştırma bulgularına dayanarak öneri verilmekte olduğu; çok az miktarda deneysel ve kuram geliştirmeye dönük çalışmanın bulunduğu da araştırmacının ulaştığı sonuçlardandır (Polat, 2010).

Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Tematik, Metodolojik ve İstatistiksel Açıdan İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi, İşçi tarafından 2013 yılında yapılmıştır. Araştırmada Türkiye’de eğitim yönetimi alanında 2008-2012 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezlerinin tematik, metodolojik ve istatistiki çözümleme teknikleri açısından analizi yoluyla bir durum değerlendirmesi yapılması amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak yapılandırılmıştır. Çalışma eğitim yönetimi alanında 2008-2012 yılları arasında yapılmış 840 lisansüstü tez üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak toplam 13 maddeden oluşan Akademik Yayın Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Araştırmada veri analizi; içerik analizi türlerinden kategorisel analiz ve frekans analizi ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada eğitim yönetimi alanında birbirinin benzeri ve birçok yönden sorunlu araştırmaların var olduğu, eğitim yönetimi alanında üretilen tezlerin tema açısından dar bir alanda yığıldığı ve tezlerde metodolojik açıdan birtakım eksikliklerin olduğu araştırmacı tarafından ulaşılan sonuçlardandır (İşçi, 2013).

Uysal tarafından 2013 yılında yazılan Türkiye’de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi adlı doktora tezi; Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yapılan doktora tezlerini araştırma konusu, araştırma yöntemi ve öneriler açısından inceleyerek, genel eğilimleri belirlemiştir. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 107 doktora tezi frekans ve yüzde kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen araştırma sonuçları, doktora tezlerinde konu seçiminde çok sık tekrara gidildiğini, araştırmaların birbirinin benzeri olduğunu ve özellikle konuların yıllara göre dağılımına bakıldığında belirli konuların belirli yıllarda popüler olduğunu ve çok tercih edildiğini göstermektedir. Çoğunlukla nicel yöntemlerin, özellikle tarama modelinin tercih edildiğini, nitel araştırma yöntemine ilginin yetersiz olduğu araştırmacının ulaştığı sonuçlardandır (Uysal, 2013).

Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Metodolojik İncelemesi adlı yüksek lisans tezi Karaca tarafından 2018 yılında yapılmıştır. Bu

araştırmada, Türkiye’de eğitim yönetimi alanında 2010-2016 yılları arasında yazılan lisansüstü tezleri metodolojik olarak incelemek ve eğitim yönetimi alanın geleceğine metodoloji ile ilgili önemli katkılar sağlamak amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini oluşturan 2010-2016 yılları arasında, eğitim yönetimi alanında yayınlanmış 152 doktora, 990 yüksek lisan tezi olmak üzere toplam 1142 adet tezin tamamı örnekleme dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri, doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiş olup veri toplama aracı olarak danışman ve araştırmacı tarafından geliştirilen ve 11 maddeden oluşan Akademik Yayın Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucu ulaşılan tüm veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, eğitim yönetimi alanında üretilen lisansüstü tezlerin metodolojik olarak eğilimleri ortaya çıkarmanın yanı sıra lisansüstü tezlerde metodolojik olarak birtakım sorunların var olduğunu göstermiştir. Lisansüstü tezlerinde ileri düzeyde ve derinlemesine bilgi verme kapasitesine sahip araştırma desenlerine yer verilmediği, örnekleme tipi, örnekleme yöntemi, örnekleme sayısı gibi önemli bilgilerin sunumunda eksiklikler olduğu, geçerlilik ve güvenilirliğe ilişkin çalışmalara gerekli özenin gösterilmediği ve tezlerde kullanılan istatistiksel analiz yöntemlerinde oldukça dar bir çeşitlilik olduğu araştırmacının ulaştığı sonuçlardandır (Karaca, 2018).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemini oluşturan model, evren, çalışma materyali, veri toplama araçları ve verilerin analizinde ne gibi değerlendirmelerin yer alacağına yönelik açıklamalar bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin konu ve yöntem açısından incelenmesi amacıyla yapılmış bu çalışma, betimsel tarama türünde nitel yöntemli bir araştırmadır. Betimsel araştırmalar, “İlişki ya da farkı merak etmeye, neyin ne olduğunu saptamaya dönük çalışmalardır. Bu bakımdan, bilimin betimleme amacına hizmet etmekle birlikte, sonraki çalışmalar için denence üretmeye yönelik öngörü sağlarlar” (Erkuş, 2011, s. 92). Betimsel çalışmalarda, var olan durum değişikliğe uğratılmaksızın (Çepni, 2007), başka bir deyişle mevcut duruma müdahale edilmeksizin inceleme yapılır. Araştırmanın doğasına göre bilimsel araştırma raporlarının (tez, makale, vb.) yöntembilim açısından incelenmesi de betimsel araştırma kapsamındadır (Erkuş, 2011, s. 93). Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmacılar, belli bir konu ile ilgili araştırma yaparken o konunun ‘ne kadar’, ya da ‘ne kadar iyi’ olduğunu öğrenmekten çok daha geniş bir bakış açısı elde etmek isterler (Büyüköztürk vd., 2012). Nitel araştırmada toplanan veriler nicel araştırmada olduğu gibi sayılara indirgenemez. Her ne kadar nitel yöntemlerle toplanan veriler üzerinde bazı sayısal analizler olsa da asıl amaç araştırılan konu ile ilgili okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.2. Çalışma Materyali

Bu araştırmanın evreni Türkiye’de çocuk edebiyatı alanında 2017 yılının sonuna kadar Türkçe yazılmış bütün yüksek lisans ve doktora tezleridir. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek çalışılabilir evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Bir başka ifadeyle evreni oluşturan tezlerin tamamı incelendiği için *kendini örnekleyen evren* (Çilenti, 1984) çalışma evreni olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte tezlerin bir kısmı araştırmacıların erişimine kapalı bulunmasına rağmen tez ile ilgili gerekli bilgiler, özet bölümünde var olan şekliyle kategorilere dahil edilmiştir. Erişime kısıtlı tezlerde sadece birkaç kategorideki bazı bilgiler eksik kalmış onlar da bulgular bölümündeki tablolarda erişime kısıtlı kategorisinde verilmiştir. YÖK UTM taraması ve kaynakça taramaları sonucunda 84’ü doktora, 536’sı yüksek lisans olmak üzere toplamda 620 adet tezin adına ulaşılmıştır. Bunlardan dokuz tanesi UTM’ de olmayıp sadece incelenen kaynakçalardan tespit edilmiştir. Bu tezler alanın en eski tezleri olması dolayısıyla, alanın gelişimini görme açısından önem arz etmektedir. Araştırma kapsamında bu tezler de erişilen bilgileriyle tezin verilerine dahil edilmiş, eksik olan bilgileri ilgili tablolarda yine erişime kısıtlı kategorisinde sunulmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama yöntemi doküman incelemesidir. Doküman incelemesi araştırılan olgu veya olayla ilgili bilgi içeren resmi, özel, yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsar (Yin, 1994; Çepni, 2007; Ekiz, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2011; Cansız Aktaş, 2015). Bu açıdan, resmi çalışma ve belgeler de doküman kategorisindedir. Doküman incelemeye, belge inceleme (Mayring, 2000), belgesel gözlem veya belge tarama (Çepni, 2007) da denilmektedir.

Doküman incelemesinde çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlere ulaşabilmek için iki kaynaktan yararlanılmıştır. Bunlardan ilkinde YÖK UTM veri tabanı kullanılmıştır. Çocuk edebiyatı alanına giren bütün tezlere ulaşılması hedeflendiği için veri tabanında aramalar şu şekillerde yapılmıştır.

- Öncelikle UTM veri tabanında, arama; tez adı, konu, dizin ve özet bölümünde çocuk edebiyatı kelimesi taratılmıştır. Bu arama sonucunda; doğrudan çocuk

edebiyatı ile alakalı bu çalışmaya uygun 60 doktora tezi, 407 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Toplamda 467 tezin ismine bu şekilde ulaşılmıştır.

- Sonra UTM veri tabanında, arama; tez adı, konu, dizin ve özet bölümünde çocuk yayınları, çocuk dergileri, çocuk şiirleri, çocuk kitapları, çocuk masalları, çocuk hikâyeleri, çocuk öyküleri, masal, öykü, hikâyeye kelimeleri taratılmış, önceki aramadan farklı olarak konuyla doğrudan bağlantılı 17 doktora tezi, altı sanatta yeterlik tezi, 121 yüksek lisans tezine rastlanmıştır. Toplamda 144 farklı tezin ismine daha ulaşılmıştır.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlere ulaşabilmek için yararlanılan ikinci kaynak bu alanda önemli kaynakça ve bibliyografya çalışmaları yapmış araştırmacıların yazılı kaynaklarıdır. Tarama çocuk edebiyatı alanında önemli kaynakçalar olan aşağıdaki eserlerde yapılmıştır.

- Gürel ve Şimşek, (2005). Çocuk Edebiyatı Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi, Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı, 104-105, 549-656. Bu çalışmada 46 lisansüstü tezin adına ulaşılmıştır. Bunların büyük bir kısmı UTM'de olan tezlerdir.
- Sınar, (2006). Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Çalışmaları. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 7, 175-225. Bu çalışmada 65 tezin adına ulaşılmıştır. Bunların bir kısmı UTM'de ve incelenen ve diğer kataloglarda olan tezlerdir.
- Altunya, (2012). Türk Çocuk Edebiyatı Kaynakçası, Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi. Eğitim, Araştırma ve İnceleme Dizisi – 2 Ankara. Bu çalışmada ise 180 lisansüstü tezin ismine ulaşılmıştır. Bu tezlerden birçoğunun ismine UTM taramasında da rastlanmıştır.

Bu yazılı kaynakların taranması sonucunda UTM'de hiç bulunmayan bir doktora, sekiz yüksek lisans toplamda dokuz farklı tezin isimlerine ulaşılmıştır. Özellikle bu tezler alanın en eski tezleri olması dolayısıyla tam metinlerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu taramalar sonucunda ismine ulaşılan çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin, içeriğine ulaşmak için öncelikle tam metnine ulaşılabilen erişime uygun tezler UTM veri tabanından indirilmiş ve bilgisayar ortamında doküman arşivi oluşturulmuştur. Bu şekilde 464 tezin tam metnine ulaşılmıştır. Tam metnine

ulaşılamayan bazıları yazılı kaynaklardan isimleri tespit edilen tezler yapıldığı üniversitenin kütüphanesine gidilerek bulunmuş, temin edilen tezlerin kategorilere uygun gerekli bilgileri not edilmiştir. Bu şekilde 18 tezin içerik bilgilerine ulaşılmıştır. Her üniversitenin kütüphanesine gitmek mümkün olmadığından UTM’de özet kısmına ulaşılan bazı tezler Süleyman Demirel Üniversitesi Bilgi Merkezi aracılığıyla UTM’den istenmiştir. Bu şekilde de 61 tezin tam metnine ulaşılmıştır. Bir kısım tezler erişime süreli kısıtlı olduğundan ve bu tezlere ulaşmak mümkün olmadığından özet kısımları incelenmiş özet bölümlerinde kategorilere uygun gerekli bilgileri olanlar doküman arşivine eklenmiştir. Bu şekilde özet bölümüne erişilen 77 tezden 32 tanesinde kategorilere uygun bilgiler tespit edilmiştir. Fakat 45 tezin özet bölümünde kategorilere ilişkin birçok bilgi eksiktir. Bu 45 teze ilgili eksik bilgiler veri tabanına kodlanırken erişimi kısıtlı şeklinde kodlanmıştır.

Tezler veri toplama aracı ile incelenmiştir. Bu araçta yer alan kategoriler belirlenirken daha önce yapılmış benzer çalışmalarda kullanılan Karadağ (2009)’ın Akademik Yayın İnceleme Formu kullanılmıştır. Öncelikle bu form incelenmiş tez danışmanının görüşleri doğrultusunda Microsoft Excel veri hazırlama programında bir veri tabanı oluşturulmuştur. Bu veri tabanına; Akademik Yayın İnceleme Formu’nda yer alan, bu çalışma için gerekli verileri sağlayacak kategoriler eklenmiştir. Bu kategoriler tezin künye bilgilerinden; adı, yazarı, yılı, türü, erişim durumu, üniversitesi, enstitüsü, ana bilim dalı, danışmanı, içerik bilgilerinden; konusu, hitap ettiği eğitim kademesi, incelediği edebî türü, ele aldığı yazarı, yöntem bilgilerinden; yöntem belirtme durumu, yöntemi, modeli, veri kaynağı ve veri analiz teknikleri kategorileridir. Veri toplama aracındaki kategorilere gerekli bilgiler kodlanırken şu şekilde bir yol izlenmiştir.

- Tez adı, yazarı, yılı, türü, veri toplama aracına kodlanırken UTM’de, yazılı kaynaklarda veya tezin kapağında belirtilen şekli esas alınmıştır.
- Tezin erişim durumu; kodlanırken UTM künyesi ve yazılı kaynaklardaki bilgiler esas alınmış, erişime kısıtlı, erişime uygun, UTM’de yok şeklinde ilgili kategoriye kodlanmıştır.
- Tezin hazırlandığı üniversite, enstitü ve ana bilim dalı, tez danışmanı tez kapağında belirtilen şekliyle ilgili kategoriye kodlanmıştır. Bazı tezlerin kapak bilgilerinde ana bilim dalı yer almamaktadır. Bu şekilde ana bilim dalı belirtilmeyen tezler belirsiz olarak kategoriye kodlanmıştır.

- Tezin konusu; belirlenirken öncelikle bu çalışmaya benzer çalışmalarda belirtilen konular dikkate alınmıştır. Bu çalışmalardan Balcı (2012)'nin Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması adlı araştırmasında tezler konu bakımından 19 başlıkta, Demircan (2007)'nin Çocuk Edebiyatı Konulu Lisansüstü Çalışmalar ile İlgili Bir Durum Araştırması adlı araştırmasında tezler konu bakımından 28 başlıkta sınıflandırılmıştır. Bu çalışmada da bu konulara uygun kodlamalar genişletilerek ve uzman görüşü alınarak kullanılmıştır. Ayrıca tezler incelenirken süreç içerisinde ortaya çıkan ve benzer çalışmalarda bulunmayan tez konuları uzman görüşü alınarak gerekli kategoriye kodlanmıştır. Tezlerin içeriği incelenip konusu tespit edilirken öncelikle tezlerin giriş, amaç, problem durumu bölümü incelenmiştir. Bu bölümlere erişilemeyen tezlerin özet bölümünden ya da tezin isminden yola çıkılarak konu veya tema ile ilgili gerekli bilgiler ilk haliyle alınmış daha sonra sıklıkla tekrarlanan konuların belirlenmesi amacıyla tekrar tarama ve gruplandırma yapılmıştır. Son olarak Balcı (2012) ve Demircan (2007)'nin tespit ettiği konulardan da yola çıkılarak tezin konusu hakkında kısa tanımlı kodlamalar yapılmıştır. Bazı tezler birkaç konuyu barındırmaktadır. Örneğin bazıları sadece değerler eğitimi konu edinmişken bazı tezler hem değerler eğitimi hem de okunabilirlik konusunu incelemiştir. Bu şekilde birden fazla çocuk edebiyatı tez konularını barındıran çalışmalar veri toplama aracında ayrıca kodlanmıştır.
- Tezin ele aldığı çocuk edebiyatı yazarı; bazı tezler çocuk edebiyatı eserlerini yazar odaklı incelemiştir. Tezlerin içeriği incelenirken tespit edilen bu tarz yazar odaklı tezlerde yazar isimleri ilgili kategoriye kodlanmıştır.
- Tezin hitap ettiği eğitim kademesi; bazı tezlerin konusunda eğitim kademesi vurgusu yapılmaktadır. Örneğin okul öncesine yönelik kitapların incelenmesi, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine yönelik kitapların incelenmesi, ilkokullarda çocuk edebiyatı ürünlerinin etkilerini inceleyen deneysel araştırmalar gibi... Bu tarz tezler tez adından, özetinden, amaç veya problem bölümlerinden varsa eğitim kademesi bilgisi alınarak ilgili kategoriye okul

öncesi, ilkokul, ortaokul, lise olarak kodlanmıştır. Eğitim kademesi belirtilmeyen tezlerde bu kategori boş bırakılmıştır.

- Tezin incelediği edebî tür; bazı tezler özellikle bir çocuk edebiyatı türünü ele alarak incelemiştir. Bazı tezler ise belirli bir tür odaklı değildir. Tür odaklı tezlerin özet, amaç, problem veya bulgular bölümleri incelenerek belirtilen tür adı ilgili kategoriye belirtildiği şekliyle kodlanmıştır. Gazete ve dergiler süreli yayınlar kategorisinde öyküler hikâye kategorisine kodlanmıştır.
- Tezde yöntem belirtme durumu; tezlerin içindekiler bölümü incelenerek veya tezin içinde yöntem kelimesi taratılarak tezin yönteminin belirtilip belirtilmediği var ve yok olarak kodlanmıştır. Tam metnine ulaşılamayan tezler erişime kısıtlı olarak kodlanmıştır.
- Tezin yöntemi; içindekiler bölümü incelenerek veya tezin içeriğinde yöntem kelimesi taratılarak tezde belirtilen şekliyle nicel, nitel, karma olarak ilgili kategoriye kodlanmıştır. Bazı tezlerde yöntem bölümü olmayıp genelde tezin giriş bölümünde tezin yönteminin kitap tasarımı, dijital kitap tasarlama, çocuk kitabını yeniden resimlendirme olduğundan bahsedilmiştir. Bir araştırma yöntemi olmamasına karşın yöntemini bu şekilde tanımlayan tezler kitap tasarımı koduyla ilgili kategoriye eklenmiştir. Yöntemi belirtilmemiş tezler ilgili kategoride yöntem belirli değil şeklinde kodlanmıştır. Tezin tam metnine hiçbir şekilde erişilemediği durumlarda erişime kısıtlı şeklinde kodlanmıştır.
- Tezin modeli; tezler modellerine göre kategorilere kodlanırken tezin yöntem başlığı altında tezin modeli veya tezin deseni bölümü incelenmiş, tezin yazarının belirttiği model esas alınmıştır. Bazı tezlerde yöntem bölümü olmamasına karşın özetinde veya giriş bölümünde tezin modelinden bahsedilmiştir. Bu tezler de belirtilen model bilgileriyle kategorilerde yerini bulmuştur. Tezin modelinden bahsedilirken belge tarama, kaynak tarama, doküman inceleme, doküman analizi, doküman tarama, olanları doküman inceleme koduyla; tarama, betimsel tarama, tarama yöntemi olanları tarama modeli koduyla; saha çalışması, alan araştırması, betimsel alan araştırması, tarama modelinde betimsel alan araştırması olanları alan araştırması koduyla ilgili kategoriye eklenmiştir. Bunların dışında tezin modelinden deneysel, görüşme, ilişkisel tarama, tarihsel model olarak bahsedenler de olduğu gibi

kodlanarak ilgili kategorilere eklenmiştir. Genellikle yeni bir çocuk kitabı tasarımı yapan tezler için doküman hazırlama kodu yazılmıştır. Tezin modelinden hiç bahsedilmeyen tezlerde model belirtilmemiş olarak kodlanmıştır.

- Tezin veri toplama araçları ile ilgili kodlama yapılırken tezlerin yöntem başlığı altında bulunan veri toplama kısmına bakılmış ve tez yazarının belirttiği veri toplama aracı esas alınmıştır. Bazı tezlerde yöntem bölümü olmamasına karşın tezin özetinde, girişinde veya bulgularında veri toplama aracından söz edilmiştir. Böylesi tezlerde de belirtilen veri toplama aracı esas alınmıştır
- Tezin veri analiz teknikleri ile ilgili kodlama yapılırken tezlerin yöntem başlığı altında bulunan veri analiz tekniği kısmına bakılmış yazarın belirttiği veri analiz tekniği ne ise hiçbir düzeltme yapmadan aynısı gibi veri tabanında kategorilere eklenmiştir.

Bütün tezlerin kodlama işlemi yapılmadan önce güvenilirliği sağlamak amacıyla kodlayıcı güvenilirliği çalışması yapılmıştır. Nitel çalışmalarda güvenilirliği sağlamanın en etkili yolu verilerin kategorilere ayrılıp kodlanmasında çoklu kodlayıcıların kullanılmasıyla görüş birliğine varılmasıdır. Bu çalışmada verilerin güvenilirliğini sağlamak ve tutarlılığını arttırmak için rasgele örneklem yoluyla seçilen sekiz doktora, 32 yüksek lisans tezinde yer alan veriler (araştırmanın konusu, çalışmada kullanılan edebî tür, yöntem, model, veri kaynağı ve veri analiz teknikleri) tez araştırmacısı ve alanda uzman bir kodlayıcı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Kodlayıcı güvenilirliği çalışması yapan uzman çocuk edebiyatı alanında yüksek lisans tezi yapmış Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir kurumda 3 yıldır öğretmenlik yapan bilim uzmanıdır. Karadağ (2009)'ın Akademik Yayın İnceleme Formu'nda yer alan ana kategoriler çerçevesinde kodlamalar tespit edilirken çocuk edebiyatı tezlerinin içeriğinde verilen bilgiler ve net ifadeler esas alınmıştır. Eğer tezin içeriğinde kategoriye uygun bilgi bulunamadıysa kategori boş bırakılmış kodlama yapılmamıştır. Kodlama işlemlerinin bitiminde araştırmacı ve kodlayıcı bir araya gelerek kodlayıcılar arası görüş birliği çalışması yapmışlardır. Kodlayıcılar arası görüş birliği çalışması için Miles & Huberman (2015, s. 64) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü (Güvenirlilik: Görüş Birliği /Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılmıştır. Bu formüle göre:

İki farklı alan uzmanı daha önceden belirlenen kategoriler doğrultusunda verileri kodlayarak analiz etmektedirler. Yapılan bu kodlamalar sonucunda alt kategoriler oluşturulmaktadır. Böylece uzmanlar arasında görüş birliğine varılan ve görüş ayrılığına düşülen alt temalar tespit edilmekte, güvenilirlik formülü ile iki uzmanın görüşleri arasındaki uyum oranı belirlenebilmektedir.

Kodlayıcılar inceledikleri 40 adet tezdten, araştırmanın konusu için; $40/(40+8)=0.83$, edebî türleri için; $40/(40+13)=0.75$, yöntem için; $40/(40+2)=0.95$, model için; $40/(40+9)=0.81$, veri kaynağı için; $40/(40+6)=0.87$, veri analiz tekniği için; $40/(40+8)=0.83$ güvenilirlik puanları tespit etmişlerdir. Verilerin güvenilirliğini belirlemek için yapılan bu işlem sonucunda her bir kategori için Miles & Huberman güvenilirlik formülü değerinin 0.70'den yukarı olduğu tespit edilmiştir. Bu da araştırmacının kodlamalarının güvenilir olduğunu göstermektedir. Güvenirlik çalışmasının ardından bütün tezlerin tam metinleri incelenmiş gerekli bilgiler veri tabanına ilgili kategoriye kodlanmıştır. Tezlerin tam metinlerine ulaşamadığı durumlarda ulaşılabilen bilgileri ilgili kategorilere kodlanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada tezler betimsel açıdan incelendiğinden ve tarama araştırmalarının doğası gereği doğrulanacak bir bilgi yer almadığından sonuçlar betimsel istatistik tekniklerinden yüzde ve frekansla ifade edilmiştir. UTM'den tespit edilen ve içerikleri incelenen tezlerden elde edilen veriler öncelikle kategorilere ayrılmış ortak özellikler aynı kategoride kodlanmış ve kodlanan bu veriler düzenlenerek veri süzme işlemi yapılmış son olarak bulgularda tanımlanmış ve bulgular yorumlanmıştır. Çalışmada bu aşamalarından dolayı araştırmalarda kullanılan analiz tekniklerinden içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

İçerik analizi, sosyal bilimlerde yazılı ve sözlü olarak elde edilen tüm verilerin sistemli olarak analiz edilmesinde kullanılmakta ve giderek de yaygınlaşmaktadır. Analiz, yazılı ve sözlü her türlü verinin kodlanarak sistematik bir şekilde incelenmesiyle kavram ve temalara erişilerek derinlemesine bilgi edinme imkânı sağlamaktadır. Arşiv kaynaklarından her türlü medya ve iletişim araçlarına kadar çok çeşitli yollarla edinilen verilerin incelenmesinde nicelleştirerek her bir kod veya kavram ile ilgili frekans değeri elde etmek mümkündür (Bilgin, 2014). İçerik analizini, Krippendorff (2004, s. 25), "...anlamli verilerden veya içerik ile ilgili metinlerden tekrarlanabilir ve geçerli çıkarımlar yapmak için kullanılan bir analiz tekniği" olarak tanımlamaktadır.

Weber (1990, s. 5) ise “Verileri özetleyen, sınıflandıran ve anlamlı hale getiren bir analiz yöntemi” olarak tanımlamıştır. Büyüköztürk vd. (2012, s. 244), içerik analizini, “Önceden belirlenen kurallar çerçevesinde yapılan kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik ve yinelenbilir bir analiz tekniği” olarak açıklamıştır. Karasar (2011, s. 184) ise “Belirli bir dokümanın, kitabın, metnin önceden belirlenmiş özelliklerini sayısallaştırarak belirleme amacı ile yapılan bir tarama” diyerek özetlemiştir. Buradan hareketle içerik analizinin temel amacının çok fazla bilginin yer aldığı metin yığınlarında araştırmanın sorunsalı açısından önemli görülen ortak bilgileri tespit etme ve değerlendirme (Gökçe, 2006) olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Bu araştırmada, dokümanların incelenmesi sonucu elde edilen veriler içerik analiz tekniklerinden kategorisel analiz ve frekans analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Kategorisel analiz, araştırma sırasında elde edilen her türlü sözel verinin çözümlenmesi sırasında önce kodlanarak birimlere ayrılması, ayrılan birimlerin de belirlenen ölçütlere göre bir araya getirilerek kategorilere dönüştürülmesi olarak tanımlanabilir. Böylece kategoriler bir anlamda anlamları yakalama olarak da düşünülebilir. Kategoriler ise, rastlantısallık arz edecek şekilde olmamalıdır. Başka bir ifadeyle kategoriler bazı özelliklere sahip olmalıdır. Bunlar: kategorilerin homojen, ayırt edici, objektif olması, bütünsellik taşıması, amaca uygun ve anlamlı olmasıdır. Frekans analizi ise, en basit haliyle nitel verinin çözümlenmesinin sayısal olarak ifade edilmesi şeklinde tanımlanabilir. Sözel verinin çözümlenmesi sırasında kod veya kavramların sıklığının sayısal olarak sunulması olan frekans analizi, sıklık ve yoğunluğun hangi birimlerde veya kodlarda olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle frekans analizi sonucunda ortaya çıkarılan ve tablo olarak sunulan verinin içerisinde hem önemli olanın ne olduğu hem de sıklığına bağlı olarak önem sırasının ortaya çıkarılması sağlanmaktadır (Bilgin, 2006). İçerik analizi sonucunda elde edilen verilerin yorumlanmasında genellikle frekansların yanı sıra yüzdeler de kullanılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2012).

Bu araştırmada veriler analiz edilirken veri tabanına kodlanan verilerin sıklığı hesaplanmış ve şu şekilde analiz edilmiştir:

- Araştırmada veri süzme işlemleri yapılırken tezlerin tür, yıl, enstitü, ana bilim dalı, konu, edebi tür, okul kademesi, yöntemin belirtilme durumu ve yöntem kategorileri tez sayısı üzerinden sıklığı hesaplanarak analiz edilmiştir.
- Tezlerin modeli analiz edilirken bazı tezlerde birden fazla modelin kullanılmasından dolayı sıklık ve yüzdeler tez sayısına göre değil, tezlerde belirtilen toplam model sayısı üzerinden analiz edilmiştir.
- Tezlerde kullanılan veri toplama araçları analiz edilirken bazı tezlerde birden fazla veri toplama aracı kullanılmasından dolayı sıklık ve yüzdeler tez sayısına göre değil, tezlerde belirtilen toplam veri toplama aracı sayısı üzerinden analiz edilmiştir.
- Tezler veri analiz tekniklerine göre analiz edilirken bazı tezlerde birden fazla veri analiz tekniğinin kullanılmasından dolayı sıklık ve yüzdeler tez sayısına göre değil, tezlerde belirtilen toplam veri analiz tekniği sayısı üzerinden analiz edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın problem ve alt problemlerinde belirtilen sorulara cevap olabilecek nitelikte, incelenen lisansüstü tezlere ilişkin bulgu ve yorumlar yer almaktadır. Sayısal değer (frekans) ve yüzdeler halinde belirtilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Çok az sayıdaki veri de grafiklerle sunulmuştur.

4.1. Lisansüstü Tezlere İlişkin Betimsel Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, incelenen tezlerin, türü, yazım yılı, yapıldıkları üniversite, enstitü ve ana bilim dallarına ilişkin betimsel bulgular yer almaktadır.

4.1.1. Çocuk edebiyatı tezlerinin türü ve yılları. 1974-2018 yılları arasında çocuk edebiyatıyla ilgili olarak hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi sonucunda bu tezlerin türüne ve yıllarına göre şu bulgulara ulaşılmıştır.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin tez türüne ilişkin sayısal sonuçları Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Tez Türüne Göre Dağılımı

Tez Türü	f	%
Yüksek lisans	536	86,5
Doktora	84	13,5
Toplam	620	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi lisansüstü tezlerin tez türüne göre dağılımına bakıldığında 536 (%86,5) yüksek lisans, 84 (%13,5) doktora tezleri olmak üzere toplam 620 adet tez olduğu saptanmıştır. Çocuk edebiyatının halen edebiyatçılar ve eğitimciler arasında ayrı bir disiplin olup olmadığı tartışma konusu olması göz önünde bulundurulduğunda, bu alanda yapılan çalışmaların oldukça fazla olduğu görülmektedir. Tablo 1’e bakıldığında yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden

fazla olduğu gör÷lmektedir. Yüksek lisans tezlerinin sayısının yüksek olmasındaki en büyük etken Türkiye’de yüksek lisans programlarının doktora programından fazla olması, her yüksek lisans yapan araştırmacının doktora yapmaması ve bu alanda çalışan araştırmacıların yüksek lisanstan sonra başka alana yönelmesidir. Doktora tezlerinin azlığı, çocuk edebiyatı alanının akademik anlamda daha tam olarak yaygınlık kazanamadığını da ortaya çıkarmaktadır.

Araştırma sonucunda tez türüne ilişkin ulaşılan sonuçlardan biri hem yüksek lisans hem de doktora tezini çocuk edebiyatı alanında yazan 17 araştırmacının olduğuna yönelik saptamadır. Bu araştırmacılar; Gönen Sofuoğlu (1979) - Gönen Sofuoğlu (1988), Gürel (1985) - Gürel (1992), Erdoğan (1989) - Erdoğan (1999), Sınar (1990)- Sınar (1995), Tosunuğlu (1992) - Tosunuğlu (1998), Üzmen (1993) - Üzmen (2001), Neydim (1995) - Neydim (2000), Erdi (2002) - Erdi (2008), Sürmeli (2004) - Sürmeli (2010), Kuşgöz Odabaşı (2005) - Kuşgöz Odabaşı (2011), Karagöz (2006) - Karagöz (2014), Yakar (2007)- Yakar (2011), İnce Samur (2008) - İnce Samur (2014), Tanrikulu (2008) - Tanrikulu (2014), Erdoğan Horasan (2009) - Erdoğan Horasan (2015), Demiryürek (2009) – Demiryürek (2015) ve Kıymaz (2011) - Kıymaz (2015)’ dır. Bu gösterge, çocuk edebiyatı alanında yüksek lisans yapan 17 araştırmacının aynı alanda doktora da yaparak bilgi birikimlerini derinleştirmek suretiyle uzmanlaştıkları anlamına gelmektedir. Ayrıca, bu araştırmacıların beşinin (Yakar, Sınar, Neydim, Gürel ve Gönen Sofuoğlu) üniversitelerde akademik personel olarak görev aldıkları ve yine çocuk edebiyatı kapsamında toplamda 18 teze danışmanlık yaptıkları tespit edilmiştir. Çocuk edebiyatı alanında hem yüksek lisans hem de doktora yapan araştırmacılarından çoğunluğunun hâlen üniversitelerde akademisyen olarak çalıştığı düşün÷ldüğünde çocuk edebiyatı tezlerine danışmanlık yapanların sınırlı kaldığı gör÷lmektedir. Bütün bunlar, çocuk edebiyatı üzerine yüksek lisans tezi ile başlayan uzmanlaşma eğiliminin aynı alanda doktora yapmada daha da azaldığını, doktora sonrasındaki araştırmalara ve tez danışmalığı da yaptırarak bilgi birikiminin artırılmanın çok az sayıda aktör tarafından gerçekleştirilebildiğini göstermektedir. Bu durum, akademik ilgide sürdürülebilirliğin istenilen düzeyde sağlanamaması yanında çocuk edebiyatına verilen önemin yetersizliğinin bir sonucu olarak yorumlanabilir.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yazım yıllarına ilişkin sayısal sonuçlar Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Yazım Yıllarına Göre Dağılımı

*Dönemler	Tez türü					
	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1975 ve Öncesi	1	1,2	-	-	1	0,2
1976-1980	-	-	2	0,4	2	0,3
1981-1985	-	-	4	0,7	4	0,6
1986-1990	3	3,6	13	2,4	16	2,6
1991-1995	4	4,8	25	4,7	29	4,7
1996-2000	10	11,9	26	4,9	36	5,8
2001-2005	4	4,8	64	11,9	68	11
2006-2010	18	21,4	154	28,7	172	27,7
2011-2015	37	44,0	182	34	219	35,3
2016-2017	7	8,3	66	12,3	73	11,8
Toplam	84	100	536	100	620	100

*Tezler yıllarına göre sınıflandırılırken 5’er yıllık zaman aralıkları esas alınmıştır

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırma kapsamında 1974-2018 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında yapılmış toplamda 620 tez tespit edilmiştir. Her dönem, tezlerin toplamının sayısında ve oranında artış görülmektedir. Son dönem iki yıllık bir süreci kapsadığından bir önceki beş yıllık döneme göre tez sayıları ve oranları azalma söz konusudur.

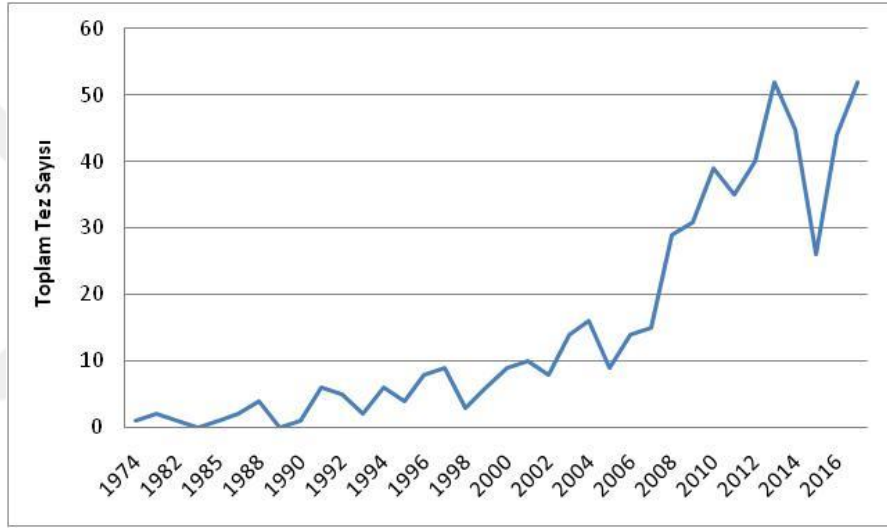
Tablo 2’ye göre tezlerin sayılarının yıllara göre artışına bakacak olursak her dönemde bir önceki döneme göre artışlar yaşanmıştır. Özellikle 2001-2005 (f=68, %11) döneminde yayınlanmış lisansüstü tezler bir önceki 1996-2000 (f=36, %5,8) dönemde yayınlanmış tezlerin neredeyse iki katına çıkmıştır. Bu artışta Yüksek Öğretim Kurulunun 1998 yılında hazırladığı programda üniversitelerin sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğretmenliği ana bilim dallarına çocuk edebiyatı derslerinin konulmasının etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bu durum bu dönemde tez sayısının artışıyla paralellik göstermektedir (YÖK, 2018). Ayrıca bu dönemdeki artışta çocuk edebiyatı alanıyla ilgili farkındalık oluşturmaları açısından 20-21 Ocak 2000 tarihinde ilki düzenlenen I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu’nun etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Çünkü Sever’e (2000) göre, çocuk edebiyatı konusu bu sempozyumla, çağdaş bireylerin yetiştirilmesi sürecinin

temel bir aracı olarak Türkiye’de ilk kez bilimsel düzlemde ele alınmıştır. Yine Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde ilki Aralık 2000’de düzenlenen ve düzenli olarak her yıl yapılan Çocuk Edebiyatı Kongresi’nin de bu dönemdeki çalışmaların artışında etkisinin olduğu düşünülmektedir. 2006-2010 (f=172, %27,7) döneminde yayınlanmış lisansüstü tezler bir önceki dönemin neredeyse üç katına yakındır. Bu artışta yine 04-06 Ekim 2006 tarihinde düzenlenen II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu’nun etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Bu sempozyumla, çağdaş gelişmeler ışığında, Türkiye’de çocuk ve gençlik edebiyatının o günkü durumunun saptanması, sorunlarının belirlenmesi ve sorunlarına çözüm önerilerinin oluşturulması amaçlanmış, öte yandan çocuk edebiyatı yazarları ve çizerlerinin çocuk ve gençlik edebiyatı odaklı bakış açıları, savları, yaşantı ve deneyimleri paylaşılma olanağı bulmuştur (Sever, 2007). 2011-2015 döneminde de özellikle doktora tezlerinde (f=37, %44) büyük bir artış gözlemlenmiştir. Bu artışta tezlere danışmanlık yapan aktörlerinde etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Çünkü özellikle bu alana yoğunlaşmış; Sedat Sever, Tacettin Şimşek, Metin Ekici, Osman Gündüz, Yıldız Kocasavaş gibi araştırmacıların bu dönemde birden fazla doktora tezine danışmanlık yaptığı ulaşılan bulgular arasındadır. 2011-2015 döneminde yayınlanmış toplam tezlerin (f=219, %35,3) de oldukça fazla olduğu görülmektedir. Özellikle bu dönem içinde tezlere paralel olarak alan kitaplarının yayınlanmasında da bir artış söz konusudur. Çocuk edebiyatı alanında önemli kaynaklar olan Ed. Şimşek (2011) *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*, Geçgel, Ç. Güleç (2012) *Çocuk Edebiyatı Okul öncesinde Edebiyat ve Kitap*, T. Can (2012) *Çocuk Edebiyatı Giriş*, Sarıyüce (2012) *Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Ansiklopedisi 1-2*, Sever (2013) *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*, Ed. Gönen (2013) *Çocuk Edebiyatı* ve T. Can (2014) *Çocuk Edebiyatı Kuramsal Yaklaşım* adlı kitaplar bu dönem içinde yazılmış önemli kaynak kitaplarıdır.

İncelenen tezlerden ulaşılan bulgulardan biri de Nilüfer Tuncer tarafından 1974 yılında yapılmış doktora tezinin en eski tez olduğudur. Tezin adı *Türkiye’de Yayınlanmış Resimli Çocuk Kitapları 1960-1972*’dir. Bu tez UTM’nin veri tabanında bulunmayıp, Altunya’nın (2012) *Türk Çocuk Edebiyatı Kaynakçası* adlı çalışmasından tespit edilmiş, Hacettepe Beytepe Kütüphanesinden tam metnine ulaşılarak içeriği incelenmiştir. 1974 yılından sonraki ikinci doktora tezi 1986 yılına aittir. Yapılan

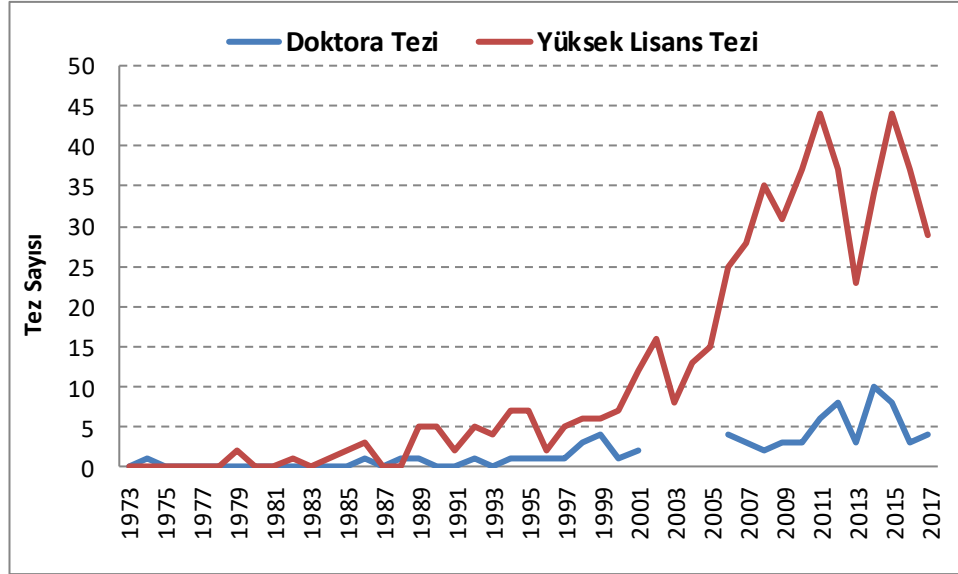
taramalarda 1974 ile 1986 arasındaki 12 yıllık zaman dilimi içinde başka doktora tezine rastlanmamıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan en eski yüksek lisans tezi ise 1979 yılına ait iki tezdır. Bu tezlerden Sofuoğlu (1979) tarafından yapılmış tez UTM'den; Baş (1979) tarafından yapılmış tez ise Alev Sınar (2006)'ın çocuk edebiyatı alanında yaptığı bibliyografyadan tespit edilmiş ve kütüphanelerden tezlere ulaşılarak içerikleri incelenmiştir.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan tezlerin yıllara göre artışı, Şekil 1 ve Şekil 2'deki grafiklerde belirgin bir şekilde görülmektedir.

Şekil 1. Çocuk edebiyatı alanında yapılan toplam lisansüstü tezlerin yıllara göre sayısal dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre artışları belirgin şekilde gözlemlenmekte, özellikle 2006'dan sonra büyük bir artış söz konusudur.

Şekil 2. Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin tez türü ve yılına göre sayısal dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde zaman zaman bir önceki yıla göre düşüş yaşansa da genel olarak tez sayılarındaki artışlar belirgin şekilde gözlemlenir. Özellikle 2003'ten sonra yüksek lisans tezlerinde düzenli bir artış vardır. Grafiğe göre doktora tezlerinde de zaman içinde bir artış söz konusudur fakat bazı yıllar hiç doktora tezi yapılmamıştır.

4.1.2. Çocuk edebiyatı tezlerinin yapıldıkları üniversite, enstitü ve ana bilim dalı. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yapıldıkları üniversitelere ilişkin sayısal sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Ankara Üniversitesi	21	25,0	60	11,2	81	13,1
Hacettepe Üniversitesi	13	15,5	34	6,3	47	7,6
Gazi Üniversitesi	10	11,9	35	6,5	45	7,3
Marmara Üniversitesi	4	4,8	29	5,4	33	5,3
Çanakkale 18 Mart Ü.	1	1,2	32	6,0	33	5,3
Atatürk Üniversitesi	7	8,3	20	3,7	27	4,4
Dokuz Eylül Üniversitesi	3	3,6	23	4,3	26	4,2
Selçuk Üniversitesi	3	3,6	23	4,3	26	4,2
İstanbul Üniversitesi	5	6,0	20	3,7	25	4,0
Afyon Kocatepe Üniversitesi	-	-	19	3,5	19	3,1
Abant İzzet Baysal Ü.	-	-	18	3,4	18	2,9
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	2,4	16	3,0	18	2,9
Sakarya Üniversitesi	1	1,2	15	2,8	16	2,6
Yüzüncüyıl Üniversitesi	-	-	14	2,6	14	2,3
Fırat Üniversitesi	1	1,2	12	2,2	13	2,1
Mersin Üniversitesi	-	-	12	2,2	12	1,9
İnönü Üniversitesi	-	-	11	2,1	11	1,8
Fatih Üniversitesi	-	-	9	1,7	9	1,5
Anadolu Üniversitesi	2	2,4	6	1,1	8	1,3
Balıkesir Üniversitesi	-	-	8	1,5	8	1,3
Çukurova Üniversitesi	2	2,4	5	0,9	7	1,1
Erciyes Üniversitesi	-	-	7	1,3	7	1,1
Necmettin Erbakan Ü.	2	2,4	5	0,9	7	1,1
Uludağ Üniversitesi	1	1,2	6	1,1	7	1,1
Ege Üniversitesi	3	3,6	3	0,6	6	1,0
Muğla Sıtkı Koçman Ü.	-	-	6	1,1	6	1,0
Erzincan Üniversitesi	-	-	5	0,9	5	0,8
Haliç Üniversitesi	-	-	5	0,9	5	0,8
Mustafa Kemal Üniversitesi	-	-	5	0,9	5	0,8
Trakya Üniversitesi	-	-	5	0,9	5	0,8
Uşak Üniversitesi	-	-	5	0,9	5	0,8
Gaziantep Üniversitesi	-	-	4	0,7	4	0,6
Adnan Menderes Ü.	-	-	3	0,6	3	0,5
Dumlupınar Üniversitesi	-	-	3	0,6	3	0,5
Fatih Sultan Mehmet Ü.	-	-	3	0,6	3	0,5
İstanbul Arel Üniversitesi	-	-	3	0,6	3	0,5
İstanbul Aydın Üniversitesi	-	-	3	0,6	3	0,5

Karadeniz Teknik Üniversitesi	-	-	3	0,6	3	0,5
Pamukkale Üniversitesi	-	-	3	0,6	3	0,5
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	1,2	2	0,4	3	0,5
Bülent Ecevit Üniversitesi	-	-	3	0,6	3	0,5
Eskişehir Osmangazi Ü.	-	-	3	0,6	3	0,5
Başkent Üniversitesi	-	-	2	0,4	2	0,3
Celal Bayar Üniversitesi	-	-	2	0,4	2	0,3
Işık Üniversitesi	-	-	2	0,4	2	0,3
Kafkas Üniversitesi	-	-	2	0,4	2	0,3
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ü.	1	1,2	1	0,2	2	0,3
Süleyman Demirel Üniversitesi	-	-	2	0,4	2	0,3
Yaşar Üniversitesi	-	-	2	0,4	2	0,3
Yeditepe Üniversitesi	-	-	2	0,4	2	0,3
Ahi Evran Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Beykent Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Bilkent Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Boğaziçi Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Cumhuriyet Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Dicle Üniversitesi	1	1,2	-	-	1	0,2
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
İstanbul Kemerburgaz Ü.	-	-	1	0,2	1	0,2
Kırıkkale Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Kırklareli Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Kocaeli Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Niğde Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Ordu Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Recep Tayyip Erdoğan Ü.	-	-	1	0,2	1	0,2
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	-	-	1	0,2	1	0,2
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 3 incelendiğinde lisansüstü çalışmaların 66 farklı üniversite bünyesinde yapıldığı görülmektedir. Yüksek lisans tezleri 65 üniversitede, doktora tezleri 20 üniversitede yürütülmüştür. Birçok üniversitede yüksek lisans programlarının olup doktora programlarının olmayışı bu farkı ortaya çıkaran nedenlerden biri olabilir. Tablo 3'e göre doktora tezlerinin en çok yapıldığı ilk üç üniversite sıralaması Ankara Üniversitesi (f=21, %25), Hacettepe Üniversitesi (f=13, %15,5), Gazi Üniversitesi (f=10, %11,9) şeklinde; yüksek lisans tezlerinin ise Ankara Üniversitesi (f=60, %11,2), Gazi Üniversitesi (f=35, %6,5), Hacettepe Üniversitesi (f=34, %6,3) şeklindedir. Toplamda tezlerin üniversitelere dağılımına bakıldığında sıralama Ankara Üniversitesi (f=81 %13,1), Hacettepe Üniversitesi (f=47, %7,6), Gazi Üniversitesi

(f=45, %7,3) şeklinde olduğu görülmektedir. Tezlerin büyük bir bölümünün (f=173, %28) üç üniversitede yığılmasında bu üniversitelerin merkezi konumu ve başkentte olmaları, yüksek lisans ve doktora programlarının eski tarihlere dayanmasının yanı sıra bu üniversitelerde bulunan ve özellikle çocuk edebiyatı alanında çalışmalarıyla tanınan aktörlerin danışmanlığında tezlerin yürütülmüş olmasının da etkisi vardır. Ankara Üniversitesinin diğer üniversitelere göre bu alana yoğun bir şekilde yönelmesinde çocuk edebiyatı alanında yaptığı çalışmalarla bu alanın temel taşlarından biri olan Prof. Dr. Sedat Sever'in etkisi olduğu düşünülmektedir. Çünkü incelenen tezlerin en çok Sedat Sever (f=29, %4,6) danışmanlığında Ankara Üniversitesinde yapılmış olduğu ulaşılan bulgulardandır. Yine aynı üniversitede bulunan Cahit Kavcar (f=9, %1,4), Canan Aslan (f=5, %0,8), Enise Kantemir (f=4, %0,6), Yahya Akyüz (f=3, %0,5) gibi aktörlerin danışmanlığında birden çok tez yapılmıştır. Hacettepe Üniversitesinde de benzer bir durum söz konusudur. Hacettepe Üniversitesinde bulunan, okul öncesinde çocuk edebiyatı alanında çalışmalarıyla tanınan Mübeccel Gönen (f=11, %1,8) çok sayıda çocuk edebiyatı alanındaki teze danışmanlık yapmıştır. Yine bu üniversitede Zülfikar Sayın (f=4, %0,6) ve İsmail Kaya (f=4, %0,6) danışmanlığında birden fazla tezin yürütüldüğü ulaşılan bulgulardandır. Gazi Üniversitesinde ise Gıyasettin Aytaş (f=4, %0,6) ve Sadık Tural (f=4, %0,6) danışmanlığında birden çok tezin yürütüldüğü ulaşılan bulgulardandır.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yapıldıkları enstitülere ilişkin sayısal sonuçları Tablo 4’te gösterilmiştir:

Tablo 4.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü Adı	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	49	58,3	352	65,7	401	64,7
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	31	36,9	163	30,4	194	31,3
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	3	3,6	10	1,9	13	2,1
Güzel Sanatlar Enstitüsü	-	-	6	1,1	6	1,0
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi E.	-	-	1	0,2	1	0,2
Fen Bilimleri Enstitüsü	-	-	1	0,2	1	0,2
Grafik Sanatları Enstitüsü	-	-	1	0,2	1	0,2
Kütüphanecilik ve Dokümantasyon	1	1,2	-	-	1	0,2
Medeniyetler İttifakı Enstitüsü	-	-	1	0,2	1	0,2
Siyasal Bilgiler ve Kamu Yönetimi	-	-	1	0,2	1	0,2
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 4 incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında yapılan doktora tezlerinin en fazla Sosyal Bilimler Enstitülerinde (f=49, %58,3), ikinci olarak Eğitim Bilimleri Enstitülerinde (f=31, %36,5), üçüncü olarak Sağlık Bilimleri Enstitülerinde (f=3, %3,6) yapıldığı görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinin sıralamasına bakıldığında da aynı şekilde Sosyal Bilimler Enstitüleri (f=352, %65,7), Eğitim Bilimleri Enstitüleri (f=163, %30,4), Sağlık Bilimleri Enstitüleri (f=10, %1,9) şeklindedir. Genel toplama bakıldığında da sıralama Sosyal Bilimler Enstitüleri (f=401, %64,7), Eğitim Bilimleri Enstitüleri (f=194, %31,3), Sağlık Bilimleri Enstitüleri (f=13, %2,1) şeklinde olduğu görülmektedir. Çocuk edebiyatına yönelik tezlerin Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yapılmış olması beklenen bir durumdur. Sağlık Bilimleri Enstitüsünde çocuk edebiyatına yönelik tezlerinin çalışılmasını doğuran temel sebep Hacettepe Üniversitesinde bulunan Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalının Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde bulunmasıdır. Güzel Sanatlar Enstitülerinde yapılan tezlerin ortak özelliği ise tez konularının, yeni bir çocuk kitabı resimleme veya var olan bir çocuk kitabını yeniden resimlendirme üzerine olmasıdır.

Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin yapıldıkları ana bilim dallarına ilişkin sayısal sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir:

Tablo 5.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Ana bilim Dalı	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Türkçe Eğitimi ABD	19	22,6	194	36,1	213	34,3
Türk Dili ve Edebiyatı ABD	8	9,5	52	9,7	60	9,6
İlköğretim ABD	2	2,3	45	8,3	47	7,5
Eğitimin Kültürel Temelleri ABD	10	11,9	21	3,9	31	5
Diğer	33	39,2	180	33,5	213	34,3
Belirsiz	12	14,2	36	6,7	44	7,1
Erişimi kısıtlı	-	-	12	2,2	12	2
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 5 incelendiğinde çocuk edebiyatı alanında yapılan doktora tezlerinin en fazla yapıldığı ana bilim dalları sırasıyla Türkçe Eğitimi (f=19, %22,6), Türk Dili ve Edebiyatı (f=8, %9,5) ve Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dallarıdır (f=10, %11,9). Yüksek lisans tezlerinin yapıldığı ana bilim dalları sırasıyla Türkçe Eğitimi (f=194, %36,1), Türk Dili ve Edebiyatı (f=52, %9,7) ve İlköğretim Anabilim Dallarıdır (f=45, %8,3). Toplam dağılıma bakıldığında da sıralama Türkçe Eğitimi (f=213, %34,3), Türk Dili Edebiyatı (f=60, %9,6) ve İlköğretim Anabilim Dallarıdır (f=47, %7,5). Tabloda öne çıkan ilk dört ana bilim dalının verileri belirtilmiştir. Bu ana bilim dallarının dışında 69 farklı ana bilim dalında daha (f=213, %34,3) çocuk edebiyatına yönelik tezlerin yapıldığı tespit edilmiştir. Bunların bir kısmı üniversitelerin Alman Dili Edebiyatı, İngiliz Dili Edebiyatı, Batı Dilleri Edebiyatları, Doğu Dilleri Edebiyatları gibi ana bilim dallarında, Türkiye'deki çocuk edebiyatından ziyade yabancı ülkelerdeki çocuk edebiyatı eserleri veya yazarları incelenmiştir. Araştırma kapsamında yapılan arama kriterlerine uygun olduğu için bu tezler de araştırmaya dahil edilmiştir. Bu kadar çeşitli ana bilim dalı tarafından tezlerin hazırlanmış olması, çocuk edebiyatına yönelik araştırmaların disiplinler arası bir perspektifle ele alındığını düşündürmektedir. Ayrıca 36'sı yüksek lisans (%6,7), 12'si doktora (%14,2) tezi olmak üzere 44 tezde (%7,1) ana bilim dalı belirtilmemiştir. Ana bilim dalı belirtilmeyen bu tezlerin çoğunluğu 2000 öncesi yıllara aittir. Bu tezlerin tam metnine ulaşılmasına rağmen tezin hiçbir yerinde ana bilim dalı ibaresi yer almamaktadır. Erişime kısıtlı kategorisinde yer alan 12 (%2,2) yüksek lisans tezi tam metnine

ulaşılamamış, UTM’de erişime süreli kısıtlı, künye bilgilerinde de ana bilim dalı yazmayan tezlerdir. Bu tezlerin içeriği incelenemediğinden ana bilim dallarına da ulaşılamamıştır.

Tezlerin ana bilim dallarına bakıldığında eğitim bilimleri alanları daha ağırlıktayken, enstitülerine bakıldığında Sosyal Bilimler Enstitülerinin ilk sırayı aldığı görülür. Bu çelişkideki önemli bir etken Eğitim Bilimleri Enstitülerinin yakın geçmişte kurulmalarıdır. Eğitim bilimleri alanında açılan mevcut lisansüstü programlar daha önceleri Sosyal Bilimler Enstitüleri ve Fen Bilimleri Enstitülerinin çatısı altında yürütülmüştür. Daha sonra eğitim bilimlerinin, sosyal bilimlerden ve fen bilimlerinden disiplin olarak ayrı bir uzmanlık alanı olması münasebetiyle, ayrı bir enstitü olarak faaliyetlerini sürdürmesi ihtiyacı gerekli olmuştur. Örnek vermek gerekirse Eğitim Bilimleri Enstitüleri; Ankara Üniversitesi’nde 1992’de (AÜ, 2018), Gazi Üniversitesi’nde 1997’de (GÜ, 2018), Hacettepe Üniversitesi’nde 2012’de (HÜ, 2018) kurulmuştur. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü kurulan ilk eğitim bilimleri enstitülerindendir. Bu da gösteriyor ki Eğitim Bilimleri Enstitülerinin tarihi çok eskiye dayanmamaktadır.

4.2. Lisansüstü Tezlerin İçeriğine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, incelenen tezlerin konuları, teze konu olan çocuk edebiyatı türleri ve teze konu edilmiş eğitim kademesi ile ilgili bulgular yer almaktadır.

4.2.1. Çocuk edebiyatı tezlerinin konuları. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin konularına ilişkin sayısal sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir:

Tablo 6.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Konularına Göre Dağılımı

Tezin Konusu	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Eğitimi	10	11,9	70	13	80	12,9
Çocuk Edebiyatı Temel Unsurları	5	5,9	57	10	62	10
Yazar-Eser İnceleme	5	5,9	54	10	59	9,5
Çocuk Edebiyatı ve Türkçe Öğretim	11	13	36	6,7	47	7,5
Değerler Eğitimi	3	3,5	43	8	46	7,4
Resimleme	2	2,3	38	7	40	6,4
Eğitsel İletiler	5	5,9	22	4	27	4,3
Dil Eğitimi	5	5,9	20	3,7	25	4
Çeviri Çocuk Edebiyatı	3	3,5	20	3,7	23	3,7
Sürelî Yayınlar ve Çocuk	2	2,3	20	3,7	22	3,5
Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Figürü	6	7,1	15	2,7	21	3,3
Tematik İnceleme	2	2,3	17	3,1	19	3
Çocuğa Görelik	3	3,5	16	2,9	19	3
Kitap Tasarımı	6	7,1	13	2,4	19	3
Tutum	3	3,5	12	2,2	15	2,4
Çocuk Edebiyatı Eser Karşılaştırma	1	1,2	12	2,2	13	2
Din Eğitimi	2	2,3	9	1,6	11	1,7
Toplumsal Cinsiyet	-	-	9	1,6	9	1,4
Çocuk Edebiyatında Tür İnceleme	-	-	9	1,6	9	1,4
Bölgesel Araştırma	3	3,5	5	0,9	8	1,2
Çocuk Edebiyatı Ürünleri	-	-	7	1,3	7	1,1
Fihrist Oluşturma	1	1,2	6	1,1	7	1,1
Dönemsel İnceleme	3	3,5	3	0,5	6	0,9
Değerler Eğitimi ve Türkçe Öğretimi	-	-	5	0,9	5	0,8
Kahraman	-	-	5	0,9	5	0,8
Okunabilirlik	1	1,2	3	0,5	4	0,6
Sosyal Beceri Gelişimi	-	-	2	0,3	2	0,3
Çocuk Edebiyatı Öğretimi	1	1,2	1	0,2	2	0,3
Mizahi Unsur	-	-	2	0,3	2	0,3
Kapak Tasarımı	-	-	1	0,2	1	0,2
Dil Eğitimi ve Çocuk Eğitimi	-	-	1	0,2	1	0,2
Çocuk Edebiyatının Gelişimi	-	-	1	0,2	1	0,2
Değerler Eğitimi ve Okunabilirlik	-	-	1	0,2	1	0,2
Elektronik Yayınlar	-	-	1	0,2	1	0,2
Kuramsal İnceleme	1	1,2	-	-	1	0,2
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi bütün tezler konu bakımından 35 kategoride sınıflandırılmıştır. Çocuk edebiyatı alanında yapılan tezlerin konu dağılımına

bakıldığında; doktora tezlerinde sırasıyla en çok çocuk edebiyatı ve Türkçe öğretimi (f=11, %13), çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi (f=10, %11,9), çocuk edebiyatı ve çocuk figürü (f=6, %7,1), kitap tasarımı (f=6, %7,1) konuları tercih edilmiştir. Yüksek lisans tezlerine bakıldığında sıralama çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi (f=70, %13), çocuk edebiyatı temel unsurları (f=57, %10) ve yazar-eser inceleme (f=54, %10) şeklindedir.

Lisansüstü tezlerinin toplamına bakıldığında ilk sırayı çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi (f=80, %12,9) konusu almaktadır. Bu kapsam çatısı altında yer alan konular; bir çocuk edebiyatı eserinin çocuk eğitimine katkısının ve eğitsel değerinin, bir yazarın eserlerinin eğitimsel işlevinin, bir bölgede anlatılan öykü, masal vb. çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuk eğitimi açısından katkısının incelenmesidir. Bu konu kapsamına giren tezlerin belirgin ortak özelliği çoğunluğunun (f=70) 2000 yılı sonrasında yapılmış olmasıdır. Bu da gösteriyor ki 2000’li yıllardan sonra çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuk eğitiminde kullanılmasına ağırlık verilmiştir.

Konu sınıflandırmasında ikinci sırayı çocuk edebiyatı temel unsurları (f=62, %10) alır. Bu konu kapsamına; çocuk edebiyatının temel unsurları diye bilinen dış yapıyla-biçimle ilgili özellikler (kapak, hacim, ağırlık, resimleme, kâğıt kalitesi, cilt, formalama, tasarım, sayfa, paragraf, satır düzeni, yazı karakteri-puntosu, yazım, noktalama), iç yapıyla-içerikle ilgili özellikler (konu, tema, izlek, karakterler, kurgu, ana fikir, ana duygu, olay, yer, zaman), dil ve anlatım (seviyeye uygunluk, sadelik) ve değerler (eğitsel iletiler, iletiler) girmektedir. Bazı tezler çocuk edebiyatı eserlerini sadece biçim, bazıları içerik, bazıları hem biçim hem de içerik açısından incelerken; bazıları biçim, içerik, dil ve anlatım, değerler açısından da incelemiştir. Bu konu kapsamına giren tezlerin de ortak özelliği neredeyse tamamının (f=55) 2000 yılı sonrasında yapılmış olmasıdır. Bu da gösteriyor ki 2000’li yıllardan sonra çocuk edebiyatı ürünlerinin niteliğine yönelik farkındalık oluşmakta ve daha nitelikli ürünler ortaya koyabilmek için var olan çocuk edebiyatı eserleri irdelenmektedir.

Çocuk edebiyatı yazarlarını ve bu yazarların eserlerini inceleyen tezler oldukça fazladır (f=59, %9,5). Konu sıralamasında üçüncü sırayı yazar-eser incelemeli tezler alır. Bu konu kapsamına giren tezler genelde tek bir konuya odaklanmamış bir yazarın hayatı, eserleri, eserlerindeki bazı özellikler, yazar ve eserlerinin çocuk edebiyatındaki yeri, yazarın eserlerinin konusu, eserlerinde geçen kavramlar vb. incelemiştir. En çok

incelenen çocuk edebiyatı yazarı 14 tez ile Gülten Dayıoğlu'dur. Bu tezlerden bir tanesi doktora, 13 tanesi yüksek lisans tezidir. Tezlerde en çok incelenen ikinci yazar ise Muzaffer İzgü'dür. Muzaffer İzgü'nün konu edildiği dokuz tezdten bir tanesi doktora, sekiz tanesi yüksek lisans tezidir. Biri doktora, yedisi yüksek lisans olmak üzere sekiz tez Mustafa Ruhi Şirin ve eserlerini konu edinmiştir. Yedi yüksek lisans tezi Cahit Zarifoğlu ve eserlerini konu edinmiştir. Biri doktora beşi yüksek lisans tezi Sevim Ak'ı, iki doktora üç yüksek lisans tezi Fazıl Hüsnu Dağlarca'yı, bir doktora dört yüksek lisans tezi Ömer Seyfettin'i, bir doktora dört yüksek lisans tezi Yalvaç Ural'ı, dört yüksek lisans tezi Bilgin Adalı'yı, dört yüksek lisans tezi de Mevlâna İdris Zengin ve eserlerini incelemiştir. Toplamda 111 yazar tezlere konu olmuştur. 196 tezte belirli bir yazar ve eserleri üzerinden araştırma yapılmıştır fakat bu tezlerde asıl odaklanılan konu eserlerin eğitimsel işlevi, çocuk edebiyatının temel unsurları, değerler eğitimi, Türkçe eğitimi vb. gibi konularda ise tezlerin konusu yazar inceleme kategorisine dahil edilmemiş ilgili konuya kodlanmıştır.

Konu sıralamasında dördüncü sırayı çocuk edebiyatı ve Türkçe öğretimi konulu tezler (f=47, %7,5) alır. Bu konu başlığındaki tezler genelde çocuk edebiyatı eserlerinin Türkçe öğretimine katkısı, Türkçe öğretimi programları kazanımlarıyla örtüşmesi, Türkçe öğretim temalarına uygunluğu, Türkçe öğretiminde dört temel dil becerisi (konuşma, dinleme, okuma, yazma) incelenmektedir. Ayrıca bu tezler. 21. Yüzyıl becerileri olarak bilinen eleştirel düşünme, eleştirel okuma, yaratıcı düşünme gibi becerilere katkısı ve okuma sevgisi, okuma alışkanlığı kazandırma gibi konuları kapsamaktadır.

Toplam tezlerin 46 tanesi (%7,4) doğrudan eserlerdeki değerler eğitimine yönelik tespitlerle ilgilidir. Değerler eğitimi konusu özellikle 2000'li yıllardan sonra çocuk edebiyatı kapsamında sıkça araştırılan konular arasındadır. Değerler eğitimini konu edinen tezlerden sadece bir tanesi 2000'li yıllardan önce yazılmıştır. Bu tez Hüseyin Emin Öztürk'ün 1991 yılında yazdığı Tercüme Çocuk Klasiklerinde Değerler adlı yüksek lisans tezidir. Diğer 45 tez 2000 yılından sonraya aittir. Özellikle 2010 yılından sonra bu konuyu inceleyen tezlerde yüksek artış (f=39) dikkati çekmektedir. Bu konu kapsamına giren tezler çocuk edebiyatı eserlerindeki değer kavramlarını incelemiştir. Bu değerler: Allah, insan, doğa, hayvan, vatan sevgisi; iletişim, empati, özgecilik, diğerkâmlık; iş birliği, paylaşma, yardımseverlik; merhamet, fedakârlık, sadakat,

kanaatkarlık, vicdanlı olmak, sabırlı olmak; çevre bilinci, temizlik ve düzen; çalışkanlık, doğruluk, sorumluluk, cömertlik, tasarruflu olmak, adaletli olmak, saygı; dostluk, kardeşlik, misafirperverlik, akrabalık değerleridir. Tezlerde genelde bu değerlerin çocuk edebiyatı eserlerinde işlenme sıklığı konu edinilmiştir. Bu bulgular ışığında diyebiliriz ki değerler eğitimi son yıllarda çocuk edebiyatı eserlerinde ön plana çıkmış ve incelenmeye değer görülmüş konulardandır.

Çocuk kitaplarında resim sadece bir süsleme unsuru değil anlamayı kolaylaştıran ve estetik duyarlılığı geliştiren bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Balcı, 2012). Resimleme konu başlığı kapsamına giren tezlerin sayısı 40 (%6,4)' tır. Bu kapsamdaki tezler genelde çocuk edebiyatı eserlerini dış yapısal-biçimsel özelliklerinden resimleme özellikleri kapsamını inceleyen tezlerdir. Özellikle okul öncesinde resimli kitapların görsel unsurlarını, ilkokula yönelik yazılmış masal ve öykü türündeki kitapların görsel unsurlarını, ders kitaplarının görsel unsurlarını inceleyen tezlerdir. Ayrıca görsel unsurları barındırıcı kitap tasarımları da bu konu kapsamına alınmıştır. Özellikle üniversitelerin lisansüstü programlarından Güzel Sanatlar, Resim İş Eğitimi, Grafik Tasarım gibi ana sanat-ana bilim dallarında çocuk edebiyatı eserlerinin görsel unsurlarını inceleyen çalışmaların olduğu tespit edilmiştir.

Yazarın eserinde paylaşmak istediği, zihinlerde oluşturmaya çalıştığı her bilgi ya da mesaj ileti olarak düşünülebilir. Sever (2003, s. 131) ileti kavramını şu şekilde tanımlamaktadır:

İleti (ana düşünce), yazarın okurla paylaşmak istediği asıl düşüncedir. Öğretici metinler, yazarın savunduğu, vermek istediği düşünce biçiminde de tanımlanabilir. Edebiyat yapıtlarında ileti dendiğinde ise, sanatçının okurlarında yaratmak ya da oluşturmak istediği duygu ve düşünce ortaklığı akla gelmelidir.

Çocuk edebiyatı ürünlerinde yer alan iletiler, çocuğa toplumsal ve insani olarak kabul görmüş değerleri aktarır. Yazarlar kendi toplumunda milli ve evrensel istendik davranış kalıplarını oluşturmaya çalışmaktadır. Eğitsel iletiler konu başlığında incelenen tezler; bir ileti, bir mesaj içermesi dolayısıyla değerler eğitimi ve çocuk eğitimi başlığından ayrı tutulmuştur. Eğitsel iletiler kapsamına giren tez sayısı 27 (%4,3)'dir. Bu konu kapsamındaki tezler genel olarak ele aldığı çocuk edebiyatı eserindeki eğitsel iletileri tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu konu başlığındaki tezlerden sadece iki tanesi 2000 öncesi yazılmış tezlerdir. Bunlardan biri Selahaddin Dilidüzgün'ün 1994'te yazdığı Yazın Eğitiminde Çocuk ve Gençlik Yazını adlı

doktora tezi, diğeri Cengiz Aydemir'in 1989'da yazdığı Ömer Seyfettin ve Hikâyelerinde Eğitim Değerleri adlı doktora tezidir. Bu konu kapsamındaki tezlerden altı tanesi 2000-2010 yılları arasında yapılmış olup, 19 tez de 2010 sonrasında yapılmıştır. Gerek bu bulgular ışığında gerek eğitsel ileti kavramının tanımlamalarına bakıldığında bu kavramın literatüre yakın zamanlarda girdiği söylenebilmektedir.

Dil eğitimi konusunda yapılmış 25 (%4) tez bulunmaktadır. Bu konu kapsamına giren tezler çocuk edebiyatı eserlerinin okul öncesinde dil gelişimine katkısı, anadili eğitimi, yabancı dil öğretimine katkısı, kelime serveti, kavram gelişimi, dilbilgisi öğeleri, dil ve üslup yönünden inceleme, söz sanatları, anlambilim gibi konuları incelemektedir. Ayrıca bu konu kapsamındaki tezler; atasözü, deyim, ikileme, ilişki sözü, yansıma sözcük, yansıma ikileme vb. gibi söz varlığını geliştiren öğeleri de incelemektedir.

Çeviri çocuk edebiyatı konulu 23 (%3,7) tez bulunmaktadır. Bu konu kapsamına giren tezler genellikle yabancı dilden Türkçe'ye birebir çevrilen eserler, çeviri çocuk edebiyatındaki sorunlar, kavramlar, çeviri bilim yöntemleri, eski harfli çocuk kitapları veya dergilerinin yeni alfabeye aktarımı konularını ele alan tezlerdir. Bu kapsama giren tezler daha çok başka dillerden Türkçe'ye çevrilen eserleri incelediğinden genelde üniversitelerin Mütercim Tercümanlık, Batı Dilleri ve Edebiyatları, Doğu Dilleri ve Edebiyatları, Alman Dili Edebiyatı, Çeviribilim Anabilim Dalları lisansüstü programlarında yapılmış tezlerdir. Az olmakla birlikte eski harfli eserlerin yeni harflere çevrilmesini inceleyen Türk Dili Edebiyatı ve Türkçe Öğretimi Anabilim Dallarında da yapılmış tezler vardır. Bu tezlerde eski harfli çocuk dergilerinin yeni harflerle çevirisi yapılmıştır. Örnek vermek gerekirse Erhan Akdağ (2012)'ın yaptığı Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi, Sevilay Över (2013)'in yaptığı Çocuk Dostu İsimli Eski Harfli Çocuk Dergisinin Yeni Alfabeye Aktarımı ve İncelenmesi, Ziya Koyuncu (2014)'nun yaptığı Musavver Çocuk Postası Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı-İnceleme) adlı yüksek lisans tezleri eski harfli dergilerin yeni harflere çevirisi üzerinedir. Bu üç tez de Hilmi Uçan danışmanlığında yapılmış tezlerdir.

Sürelî yayınlar ve çocuk konulu 22 (%3,5) bulunmaktadır. Bunlar belirli bir dönem aralığında veya belirli bir bölgede çocuklara yönelik yazılmış dergi, gazete gibi sürelî yayınları inceleyen tezlerdir. Bu tezlerde genel olarak sürelî yayınlardaki edebî eserler, bu yayınların eğitimsel işlevini, yayınlandığı dönemin özelliklerini yansıtır yansıtmaması incelenmiştir. Örnek vermek gerekirse: Kübra Akbayrak tarafından

2014 yılında yapılmış Erken Cumhuriyet Döneminde Sosyalleşme Aracı Olarak Süreli Çocuk Yayınları adlı yüksek lisans tezi Mektepli Gazetesi, Çocuk ve Çocuk Sesi dergilerinin çocuklara yönelik toplumsallaşma ve değer aktarımı konuları incelemiştir.

Çocuk edebiyatı ve çocuk figürü konulu 21 (%3,3) tez bulunmaktadır. Bu tezlerde bir dönemde, bölgede yazılan çocuk edebiyatı eserlerinde ya da bir yazarın eserlerinde çocukluğa bakış açısı ortaya konmaya çalışılmıştır. Çocuk edebiyatı eserleri, çocukluk ve çocukların sorunları çocuk figürlerinden yola çıkılarak incelenmiştir. Alev Sınar tarafından 1995 yılında yapılmış Türk Hikâye ve Romanında Çocuk (1872-1950) adlı doktora tezinde çocuğun aile, okul, savaş, sokak gibi ortamlarda anlatıldığı roman ve hikâyeler incelenmiştir.

Tematik inceleme konu kapsamına giren 19 (%3) tez bulunmaktadır. Bu tezler genel olarak çocuk edebiyatı eserlerini belirli bir konu üzerinden incelemiştir. Örneğin; bir yazarın eserlerindeki temalar veya konular, belirli bir dönemde çocuk edebiyatı eserlerinde işlenen konular, herhangi bir konunun (ölüm, doğa, şiddet, benlik, fantastik öğeler, ebeveyn-çocuk ilişkisi, kişilerarası çatışma, liderlik, tarih vb.) çocuk edebiyatı eserlerinde incelenme sıklığını inceleyen tezler bu konu kapsamındadır. Örneğin Münevver Tozlu tarafından 2010 yılında yapılmış Gülten Dayıoğlu'nun Eserlerinde Temalar adlı yüksek lisans tezinde; yazarın eserlerinde ele aldığı doğa, evren, teknoloji, bilim, duygu, kültür vb. gibi temaların sıklığı incelenmiştir.

Çocuğa görelilik konu kapsamına giren 19 (%3) tez bulunmaktadır. Çocuğa görelilik kavramı bir çocuk edebiyatı eserinin çocuğun bilişsel, duyuşsal, fiziksel ve psikomotor açıdan yani çocuğun gelişim özellikleri açısından çocuğa uygunluğunu ifade etmektedir. Başka bir deyişle, çocuğun dilsel, bilişsel, kişilik ve toplumsal gelişimine uygun olmayan; onun ilgi ve gereksinimlerine seslenmeyen görsel ve dilsel metinler, yaşamın ilk yıllarında çocukla kitap arasında engeller oluşturmaya başlamaktadır. Çocuğun metinle iletişim kurma isteğini köreltmektedir. Bu bakımdan, her kitap çocuğa göre değildir (Sever, 2003). Bu konu başlığı altında incelenen tezler genelde bir veya birden fazla çocuk edebiyatı eserini çocuğa görelilik açısından incelemektedir.

İncelenen tezlerden 19 (%3) tanesinde kitap uygulaması yapılmıştır. Bu tezler genelde Grafik Anasanat Dalları bölümlerinde yeni bir kitap tasarımı veya var olan bir çocuk edebiyatı eserini yeniden resimleme şeklinde yapılmıştır. Bazı tezler de dijital ortamlarda kitap tasarımı uygulamasına yöneliktir. Örneğin: Didem Çatal tarafından

2008 yılında yapılmış Çocuk Hikâye Kitaplarının E- Kitap Olarak İnternet Ortamında Yapılandırılması ve Billur Köşk ile Elmas Gemi Masalı İçin Uygulama Çalışması adlı sanatta yeterlilik tezi dijital ortamda kitap tasarımına yönelik yapılmış bir tez çalışmasıdır.

İncelenen tezlerden 15 (%2,4) tanesi çocuk edebiyatı eserlerine yönelik öğretmen-öğrenci-ebeveyn tutumlarıyla ilgili nicel araştırmalardır. Bu tezlerde daha çok öğrencilerin ve ebeveynlerin çocuk edebiyatı eserlerine, kitap okumaya karşı tutum ve davranışları ortaya konmaya çalışılmıştır. Örneğin Nurcan Dalboy tarafından 2014 yılında yapılmış Çocuk Edebiyatı Eserlerinin Okumaya Yönelik Tutuma Etkisi adlı yüksek lisans tezi çocuk edebiyatı eserlerinin ortaokul ikinci sınıf öğrencilerine olumlu kitap okuma tutumu kazandırmadaki etkisini tespit edebilmek için nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desenle yapılmış bir çalışmadır.

Buraya kadar sıklığı 15 ve üzerinde olan tez konuları ayrıntılarıyla ve örnekleriyle verilmiştir fakat çocuk edebiyatı tezlerinde yukarıda açıklanan konuların dışında 20 konu daha tespit edilmiştir. Ayrıca lisansüstü çalışmaların tamamı değerlendirildiğinde, kapak tasarımı, dil eğitimi ve çocuk eğitimi, çocuk edebiyatının gelişimi, değerler eğitimi ve okunabilirlik, elektronik yayınlar, kuramsal inceleme (f=1 %0,2) konularında çok az sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir.

4.2.2. Çocuk edebiyatı tezlerinin edebî türleri. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin çocuk edebiyatı türlerine göre dağılımı Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Edebî Türlerine Göre Dağılımı

Çocuk Edebiyatı Türleri	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Sürelî Yayın	11	13	64	11,9	75	12
Hikâye	2	2,3	50	9,3	52	8,3
Resimli Kitap	8	9,5	41	7,6	49	7,9
Roman	6	7,1	36	6,7	42	6,7
Masal	7	8,3	35	6,5	42	6,7
Ders Kitabı	6	7,1	23	4,2	29	4,6
Şiir	5	5,9	21	3,9	26	4,1
Tiyatro	-	-	11	2	11	1,7
100 Temel Eser	1	1,1	9	1,6	10	1,6
Destan	-	-	3	0,5	3	0,4
Tv Programları	-	-	3	0,5	3	0,4
Çizgi Roman	-	-	2	0,3	2	0,3
Fıkra	-	-	2	0,3	2	0,3
Anı	-	-	1	0,1	1	0,1
Çizgi Film	-	-	1	0,1	1	0,1
İlk Okuma Setleri	-	-	1	0,1	1	0,1
Medya	-	-	1	0,1	1	0,1
Mesnevi	1	1,1	-	-	1	0,1
Nasihatname	-	-	1	0,1	1	0,1
Sinematografik Bilim-Kurgu Y.	1	1,1	-	-	1	0,1
Belirtilmemiş	35	41,6	212	40	247	39,8
Erişimi Kısıtlı	1	1,2	18	3,4	19	3,1
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 7’ye göre çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerinin 247 (%39,8) tanesi herhangi bir türe odaklı olmayan tezlerdir. Bu çalışmalar genelde çocuk kitaplarını türünü belirtmeksizin inceleyen tezler veya çocuk edebiyatını değişik (kuramsal, yazar inceleme, anket çalışmaları vb.) açılardan inceleyen tezlerdir. 19 (%3,1) tez ise erişime kısıtlı ve özet bölümünde de hangi türün konu edildiği belli olmayan tezlerdir.

Tablo 7’ de doktora tezlerine bakıldığında sırasıyla en çok süreli yayın (f=11, %13), resimli kitap (f=8, %9,5), masal (f=7, %8,3) çocuk edebiyatı türlerini konu edinmiş tezlerdir. Tiyatro, destan, TV programları, çizgi roman fıkra, anı, çizgi film, ilk okuma setleri, medya, nasihatname, çizgi roman türlerini doğrudan konu edinmiş yüksek lisans tezleri vardır fakat bu türleri inceleyen doktora tezlerine rastlanmamıştır. Yüksek lisans tezlerinde en çok incelenen çocuk edebiyatı türleri sırasıyla süreli

yayınlar (f=64, %11,9), hikâye (f=50, %9,3) ve resimli kitap (f=41, %7,6) tezleridir. Mesnevi ve sinematografik bilim-kurgu yayınlarını inceleyen doktora tezleri vardır fakat yüksek lisans tezine rastlanmamıştır.

Çocuk edebiyatı alanında incelenen tezlere konu olan çocuk edebiyatı türlerinin toplamının dağılımına bakıldığında en çok tezlere konu olan edebî tür süreli yayınlardır (f=75, %12). Çocuk edebiyatına yönelik yapılan tezlerde süreli yayınların diğer türlere göre daha çok incelenmesi süreli yayınların çocuk edebiyatı açısından önemli görüldüğünü düşündürmektedir. İncelenen bu tezlerden bir kısmı Osmanlı Dönemi'ne ait eski harflerle yazılmış süreli yayınları, bir kısmı Cumhuriyet Dönemi süreli yayınlarını bir kısmı da yabancı ülkelerde Türk çocukları için çıkan süreli yayınları inceleyen tezlerdir. Ulaşılan tezlerden süreli yayın inceleyen ilk tez Öztürk Emiroğlu tarafından 1992 yılında yazılmış Tanzimat'tan 1928'e Kadar Yayımlanan Çocuk Gazete ve Dergileri Üzerine Bir İnceleme adlı yüksek lisans tezidir. Birden fazla tezin aynı süreli yayını incelediği de erişilen bulgulardandır. Örneğin Erhan Akdağ tarafından 2012 yılında yazılmış Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi ve Tuğba Barutçu tarafından 2012 yılında yazılmış Çocuklara Kıraat (1881) ve Sevimli Mecmua (1925) Dergilerindeki Çeviri Metinler ve Dış Dünya Üzerine Bir İnceleme adlı yüksek lisans tezleri Cumhuriyetin ilk yıllarında çıkan Sevimli Mecmua Dergisi'ni incelemiştir. Çocuk Bahçesi, Mümeyyiz gibi dergilerin de birden fazla tezde incelendiği tespit edilmiştir. Yine Çocuklara Mahsus Gazete adlı eski harfli çocuk gazetesini çeşitli yönleriyle inceleyen üç ayrı tez, Mektepli adlı gazeteyi çeşitli yönleriyle inceleyen dört ayrı tez tespit edilmiştir.

Tezlerde incelenen türlerde ikinci sırada hikâyeler gelmektedir. Çocuk edebiyatı türlerinden doğrudan hikâyeleri inceleyen 52 (%8,3) adet tez bulunmaktadır. Bunlar ya bir yazarın bütün veya bir kısım hikâyelerini çeşitli yönleriyle inceleyen tezler ya da seçilen hikâyeleri çeşitli yönleriyle inceleyen tezlerdir. Ulaşılan tezler arasında doğrudan hikâye türünü inceleyen ilk tez 1985 yılında Zeki Gürel tarafından yapılmış Abdullah Zühdü' nün Hayatı ve Hikayeleri Üzerine Bir İnceleme adlı yüksek lisans tezidir.

Resimli kitapları (f=48, %7,7) inceleyen tezlerin de oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu tezler genelde okul öncesi düzeyindeki resimli kitapların çocuk edebiyatı unsurlarına uygunluğunu, çocuk eğitimine katkısını, çocuğa göreliğini,

eğitsel iletilerini, Türkçe eğitimine katkısını inceleyen tezlerdir. Ulaşılan tezler arasında resimli kitap türünü inceleyen ilk tez 1979 yılında Mübeccel Gönen tarafından yapılmış Ana Okullarına Giden Beş Altı Yaş Çocuklarının Seçilmiş Resimli Kitaplar Hakkındaki Beğenilerinin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezidir. Nitekim sonrasında Mübeccel Gönen resimli kitapları inceleyen yedi teze de danışmanlık yapmıştır.

Lisansüstü çalışmalara en az konu edilmiş çocuk edebiyatı türleri anı, çizgi film, ilk okuma setleri, medya, mesnevi, nasihatname, çizgi roman, sinematografik-bilimkurgu yayınlarıdır (f=1, %0,1). Bunların dışında UTM'den arama kriterleri dikkate alınarak yapılan aramalarda; çocuklara ana duygu eğitimi ve ana dili sevgisi kazandıran; tekerleme, bilmece, mâni türleri, çocuk edebiyatı türlerinden; efsane, gezi yazıları, biyografi, bilimsel buluş ve doğa kitaplarını anlatan kitap türlerini değerlendiren lisansüstü tezlere ulaşamamıştır.

4.2.3. Çocuk edebiyatı tezlerine konu edilen eğitim kademeleri. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin eğitim kademelerine göre dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir:

Tablo 8.

Çocuk Edebiyatı Tezlerine Konu Edilen Eğitim Kademelerine Göre Dağılımı

Eğitim Kademesi	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Okul Öncesi	8	9,5	61	11,4	69	11,1
Ortaokul	6	7,1	47	8,7	53	8,5
İlkokul	8	9,5	36	6,7	44	7,1
İlköğretim	2	2,4	8	1,5	10	1,6
Okul Öncesi ve İlkokul	1	1,2	1	0,2	2	0,3
Lise	-	-	1	0,2	1	0,2
Ortaokul ve Lise	1	1,2	-	-	1	0,2
Belirtilmemiş	57	68	354	66	411	66,2
Erişimi Kısıtlı	1	1,2	28	5,2	29	4,6
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 8'e göre çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerinin 411 (%66,2) tanesi belirli bir eğitim kademesine yönelik çocuk edebiyatını konu edinmemiştir. Bu çalışmalar genel olarak çocuk edebiyatı yayınlarını, yazarlarını vb. inceleyen çalışmalardır. Buna karşın

180 (%29) tez çocuk edebiyatı eserlerinin eğitim kademeleri değişkenine göre incelemektedir. Toplamda 29 (%4,6) tez erişime kısıtlı olduğundan eğitim kademesi bilgisi tespit edilememiştir.

Tablo 8'e göre en fazla doktora tezinin okul öncesi (f=8, %9,5) ve ilkokul (f=8, %9,5) düzeyinde çocuk edebiyatı ürünlerini konu edinmiş olduğu görülmektedir. Ortaokul (f=6, %7,1), ilköğretim (f=2, %2,4) kademelerine yönelik çocuk edebiyatını konu edinmiş doktora tez çalışmaları da vardır. Lise kademesinde çalışılmış doktora tezi bulunmamaktadır. Lise kademesi çocuk edebiyatından çok gençlik edebiyatı kapsamına girdiğinden UTM'den yapılan arama kriterlerinde tespit edilememiştir. Yüksek lisans çalışmalarına bakıldığında ilk üç sırada okul öncesi (f=61, %11,4), ortaokul (f=47, %8,7), ilkokul (f=36, %6,7) kademeleri yer almaktadır. 4+4+4 Eğitim Sistemine geçilmeden 2012 yılı öncesinde yapılan tezlerden ilköğretim kademesini konu edinmiş 8 (%1,5) yüksek lisans tezi vardır. Genel toplama bakıldığında ilk sırada okul öncesine (f=69, %11,1) yönelik çocuk edebiyatını konu edinmiş tezler yer almaktadır. Okul öncesini konu eden tezler ağırlıklı olarak okul öncesine yönelik yazılmış resimli kitapları ve masalları incelemiştir. İkinci sırada ortaokul (f=53, %8,5) kademesi yer almaktadır. Ortaokul kademesini konu edinmiş tezler o yaş grubuna uygun roman, 100 temel eser, şiir, hikâye, ders kitabındaki edebî türler gibi çocuk edebiyatı türlerini inceleyen tezlerdir. Sıralamada üçüncü olarak ilkokul (f=44, %7,1) kademesine yönelik yapılmış tezler vardır. İlkokul kademesini konu edinen tezler genellikle hikâyeleri ve ders kitaplarında yer alan çocuk edebiyatı türlerini inceleyen tezlerdir. Özellikle ilkokul kademesini konu edinmiş tezler okul öncesi ve ortaokul kademesine göre daha azdır.

4.3. Lisansüstü Tezlerin Yöntemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde incelenen tezlerin, yöntemini belirtme durumu, yöntemi, modeli, veri kaynağı ve veri analiz tekniklerine ilişkin metodolojik bulgular yer almaktadır.

4.3.1 Çocuk edebiyatı tezlerinde yöntemin belirtilme durumu. Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerde yöntemin belirtilme durumuna göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Yöntem Belirtilme Durumuna Göre Dağılımı

Yöntem Bölümü	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Var	51	60,7	297	55,4	348	56,1
Yok	27	32,1	200	37,3	227	36,6
Erişime kısıtlı	6	7,1	39	7,3	45	7,2
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 9'a bakıldığında 51'i (%60,7) doktora, 297'si (%55,4) yüksek lisans olmak üzere toplam 348 (%56,1) tezde yöntem bölümü vardır. Buna göre doktora tezlerinde yöntemin belirtilme oranı, yüksek lisans tezlerine göre daha fazladır. 27'si (%32,1) doktora, 200'ü (%37,3) yüksek lisans toplam 227 (%36,6) tane lisansüstü tezde yöntem başlığı adı altında bir bölüm hiç yoktur. Bu tezlerden 40 tanesinde yöntem bölümü olmamasına karşın tezin giriş bölümü veya başka bölümlerinde yönteminden bahsedilmiştir. 187 tezin ise hiçbir bölümünde çalışmanın nitel, nicel veya karma olduğu konusunda bilgi yer almamaktadır. Bu çalışmaların bulgular veya sonuçlar bölümünden her ne kadar tezin yöntemi tahmin edilmişse de bu çalışmada tezlerin genel durumunu ortaya koymak amaçlandığından veri tabanında yöntem bölümüne veri girilmemiş, boş bırakılmıştır. Yöntemi belirtilmeyen bu tezlerin büyük bir bölümü (f=151) Dil Edebiyat ve Sanat Anabilim Dallarında yapılan tezlerdir. Eğitim Bilimleri alanlarında yapılmış tam metnine ulaşılmış 331 çocuk edebiyatı tezinden 259 tanesinde yöntem bölümü belirtilmiştir. Ayrıca yöntem bölümü olan 348 tezdten 295 tanesi 2005 yılı sonrasında yazılan tezlerdir. Lisansüstü Araştırma kapsamında altısı (%7,1) doktora, 39'u (%7,3) yüksek lisans olmak üzere, toplam 45 (%7,2) tezin erişime kısıtlı olması nedeniyle içeriği incelenememiş bu nedenle de yöntem bölümünün olup olmadığı tespit edilememiştir.

4.3.2. Çocuk edebiyatı tezlerinde kullanılan yöntemler. Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemlere göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Kullanılan Yönteme Göre Dağılımı

Tezin Yöntemi	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Nitel	37	44	254	47,4	291	46,9
Nicel	12	14,3	54	10	66	10,6
Karma	9	10,7	7	1,3	16	2,8
Kitap tasarımı	6	7,1	15	2,8	21	3,3
Yöntem belirtilmemiş	19	22,6	182	34	201	32,4
Erişime kısıtlı	1	1,2	24	4,5	25	4
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi araştırmalarda en fazla nitel yöntemin kullanıldığı görülmektedir. Doktora tezlerinin 37 (%44) tanesi, yüksek lisans tezlerinin 254 (%47,4) tanesi, toplamda 291 (%46,9) tezde nitel yöntem kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2011) göre: “Nitel araştırma: gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır”. Çocuk edebiyatı tezleri de daha çok çocuk edebiyatına yönelik dokümanları (sürelî yayın, hikâye, resimli kitap, masal vb.) incelediğinden nitel yöntemlerin çoğunlukta olması doğaldır. Elbette doküman incelemesi yoluyla incelenmiş tezlerin içinde elde edilen sonuçlar sayısallaştırılarak tablolar halinde sunulmuş tezler de vardır. Örneğin; Tümay Alper tarafından 2012 yılında yapılmış Resimli Kitaplardaki Karakterlerin Duygu ve Durumlarının İncelenmesi adlı yüksek lisans tezinde yöntem itibarıyla nitel olduğu belirtilmiş, veri analizinde betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Doktora tezlerinde 12 (%14,3), yüksek lisans tezlerinde 54(%10), toplamda 66 (%10,6) tez nicel yöntem kullanılarak incelenmiştir. Çocuk edebiyatı araştırmalarında özü itibarıyla nicel yöntemlerin yaygın olması beklenen bir durum değildir. Nitekim çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerde nicel yöntemin çok tercih edilmediği bu çalışmada ulaşılan bulgular arasındadır. Nicel yöntemin kullanıldığı tezler daha çok eğitim bilimleri alanlarında yapılanlardan oluşup, söz konusu tezlerde çocuk edebiyatına yönelik eserlerin öğrenci, öğretmen, ebeveyn ve çocuklar üzerindeki etki/yansımalarını ölçmeye yönelik olduğu

dikkat çekmektedir. Nicel araştırmalarda doküman incelemesi yoluyla yapılan ve veriler sayısalılaştırılarak incelenen tezler de mevcuttur. Örneğin; Ayşe Eda Gündoğdu tarafından 2012 yılında yapılmış Türk Çocuk Yazınında Söz Varlığı -Derlem Tabanlı Bir Uygulama- adlı yüksek lisans çalışmasında on iki tane çocuk kitabı söz varlığı açasından incelenmiş sonuçları betimsel istatistik ve ki-kare ile analiz edilmiş nicel bir araştırma dır. Hem nicel hem nitel yöntemin ikisi birlikte kullanıldığı karma tezler de mevcuttur. 9 (%10,7) doktora tezi, 7 (%1,3) yüksek lisan tezi, toplamda 16 (%2,8) lisansüstü tezde karma yöntem kullanılmıştır. Nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntemli tezler hem bir çocuk edebiyatı eserinin incelendiği hem de bu eserin; öğrenciler, öğretmenler ve ebeveynler üzerindeki etkisinin ölçüldüğü çalışmalar olduğu görülmektedir. Örneğin; Murtaza Aykaç tarafından 2011 yılında yapılmış Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı Metinleriyle Kurgulanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Anlatma Becerilerine Etkisi adlı doktora tezinde karma yöntem kullanılmış olup; araştırmanın nicel boyutunda gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmış, nitel boyutunda ise görüşme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde t-testi ve içerik analizi kullanılmıştır. Karma yöntemlerin az sayıda tercih edilmiş olmasından yola çıkarak; çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerinde karma yöntemin çok tercih edilmediği düşünülebilir. Yöntemi kitap tasarımı olan 6 (%7,1) doktora tezi, 15 (%2,8) yüksek lisans tezi, toplamda 21 (%3,3) tez bulunmaktadır. Nicel, nitel ve karma yöntemli tezlere dahil edilemeyen 21 tane sanatta yeterlilik ve yüksek lisans tezi özellikle üniversitelerin Grafik, Grafik Tasarımı, Resim-İş Eğitimi, Görsel İletişim, Uygulamalı Sanatlar Ana sanat dallarında yapılmış tezlerdir. Bunların 18 tanesinde yöntem bölümü hiç bulunmamaktadır. Yöntem bölümü bulunan üç tezde ise araştırmanın yöntemi ayrıntılı bir şekilde verilmemiş, genelde giriş bölümünde tezin yönteminin kitap tasarımı, dijital kitap tasarlama, çocuk kitabını yeniden resimlendirme olduğundan söz edilmiştir. Bu tezlerin yöntemi bilimsel araştırmalarda bir yöntem türü olmamasına karşın kitap tasarımı olarak kategorilendirilmiştir. 19 (%22,6) doktora, 182 (%34) yüksek lisans, toplamda 201 (%32,4) tezde hiçbir yöntem türünden bahsedilmemiştir. Tezlerin büyük bir bölümünü oluşturan bu tezlerin tam metni incelenmesine rağmen nitel, nicel, karma gibi yöntem kategorisinde değerlendirilememiştir. Tezlerin büyük bir bölümünde yöntem bölümünün hiç olmayışı ve tezde yöntemden (nitel, nicel, karma) hiç bahsedilmeyişi alanın büyük bir eksikliğini ortaya koymaktadır. Çocuk edebiyatına

yönelik bilimsel araştırmaların nasıl yapılacağını ve yöntemlerini içeren kaynak kitap araştırması yapılmış fakat böyle bir kaynağa ulaşılamamıştır. Edebiyat alanında araştırma yöntemlerini içeren Selami Ece (2015) tarafından yazılmış Klasik Türk Edebiyatı Araştırma Yöntemleri adlı bir yöntem kitabı olduğu tespit edilmiştir. Ancak kitabın içeriği incelendiğinde genel olarak Klasik Türk Edebiyatı türleri ile ilgili araştırmaları ve Osmanlıca eserlerin incelenmesini içerdiiğinden çocuk edebiyatı tezlerinde kullanılan araştırma yöntemleriyle pek de ilgili olmadığı görölmüştür.

4.3.3. Çocuk edebiyatı tezlerinde kullanılan modeller. Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan modele göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinde Kullanılan Modele Göre Dağılımı

Tezin Modeli	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Doküman İnceleme	22	32	157	46,7	179	44,2
Tarama	18	26	106	31,5	124	30,6
Deneysel	9	13	20	6	29	7,2
Doküman hazırlama	6	8,7	10	3	16	4
Görüşme	3	4,3	11	3,3	14	3,5
Alan araştırması	3	4,3	5	1,5	8	2
İlişkisel tarama	1	1,5	7	2,1	8	2
Tarihsel Model	1	1,5	6	1,8	7	1,7
Diğer	6	8,7	14	4,1	20	4,8
*Ara Toplam	69	100	336	100	405	100
**Ara Toplam	64	76,2	327	61	391	63,1
Model Belirtilmemiş	19	22,6	184	34,3	203	32,7
Erişime Kısıtlı	1	1,2	25	4,7	26	4,2
Genel Toplam	84	100	536	100	620	100

*Tezde toplam kullanılan model sayısı (Bazı tezlerde birden fazla model kullanılmıştır)

** Modeli belirtilen tez sayısı

Tablo 11'de tezlerin modellerine göre dağılımına bakıldığında her tezde bir model kullanılmadığı dikkati çekmektedir. Örneğin bazı tezlerin modeli sadece tarama iken bazı tezlerde araştırmacı hem tarama hem görüşme modelini kullandığını belirtmiştir. Aşağıda birden fazla model kullanılan tezlere örnekler verilmiştir: Toplamda 14 tane tezde birden fazla model kullanılmıştır. Örneğin; Serap Uzuner Yurt (2013) tarafından yazılmış Sevim Ak'ın Öykülerinin Eğitsel Değerinin İncelenmesi adlı doktora tezinde

araştırmacı üç model kullanılmıştır. Bunlar; doküman inceleme, deneysel, karşılaştırmalı tarama modelleridir. Yine Zeynep Kalemci tarafından 2017 yılında yapılmış henüz erişime açılmamış fakat özet bölümünde modelinden bahsedilmiş Çocuk Kütüphanelerinde Derme Geliştirme adlı yüksek lisans tezinde de üç model kullanılmıştır. Bunlar doküman inceleme, görüşme ve gözlem modelleridir. Atıf Akgün (2012) tarafından yazılmış Bulgaristan'da Türk Çocuk Edebiyatı adlı doktora tezi ve Ayşe İnan Kılıç (2009) tarafından yazılmış Yüz Temel Eserde Dini ve Ahlaki Değerler adlı yüksek lisans tezinde araştırmacılar alan araştırması ve doküman inceleme modellerinin ikisini birlikte kullanmışlardır. Tezlerinde doküman inceleme ve görüşme modellerini birlikte kullanan araştırmacılar da vardır. Bunlar Müzeyyen Altunbay (2015)'ın yazdığı İlköğretim Türkçe Dersi (6-7-8. Sınıflar) Öğretim Programında Yer Alan Temel Becerilerin Kazandırılmasında Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Etkisi (21. Yüzyıl Örnekleme) adlı doktora, Yasemin Koşkunlu (2008)'nin yazdığı Muzaffer İzgü' nün 'Anneannemin Akıl Almaz Maceraları' Serisindeki 'Aile' Kavramının Çocuk Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi adlı yüksek lisans ve Şerife Cengiz (2016) 'in yazdığı 3-6 yaş Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Hikâye ve Masal Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezleridir. Yüksek lisans tezinde tarama ve görüşme modellerini birlikte kullandığını belirten araştırmacılar da Saliha Karagöz (2016) ve Özge Özkan Kılıç (2012)'tır.

Tablo 11'de doktora tezleri incelendiğinde; 84 doktora tezinden 64 (%76,2) tanesinde tezin modeline yer verildiği görülmektedir. 64 doktora tezinde toplamda 69 model kullanılmıştır. En çok kullanılan modellerden başlayarak sıralama doküman inceleme (f=22, %32), tarama (f=18, %26), deneysel (f=9, %13) doküman hazırlama (f=6, %8,7), görüşme (f=3, %4,3), alan araştırması (f=3, %4,3), ilişkisel tarama (f=1, %1,5), tarihsel model (f=1, %1,5) şeklindedir. Bu modellerin dışında 6 (%8,7) tane doktora tezinde karşılaştırmalı tarama, eylem araştırması, paralel desen gibi modeller kullanılmıştır bunlar diğer kategorisinde değerlendirilmiştir. Doktora tezlerinden 19 (%22,6) tanesinde modelden hiç bahsedilmemiştir. Tam metnine ulaşamayan Mehmet Fatih Turanalp (2017) tarafından yapılmış Dinî İçerikli Çocuk Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi adlı doktora tezi henüz erişime açılmadığı için modeli de tespit edilememiştir.

Tablo 11’de yüksek lisans tezleri incelendiğinde; 536 yüksek lisans tezinden 327 (%61)’sinde tezin modeline yer verildiği görülmüştür. 327 yüksek lisans tezinde toplam 336 model kullanılmıştır. En çok kullanılan modeller doküman inceleme (f=157, 46,7), tarama (f=106, %31,5), deneysel (f=20, %6), görüşme (f=11, %3,3), doküman hazırlama (f=10, %3), ilişkisel tarama (f=7, %2,1), tarihsel (f=6, %1,8), alan araştırmasıdır (f=5, %1,5). Bu modellerin dışında 14 (%4,1) yüksek lisans tezinde çeviri yazı, durum çalışması, karşılaştırmalı tarama, odak grup görüşmesi, etnografik araştırma gibi modeller kullanılmıştır. Bu çalışmalar diğer kategorisinde değerlendirilmiştir. Yüksek lisans tezlerinin de büyük bir bölümünde (f=184, %34,3) modelden hiç bahsedilmemiştir. Erişime kısıtlı 25 (%4,7) tezin de tam metnine ulaşamadığından, özet bölümünde de modele dair bilgi verilmediğinden tezin modeli tespit edilememiştir.

Tablo 11’de doktora ve yüksek lisans tezlerine birlikte bakıldığında sıralama doküman inceleme (f=179, %44,2), tarama (f=124, %30,6), deneysel (f=29, %7,2), doküman hazırlama (f=16, %4), görüşme (f=13, %3,5), alan araştırması (f=8, %2), ilişkisel tarama (f=8, %2) ve tarihsel (f=7, %1,7) model şeklindedir. Toplamda modeli belirtilen 391 (%63,1) tezde, 405 model kullanılmıştır. Bu 405 modelden en fazla nitel araştırma modellerinden doküman inceleme modelinde (f=179, %44,2) araştırma yapılmıştır. Söz konusu çocuk edebiyatı olunca bu beklenen bir durumdur. Nicel araştırma modellerinden ise en fazla deneysel model (f=29, %7,2) kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunların dışında 20 (%4,8) lisansüstü çalışma diğer kategorisinde değerlendirilmiştir. Tezlerin toplamına bakıldığında büyük bir bölümünde (f=203, %32,7) tezin modelinden hiç bahsedilmemiştir. Lisansüstü çalışmalarda modelin açıkça belirtilmemesi bu alandaki yapılan tezlerde büyük bir eksiklik olarak düşünülmektedir. Birçok tezde yöntem bölümünün olmayışı; tezin modelinin de belirtilmeyişi ile paralellik gösterir. 26 (%4,2) tez ise erişime kısıtlı olduğundan ve özet bölümünde modele dair bilgi içermediğinden, tezin modeline yönelik tespitlerde bulunulmamaktadır.

4.3.4. Çocuk edebiyatı tezlerinde kullanılan veri toplama araçları. Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerinin *veri toplama aracına* göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 12.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Veri Toplama Aracına Göre Dağılımı

Veri Kaynakları	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Doküman	46	56,8	291	78,6	337	74,7
Anket	7	8,6	34	9,2	41	9,1
Ölçek	10	12,3	22	5,9	32	7,1
Görüşme Formu	7	8,6	15	4,1	22	4,9
Test	11	13,6	7	1,9	18	4
Gözlem Formu	-	-	1	0,3	1	0,2
* Ara Toplam	81	100	370	100	451	100
**Ara toplam	65	77,4	345	64,4	410	66,1
Veri toplama aracı bilgisi yok	19	22,6	189	35,3	208	33,6
Erişime Kısıtlı	-	-	2	0,3	2	0,3
Toplam	84	100	536	100	620	100

*Tezlerde belirtilen toplam veri toplama aracı sayısı (Bazı tezlerde birden fazla veri toplama aracı kullanılmıştır)

** Veri toplama aracı belirtilen toplam tez sayısı

Tablo 12’de görüldüğü gibi tezlerin veri toplama araçları dağılımına bakıldığında bazı tezlerde birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı dikkati çekmektedir. 13 doktora, 24 yüksek lisans tezinde birden fazla veri toplama aracı kullanılmıştır. Örneğin Fethi Turan (2014) tarafından yapılmış Okul Öncesi Eğitim Etkinliklerinde Kullanılan Resimli Öykü Kitaplarının Karakter Eğitimi-Öğretmen Görüşü ve Uygulamaları Açısından İncelenmesi adlı doktora tezinde doküman, anket ve görüşme formu olmak üzere üç farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Doktora tezlerinde 81 tane, yüksek lisans tezlerinde 370 tane, toplamda 451 tane veri toplama aracı kullanılmıştır.

Tablo 12’ye göre tezlerin yöntem bölümleri başlığı altında veri toplama aracı doğrudan belirtilen tez sayısı 410 (%66,1) adettir. Bunlardan 65’i (%77,4) doktora tezi, 345’i (%64,4) ise yüksek lisans tezidir. Veri toplama aracı belirtilmeyen tezlerin de oldukça fazla olduğu dikkat çekmektedir. 19’u (%22,6) doktora, 189’u (%35,5) yüksek lisans olmak üzere toplamda 208 (%33,6) tezde doğrudan veri toplama aracı ifade edilmemiştir. Fakat bu tezlerin içeriği incelendiğinde yüksek lisans tezlerinden biri anket, 188’i doküman, doktora tezlerinden ise 19’u doküman ile veri toplama işleminin

yapıldığı saptanmıştır. Örneğin Arzu Erdi (2002) tarafından yazılan İpek Ongun'un Bir Genç Kızın Gizli Defteri Adlı Romanında Yer Alan Eğitim Amaçlı İletiler adlı yüksek lisans tezi adından da anlaşılacağı gibi İpek Ongun'un romanını incelemiştir ve veri toplama aracı dokümandır. Fakat tezin yöntem bölümü yoktur ve verileri toplama tekniğinden açık bir şekilde söz edilmemektedir. Yine aynı şekilde Özlem Gülelma (2014) tarafından yazılan Necdet Neydim'in Çocuk Şiirleri Üzerine Bir Çalışma adlı yüksek lisans tezinde Necdet Neydim'in şiirleri kaynaklardan taranarak bulunmuş ve incelenmiştir. Fakat tezin yöntem bölümü yoktur ve veri toplama aracından açık bir şekilde söz edilmemiştir.

Tablo 12'de görüldüğü üzere tez veri kaynağı belirtilen doktora tezlerinde en çok kullanılan veri toplama aracı sıralaması doküman (f=46, %56,8), test (f=11, %13,6), ölçek (f=10, %12,3) şeklindedir. Yüksek lisans tezleri incelendiğinde sıralama doküman (f=291, %78,6), anket (f=34, %9,2), ölçek (f=22, %5,9) şeklindedir. Tezlerin tamamı incelendiğinde sıralama doküman (f=337, %74,7), anket (f=41, %9,1), ölçek (f=32, %7,1) şeklindedir.

4.3.5. Çocuk edebiyatı tezlerinin veri analiz teknikleri. Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerinin veri analiz tekniklerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 13.

Çocuk Edebiyatı Tezlerinin Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılımı

Veri Analiz Teknikleri	Doktora		Yüksek Lisans		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%
İçerik analizi	18	20,5	65	20,4	83	20,4
Betimsel analiz	14	15,9	56	17,6	70	17,2
Betimsel istatistik	9	10,2	49	15,4	58	14,3
t-testi	12	13,6	24	7,5	36	8,8
Ki-kare	2	2,3	19	6	21	5,2
Anova	4	4,5	9	2,8	13	3,2
Doküman analizi	2	2,3	9	2,8	11	2,7
Güvenirlilik analizi	3	3,4	5	1,6	8	2
Mann whitney U testi	2	2,3	6	1,9	8	2
Geçerlik analizi	3	3,4	4	1,2	7	1,7
Kruskall-wallis H testi	2	2,3	5	1,6	7	1,7
Söylem analizi	-	-	5	1,6	5	1,2
Wilcoxon sıra işaretleri testi	2	2,3	3	0,9	5	1,2
Peorson Korelasyon Analizi	2	2,3	2	0,6	4	1
Kolmogrov Simmirnov	1	1,1	3	0,9	4	1
Cronbach Alfa	-	-	4	1,2	4	1
Diğer	12	13,6	51	16	63	15,5
*Ara Toplam	88	100	319	100	407	100
**Ara Toplam	48	57,1	218	40,7	266	42,9
Belirtilmemiş	35	41,7	287	53,5	322	51,9
Erişime Kısıtlı	1	1,2	31	5,8	32	5,2
TOPLAM	84	100	536	100	620	100

*Tezlerde belirtilen toplam veri analiz tekniği sayısı

** Veri analiz tekniği belirtilen toplam tez sayısı

Tablo 13 incelendiğinde veri analiz tekniği belirtilen toplam tez sayısı doktora tezlerinde 48 (%57,1), yüksek lisans tezlerinde 218 (%40,7), tezlerin tamamında 266 (%42,9) tanedir. Toplamda 266 tezde 407 veri analiz tekniği kullanılmıştır. Veri analiz tekniği belirtilmeyen tezlerin de oldukça fazla olduğu dikkat çekmektedir. 35 (%41,7)'i doktora, 287 (%53,5)'i yüksek lisans olmak üzere, toplamda 322 (%51,9) tezde veri analiz tekniğinin belirtilmediği tespit edilmiştir. Bu tezlerden 115 tanesinde yöntem bölümü olmasına rağmen 99 tanesinde yöntem başlığı altında veri analiz tekniği bölümünü hiç olmadığından ve yöntem kısmında da analiz tekniğinden söz edilmediğinden bu tezlerin veri analiz tekniği tespit edilememiştir. Erişime kısıtlı 1 (%1,2) doktora, 31 (%5,8) yüksek lisans, toplamda 32 (%5,2) lisansüstü tezinin de veri analiz tekniğine ulaşılammıştır.

Tablo 13'e göre veri analiz tekniği belirtilen doktora tezlerinde en çok kullanılan içerik analizi (f=18, %20,5), betimsel analiz (f=14, %15,9) ve t-testidir (f=12, %13,6). Yüksek lisans tezleri incelendiğinde sıralama içerik analizi (f=65, %20,4), betimsel analiz (f=56, %17,6), betimsel istatistik (f=49, %15,4) şeklindedir. Toplam tezlerde sıralama içerik analizi (f=83, %20,4), betimsel analiz (f=70, %17,2), betimsel istatistik (f=58, %14,3) şeklindedir.

Veri analiz tekniği sınıflandırılırken tezde söylenen veri analiz tekniği ne ise hiçbir düzeltme yapmadan teknik aynısı gibi veri tabanında kategorilere eklenmiştir. Bazı tezlerde veri analiz tekniği olmayan fakat araştırmacının veri analiz tekniği dediği teknikler de vardır. Örneğin; Suzan zmen (2016) tarafından yazılmış ocuk Hikâyelerindeki Kahramanların ocuklara Rol-Model Olma Durumları adlı yüksek lisans tezi ve Faruk Tozman (2009) tarafından yazılmış Gülten Dayıoğlu'nun ocuk Romanlarında Kullandığı Dil zerine Bir İnceleme (Cümle Türleri) adlı yüksek lisans çalışması veri analiz tekniği olarak fişleme tekniği kullanılmıştır. Fakat bilimsel araştırmalarda veri analiz tekniklerinde böyle bir tanımlamaya ulaşılmamıştır. Lisansüstü alışmalar incelendiğinde 86 tezde birden çok veri analiz tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Örneğin Işıl şerife Karakuş (2006)'un yazdığı ocuk Edebiyatı rnlerinin Okuma Gelişimine Etkisi adlı yüksek lisans çalışmasında betimsel istatistik, Kruskal Wallis testi, anova, t-testi, Mann Whitney U testi gibi birden çok veri analiz tekniği kullanılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin betimsel, içeriksel ve yöntemsel durumuna dair, elde edilen sonuçlar tartışılmış ve sonuçlardan hareketle de geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlere ait sonuçlar araştırmanın alt problemlerinde belirtilen sıralamaya uygun olarak aşağıda belirtilmiştir.

5.1.1. Çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerinin betimsel durumu. Araştırma kapsamında 1974-2018 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında yapılmış 620 lisansüstü teze ve yüksek lisans tezlerinin doktora göre fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk edebiyatı alanında tezleri inceleyen Demircan (2007), Bayazıt (2011), Balcı (2012), Yazıcı (2013) ve Tiryaki (2016)'nin çalışmalarında da yüksek lisans tezleri, doktora tezlerinden fazladır. Balcı (2012), alanın bağımsız bir ana bilim dalı veya bilim dalı olarak düzenlenmemiş olmasının lisansüstü çalışmaların hem sayısını hem de niteliğini etkilediğini bu nedenle de doktora tezlerinin sayıca yetersiz kaldığını belirtmektedir. Bu çalışmada hem yüksek lisans tezini hem doktora tezini bu alanda yapan araştırmacıların da olduğu, ayrıca bu alanda tez çalışması yapan araştırmacıların sonradan bu alana yönelik tezlerde danışmanlık da yaptığı sonuçlarına da ulaşılmıştır. Fakat tez sayısına oranlandığında bu araştırmacılar sayıca sınırlı kalmıştır. Bu da bu alanda tez yapan aktörlerin bilgi birikimlerini sonraki çalışmalara aktarma konusunda yetersiz kaldıklarını göstermektedir.

Araştırma kapsamında çocuk edebiyatı alanına yönelik çalışmalarda yıllara göre önemli ölçüde bir artışın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk edebiyatı tezlerinin yıllara göre dağılımında ulaşılan sonuçlar Demircan (2007), Bayazıt (2011), Balcı (2012) ve Yazıcı'nın (2013) ulaştığı sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Balcı (2012)

ve Yazıcı'nın (2013) çalışmalarında da özellikle 2000 yılı sonrası alanda yapılan araştırmaların önceki dönemlere göre iki katının da üstüne çıktığı vurgulanmaktadır. Daha önce bu teze benzer çalışmalarda ulaşılan en eski tezler 1980'li yıllara ait iken bu araştırma çocuk edebiyatı alanında yapılan ilk lisansüstü tezlerin daha eskiye gittiğini göstermektedir. Bilimsel bir disiplin olma yolunda ilerleyen bu alana gün geçtikçe akademik ilginin daha da arttığı, niceliksel akademik ürün açısından kayda değer artışların olduğu söylenebilir. Önemli çocuk edebiyatı araştırmacılarından Kıbrıs (2010) da çocuk yazınıyla kuramsal ve akademik boyutta ilgilenenlerin sayısının giderek arttığını belirtmektedir.

Araştırmada çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerin en çok Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezleri inceleyen benzer çalışmalardan Demircan'ın (2007) araştırmasında sıralama Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi şeklindedir. Demircan'ın çalışmasında Ankara Üniversitesinin ilk üçte olmayışı araştırmanın kapsamı ile ilgilidir. Çünkü Demircan'ın araştırmada 1987-2003 yılları arasındaki tezler incelenmiştir. Oysaki 2003 yılından sonra Ankara Üniversitesinde 58 tez yapılmıştır. Bayazıt'ın (2011) araştırmasında tezlerin üniversitelere dağılım sıralaması İstanbul Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi şeklindedir. Bu araştırmayla benzer sonuçların çıkmaması Bayazıt'ın araştırmasının sayısı ve kapsamıyla ilişkilidir. Çünkü Bayazıt (2011) araştırmasını 42 teze sınırlı tutmuş ve 2010 yılına kadar olan tezleri incelemiştir. Yazıcı'nın (2013) araştırmasında da en çok tezin Ankara Üniversitesinde ikinci sırada Hacettepe Üniversitesinde yapıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerinin enstitü ve ana bilim dallarına bakıldığında bu alana yönelik tezlerin hem farklı enstitülerde hem de çok sayıda farklı ana bilim dallarında yapılmış olması alana disiplinler arası bir perspektifle bakıldığını ortaya koymaktadır. Tezlerin üçte ikisi Sosyal Bilimler Enstitülerinde, üçte birine yakın bir kısmı da Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yapılmıştır. Bu araştırmaya benzer çalışmalarda da çocuk edebiyatı alanındaki lisansüstü tezlerin büyük oranda Sosyal Bilimler Enstitüleri bünyesinde hazırlandığı, ikinci sırayı Eğitim Bilimleri Enstitülerinin aldığı görülmüştür (Bayazıt, 2011; Balcı, 2012; Yazıcı, 2013). Tezlerin büyük bir bölümü Türkçe Eğitimi Anabilim Dallarında yapılmıştır. Özellikle 2001

yılından sonra Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında bu alana yönelik yapılan tezlerde düzenli bir artış gözlenmiştir. Balcı (2012) Türkçe Eğitimi Anabilim Dallarındaki bu gelişim çizgisinin lisans düzeyinden sonra yüksek lisans ve doktora düzeyinde çocuk edebiyatı alanındaki araştırmaları olumlu yönde etkileyeceğini belirtmektedir. Yıllara göre Türkçe Eğitimi Anabilim Dallarında çocuk edebiyatına yönelik tezler artışta iken Türk Dili Edebiyatı Anabilim Dallarında yapılan tezlerde çok da bir artış göstermediği, her yıl bir iki tez artma veya azalma gösterdiği tespit edilmiştir. Buradan son yıllarda çocuk edebiyatı alanına eğitim bilimlerinin ilgisi artarken edebiyat bilimlerinin azaldığı sonucuna varılabilir. Yazıcı'nın (2013) çalışmasında da son zamanlarda yazılan tezlerin temelde edebiyat bilimi yerine eğitim bilimine yönelik olduğu vurgulanmaktadır.

5.1.2. Çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerinin içeriksel durumu. Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü çok çeşitli konuların çalışılmaktadır. Araştırmada konu bakımından incelenen tezlerde ilk sırayı çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi, ikinci sırayı çocuk edebiyatı temel unsurları, üçüncü sırayı yazar-eser incelemeleri almaktadır. Bu çalışma geniş bir zaman aralığındaki (1974-2018) tezleri incelediğinden 2013 sonrası tezlerde çalışılan bazı konulardaki artıştan kaynaklı olarak daha önceden yapılan çalışmalarla (Bayazıt, 2011; Balcı, 2012; Yazıcı, 2013;) konu dağılımında farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Çocuk eğitimi konulu ve çocuk edebiyatı temel unsurları konulu tezlerin sayısında özellikle 2013 yıllarından sonra bir artış söz konusudur. Yazıcı'nın (2013) konulara ilişkin ulaştığı sonuçlarda da çocuk edebiyatı eserlerindeki eğitimsel işlev ilk sıradadır. Yazıcı'nın araştırmasında ikinci sırayı süreli yayınlar alırken üçüncü sırayı yazar odaklı tezler alır. Yazar odaklı tezler her dönemde yoğun bir şekilde çalışıldığı gerek bu çalışmada gerek benzer çalışmalarda ortaya çıkan sonuçlardandır. Yazar incelemeli tezlerde bazı yazarların birden fazla teze konu olduğu, en fazla Gülten Dayıoğlu ve eserlerinin incelendiği onu Muzaffer İzgü ve Mustafa Ruhi Şirin'in takip ettiği ulaşılan sonuçlardandır. Yazıcı (2013) da yazar odaklı tezler de Gülten Dayıoğlu, Muzaffer İzgü ve Mustafa Ruhi Şirin'in birden fazla teze konu olduğunu tespit etmiştir. Balcı'nın (2012) araştırmasında çocuk edebiyatı tezleri konu bakımından sınıflandırıldığında ilk sırada çocuk edebiyatı ürünlerinde edebî türler, ikinci sırada çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi, üçüncü sırada yazar odaklı

tezler gelmektedir. Bayazıt'ın (2011) araştırmasında ilk sırada yazar ve yapıtları üzerine incelemeler, ikinci sırada çeviri ve tarihsel süreç konuları üçüncü sırada çocuk edebiyatı temel unsurları konuları yer almaktadır. Tezlerde konu dağılımına göre çıkarılan sonuçlara bakılırsa çocuk edebiyatı alanında yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak çocuk eğitimi, çocuk edebiyatı unsurları, yazarlar ve eserleri konularını ele almaya devam edeceği öngörülmektedir.

Çocuk edebiyatı alanında incelenen tezlere konu olan çocuk edebiyatı türlerine bakıldığında bazı tezler doğrudan bir edebî türü konu edinirken bazı tezler ya birden fazla türü konu edinmekte ya da tür belirtmeksizin çocuk edebiyatı konularını farklı açılardan incelemektedir. En çok incelenen türler sırasıyla süreli yayın, hikâye ve resimli kitaplardır. Balcı'nın (2012) ulaştığı sonuçlarda da süreli yayınların yaygın olarak tezlerde incelendiği görülmüştür. Ayrıca tezlere benzer şekilde Yalçın ve Ayaş'ın (2013) Çocuk Edebiyatı adlı kitabında Cumhuriyet dönemi öncesi ve sonrasında çıkan çocuklara yönelik süreli yayınlar geniş bir yer tutmaktadır. Yazarlar bu süreli yayınları birçok açıdan incelemiştir. Tezlerde süreli yayınların özellikle nitelikleri ve çocuk eğitimine katkısı incelenmiştir. Ayrıca bazı tezlerde süreli yayınlar belirli bir dönemi sosyolojik, tarihsel, kültürel ve siyasal özelliklerini de ortaya koymasından incelenmiştir. Bu bulgulara göre çocuk edebiyatı açısından süreli yayınlar araştırmacılar tarafından önemli görülmektedir. Yazıcı (2013) çalışmasında tezlere konu olan türlerin en fazla roman, süreli yayın ve hikâye olduğu sonucuna varmıştır.

İncelenen çocuk edebiyatı tezlerinin konu edindiği eğitim kademelerine bakıldığında; tezlerin büyük bir bölümünde herhangi bir okul kademesinden söz edilmemektedir. Çocuk edebiyatına yönelik eserlerin 2-14 yaş arasındaki çocuklara yönelik eserleri kapsadığı düşünüldüğünde; bu alanda okul kademeleri dikkate alınarak yapılan tezler ağırlıklı olarak okul öncesi kitaplarını incelemektedir. İkinci sırada ortaokul kademesi, üçüncü sırada ise ilkokul olduğu görülmektedir.

5.1.3. Çocuk edebiyatı lisansüstü tezlerinin yöntemsel durumu. Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezlerde yöntemin belirtilme durumuna bakıldığında neredeyse tezlerin yarısında doğrudan yöntemin belirtilmediği önemli bir bulgudur. Doktora tezlerinde yöntemin belirtilme oranı, yüksek lisans tezlerine göre daha

fazladır. Yöntem bölümü olmayan tezlerin büyük bir bölümünün Dil Edebiyat ve Sanat Anabilim dallarında yapılanlardan oluştuğu görülmüştür. Eğitim Bilimleri alanlarında yapılan tezlerin çoğunluğunun yöntemleri bellidir. Ayrıca yöntem bölümü belirtilen tezlerin büyük bir bölümü 2005 yılı sonrasında yazılan tezlerdir. Bu bulguya göre çocuk edebiyatı alanında bilimsel araştırma yapabilme yeterliliklerinin yıllara göre arttığı ve artmakta olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemlere bakıldığında çok sayıda tezin yöntem bölümünün hiç olmaması ve yöntemden hiç söz edilmemesi alanın büyük bir eksikliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca çocuk edebiyatı araştırmalarının nasıl yapılacağına yönelik bir bilimsel yöntem kitabının olmaması bu alanda çalışma yapacak araştırmacıların karşılaştığı en büyük güçlüklerdendir. Yöntemi belli olan tezlerde ilk sırada nitel yöntemli tezler yer alır. Bu tezler tüm tezlerin yarısına yakındır. İncelenen tezlerin çoğunluğunun dokümanları veri olarak kullandığı düşünüldüğünde tezlerin büyük bölümünün nitel yöntemli olması doğaldır. Bayazıt'ın (2011) araştırmasında da çocuk edebiyatı alanında yapılan tezlerin yönteminin ağırlıklı olarak nitel yöntemler olduğu görülmüştür. Nicel yöntemli tezler sıralamada ikinci sıradadır fakat tüm tezlere oranı oldukça düşüktür. Her ne kadar çocuk edebiyatı eserleri doküman niteliğinde olsa da bu eserlerin hitap ettiği kitle üzerinde etkilerinin incelendiği araştırmaların da yaygın olması gerekmektedir. Kitap tasarımı yöntemli tezler az olmakla birlikte üçüncü sıradadır. Bu tezler genelde görsel sanatlara yönelik ana bilim dallarında yapılan tezlerdir. Çocuk edebiyatının henüz bir disiplin olarak kabul edilmeyişi, üniversite kürsülerinde henüz yerini bulamaması, alanın araştırma yöntemlerini içeren kaynakların olmayışı bu alanda yapılan tezlerde de eksikliği ortaya koymaktadır. Çocuk edebiyatı tezlerinin özellikle eğitim bilimcilerin ağırlıklı olarak incelediğini düşünürsek ve bir karşılaştırma yaparsak; eğitim bilimlerinde yapılan lisansüstü tezleri inceleyen araştırmacılar daha çok nicel yöntemlerin kullanıldığını tespit etmişlerdir (Polat,2010; Keskin,2014; Göksu,2016; Doğan,2018; Karaca,2018;). Fakat çocuk edebiyatı alanındaki lisansüstü tezlerde en fazla nitel yöntemin tercih edildiği ulaşılan sonuçlardandır.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan modele göre bakıldığında çok sayıda tezin modelinin olmadığı görülmektedir. Modeli belli olan tezlerde en fazla kullanılan model doküman incelemesidir. Bayazıt'ın (2011)

araştırmasında da çocuk edebiyatı alanında yapılan tezlerinde kullanılan modelin ağırlıklı olarak doküman incelemesi olduğu görülmektedir. Çocuk edebiyatı alanı edebiyatçılardan çok eğitimcilerin üzerinde durduğu bir alan olduğundan bu çalışmayı eğitim alanındaki tezleri inceleyen çalışmalarla karşılaştıracak olursak; Balcı ve Apaydın (2009), Şimşek vd. (2009), Polat (2010), Bağcı (2012) ve İşçi'nin (2013) çalışmalarında eğitim alanında yapılan tezlerde en fazla tarama modelinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerde veri toplama araçlarına bakıldığında çok sayıda tezde veri toplama aracı doğrudan belirtilmemekte fakat bu tezlerin içeriği incelendiğinde çoğunluğunun veri toplama araçlarının doküman olduğu görülmektedir. Tezlerin bir bölümünde yöntem bölümünün olmayışı tezlerin veri toplama araçlarının belirtilmeyişi ile doğru orantılı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Tezlerde en fazla kullanılan veri toplama aracı dokümandır. Çok olmamakla birlikte ikinci sırada anket, üçüncü sırada ölçek gelmektedir.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerinde kullanılan veri analiz tekniklerine bakıldığında tezlerin yarısından fazlasında veri analiz tekniğinden söz edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun çocuk edebiyatı araştırmaları için niteliksel bir problem oluşturduğu söylenebilir. Bağcı (2012) ve Türkan'ın (2015) eğitim alanındaki lisansüstü tezleri değerlendiren çalışmalarında da bu çalışmaya benzer şekilde lisansüstü çalışmaların yarısından fazlasında veri analiz tekniğinden söz edilmediği vurgulanmaktadır. Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü tezlerin yıllara göre veri analiz tekniklerine bakıldığında 1974-2010 yılları arası 36 yıllık dönemde yapılmış 288 tezden 90 tanesinde veri analiz tekniği belirtilmişken; 2010-2018 yılları arası 8 yıllık dönemde yapılmış 332 tezden 176 tanesinde veri analiz tekniği belirtilmiştir. Buradan hareketle yakın zamanda yapılmış tezlerde veri analiz tekniklerine önem verildiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Çocuk edebiyatı alanında yapılan tezlerde belirtilen veri analiz tekniklerinin dağılımına göre en fazla içerik analizi, ikinci sırada betimsel analiz, üçüncü sırada betimsel istatistik tekniğinin kullanıldığı saptanmıştır. Eğitim Bilimleri alanındaki lisansüstü çalışmaları değerlendiren tezlerde genel olarak veri analiz tekniği sıklığı; t-testi, anova, betimsel istatistik, ki-kare gibi nicel veri analiz teknikleri çıkmaktadır (Bağcı, 2012; İşçi, 2013; Karaca, 2018). Bu çalışmada da bu analiz tekniklerinin kullanıldığı tez vardır fakat çocuk edebiyatı alanında yapılan

tezlerde daha çok nitel yöntemler tercih edildiğinden veri analizinde de daha çok içerik analizi ve betimsel analiz teknikleri tercih edildiği ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Çocuk edebiyatına yönelik lisansüstü tezlerin en önemli sorunlarından birisi tezlerin yöntemleri ile ilgilidir. Yapılan inceleme sonucunda tezlerin önemli bir kısmında ya yönteminin hiç olmadığı ya da yöntem başlığı altında verilen bilgilerin bilimsel araştırma yöntemlerine ait kaynaklarındaki kapsam ve içerik ile uyumlu olmadığı saptanmıştır. Başka bir ifadeyle, tez yazarlarının bir kısmının bilimsel araştırma yöntemlerini ya hiç bilmediği ya da araştırma yöntemlerine yeterince hâkim olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu durumun temel sebebi, lisans ve lisansüstü ders aşamalarında araştırma yöntemleri derslerini ya hiç okumamış olmaları ya da aldıkları derslerin yetersiz kalmasıdır. Lisansüstü tezlerle ilgili ortaya çıkan bu sonuç, özellikle lisansüstünde araştırma yöntemleri derslerinin ne kadar önemli ve gerekli olduğunu göstermektedir. Bununla ilintili olan bir diğer boyut ise, bu alana yönelik (Çocuk Edebiyatında Araştırma Yöntemleri) hiçbir yöntem kitabına da rastlanmamış olmasıdır. Sadece bu eksiklik bile yapılan tezlerin yetersiz kalmasının önemli bir sebebidir. Özellikle veri analiz teknikleri konusunda tezlerin yarısından fazlasında bir netlik yoktur: Tezlerde ya hiç veri analizinden bahsedilmemiş ya da bahsedilen analiz tekniğinin bilimsel araştırma veri analiz teknikleri arasında bir karşılığı yoktur. Bununla birlikte tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında son yıllarda yöntemsel açıdan nispeten olumlu bir gelişmenin de olduğu söylenebilir.

Çocuk edebiyatına yönelik lisansüstü tezlerinde özellikle yöntem bakımından bir dizi sorun ve eksiklikten söz edilebilir. Bunların belki de en önemlisi çocuk edebiyatının, edebiyatın içerisinde bir alt disiplin olup olmadığına yönelik tartışmanın sonuçlanmamış olması ve buna bağlı olarak da kurumsal bir kimlik kazanamamasıdır. Çocuk edebiyatının bilimsel olarak ayrı bir alt alana dönüştürülmesinin gerekli olup olmadığına yönelik tartışmaların devam etmesi halinde bu alanın kendi kimliğini oluşturması ve sahiplenilmesi beklenmemelidir. Ontolojik ve epistemolojik olarak çocuk edebiyatına yönelik bu temel tartışmanın sonuçları kurumsal olarak bu alanın konumlanışını belirleyeceği gibi yine bu alana yönelik tüm araştırmaların sayısını ve niteliklerini etkileyecektir.

5.2. Öneriler

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlara bakılırsa, çocuk edebiyatına yönelik akademik ilginin gelecek yıllarda artarak devam edeceği kuvveti muhtemeldir. Artması beklenen bu ilginin çocuk edebiyatının özellikle irdelenmemiş alanlarına yönelik olması akademik verimin artmasında da son derece önemli olacaktır. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlere yönelik ulaşılan sonuçlardan hareketle çocuk edebiyatı alanında çalışmalar yapacak olan araştırmacılara sunulan öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü çalışmalarda doktora tezlerine ağırlık verilmesi,
- Çocuk edebiyatına yönelik tezlerin eğitim temelli ana bilim dallarının yanı sıra edebiyat ana bilim dallarında da yapılması,
- Çocuk edebiyatına yönelik araştırmalarda konu çeşitliliğine gidilerek; çocukların günlük hayatta karşılaşılabilecekleri sorunlara çözüm üretme, çatışma çözme, şiddet, istismar, zorbalık, engelliler, çocuk hakları gibi güncel tematik konuların çocuk edebiyatı açısından incelenmesi,
- Çocuk edebiyatı ve matematik, sosyal bilgiler, hayat bilgisi ve fen bilimleri öğretimi gibi konuların da çalışılması,
- Özellikle çocuk edebiyatı alanındaki nitelikli eserlerin, okuma kültürüne etkisini, dil eğitimine ve Türkçe öğretimine katkısını araştıran tezlerin yapılması,
- Hikâye, masal gibi türler çocukluğun ilk yıllarında okuma kültürünü geliştiren türler olması açısından; bu türler çeşitli yönleriyle daha çok incelenmesi ve daha nitelikli ürünlerin ortaya çıkmasına yönelik öneriler getirmesi,
- Çocuk edebiyatı alanında süreli yayın inceleyen tezlerin daha çok eski harfli dergi ve gazeteleri incelediği, oysa son zamanlarda niceliğinde büyük artış olan çocuklara yönelik süreli yayınların da incelenmesi,
- Çocuk edebiyatı türlerinden olan efsane, destan, biyografi gibi türler ya çok az incelenmiş ya da tez düzeyinde hiç incelenmemiştir. Bu türlerin de tez konusu olarak araştırılmasına ağırlık verilmesi,

- Çocuk edebiyatı alanında okul öncesi, ilkokul, ortaokul kademelerini konu alan ve özellikle eğitim kademelerinde çocuk edebiyatı eserlerinin öğrenci açısından etki yansımalarını ölçen çalışmaların yapılması,
- Çocuk edebiyatı alanında araştırma yapacak araştırmacıların özellikle bilimsel araştırma yöntemlerini önemsemesi ve çalışmasına uygun yöntemi belirlemesi,
- Bir yöntemin, tekniğin, kuramın, yaklaşımın uygulanabilirliğini ve etkililiğini sınavan nicel yöntemli çalışmaların da yapılması,
- Özü itibarıyla nitel yöntemlere uygun olan özellikle doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı çocuk edebiyatı araştırmaları deneysel çalışmalarla da desteklenmesi önerilmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlere yönelik ulaşılan sonuçlardan hareketle çocuk edebiyatı alanının uzmanları olan aktörlere yönelik öneriler ise şu şekilde sıralanmıştır:

- Çocuk edebiyatı alanının şimdiye kadar ürettiği yayınların bilimsel anlamda bir kritiğinin yapılması ve tarihsel geçmişinin ortaya çıkarılması,
- Yapılan bu kritikte elde edilen bilgiler ve uluslararası çocuk edebiyatı literatürünün de ışığında Türkiye’de çocuk edebiyatının geleceği için bir araştırma gündemi ajandasının oluşturulması ve tartışılması,
- Çocuk edebiyatı alanının bilimsel olarak kimliğinin oluşturulmasına yönelik ontolojik, epistemolojik ve metodolojik tartışmalarının yapılarak çıkan sonuçların ilgililere sunulması,
- Çocuk edebiyatı alanının üniversitelerde kurumsallaşması sorunsalının çözüme kavuşturularak, lisansüstü düzeyde eğitim programlarının oluşturulması,
- Lisans ve lisansüstü ders aşamalarında araştırma yöntemleri derslerinin araştırmacılara bireysel uygulamalar yapabilecekleri düzeyde düzenlenmesi,
- Çocuk edebiyatında bilimsel araştırma yapacak genç araştırmacılar için araştırma yöntemleri kitaplarının ivedilikle yazılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Açık, Ü. (2014). *6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Akbayrak, K. (2014). *Erken Cumhuriyet Döneminde Sosyalleşme Aracı Olarak Süreli Çocuk Yayınları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akdağ, E. (2012). *Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Akgün, A. (2012). *Bulgaristan'da Türk Çocuk Edebiyatı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2015). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Alper, T. (2012). *Resimli Kitaplardaki Karakterlerin Duygu ve Durumlarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Alsaç, Ü. (1994). *Türkiye'de Karikatür, Çizgi Roman ve Çizgi Film*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Altunbay, M. (2015). *İlköğretim Türkçe Dersi (6-7-8. Sınıflar) Öğretim Programında Yer Alan Temel Becerilerin Kazandırılmasında Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Etkisi (21. Yüzyıl Örnekleme)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altunya, H. (2012). *Türk Çocuk Edebiyatı Kaynakçası*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aydemir, C. (1989). *Ömer Seyfettin ve Hikâyelerinde Eğitim Değerleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı Metinleriyle Kurgulanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Anlatma Becerilerine Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Aytaç, G. (1990). *Çağdaş Türk Romanları Üzerine İncelemeler*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Bağcı, Ş. (2012). *Sınıf Öğretmenliği Lisansüstü Tezlerinin Karakteristik Özellikleri: Tematik, Metodolojik ve İstatistiksel Yönelimler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Balcı, A. (2012). Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 195-206.
- Balcı, A. (2008). Türkiye'de Eğitim Yönetiminin Bilimleşme Düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2008(54), 181-209.
- Balcı, A. ve Apaydın, Ç. (2009). Türkiye'de Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325-341.
- Barutçu, T. (2012). *Çocuklara Kıraat (1881) ve Sevimli Mecmua (1925) Dergilerindeki Çeviri Metinler ve Dış Dünya Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baş, Y. (1979). *Türkiye'de Yerli Yazarların Yayımlanmış Çocuk Romanlarına Eğitim Açısından Yaklaşım (1960-1978)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bay, B. (2018). *Türk Dili Alanında Türkiye'de Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Değerlendirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Bayazıt, Z. (2011, Ekim). *Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*. 3. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (5-7 Ekim 2011)'nda sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Bilgen, M. (2018). Çocuk Edebiyatının Türleri ve Çocuk Eğitimine Katkıları, S. Gülerer (Ed.), *Çocuk Edebiyatı* (s. 89-180). İstanbul: Lisans Yayıncılık

- Bilgin, N. (2014). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Bilkan, A. F. (2005). Çocuk Edebiyatı -Kavram ve Mahiyet-. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, (104-105), 7-17.
- Boratav, P. N. (1978). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş. Kılıç Çakmak, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cansız Aktaş, M. (2015). *Nitel Veri Toplama Araçları, Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cengiz, Ş. (2016). *3-6 yaş Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Hikâye ve Masal Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Uşak.
- Ciravoğlu, Ö. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Cücük, O. (2017). *Türkiye’de ‘Eğitim Tarihi’ Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Çatal, D. (2008). *Çocuk Hikâye Kitaplarının E-Kitap Olarak İnternet Ortamında Yapılandırılması ve Billur Köşk ile Elmas Gemi Masalı İçin Uygulama Çalışması* (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çetişli, İ. (2001). *Batı Edebiyatında Edebî Akımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Çilenti, K. (1984). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Dalboy, N. (2014). *Çocuk Edebiyatı Eserlerinin Okumaya Yönelik Tutuma Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Demircan, C. (2007). Çocuk Edebiyatı Lisansüstü Araştırmalar ile İlgili Bir Durum Araştırması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 23-35.

- Deniz, K. (2013). Edebiyat ve Edebiyata Ait Kavramlar, Gıyasettin Aytaş (Ed.), *Edebiyat Bilgi ve Kuramları* (s. 19-37). Ankara: İldem Yayınları.
- Devellioğlu, F. (1995). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Dilci, T. (2009). *Eğitim Bilimleri Alanında Yürütölen Lisansüstü Eğitimin Öğrenci ve Öğretmen Elemanları Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Dilidüzgün, S. (1994). *Yazın Eğitiminde Çocuk ve Gençlik Yazını* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dilidüzgün, S. (2003). *Çağdaş Çocuk Yazını/ Yazın Eğitimine Atılan İlk Adım*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Dilidüzgün, S. (2004). *İletişim Odaklı Türkçe Derslerinde Çocuk*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Doğan, M. (2018). *Türkiye'de 2013-2017 Yılları Arasında Sınıf Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durkheim, E. (2010). *Ahlak Eğitimi* (O. Adanır, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Dursunoğlu, H. (Ed.), (2007). *Çocuk-Edebiyat ve Çocuk Edebiyatı, Eğitim Fakölteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ece, S. (2015), *Klasik Türk Edebiyatında Araştırma Yöntemleri 1-2*, İstanbul, Mim Yayınevi
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Elçin, Ő. (1993). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Enginün, İ. (1984). Çocuk Edebiyatına Toplu Bir Bakış, *Türk Dili Dergisi*, 49(400), 186-194.
- Enginün, İ. (2000). Biyografik Romanların Çocuk Açısından Önemi Nedir? (Hızl. Mustafa Ruhi Şirin), *99 Soruda Çocuk Edebiyatı* (s. 131-134). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

- Erdem, A. R. (2012), Bilim İnsanı Yetiştirmede Araştırma Eğitimi, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(3), 166-175.
- Erdi, A. (2002). *İpek Ongun'un "Bir Genç Kızın Gizli Defteri" Adlı Romanında Yer Alan Eğitim Amaçlı İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Ergün, M. (1997). *Türk Dünyası Efsanelerinde Değişme Motifi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Erkuş, A. (2011). *Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci*. Ankara: Seçkin.
- Fazlıoğulları, F. (2012). *Türkiye'deki Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinin Karakteristikleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fuat, M. (2000). *Tiyatro Tarihi*. İstanbul: MSM Yayınları.
- Geçgel, H. ve Çakmak Güleç, H. (2012). *Çocuk Edebiyatı Okul Öncesinde Edebiyat ve Kitap*. Ankara: Kriter Yayınları.
- Genç, İ. (2006). *Edebiyat Bilimi: Kuramlar, Akımlar, Yöntemler*. İstanbul: Merdiven Kitapları.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi Kuramsal ve Pratik Bilgileri*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Göksu, E. (2016). *İlköğretim Düzeyi Yazma Becerileri ile İlgili Makalelerin ve Lisansüstü Tezlerin Çok Yönlü İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökşen, E. (1966). *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız*. İstanbul: Okat Yayınevi.
- Gönen, M. (Ed.). (2013). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Gülelma, Ö. (2014). *Necdet Neyedim'in Çocuk Şiirleri Üzerine Bir Çalışma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Edge Akademi Yayınları.

- Gündoğdu, A. E. (2012). *Türk Çocuk Yazınında Söz Varlığı -Derlem Tabanlı Bir Uygulama-* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Gürel, Z. ve Şimşek, T. (2005). Çocuk Edebiyatı Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi, *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı* (104-105), 549-656.
- Hatun, Ş. (2002). *Yoksulluk ve Çocuklar Üzerine Etkileri*. Ankara: Türk Tabipler Birliği Yayınları.
- İleri, C. (1998). *Edebiyat Bilgi ve Kuramları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- İlhan, A. (2011). *Matematik Eğitimi Araştırmalarında Tematik ve Metodolojik Eğilimler: Uluslararası Bir Çözümleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- İnal, K. (2007). *Modernizm ve Çocuk, Geleneksel, Modern ve Postmodern Çocukluk İmgeleri*. Ankara: Sobil Yayıncılık.
- İnan Kılıç, A. (2009). *Yüz Temel Eserde Dini ve Ahlaki Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- İşçi, S. (2013). *Türkiye'de eğitim Yönetimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Tematik, Metodolojik ve İstatistiksel Açından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kalemci, Z. (2017). *Çocuk Kütüphanelerinde Derme Geliştirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kan, M. O. (2014). *Söz bilimsel Yapı Temelli Bir Metindilbilim Çözümlemesi: Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Söz bilimsel Yapı Özellikleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaplan, M. (2013). *Hikâye Tahlilleri*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Bilim Yayınevi.

- Karaca, O. (2018). *Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Metodolojik İncelemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Uşak.
- Karadağ, E. (2009). *Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açından İncelenmesi Bir Durum Çalışması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karagöz, S. (2016). *Çocuk Romanlarındaki Başkişilerin Yaşadıkları Çatışmaları Çözme Yöntemlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakuş, I. Ş. (2006). *Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Okuma Gelişimine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakütük, K. (1989). Türkiye'de Lisansüstü Eğitim, Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 513-524.
- Karasar, N. (2011). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Kavcar, C. (1988). *Türkçe Öğretiminde Dramatizasyonun Önemi, Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları
- Kavcar, C. (1999) *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Keskin, A. (2014). *Öğrenme Stratejileri Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Koşkunlu, Y. (2008). *Muzaffer İzgü’ nün “Anneannemin Akıl Almaz Maceraları” Serisindeki “Aile” Kavramının Çocuk Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis An Inroduction to Its Methodology (Second Edition.)*. Thousand Oaks. Sage Publications.

- Kuş, E. (2009). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mayring, P. (2000). *Nitel Sosyal Araştırmaya Giriş* (A. Gümüş ve M.S. Durgun, Çev.) Ankara: Bilgesu Yayıncılık.
- Meydan, G. (1994). *A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Kayıtlı Lisansüstü Öğrencilerinin Sorunları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (Ed.), (2015). *Nitel Veri Analizi* (S. Akbaba Altun, A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Montessori, M. (1982). *Çocuk Eğitimi Montessori Metodu* (G. Yücel, Çev.). İstanbul: Sander Yayınları.
- Nas, R. (2002), *Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi
- Nutku Ö. (2006), *Oyun Çocuk Tiyatro*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Oğuzkan, A. F. (2001). *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Onur, B. (2005). *Türkiye'de Çocukluğun Tarihi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Onur, B. (2011). *Gelişim Psikolojisi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Özdemir, E. (1994). *Türk ve Dünya Edebiyatı: Kavramlar, Dönemler, Yönelimler*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özdemir, E. (2002). *Yazınsal Türler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, E. (2014). *Tarama Yöntemi* Mustafa Metin (Ed.). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (s. 77-97). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özgül, M. K. (2005), *Edebiyatın Çocukluğu – Çocukluğun Edebiyatı*, *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı (104-105)*, 362-376.
- Özkan Kılıç, Ö. (2012). *Okul Öncesi Dönem Resimli Öykü Kitaplarının Coğrafi Kavramları İçermesi Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

- Özmen, S. (2016). *Çocuk Hikâyelerindeki Kahramanların Çocuklara Rol-Model Olma Durumları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Öztürk, C., Otluoğlu, R. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebî Ürünler ve Yazılı Materyaller*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Öztürk, H. E. (1991). *Tercüme Çocuk Klasiklerinde Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Polat, G. (2010). *Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarıyüce, H. L. (2012), *Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Ansiklopedisi (1-2)*. İstanbul: Nar Yayınları.
- Semerci, N. A. (1993). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Lisansüstü Programlarının Nicelik ve İşleyişi üzerine Bir İnceleme (1983-1993)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Sever, S. (2000). *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları), 20-21 Ocak 2000*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayınları.
- Sever, S. (2007). *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri) 04-06 Ekim 2006*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sever, S. (2013). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. Ankara: Tudem Yayınları.
- Sınar, A. (1995). *Türk Hikâye ve Romanında Çocuk (1872-1950)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sınar, A. (2006). Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 4(7),175-225.
- Sınar, A. (2007) *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Sofuoğlu, M. (1979). *Ana Okullarına Giden Beş Altı Yaş Çocuklarının Seçilmiş Resimli Kitaplar Hakkındaki Beğenilerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şen, Z. (2013). Türkiye’de Yüksek Lisans ve Doktora Eğitimi Kalitesinin İyileştirilmesi için Öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1), 11-14.
- Şenyurt, S. (2016). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Şimşek, T., Arslan, A. ve Yakar, Y. M. (Ed.). (2011). *Çocuk Edebiyatı Tarihi*. Tacettin Şimşek Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. R. (1998). *Çocukluğun Kozası*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Şirin, M. R. (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Temel, H. (2005). Harry Potter ve Masal. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, (104-105), 162-165.
- Tereci, A. (2017). *2010-2017 Yılları Arasında Türkiye’de Matematik Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bazı Kriterlere Göre Karşılaştırmalı İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Tiryaki E. N. (2016, Ekim) *Çocuk Edebiyatı Alanındaki Tezlerin Okuma Yazma Kültürü Açısından Değerlendirilmesi*. 3. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu’nda (21-22 Ekim 2016) sunulmuş bildiri, İstanbul.
- Tozman, F. (2009). *Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Romanlarında Kullandığı Dil Üzerine Bir İnceleme (Cümle Türleri)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Tuncer, N. (1974). *Türkiye’de Yayımlanmış Resimli Çocuk Kitapları 1960-1972* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik ve Dökümantasyon Enstitüsü, Ankara.

- Tural, S. ve Ağca, H. (2003). *Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü*, (c. 4, s. 134), Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Turanalp, M. F. (2017). *Dinî İçerikli Çocuk Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tüfekçi Can, D. (2012). *Çocuk Edebiyatı Üzerine Bir Araştırma: Tanımlar, Türler ve Teoriler* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Tüfekçi Can, D. (2014), *Çocuk Edebiyatı. Kuramsal Yaklaşım*, Konya: Eğitim Yayınevi
- Türkan, M. (2015). *Türkiye’de Din Eğitimi Alanı’nda Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İçerik ve Yöntem Aşısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Uslucan, F. (2005), Okuma Alışkanlığının Kazandırılmasında Çocuk Edebiyatının Rolü, *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı (104-105)*, 33-41.
- Uysal, Ş. (2013), *Türkiye’de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Uzuner Yurt, S. (2013) *Sevim Ak’ın Öykülerinin Eğitsel Değerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Weber, R. P. (1990). *Basic Content Analysis (Second Edition.)*. Newbury Park: Sage Publications.
- Wellek, R. Warren (1983); *Edebiyat Biliminin Temelleri*. çev. Ahmet Edip Uysal. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları (Eserin orijinali 1942’de yayımlandı).
- Verma, G. K., Mallick, K. (1999). *Researching Education: Perspectives and Techniques*. Philadelphia: Open University Press.

- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2003). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, N. (2013), Çocuk Edebiyatı Alanında Üniversitelerde Yapılan Lisans Sonrası Çalışmalar, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 441-452.
- Yıldırım, D. (1992) *Türk Dünyası El Kitabı/Edebiyat*. C.3, Ankara: TKAE Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yin, R. K. (1994). *Case Study Research: Design and Methods* (3rd ed), London, Sage Publications.

İnternet Kaynakları

- Anadolu Üniversitesi (2018), <http://abp.anadolu.edu.tr/tr/program/dersler/143/13> (10 Ekim 2018'de alınmıştır.)
- Ankara Üniversitesi (2018), <http://egitim.ankara.edu.tr/tarihce/> (20 Kasım 2018'de alınmıştır.)
- Gazi Üniversitesi (2018), <http://egtbil.gazi.edu.tr/posts/view/title/tarihcemiz-162597?siteUri=egtbil> (20 Kasım 2018'de alınmıştır.)
- Hacettepe Üniversitesi (2018), http://www.ebe.hacettepe.edu.tr/tr/menu/enstitunun_tarihcesi-4 (20 Kasım 2018'de alınmıştır.)
- Şafak, E. (2007). <http://www.elifsafak.us/yazilar.asp?islem=yazi&id=518> , (23 Kasım 2018 tarihinde alınmıştır.)
- TBMM (2019), https://www.tbmm.gov.tr/kultursanat/23_Nisan.htm (Haziran 2019 tarihinde alınmıştır.)
- TDK. (2017,2018), <http://www.tdk.gov.tr/> , (Aralık 2017, Kasım 2018 tarihlerinde alınmıştır.)

- TDK. (2017,2018),
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid
(Aralık 2017, Kasım 2018 tarihlerinde alınmıştır.)
- UNİCEF (2018), https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23b.html (23 Kasım 2018 tarihinde alınmıştır.)
- UNİCEF (2018), https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23b.html (23 Kasım 2018 tarihinde alınmıştır.)
- YÖK, (2017). Yüksek Öğretim Kurulu Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği.
http://www.yok.gov.tr/documents/10279/23688337/lisansustu_egitim_ve_ogretim_y%C3%B6netmeliği.pdf/8451c3e1-7975-40f1-bc81-3ca01cb288c8
(20 Temmuz 2017'de alınmıştır.)
- YÖK. (2018) , Yüksek Öğretim Kurulu Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları,
http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/Egitim_fakultesi_ogretmen_yetistirme_lisans_programlari_mart_98.pdf/5e166018-b806-48d5-ae13-6afd5dac511c , (30 Ekim,2018 tarihinde alınmıştır)
- YÖK. (2018), <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari-mart-1998.pdf>, (30 Ekim, 2018 tarihinde alınmıştır)

EKLER

EK-1

ÇOCUK EDEBİYATI ALANINDA 1974-2018 YILLARI ARASINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLER

- Açık, Ü. (2014). *6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Çocuk Edebiyatı Ürünlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Afacan, A. (2015). *Bursa Devlet Tiyatrosu'nda Sahnelenen Çocuk Oyunları Metinleri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Ağzıbüyük, Ç. (2008). *Muzaffer İzgü'nün "Anneannemin Akıl Almaz Maceraları" Serisinde Arkadaşlık Kavramının Çocuk Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Akay, R. (1998). *Türk ve Alman Masallarında Çocuk Figürleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Akbaharer Arslan, İ. (2012). *Çocuk Kitabı Resimlemelerinde Doku Kullanımı ve Sayısal Cut-Out Yöntemiyle Bir Uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akbayrak, K. (2014). *Erken Cumhuriyet Döneminde Sosyalleşme Aracı Olarak Süreli Çocuk Yayınları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akça, D. (2001). *Türkiye'de Yaşayan Yabancıların Çocuklarının Yabancı Dil Eğitiminde Masalın Etkisinin Araştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akçay, E. (2010). *Çocuklara Yönelik Dini Süreli Yayınlarda Çevre Konusunun Din Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akçay, S. (2015). *Samed Behrengi'nin Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Akdağ, E. (2012). *Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Akengin, G. (1999). *Resimli Hikayelerin Çocuk Eğitimindeki Rolü ve Manas Destanı'nın Resimlerle Hikâyeleştirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Akgün, A. (2012). *Bulgaristan'da Türk Çocuk Edebiyatı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Akın, İ. (1995). *Çocuk Edebiyatında Tefik Fikret ve Şermin Adlı Eserinin Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akın, N. (1998). *Okul Öncesi Kurum Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarına Karşı Tutum ve Davranışları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akıncı, Ş. (2015). *Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Mizahi Unsurların İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akkan, E.İ. (2010). *Bir Çocuk Edebiyatı Yazarı Olarak Cahit Uçuk* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Aksoy, T. (2007). *Doktor Rüstü'nün Nuhbetü'l-Efâl İsimli Eserinin Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Aksu, Y. (2003). *Çocuk Hikâye Kitaplarında Eğitsel Açından Grafik Tasarımın Değerlendirilmesi Üzerine Bir Uygulama Önerisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksun, Z. (2010). *Çocuk Edebiyatı Kapsamında Enver Naci Gökşen'in Hikâyeleri ve Bunların Eğitim Değeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Aktaş, S. (2011). *Türk ve Alman Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Örnek Metinlerinde "Öteki" İmgesinin Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Aktürk, F.G. (2012). *Çocukta Değerler Eğitimi Açısından Üzeyir Gündüz'ün Eserleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Akyol, T. (2012). *Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akyol, Y. (2011). *İlköğretim 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde "Türk Tarihinde Yolculuk" Ünitesinin Çocuk Edebiyatı ile İlişkilendirilmesinin Öğrencilerin Empati Becerilerine (Eğilimlerine) Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Akyüz, E. (2014). *Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocukların Eşduyumsal Eğilimine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akyüz, M. (2014). *Muzaffer İzgü'nün Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alabaş, R. (2014). *Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Eğitim ve Tarih Anlayışı Açısından İncelenmesi (1928-1950)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alıcı, M. (2012). *İlköğretim Düzeyinde İki Dilde Yazılmış (Türkçe-Almanca) Çocuk Kitapları Üzerine Bir İçerik İncelemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Alimen, N. (2015). *Bir Yönlendirme Aracı Olarak Çeviri: Serteller ve Çeviri Çocuk Edebiyatı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alkan, O. (2002). *Aksaray İlinde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Alper, T. (2012). *Resimli Kitaplardaki Karekterlerin Duygu ve Durumlarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Alpler Yalçın, C. (2002). *4306 Sayılı Sekiz Yıllık İlköğretim Kanunu'nun Kabulünden Sonra İlköğretim Kurumlarının Sekizinci Sınıflarında Okutulan Türkçe Ders Kitapları Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Altunbay, M. (2015). *İlköğretim Türkçe Dersi (6-7-8. Sınıflar) Öğretim Programında Yer Alan Temel Becerilerin Kazandırılmasında Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Etkisi (21. Yüzyıl Örnekleme)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altunkaynak, M. (2012). *İlköğretim 1. Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Masal Metinlerinin Türkçe Dersinin Amaçları Doğrultusunda Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Araz, Y. (2010). *Çocuk Kitaplarını Resimlemede Dijital Teknolojinin Kullanılması Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Arıcı , A. (2001). *İlköğretim Üçüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Masalların Öğrenci Eğitimine Katkıları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Arıcı, M. (2014). *Adnan Özyalçın'ın Öykücülüğü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Arısoy, E. (2014). *Ayla Çınaroğlu'nun Çocuk Romanlarında Dilin Kullanımı ve Evrensel Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Arpacı, Ö. (2006). *Çocuk Kitaplarında İletiler ve İletilerin Aktarım Biçimi (Sevim Ak Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

- Arslan, A. (2004). *İlköğretim 2. Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Masalların Eğitimdeki Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Arslan, D. (1998). *Yalvaç Ural'ın Hayatı ve Eserleri Üzerine Bir Çalışma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, Y. (2007). *MümeYYiz Dergisi'ndeki Dini Motiflerin Din Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arslantaş, H. (2003). *Cumhuriyet Sonrası (1981-2001) Çocuk Romanlarında Tema, Dil ve Eğitim Öğeleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Asar, A. (2017). *Çocuk Haftası Dergisinin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak .
- Aslan, C. (2006). *Yazınsal Nitelikli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerilerine Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aşılıoğlu, B. (196). *Çocuk Romanlarının Çocuğun Eğitimindeki Yeri ve Önemi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aşılıoğlu, E. (2011). *Grafik Sanatçılarının Çocuk Kitaplarının Grafik Tasarımına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aşkın, O. (2016). *Okul Öncesi Eğitimde Dijital Çocuk Kitabı Uygulamalarının Görsel İletişim Sorunları ve Uygulama Önerisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atalay, E. (2017). *Seza Kutlar Aksoy'un Eserlerindeki Eğitsel Değerler ve Bu Değerlerin Davranışa Yansıma Biçimleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Ateş, H. (2012). *Gülsüm Cengiz' İn Öykülerinin Çocukta Doğa Sevgisi ve Çevre Bilinci Geliştirme Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ateş, K. (1997). *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ateş, M. (2004). *Ziya Gökalp'in Çocuk Edebiyatı ile İlgili Görüşleri ve Eserleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Atmaca, G. (2011). *"Çocuklara Mahsus Gazete"de Değerler Eğitimi (1-100 Sayılar)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Avcı, M. (2011). *Mustafa Ruhi Şirin'in Çocuğa Yönelik Eserlerinin Eğitsel Açından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Ay, İ. (2009). *Muallim Naci, Ahmet Rasim ve Halide Nusret Zorlutuna'nın Anı Türündeki Eserleriyle Çocuk Edebiyatımızdaki Yeri ve Başlıca Temaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ayan, Ç. (1998). *Anadolu'da Kadın Masalları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydemir, A. (2011). *Gülten Dayıoğlu'nun Romanlarının Çocuk ve Gençlik Edebiyatı ve Fantastik Bilim Kurgu Türü Bakımından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Aydemir, C. (1989). *Ömer Seyfettin ve Hikâyelerinde Eğitim Değerleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Aydemir, S. (2010). *Çocuk Edebiyatı Yazarı Olarak Mavisel Yener'in Eserleri Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Aydın Yardım, Z. (2005). *Metinlerarası Evrensel Ögeler Bağlamında Çocuk Edebiyatında Çocukluk Felsefesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Aydın, H. (2012). *Çocuk Kitaplarında Kültürün İllüstrasyona Etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, K. (2015). *Türkiye’de Çocuk Dergiciliği: Diyanet Çocuk Dergisinin İçerik Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Aydın, M. (2006). *Siraceddin Hasırcıoğlunun Eğitim Görüşleri ve Çocuk Edebiyatı Tarihimizdeki Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Aygün, A. (2014). *2004-2013 Yılları Arasında Yayımlanan Resimli Öykü Kitaplarında Metin-Resim İlişkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı Metinleriyle Kurgulanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Anlatma Becerilerine Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aytan, N. (2012). *İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Masal ve Hikâyelerin Karakter Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Aytan, T. (2005). *Kültür Bakanlığı Tarafından Yayımlanan 11-14 Yaş Grubu Çocuk Kitaplarının Dil-Anlatım, Eğiticilik ve Görsellik Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Aytekin, K.Ö. (2013). *Aile İçi Etkileşim ve Masallar ile Desteklenmiş Beslenme Eğitiminin 5-6 Yaş Çocukların Beslenme Biçimlerine Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Azeri, A. (2009). *Robert Louis Stevenson 'ın Yazınsal Eserlerinin Türkçe Çevirilerinin Betimlenmesi: Treasure Island'dan Define Adası'na* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Azim, M. (2000). *Çocuk Bahçesi Dergilerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bağcı, E. (2013). *Çocuk Edebiyatı Ürünleriyle Çocuklar İçin Yazılmış Eserlerin Değerler Eğitimi Bağlamında Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Bakkalbaşı, İ. (2009). *Johanna Spyri'nin "Heidi" Adlı Eserinden Yola Çıkarak Yayınevlerinin Çeviri Çocuk Edebiyatı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Balcı, A. (2002). *Çocuklara Rehber Dergisi'nin Çocuk Eğitimine Katkısı Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Barak, M. (2009). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çocuk Şiirlerinin, Çocuk Kitaplarının Çocuğun Gelişim Alanlarına Olan Etkileri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Baral, H. (1989). *0-6 Yaş Grubu Çocuk Kitap İllüstrasyonlarının Analizi ve Bir Çocuk Kitabı İllüstrasyonu Denemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Barandozi, S. S. (2014). *Okul Öncesi Çocuk Hikâye Kitaplarında Uygulanan İllüstrasyonların Biçim Dili* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Barış, G. (2011). *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanlarındaki Eğitsel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Barut, İ. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanlarında Dil Tema ve Eğitimsel Göstergeler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Barutçu, T. (2012). *Çocuklara Kıraat (1881) Ve Sevimli Mecmua (1925) Dergilerindeki Çeviri Metinler ve Dış Dünya Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baş, Y. (1979). *Türkiye'de Yerli Yazarların Yayımlanmış Çocuk Romanlarına Eğitim Açısından Yaklaşım (1960-1978)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Başaran Taş, E. (2007). *Türkiye'de Çocuk Dergilerinin Çocuk Eğitimine Katkısı ve Milliyet Kardeş Dergisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başbay, S. (1986). *Çocuk Eğitiminde Çocuk Hikâyelerinin Yeri ve Önemi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Başgeçmez Tıǧlı, H. (2014). *Miyase Sertbarut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Öğelerine Göre İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Başkak, S. (2008). *Bekir Yıldız'ın Öykücülüğü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Başoǧlu, N. (2017). *Edebiyatımızda Çocuklar İçin Yazılmış Biyografi Kitapları Üzerine Bir İnceleme (2005-2015)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Bayat, N. (2002). *Eski Harfli Çocuk Dergilerinin (Çocuk Bahçesi, Çocuk Dünyası) Çocuk Eğitimindeki İşlevleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Bayis, S. (2010). *4. 5. 6. Ve 7. Sınıf İlköğretim Öğrencilerinin Okuma ve Kütüphane Kullanım Alışkanlıklarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bayraktar, D. (2008). *Muzaffer İzgü'nün "İçimde Çiçekler Açınca", "Kaçak Kız" ve "Bütün Sabahlarım Senin Olsun" Adlı Romanlarında Soyut İşlemler Dönemi Çocuklarına Yönelik Eğitim Amaçlı İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Benli, D. (2013). *Cumhuriyet Sonrası (1960-1980) Çocuk Romanlarında Tema, Dil ve Eğitim Ögeleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Biçici, N. (2006). *Annelerin Çocuk Kitabı Seçimi Hakkındaki Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Bilgen, H. (2011). *5-6 Yaş Çocuklarına Yönelik 1990-2010 Yılları Arasında Basılan Resimli Kitapların Çocuğa Görelik Kavramına Göre İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Biret Ertan, T. (2002). *Çağdaş Türk Çocuk Yazınında Toplumsal Cinsiyet Olgusu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Biroğlu Şahbaz, B. (2013). *Doğu Anadolu Bölgesi'nden Derlenen Masalların 7-9 Yaş Çocuklarının Dil Gelişimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Boğa Zengin, S. (2010). *Çocuk Kitaplarının Dinleme Becerisini Geliştirme Aracı Olarak Kullanılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bora, A. F. (1992). *Ana Okuluna Giden 4-6 Yaş Çocuklarının Kitapla İlişkileri ve Anne-Babalarının Bu Konudaki Tutumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Botepe, F. (2002). *Çocukta Okuma Eğilimleri ve Okuma Teknikleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Boyacı, S. (2016). *Türkçe Öğretiminde Çocuk Romanları (2000-2015)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bozkırlı, K. (2010). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Edebi Metinlerin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Bulundu, A. (2016). *Çocuk Yazını Ürünü Olarak Özlem Aytek'in "Zamanda Yolculuk Dizisi" Üzerine Bir Derlem Uygulaması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Burç, B. (2013). *Rıfat Ilgaz'ın "Bacaksız'ın Başından Geçenler" Adlı Hikâye Serisindeki Eserlerin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Can Pekmezci, S. (2004). *Resimli Çocuk Kitaplarında Hayvan İmgesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Can, A. (1990). *Televizyonda Okulöncesi Çocuklara Yönelik Susam Sokağı Programı (Biçim ve İçerik Yönünden İncelenmesi)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Can, M. (2011). *Çeviribilim Yöntemleri Açısından Çocuk ve Gençlik Edebiyatındaki Çeviri Eserlerin Algılanması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Canatan, S. (2011). *İpek Ongun'un Eserlerinde Tematik Sorunlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Canbay, H. (2011). *Behiç Ak'ın Çocuk Kitaplarının Doğacı Zekâ Alanı Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Cengiz, Ş. (2016). *3-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Hikâye ve Masal Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Ceran, D. (2007). *Hisar Şiirinde Çocuk* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Cesur, E. (2015). *Mavisel Yener'in Çocuklara Yönelik Öykülerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cesur, O. (2005). *(Kastamonu İlinde Bir İnceleme) Pansiyonlu İlköğretim Okulu Öğrencileri Üzerinde Kelime Serveti Araştırması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Cevher, N. (1997). *Yabancı Dil Öğretiminde Yazınsal Bir Tür Olarak Öykünün Önemi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cevher, N. (2015). *Ankara'daki Halk Kütüphanesi Çocuk Bölümlerinin Çocukların Okuma Alışkanlığındaki Rolü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cihan, N. (2008). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Bulunan Şiirler İnceleme-Metin* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Cihaner, C. (2007). *Eleştirel Düşünme Kazandırma Yönüyle Bilgin Adalı'nın Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Civcir, E. (1994). *Çocuklar İçin Hazırlanan Türk Destanlarının İllüstrasyon Yönünden Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Coşkun Sayer, R. (2007). *Çocuk Kütüphanelerinde Elektronik Yayınların Kullanımı ve Yaygınlaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Coşkun, B. (2015). *Bir «Yeniden Çeviri» Denemesi Üzerine: Jules Verne ve Dünyanın Merkezine Seyahat (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cumurcu, A. (2003). *Nezihe Meriç'in Eserlerinin 10-12 Yaş Grubundaki Öğrencilere Verilecek Ana Dili Eğitiminde Metin Olma Özelliğine Uygunluğu (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Çakır , S. (2015). *Peter Bichsel'in Çocuk Hikâyeleri Adlı Yapıtındaki Eğitsel Kavramların Göstergibilimsel Çözümlemesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çakır, F. (2014). *Çocuk Edebiyatına Psikopedagojik ve Sosyopedagojik Açından Yaklaşım (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Çakır, H. (2003). *Çocukluk Kültürü Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çakır, P. (2009). *6., 7., 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öykülerin “Çocuğa Görelilikler” Açısından İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Çakır, S. (2017). *Farklı Ülkelerin Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Genel Özelliklerinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakmak, H. (1994). *1974-1993 Yılları Arasında Türkçe Basılmış Resimli Öykü Kitaplarının Resimlendirilme ve Fiziksel Özellikleri Yönünden İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakmakçı, N. (2011). *Çocuk Kitaplarında Oyun Ögesi ve Okul Öncesi Eğitim Amaçlı Etkileşimli Çocuk Kitabı Tasarım Çalışması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çalık, H. (2016). *Mikayıl Müşfik'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Çalışkan, G. (2014). *Nasreddin Hoca Fıkralarında Çocuk Gerçekliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çallı, K. (2015). *Çocuk Duygusu Dergisinin Eğitim Bilimleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çam Türkan, Ç. (2015). *Sara Gürbüz Özeren'in Eserlerinde Aktarılan Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çapoğlu, E. (2014). *Ortaokul 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerde Yer Alan Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Çatal, D. (2008). *Çocuk Hikâye Kitaplarının E-Kitap Olarak İnternet Ortamında Yapılandırılması ve Billur Köşk ile Elmas Gemi Masalı İçin Uygulama Çalışması* (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çekici, Y. (2014). *Rıfat Ilgaz'ın Çocuk Kitaplarında Karşıt Söylem Bağlamında Eleştirel Okuma Etkinlik Önerileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Çelebi, T. (2014). *Makedonya Türk Çocuk Edebiyatında Sevinç Dergisi ve Bu Dergideki Şiirler Üzerine Tematik Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çelik, H. (2017). *Çocuk Hikâye ve Romanlarında Çocuk Gerçekliği, Sorunları ve Toplumsal Eleştiri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

- Çelik, N. (2016). *Resimli Çocuk Kitaplarında Atatürk ve Cumhuriyet Değerlerinin İncelenmesi (1950-1997)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, Ö. (2016). *Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Çocuk Romanlarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögelerine Göre İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Çelik, S. (2016). *Necdet Neydim'in Çocuk Edebiyatı Eserlerinde Değer Eğitimi ve Bu Eserlerin Türkçe Öğretimine Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Çer, E. (2014). *Edebiyatta Çocuk Gerçekliği ve Çocuğa Görelik İlkelerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetinkaya, G. (2010). *Türkçe Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Tanımlanması ve Sınıflandırılması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çetinkaya, Z. (2007). *Masalların Türkçe Öğretimindeki Yeri ve Önemi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çınar, E. (1995). *Resimli Kitaplarla Yapılan Destekleyici Eğitimin Zihinsel Özürlü Çocukların Dil Gelişimine Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çınar, P. (2011). *Çocuk Kitaplarındaki Kahramanların Giyim Biçimlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çınar, R. (1999). *Cahit Zarifoğlu'nun Şiiri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çınar, S. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun Eserlerindeki Ebeveyn Çocuk İlişkisinin İletiler Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

- Çiçekler, S. (2006). *Anadil (Türkçe) Öğretiminde Fıkra Metinlerin Kullanılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çiftçi, A. (2010). *Son Dönem Türk-Alman Çocuk ve Gençlik Yazını Popüler Kültür Metinlerinde Olağanüstü Güçler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Çintaş, D. (2009). *İbrahim Zeki Burdurlu'nun Eserlerinde Çocuk Eğitimi ile İlgili Evrensel Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çoban, D. (2008). *Türk Folklor Araştırmaları Dergisinin 1-183. Sayılarında Yer Alan Masal Metinlerinin, 11-14 Yaş Grubu Öğrencilerinin Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Özelliklerine Göre Uygunluğunun Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Çoban, M. (1996). *Dini Konulu Çocuk Kitaplarının Yapısal ve Eğitsel Nitelikleri Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dalboy, N. (2014). *Çocuk Edebiyatı Eserlerinin Okumaya Yönelik Tutuma Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Dedik, B. (2011). *Afacan Çocuk Dergisindeki Metinlerin Türk Aydınlanması Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Dege, Ö. (2008). *Resimli Hikâye Kitaplarıyla Verilen Dramatik Etkinlik Uygulamalarının Altı Yaş Çocuklarının Bakış Açısı Kazanımlarına Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Degeç, H. (2016). *Hasan Kallıncı'nın Çocuk Romanlarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.

- Değirmenci, M. (2010). *Çocuk Hikâyesi ve Fakir Baykurt'un Çocuk Hikâyeciliğine Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Dellal, M. (2010). *Çocuk Edebiyatında Öykü Türünün Çocuğun Kavram Gelişimine Etkileri Üzerine Bir Araştırma (Gülten Dayıoğlu Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Demir, A. (2009). *Yeni Programa Göre Hazırlanmış 6. Sınıf Türkçe Ders Kitapları ve Bu Kitaplardaki Metinlerin Çocuk Edebiyatı Ölçütlerine Uygunluğu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Demir, F. (2006). *Muzaffer İzgü'nün Öykülerinde Çocuk ve Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Demir, G. (2006). *Konya İli Cihanbeyli İlçesi'nde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demirbağ, H. (2008). *Çocuklara Yönelik Din Kitaplarda Oluşturulması Amaçlanan Peygamber Tasavvuru* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirbaş, M. (2012). *Çocuk Edebiyatı Eserlerinin 6. Sınıf Öğrencilerinin Karakter Gelişimine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Demircan, C. (2006). *Mektepli Gazetesi'nde Yer Alan Metinlerin İçeriğinin Çocukların Bilişsel ve Ahlaki Gelişimlerine Katkısı (1-148. Sayılar)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Demirdöğen, P. (2003). *Milli Eğitim Tarafından Yayınlanan 6-15 Yaş Arası Çocukların Okuyabileceği Kitapların Eğiticilik ve Görsellik Açısından Tasnifi,*

- Dil ve Anlatım Yönlerinden Eleştirel Bir Şekilde İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Demirkaya, Ö. (2009). *Bilgin Adalı'nın Çocuk Romanlarının, Çocuk Kitaplarının Çocuğun Gelişim Alanlarına Etkileri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Demirkol, N. (2008). *İngiliz Roman Geleneğinde Çocuk Edebiyatının Gelişimi: Arketipçi Eleştiri Kuramına Göre Alice Harikalar Diyarında Define Adası Orman Kitabı Eserlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirsoy, A. (2004). *Milli Eğitim Tarafından Yayımlanması Uygun Görülen 8.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Yazınsal Metinler Bakımından İncelenmesi ve Türkçe Öğretimindeki Yazınsal Metinlerin Kullanılışı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Demirtaş, A. (2015). *Türk Çocuk Yazını Eserlerinin İç ve Dış Yapısal Özellikleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Demiryürek, G. (2009). *Türkiye Çocuk, Diyanet Çocuk ve Ebe Sobe Çocuk Dergilerinin Yapısal Özellikler Bakımından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Demiryürek, G. (2015). *Çağdaş Çocuk Şiirinde Değerler Eğitimi (1980'den Günümüze)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Deniz, F. (2010). *İkinci Meşrutiyet Dönemi Süreli Çocuk Yayınlarında Dinî Motifler (Mektepli, Mini Mini, Çocuk Dostu, Küçükler Gazetesi)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Deniz, R. (1992). *Kayseri Masalları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

- Derman, S. (2002). *Anadil (Türkçe) Öğretiminde Masal Metinlerin Kullanılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Destebaşı, F. (2011). *Çocuk Edebiyatı Eserlerinin 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Karakter Gelişimine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Devrimci Künyeli, H. (1993). *İlkokul 5.Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dilidüzgün, S. (1994). *Yazın Eğitiminde Çocuk ve Gençlik Yazını* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dinç, M. (2015). *1980 Sonrası Çocuk Edebiyatı Literatüründe İllüstrasyon Uygulamaları ve Çocuğun Yaratıcılığını Tetikleyici Deneysel Bir Çalışma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Dinç, S. (2017). *Türkiye'de En Çok Okunan Çocuk Kitaplarının İstatistiksel Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dirican, R. (2013). *3-6 Yaş Grubu Çocuklarına Yönelik Yayımlanan Resimli Hikâye Kitaplarının Bazı Temel Değerler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, B. (2011). *100 Temel Eser'de 6, 7 ve 8. Sınıflar İçin Önerilen Ortak Kitaplar Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Doğan, B. (2014). *Çocuk Romanlarındaki Kadın Karakter Çerçevesinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, Ç. (2015). *Sevim Ak'ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögeleri Yönünden İncelenmesi ve Türkçe Eğitimine Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

- Doğdu, M. (2007). *Tek Parti Döneminde (1930-1950) Ülkemizdeki Çocuk Dergilerinde Yurttaşlık Bilincinin Oluşturulması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Doyran, E. (1997). *İlköğretim Birinci Sınıf Ders Kitapları İllüstrasyonlarının Çocuğun Eğitimine Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Döl, A. (1999). *0-6 Yaş Çocuk Kitapları Resimlemeleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Döneray, I. (2016). *Ülkemizdeki 4-5 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Okuma Ağacı Kitapları Tasarımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Durak, M. (2014). *Gülten Dayıoğlu'nun "Yurdumu Özledim" ve "Ben Büyüyünce" Adlı Çocuk Romanlarında Fiilimsilerin Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Dural Tasouji, C. (2009). *Kamu Hizmeti Yayıncılığı ve Çocuk Programları: TRT Çocuk* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Durmuş, A. (2007). *1897–1910 Yılları Arasında Çıkan Eski Harfli Çocuk Dergilerinin Çeviri Metinleri Üzerine* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Durmuş, N. (2013). *İlköğretim 2. Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerilerinin Geliştirilmesinde Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Durukoğlu, S. (2012). *Bekir Yıldız'ın Eserlerinde İzlek ve Yapı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Dünya, R. (2002). *Serbest Okuma Döneminde Okutulan Hikâye Kitaplarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Ege, R. (1997). *Okul Öncesi Çocukları İçin Hazırlanan Kitaplarda Dini ve Ahlakî Motiflerin İşlenişiyile İlgili Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eker, E. (2000). *Cumhuriyet Dönemi Çocuk Kitapları Kapağı Tasarımları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eker, N. (2006). *Doğan Kardeş Dergisinde Yer Alan Metinlerin Tür, İçerik ve Anlatım Özelliklerinin Çocuk Eğitime Katkısı Açısından İncelenmesi (1-75. Sayı)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Eker, Z. (2015). *Talebe Defteri Dergisinin Eğitim Bilimleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ekinci, Ü. (2004). *Türk Dünyası Masallarında Çocuk Eğitimiyle İlgili Unsurlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Emer, S. (2007). *Cumhuriyet Dönemi'nin İlk Yıllarında (1923 – 1928) Yayımlanan Çocuk Dergilerindeki Tahkiyeli Metinlerin Çocuklara Değer Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Emirhan, T. (2016). *Değerler Eğitimi Bağlamında Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Romanları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Emiri, E. (2014). *Gülsüm Cengiz'in Eserlerine Değerler Eğitimi Açısından Bir Yaklaşım* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Emiroğlu, Ö. (1992). *Tanzimat'tan 1928'e Kadar Yayımlanan Çocuk Gazete ve Dergileri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

- Emiroğlu, S. (2005). *Eflatun Cem Güney'in Eserlerinde Dil ve Çocuk Eğitimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Emmez, B. (2008). *Sözlü Gelenekten Modern Masala: Çocuk Edebiyatında Masal Üzerine Halkbilimsel Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erdi, A. (2002). *İpek Ongun'un "Bir Genç Kızın Gizli Defteri" Adlı Romanında Yer Alan Eğitim Amaçlı İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Erdi, A. (2008). *Türkiye'de 1980-1985 ve 2000-2005 Yılları Arasındaki Çocuk Kitaplarında Eğitsel İletiler (Karşılaştırmalı Bir Çalışma)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erdoğan Horosan A. (2015). *Zeynep Cemali'nin Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Erdoğan, A. (2009). *Çocuklara Arkadaş Dergisi (Metin İnceleme)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Erdoğan, F. (1989). *1985-87 Yerli Çocuk Yazını Ürünlerinin Konusal ve Sayısal Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erdoğan, F. (1999). *Türkiye'de 1996-1998 Yıllarında Yayımlanmış Telif Çocuk Kitaplarının İçerik Analizi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erdoğan, Y. (2008). *Zeynep Cemali'nin Öykü ve Romanlarında Çocuk ne Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Ergen, E. (2009). *Kavramların Algılatılmasında Resimli Çocuk Kitaplarının Rolü Bağlamında "Simyacının Hediyesi" Öyküsü İçin Çocuk Kitabı Tasarımı* (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Ergöl, A. (2008). *Anaokulu Çocuk Kitaplarında Deneysel Formlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Ergül, S. (2014). *Çocuklara Rehber Dergisi ve 19. Yüzyıl Osmanlı Çocuk Eğitimindeki Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Ergin, Z. (2014). *Resimli Dünya Dergisinin İncelenmesi (İnceleme- Tahlili Fihrist-Seçme Metinler) (1924-1926) (1-40)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erkmen, N. (2017). *Çocuk Kütüphanelerinde En Çok Okunan Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Bağlamında İncelenmesi (Ankara İli Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eroğlu, E. (2008). *Muzaffer İzgü'nün Çocuk Kitaplarının Mizahi Unsurları Yönüyle İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Erol, A. (2017). *Türkçe Öğretimi Bağlamında Bestami Yazgan'ın Şiirleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Ersan, M. (2014). *Tablet Ortamında Resimli Çocuk Kitapları; Etkileşimli Bir Resimli Çocuk Kitabı Uygulaması Tasarımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Ertan, G. (2011). *Samed-î Behrengî'nin Hikâyeciliği ve İran Çocuk Edebiyatındaki Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eryeşil, O. (2015). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çocuk Şiirlerinde Evrensel Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Esen, Ş. (2016). *Memduh Şevket Esendal''In Hikâyelerinin Söz Varlığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Eser, R. (2000). *Türk Masallarında Çocuk Motifi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Esmer, B. (2014). *Çizgi Romanların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Evkuran, F. (2013). *Pollyanna Çevirilerinin (Çocuk Edebiyatı Kapsamında) Karşılaştırmalı İncelemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Evren, Z. (2008). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Edebî Metinlerin Çocuk Edebiyatı Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Fakı, N. (2010). *Mükerrem Kâmil Su ve Çocuk Edebiyatı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Fındık, A. (2016). *Tuvaca Kiji-Bürüs Adlı Hikâyenin Yazı Çevirimi, Türkçe Çevirisi ve Sözlüğü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul .
- Fırat, H. (2012). *Okulöncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Masal ve Öykü Kitaplarının Korku ve Şiddet Öğeleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Fıstıkçioğlu, F. (2011). *Mustafa Balel Hayatı-Eserleri ve Sanatı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gedikoğlu Özilhan, Y. (2016). *Çocuk Romanlarının Demokratik Kültür Bilinci Edinimine Etkisi (Burdur İli Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Gökahmetoğlu, E. (2010). *İlköğretim 6-8. Sınıf Türkçe Kitap Setlerinde Türk Halk Edebiyatı Türleri ile Türkçe Öğretimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökaslan Zor, E. (2015). *Çok Okunan Türk ve Dünya Çocuk Klasiklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökçe, B. (2008). *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Öykülerinde Değer Eğitimi ve Öykülerin Türkçe'ye Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Göktürk, G. (tarih yok). *Medyanın Çocuk Eğitimindeki Rolü ve Türkiye Çocuk Dergisi Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Göl, E. (2017). *Bican Veysel Yıldız'ın Çocuk Edebiyatımızdaki Yeri ve Eserlerindeki Değerler Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Göl, M. (2011). *Çocuk Edebiyatında Cinsiyet Rollerini: Mustafa Ruhi Şirin Ve Ayla Çınaroğlu'nun Eserleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Gönen, M. (1988). *Anaokuluna Giden Dört-Beş Yaş Çocuklarına Resimli Kitaplarla Yapılan Eğitimin Dil Gelişimine Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gönülal, M. (2013). *İlkokuma Kitap Setlerinde Kullanılan Kelime ve Görsellerin İlkokul Birinci Sınıf Öğrenci Düzeyine Uygunluğunun İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Gönüllü, B. (2004). *Çocuk Kitaplarında İllüstrasyon* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Gözen, A. (1995). *Çocuk Hikayelerinde Dini Motiflerin Eğitim Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Gurbetoğlu, A. (2007). *II. Meşrutiyet Döneminde Yayımlanan Çocuk Dergilerinin Eğitim Açısından İncelenmesi (1908-1918)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gücal Şahin, Ş. (2005). *İlköğretim Birinci Kademedeki Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güdek, M. (2012). *Modernleşme Döneminde Osmanlı'da Çocuk Eğitimi ve Literatürü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güliden, B. (2014). *Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Romanları ve Hikâyelerinde Yer Alan Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Gülelma, Ö. (2014). *Necdet Neydim'in Çocuk Şiirleri Üzerine Bir Çalışma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Güler, E. (2014). *Çocuk Edebiyatı Kapsamında Mehmet Güler'in Eserleri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Güler, G. (2006). *Ebe Sobe Çocuk Dergisinin Eğitim Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Gülgönül, B. (2014). *Bilgin Adalı'nın Hikâye ve Romanlarında Yer Alan Eğitsel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gülpınar, F. (2010). *Görsel Kavramlar, İllüstrasyon ve Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Gümüş, S. (2017). *Değerler Eğitimi Bağlamında Aytül Akal'ın Çocuk Romanlarının Analiz* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Gümüškılıç, Z. (2016). *Bahçe Dergisinin (1880-1881) Çocuk Edebiyatı ve Eğitimine Katkısı Bakımından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Günel, N. (2001). *Yabancı Dil Derslerinde Çocuk Yazınının Kullanımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Günaydın, G. (2005). *Doğan Kardeş Dergisinde Çocuğa Kazandırılması Hedeflenen Değerler ve Ortaya Çıkan Çocuk Modeli (151-225. Sayı)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Gündeşli, P. (2017). *İlkokullarda Öğrencilere Önerilen Gülten Dayıoğlu Hikâye Kitaplarının Hikâye Haritası Elementleri ile Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gündoğdu, A. (2012). *Türk Çocuk Yazınında Söz Varlığı -Derlem Tabanlı Bir Uygulama-* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Gündüz Sağlam, A. (2007). *Anne-Baba ve Öğretmenlerin Okul Öncesi Çocuk Kitaplarını Değerlendirmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Gündüz Şentürk, S. (2015). *Okul Öncesi Dönem Çocukları İçin Basılan Resimli Öykü Kitaplarının Toplumsal Cinsiyete İlişkin Kalıp Yargılar Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Gündüz, Y. (2016). *Ahmet Ümit'in Masal Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Güneş, H. (2006). *Grimm Masallarının Çocuklar Üzerindeki Etkileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Güneş, N. (2013). *Alman Halk Edebiyatında Yer Alan "Kıssadan Hisse" Hikâyelerinin Çocuk Eğitimine Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Güney, N. (2007). *Kemalettin Tuğcu'nun Elli Romanında Geçen Ölüm ve Şiddet Temasının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Gürel, H. (1992). *İbrahim Alaettin Gövsa ve Çocuk Edebiyatımızdaki Yeri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürel, N. (2010). *Çocuk Edebiyatımızda Serüven Romanları Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Gürel, Z. (1985). *Abdullah Zühdü'nün Hayatı ve Hikayeleri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürler, Ü. (1999). *Çocuk Kitapları ve Anne-Babanın Bu Konudaki Tutumları Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürsoy Tavuş, Z. (2015). *Gülten Dayıoğlu'nun Hikayelerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Gürşimşek, I. (1985). *Okul Öncesi Çocuklarda Resim Algı ve Tercihlerini Etkileyen Resim Özellikleri (Çocuk Kitaplarının Resimlendirilmesine İlişkin Bir Çalışma)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Güven, G. (2007). *Charles Dickens ve Kemalettin Tuğcu'nun Eserlerinde Toplum Eleştirisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Güven, H. (2007). *Ayla Kutlu'nun Romanlarında Anlatım Teknikleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Hergüner, B. (2004). *Başlangıçtan Meşrutiyet'e Kadar Çocuk Şiirleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hızlı, İ. (2006). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Kitaplarında Metinlerin Çocuk Edebiyatı Ölçütleri Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Hüseyin, Ö. (1994). *Sait Faik Abasıyanık ve Çocuk* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Işık, M. (2017). *Karakter Eğitimi Açısından Mevlâna İdris Zengin'in Hikâye ve Masallarında Eğitsel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Işıtan, S. (2005). *Resimli Çocuk Kitaplarının Benlik Kavramıyla İlgili Konuları İçermesi Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İdi Tulumcu, F. (2015). *Güncel Çocuk Dergilerinde Yer Alan Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- İkiz, F. (2017). *"Robin Hood" Örneği Üzerinden Çeviri Çocuk Edebiyatında Çevirmen ve Yayınevi Yaklaşımları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İlhan, G. (2002). *Anadolu Sahası Türk Halk Hikayelerinde Çocuk* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- İlhan, Y. (1986). *Çocuk Eğitiminde Çocuk Tiyatrosunun Yeri ve Önemi (Ankara İli Çocuk Tiyatrolarında Yapılan Bir Araştırma)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İnan Kılıç, A. (2009). *Yüz Temel Eserde Dînî ve Ahlakî Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

- İnan, R. (2012). *Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergi ve Gazeteleri (Tahlilî Fihrist 1923-1940)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İnce, A. (2008). *100 Temel Eserin Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Bağlamında İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnneci Bozkaplan, D. (2010). *1990-2008 Yılları Arasın Çocuk Edebiyatımızda Fantastik ve Bilim-Kurgu Romanlar Üzerinde Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- İpek, O. (2017). *Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Eğitimi Çerçevesinde Numan Kartal'ın Eserlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- İskender, E. (2013). *Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Kelime ve Cümle Yapılarıyla Okunabilirlik Düzeyleri Arasındaki İlişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- İşnas, S. (2011). *Masal Türünün Çocuktaki Kavram Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Cahit Zarifoğlu Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Kalan, F. (2017). *Nasihatnâmelerde Çocuk (Osmanlı Dönemi)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kalaycıoğlu, A. (2012). *36-72 Aylık Türk ve Yabancı Çocukların Ebeveyn ve Öğretmenlerinin Resimli Çocuk Kitabı Seçme Ölçütlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kalemci, Z. (2017). *Çocuk Kütüphanelerinde Derme Geliştirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kan Güler, T. (1997). *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesinde Okutulan Çocuk Edebiyatı Dersi Programının Öğrenci Erişisine Etkisi Yönünden İncelenmesi*

- (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kanat Soysal, Ö. (2012). *Çağdaş Türk Çocuk Edebiyatının Gelişimi: Tevfik Fikret'ten Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya (1914-2008)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kangel, R. (1994). *7-12 Yaş Çocukları İçin İllüstrasyon* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Kantar, A. (2015). *Bir Çocuk Edebiyatçısı Olarak Adnan Özyalçın* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Kanter, B. (2002). *Çocuk Şiirleri Üzerine Bir İnceleme ve Mustafa Ruhi Şirin* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Kaplan, K. (2013). *Hidayet Karakuş'un Roman ve Hikâyelerinde Yer Alan Eğitsel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Kapoğlu, E. (2012). *İlköğretim 1-3.Sınıf Öğrenciler İçin Hazırlanan Öyküleyici Çocuk Kitaplarının Nitelik Yönünden Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Kaptan, V. (1994). *Okul Öncesi Çocuklarda İllüstrasyon Sorunları, Yeni Bir Model Olarak İllüstrasyon Kullanımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Kara, C. (2011). *Gören, Az Gören ve Görme Engelli Çocuklar İçin (Bakılabilen ve Dokunulabilen İllüstrasyonlu) Kitap Önerisi* (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karababa, Z.C. (1999). *İlköğretim 3. Ve 5. Sınıf Türkçe ve İngilizce Anadili Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Karabey, A. (2015). *Çocuk Masallarının Plastik İzdüşümleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Karabölük Eğribel, N. (2013). *İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerine Yönelik Çocuk Hikâye Kitaplarında Görsel Düzen ve Tipografi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Karabudak, N. (2015). *Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Tarafından Yayımlanan Çocuk Roman ve Çizgi Romanlarının Tematik İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Karaca, G. (2010). *Edebi Çocuk Dergisi Kırmızıfare'deki Metinlerin Değer Aktarımına Katkıları (1-26. Ve 94-106. Sayılar)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Karaçam, O. (2011). *Rakım Çalapa'nın Eserlerinde Çocuk ve Çocuk Eğitimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Karagöz, B. (2015). *Yalvaç Ural'ın Eserlerinin Tematik Açısından İncelenmesi ve Eserlerinde Çocuk Eğitimiyle İlgili Temel Değerler* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Karagöz, S. (2006). *Ayla Çınaroğlu'nun Çocuk Kitaplarının Çocuk Yazınının Temel Öğeleri Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karagöz, S. (2014). *Çocuk Romanlarındaki Başkişilerin Yaşadıkları Çatışmaları Çözme Yöntemlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karagözoğlu, M. (2010). *Mustafa Ruhi Şirin'in Çocuk Edebiyatına Dair Görüşleri ve Eserleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Karail, D. (2012). *İtalyan Çocuk Edebiyatında Ünlü Bir Ad: Gianni Rodari* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karakaş, Ö. (2013). *8.Sınıf Öğrencilerinin Okuma Tutumları Üzerine Bir Araştırma (MEB Tarafından Ortaokul Öğrencilerine Önerilen 100 Temel Eser Örneğinde)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Karakaya, M. (2007). *Çocuk Edebiyatımızda Sulhi Dölek ve Eserleri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Karakoç, A. (2009). *Mektebli ve Mekteblilere Arkadaş Dergilerinin Sistemik İndeksi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karakoç, M. (2014). *Çocuk ve Yuva Dergisinin Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Eğitimindeki Rolü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karakuş, I. (2006). *Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Okuma Gelişimine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karaosmanoğlu, H. (1986). *Halkla İlişkiler Yönünden Radyo ve Televizyonun Çocuk Eğitimindeki Rolü ve Önemi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kardaş Koçak, M. (2017). *2000-2014 Yılları Arasında Okul Öncesi Dönem Çocukları İçin Yayınlanmış Olan Hikâye Kitaplarının Dış Yapı, İçyapı ve Resimleme Nitelikleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Karnal, K. (1989). *Türkiye'de Çocuk Tiyatrosu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Kartal, N. (2004). *Resimli Çocuk Kitaplarında Canavar İmgesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kartal, S. (2007). *Cumhuriyet Dönemi Türk Çocuk Roman ve Hikâyelerinde Fantastik Ögeler (1923–1960)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Katı, Y. (2015). *Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Hikâyelerinde Değerler Eğitimi ve Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kaval, N. (2000). *Türk Çocuk Edebiyatında Almanya İmgesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, D. (2010). *Aytül Uncu Akal'ın Öykü ve Masallarında Tema, Dil ve Eğitim Öğeleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kaya, D. (2015). *Çocuklara Yönelik Dergi ve Kitaplarda Tipografi Sorunları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, İ. (1984). *İllüstrasyonlu Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Grafik Sanatları Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, M. (2007). *Yeni Yol Dergisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, N. (1995). *Diyanet İşleri Başkanlığı Süreli Yayınlarında Çocuklara Din Öğretimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Kaya, V. (2007). *Cahit Zarifoğlu'nun Çocuk Kitaplarında Temel Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Kayman, F. (2011). *Bingöl'de Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Kaymaz, Ç. (2017). *Özel Gereksinimliliği İçeren Türkçe ve Çeviri Resimli Çocuk Kitaplarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kazan, V. (2012). *Mevlâna İdris Zengin Masallarının Eğitsel Değeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Khorshidi, G. (2017). *Kaşkay Türklerinin Çocuk Edebiyatı Ürünleri ve Bu Ürünlerin Çocuk Gelişimi Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kıbrıs, İ. (2004). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çocuk Şiirlerinin İmgesel Dil Becerisine Katkısı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, U. (2010). *Çeviri Çocuk Klasiklerinde Eğitici İletiler (MEB'in 2005 Yılında İlköğretim Öğrencilerine Önerdiği 100 Temel Eser Örneğinde)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Kılıçarslan, R. (2011). *Fatih Erdoğan'ın Eserlerinde Çocuk ve Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Kılıçoğlu, E. (2016). *Ayla Kutlu' Nun Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerini* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.
- Kılıçoğuzlar, D. (2002). *Türk Tiyatrosunda Gerçekçi Çocuk Oyunlarında Eğitimin Otoriter ve Demokratik Görünümleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Kılınç, B. (2014). *Mevlâna İdris Zengin'in Hikâye ve Masallarındaki İletiler ve Bu İletilerin Türkçe Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kılınç, E. (2014). *Kenji Miyazawa'nın (Yaban Armudu) Yamanashi Öyküsü Örneğinde Yansıma Sözcükler ve Çevirisi Sorunu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kıran, S. (2008). *Okulöncesi Dönemi Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Masal ve Öykü Kitaplarında Geçen İletişim Engelleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Kırca, N. (1992). *İlkokulun Dört ve Beşinci Sınıflarında Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Üzerine Araştırmalar: 1. Türkçe Ders Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kırış, F. (2007). *Türkiye Çocuk ve Ebe-Sobe Dergilerinin Edebiyat ve Eğitim Değerleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kıymaz, M. (2011). *İleri Yavrutürk Dergisinin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi [1976-1977]* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Kıymaz, M. S. (2015). *Sürelî Çocuk Yayınlarında Edebî Türler ve Bu Türlerin Türkçe Öğretimine Katkıları (2011-2012)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kızıldağ, K. (2000). *Ankara'da Çocuk Tiyatroları ve Bir Seyirci Profili Denemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kocabaş, İ. (1999). *Çocuk Kitabı Seçim Kriterleri ve 1997 Yılına Kapsayan Bir Değerlendirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kocamanoğlu, E. (1995). *Ayşe Sıdika'nın Usul-İ Talim ve Terbiye Dersleri Kitabının Eğitim Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Koç, Z. (2016). *Masal Kitaplarının 5- 6 Yaş Grubu Okul Öncesi Çocuklarının Gelişimi Üzerindeki Olumlu ve Olumsuz Etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koçağan, F. (2012). *İlköğretim “4-5.” Sınıf İçin Hazırlanan Öyküleyici Çocuk Kitaplarının Okunabilirlik ve Değerler Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Koçer, G. (2011). *İsmet Kür’ün Hayatı, Eğitimciliği ve Türk Çocuk Edebiyatına Katkısı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kolcu, N. (2016). *Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılabilecek Tarihsel İçerikli Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Çeşitli Kavramlar Açısından Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Konar, E. (2003). *Gürbüz Türk Çocuğu Dergisi'nin İncelenmesi (1926-28 Yılları Arası)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Konedralı, G. (1995). *İlkokulların III., IV., V. Sınıflarında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Masal ve Masalımsı Yazıların Çocuk Eğitime Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Konuk, D. (2008). *Fazlullah-İ Muhtedî (Subhî) ve Kıssehâ-İ Subhî Adlı Eserinden Çeviri Masallar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Koşkunlu, Y. (2008). *Muzaffer İzgü’ Nün “Anneannemin Akıl Almaz Maceraları” Serisindeki “Aile” Kavramının Çocuk Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Koyuncu, Z. (2014). *Musavver Çocuk Postası Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı-İnceleme)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Kökçü, Y. (2015). *Ali Ekrem Bolayır'ın Şiir Demeti Adlı Eseri ve Bu Eserin Türkçe Öğretiminde Yer Alan Temalar Bağlamında Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Köse, A. (2004). *Muş İli Malazgirt İlçesi'nde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimine Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Köse, D. (2011). *Gülner Kandeyer'in On Eserinin Dil ve Üslup Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Köseler, F. (2009). *Okulöncesi Öykü ve Masal Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet Olgusu*. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Kul, N. (2014). *Evrensel Bakış Açısıyla Ülkemizde 1930-2010 Yılları Arasında Basılan Resimli Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul .
- Kumbasar, E. (2011). *Muzaffer İzgü'nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kummuz, Y. (2015). *Ortaokul 2, 3 ve 4. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerin Nitelik ve Nicelik Bakımından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Kurt, B. (2008). *Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Temel Dil Becerisi Olarak Dinlemenin Gelişimine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kurt, N. (1999). *Türkçe Dersi Kitaplarının Niteliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) . Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Kuru, H. (2016). *Ayşe Yamaç'ın Çocuk Romanlarının Değerler Eğitimi ve Dil Zenginliği Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Kuşgöz Odabaşı, A. (2005). *Çağdaş İspanyol Çocuk Edebiyatında Eğitimsel İşlev* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kutlu, S. (2011). *Okulöncesi Çocuk Edebiyatı Yapıtlarındaki Resimlerin Çocuğa Göreliliğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Eskişehir İli Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara .
- Küçük, E. (2008). *Türkiye'deki Kültür Politikalarının (1960–1970) Devlet Tiyatrolarında Oynanan Çocuk Oyunlarına Yansıması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küçük, H. (2008). *Talebe Defteri Çocuk Dergisi (İndeks, Seçme Metinler, Değerlendirme ve Sözlük)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Küçük, S. (1993). *Ortaokulların Birinci Sınıfları İçin Yazılan "Türkçe Ders Kitapları" Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara .
- Latifoğlu, N. (2013). *"Çocuklara Mahsus Gazete"de Değerler Eğitimi (101-200. Sayılar)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Levent, G. (2010). *Çocuk Edebiyatı Çevirilerinde Karşılaşılan Sorunlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Makal, Y. (2007). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Çocuklar İçin Hazırlanan Şiir Antolojileri Üzerinde Bir Araştırma (1973-1998)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

- Mazman, Ö. (2002). *Muzaffer İzgü'nün Roman ve Öykülerinde Adana* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Mechmet, C. (2016). *Batı Trakya'da Yayımlanan Çocuk Dergileri Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Mennanoğulları, B. (2008). *İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Çocuk Hikâye Kitaplarının Tipografik Özellikleri ile İlgili Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Meral, A. (2016). *Ömer Seyfettin Öykülerinin Çocuk Edebiyatı Ölçütleri Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Mercan, Z. (2015). *Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarında Resimlemenin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Mersan, A. (2015). *Talip Apaydın'ın Öykülerinde Çocuk* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Mertol, H. (2009). *Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuk Edebiyatı Ürünlerinden Yararlanma Mustafa Ruhi Şirin Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Metan, E. (2008). *Çocuk Kitabı Resimlemesinde Oyun Hamuru (Plastilin) Kullanımı ve Bir Uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Metin, H. (2012). *Çocuk Sesinin Düzlüğünü Arayan Adam: Cahit Zarifoğlu Cahit Zarifoğlu'nun Eserlerinde Çocuk İmgesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Mijgar, G. (1990). *Türkiye'de Resimli Kitaplar ve Peri Masalları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilkent Üniversitesi Siyasal Bilgiler ve Kamu Yönetimi, Ankara.

- Mocan, A. (2011). *Abdullah Ziya Kozanoğlu'nun Tarihi Romanlarındaki Değerlerin Türkçe Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Muhammed Ali İsmail, F. (2013). *Sulayman Rıspayev'in Sahneye Konulmuş Çocuk Oyunlarının Eğitim ve Terbiye Boyutu Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Nacar, B. (2008). *Çocuk Hikayelerinde Din Eğitimi (Kemalettin Tuğcu ve M. Yaşar Kandemir Örnekleri)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Neydim, N. (1995). *Türkiye'de Çeviri Çocuk Edebiyatında Tarihsel Süreç İçerisinde Çizilen Çocuk Figürlerine Toplumsal Bakış Açısından Yüklenen İşlevler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Neydim, N. (2000). *80 Sonrası Paradigma Değişimi Açısından Çeviri Çocuk Edebiyatı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Oğuz Rollas, B. (2017). *0-6 Yaş Resimli Çocuk Hikâye Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet İnşası* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Oğuz, D. (2012). *Yazınsal Metinlerin Farklı Dil ve Kültürlere Aktarılması Üzerine Bir İnceleme "Çocuk Yazını Çevirisi"* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oğuz, Ş. (2017). *100 Temel Eser Çerçevesinde Toplumsal Romanların Sosyal Bilgiler Öğretimi Amaçları Açısından Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oktay, M. (2001). *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Çocuk Şiirlerinin Pedagojik Değeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Okumuş, A. (2017). *Bir Çocuk Edebiyatı Yazarı Olarak Aydoğan Yavaşlı'nın Hayatı, Eserleri ve Eserlerinde İlettiği Değerler Üzerine İncelemeler* (Yayımlanmamış

- Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Okur, A. (2003). *Hayvan Masallarının Anadili Öğretiminde Dil, Üslup ve Eğitim Yönünden Yeri ve Önemi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Okurlar, A. (2010). *Cumhuriyet Dönemi Türk Çocuk Tiyatrosu (1923 – 1950)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Oral, Y. (1998). *Çağdaş Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Üst Kurmaca* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Oran, G. (2015). *Yalvaç Ural'ın Çocuk Kitaplarında Değer Eğitimi ve Bu Eserlerin Türkçe Öğretimine Katkısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Orhan, M. (1998). *Türkmenistan Çocuk Edebiyatı ve Kasım Nurdadov* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Ozan Demir, Y. (2009). *Çocuk Masallarında Kişilerarası Çatışma Çözme Süreci* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ödemir, B. (2008). *Çocuk Dünyası Dergisinde Yer Alan Çeviri Metinlerin İndeksi ve Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Ödemir, O. (1998). *Yazınsal Bir Tür Olarak Öykünün Çevre Duyarlılığına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öge Mardi, H. (2006). *Çocuk Kitapları Resimlemede Karakter Yaratma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

- Ögider, D. (2010). *Türkiye ve İngiltere’de Çok Satılan Çocuk Kitaplarının Biçimsel ve İçerik Özellikleri Açısından Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öğüt, N. (2006). *Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Öncü, M. (2008). *Resimlemelerarası İlişkilere Dayalı Çocuk Kitaplarında Karşılaşılan Resimleme ve Tasarım Sorunları ve Bir Uygulama* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öncü, M. (2011). *Mavisel Yener’in Romanlarında Çocuk ve Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Öncül, N. (1989). *İllüstrasyon Yöntemleri ve Çocuk Masal Kitaplarında Biçimsel Çözümler (Bir Masal Kitabı Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Önder, F. (1982). *Ankara’daki Özel İlkokullara Devam Eden Sekiz Yaş Çocuklarının Masallar ve Gerçekçi Öykülerle İlgili Beğenilerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ören, Z. (2015). *Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerin Çocuk Edebiyatı Bağlamında Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Över, S. (2013). *Çocuk Dostu İsimli Eski Harfli Çocuk Dergisinin Yeni Alfabe Aktarımı ve İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Özaslan, P. (2012). *Muzaffer İzgü’nün Çocuklara Yönelik Hikâye ve Romanlarındaki Eğitsel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

- Özbaşı, S. (2016). *Zeynep Cemali'nin Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Sözvarlığı Öğeleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özcan, H. (1994). *Sait Faik Abasıyanık ve Çocuk* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özçelik, E. (2007). *Türkiye'de Çocuk Yazını Ürünlerinde Eğitimsel Göstergeler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Özdemir Mete, Ö. (2016). *Sevim Ak'ın Çocuk Romanlarının Sözvarlığı Açısından Çözümlemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir Mete, Ö. (2016). *Sevim Ak'ın Çocuk Romanlarının Sözvarlığı Açısından Çözümlemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, E. (2004). *Masalların Türkçe Eğitimindeki İşlevi ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Yerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Özdemir, G. (2008). *Sevim Ak'ın Hikâye ve Romanlarında Yer Alan Eğitsel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Özden, M. (2009). *Türkçe Kaynak Metinlerin Türkçe Öğretiminde Kullanılabilirliği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özden, S. (2005). *Ayşe İlker'in Çocuk Edebiyatı ile Hikâyelerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Özek, B. (2015). *Okul Öncesi Çocuk Kitaplarındaki İllustrasyonların, Çocuğun Gelişimine Etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Özgültekin, B. (2015). *Üç Boyutlu Hareketli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Hayal Dünyasına Katkıları ve Bir Tasarım Uygulaması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özgür, A. (2012). *Kosova'da Türk Çocuk Edebiyatı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özkan Kılıç, Ö. (2012). *Okul Öncesi Dönem Resimli Öykü Kitaplarının Coğrafi Kavramları İçermesi Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Özkan, N. (2001). *Çocuk Kitaplarında Dil Sorunu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, P. (2014). *Hatay (Antakya) Masallarının Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Özkan, S. (2015). *Hakkâri Yöresine Ait Halk Anlatılarının Eğitsel Değeri ve Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Özler, A. (2006). *İlköğretim 3., 4. Ve 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Hikâye ve Masalların Eğitimsel İşlevleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özmen, G. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk ve Gençlik Yapıtlarında Karakter İncelemeleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özmen, N. (2001). *Ali Ülvi Elöve'nin Hayatı ve Eserleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özmen, S. (2016). *Çocuk Hikâyelerindeki Kahramanların Çocuklara Rol-Model Olma Durumları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Öztürk, G. (2012). *Makedonya'da Türk Çocuk Edebiyatı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Öztürk, H. (1991). *Tercüme Çocuk Klasiklerinde Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, H. (2013). *İlköğretim 100 Temel Eserdeki Manzum Metinlerde Değerler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özyürek, R. (1994). *Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığınca 1979-1993 Yılları Arasında Yayımlanan Resimli Çocuk Kitaplarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Parıldar, Ç. (2011). *Deniz Erbulak'ın "14 Yaşında Bir Genç Kızım Ben" Adlı Serisi İçerisinde Yer Alan Dört Romanında Çocuk Eğitimi Bakımından Sosyal Yaşam* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Parlakıyıldız, H. (1999). *İlkokulların Dördüncü-Beşinci Sınıflarında Türkçe Ders Kitaplarındaki Çocuk Edebiyatı Metinleri Üzerine Bir İnceleme (1948-1968 Programlarına Göre)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pehlivan, G. (1993). *1860-1928 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Pehlivan, G. (2003). *Çocuk Kitaplarında Dini Motifler ve Din Eğitimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pekkaya, M. (2007). *Öğrenci Merkezli Türkçe Öğretiminde Çocuk Şiirleri (Yeniden Yapılandırılan Türkçe Öğretimi Programı Uygulamalarına Yönelik Eleştiriler ve Öneriler)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pektaş, D. (2015). *Okul Öncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarındaki Dil Sanatlarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Peri, C. (1997). *Okul Öncesinde İzlenen Televizyon Programları ve Bu Programların Eğitsel Değeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Polat, Ö. (2009). *Oğuz Tansel'in Masallarında Çocuk ve Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Pulat, A. (1996). *Cahit Zarifoğlu'nun Çocuk Edebiyatı Üzerine Yazılmış Eserlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Rüzgar, E. (2001). *Ayla Kutlu'nun Hayatı, Eserleri ve Romanlarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Saçkesen, S. (2008). *Çocuk Kitapları Seçiminde Anne Babaların ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sağlam, Ö. (2009). *Harf Çocuk Edebiyatı Çeviri Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sağman, H. (2016). *İslâmî Duyarlılık Çerçevesinde Cahit Zarifoğlu'nun Çocuk Hikâyeleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Saltık, O. (2016). *Derlenmiş Masallar ile Kurgulanmış Masalların Çocuğa Göreliliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sanlı, S. (2007). *Gülten Dayıoğlu'nun Fadiş ve Dört Kardeşiler Adlı Öykü Kitaplarının Tümce Anlambilim Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Sarı, B. (2000). *Halide Edib Adivar'ın Talim ve Terbiye Kitabında ve Çocukluk Dönemini Anlatan Kitaplarında Din Motifleri Ve Din Eğitimi (Mor Salkımlı*

- Ev) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, H. (2005). *Çocuk Eğitime Bakış Açısı Yönünden Tercüman Çocuk ve Milliyet Çocuk Dergilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarı, N. (2006). *Çocuk Kitapları İllüstrasyonları Üzerine Bir Araştırma ve Bir Örnekleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Sarıçan, E. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Edebî Metinlerin Çocuk Edebiyatı Kriterlerine Uygunluğu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Sarıkaya, B. (2004). *Türk Masallarında Aile Yapısı (Bacı Bacı Can Bacı Masalı Esasında)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sayın, Z. (1995). *Çocuğun Eğitiminde Resimli Abecenin Önemi "Bir Abece Tasarımı"* (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sazak, S. (2009). *Mehmet Seyda'nın (Çeliker) Çocuk Romanlarında Çocuk ve Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Serin, N. (2011). *Okuma Alışkanlığının Kazandırılmasında Edebî Türlerin Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Sert, M. (2014). *Mustafa Ruhi Şirin'in Şiirlerinin Türkçe Öğretimi Bağlamında Tema ve İletiler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Serttaş, G. (2009). *Türk Kadın Yazarların Öykülerinde Çocuk ve Çocuk Eğitimi (1950-1970)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

- Sezen, E. (2012). *Başarı Güdüsü ve Liderliği Anlatma Hususunda Son Dönem Türk Çocuk Edebiyatının Durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sezer, S. (2005). *Masal Çevirilerinde Karşılaşılan Sorunlar: Türkçe'de Andersen Masalları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Sıçırar, B. (2006). *Çocuk Kitapları Resimlemelerinde Beden Dili Kullanımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sınar, A. (1995). *Türk Hikâye ve Romanında Çocuk (1872-1950)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sıttık Kılıç, B. (2017). *Beyazbulut Dergisindeki Kurgusal Metinlerde Karakterler Aracılığıyla Verilen İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Sildir, E. (2016). *Okul Öncesi Döneme Yönelik Hikâye Kitaplarının Millî Eğitim Bakanlığı 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Sosyal-Duygusal Alan Gelişimle İlgili Kazanımları Desteklemeleri Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sofoglu, M. (1979). *Ana Okullarına Giden Beş Altı Yaş Çocuklarının Seçilmiş Resimli Kitaplar Hakkındaki Beğenilerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Solar, B. (2010). *Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Çocuğa Göreliliğinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Somer, B. (2015). *4-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarının Prososyal Davranışlar Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Sormaz, F. (2010). *Çocukluk İmgesi, Oyun ve Oyuncak: Sosyo-Kültürel Bir Analiz* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Soydan, K. (2014). *Türk Kültürüne Göre Çocuk Hikâye Kitaplarında İllüstrasyon* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sönmez, H. (2011). *Reşat Ekrem Koç'un Çocuklar İçin Yazdığı Eserlerde Değer Eğitimi ve Türkçe* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Sucu, M. (2000). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Şiirlerinde Çocuk Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sülün Özyar, G. (2012). *Okuma Becerisinin Geliştirilmesi ve Çocuğun Dil-Kavram Gelişmesi Bağlamında Yalvaç Ural'ın Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sülün Özyar, G. (2012). *Okuma Becerisinin Geliştirilmesi ve Çocuğun Dil-Kavram Gelişmesi Bağlamında Yalvaç Ural'ın Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sürmeli, K. (2004). *Türkiye'de 7-12 Yaş Seviyesi Kitapları İllüstrasyonlarına Eleştirel Bir Bakış ve Öneriler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Sürmeli, K. (2010). *Türkiye'de Eğitim Amaçlı Çocuk Dergilerinde Karşılaşılan Temel Grafik Tasarım Sorunları ve Sorunlara Çözüm Önerileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Sürücüoğlu, D. (2006). *Peter Härtling'in "Ben Liebt Anna" ve Christine Nöstlinger'in "Lollipop" Adlı Eserlerinin Türkçe'ye Çevirilerine Eleştirel Bakış* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Şahbaz, M. (2016). *Çeviri Çocuk Edebiyatı Ürünlerindeki Kültürel Ögeler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, G. (2009). *Mektepli Gazetesi'nin İçerik ve Biçim Özellikleri ile Gazetede Hikâyelerin Çocuğa Sunduğu Bilişsel ve Ahlaki İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Şen, E. (2009). *1980'den Günümüze Çocuk Edebiyatı Alanında Yazılmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Şendil, K. (2008). *Talebe Defteri (1913-1919) 1-67. Sayılar İnceleme, Tahlilî Fihrist, Seçilmiş Yazılar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şenel Çakır, K. (2001). *6-12 Yaş Çocuklar İçin Yapılmış İllüstrasyonların Değerlendirilmesi ve Yeni İllüstrasyon Önerileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Şenel Kayaoğlu, M. (1990). *Üç-Altı Yaş Grubu Çocuklara Kavramlarla İlgili Benzerlik ve Farklılıkların Öğretmesinde Stilize İllüstrasyon Yöntemi ile Fotoğrafik İllüstrasyon Yönteminin Etkililiği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Şeref, G. (2008). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Masal Kitaplarındaki İllüstrasyonların İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Şimşek, H. (2001). *Tanzimat ve Mutlakiyet Dönemi Çocuk Dergilerinin Eğitim Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şimşek, Ş. (2005). *Kemalettin Tuğcu'nun Hayatı ve 50 Romanından Hareketle Çocuk Edebiyatımızdaki Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Şimşek, T. (1999). *Fazıl Hüsnü Dağlarca Hayatı ve Şiiri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Şişman, B. (2012). *Medyanın Eğitim İşlevi: Doğan Kardeş Dergisi (1945-1960)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şumnulu, F. (2011). *İlköğretim 1. Ve 2. Sınıf Çocuk Hikâye Kitaplarının Tipografik Açıdan İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tanrıkulu, F. (2008). *Mehmet Şemseddin'in Çocuk Dergiciliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Tanrıkulu, F. (2014). *Medya Okuryazarlığı Bağlamında Çocuk Dergileriyle Zenginleştirilmiş Türkçe Dersinin Etkililiği: Bir Eylem Araştırması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Tarhan, A. (2012). *Balkanlar'daki Türk Edebiyatı Yayınlarında Çağdaş Kosova Türk Çocuk Edebiyatının Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Taşçı, F. (2007). *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarındaki Çocuk Karakterlerin Çocuğa Görelilikler Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Taşdemir, A. (2007). *"Mektebli" Çocuk Dergisi (İndeks,Seçme Metin ve Değerlendirme)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Taşkıran, E. (2015). *Mustafa Ruhi Şirin'in Masallarında ve Öykülerinde Eğitsel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Teke, S. (2016). *Çocuk Edebiyatı Yazarı Hasan Kallimci'nin Öykülerinin Okunabilirlik Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

- Tekin, E. (2017). *Süleyman Bulut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Tekin, T. (2001). *8-10 Yaş Grubundaki Çocukların Müziksel Beğenilerini Geliştirmede Masal ve Öykülerden Yararlanma Yöntemleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Telli, A. (2008). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Edebî Metinlerin Çocuk Edebiyatı Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Temur, T. (2002). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Bulunan Metinler ile Öğrenci Kompozisyonlarının Okunabilirlik Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tepe, İ. (2012). *Talip Apaydın'ın Eserlerinde Çocuk ve Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Tepetaş Cengiz, G.Ş. (2015). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Resimli Öykü Kitabı Okuma Etkinlikleri ile Çocukların Dil Gelişimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Terkan, N. (2009). *Türkiye'de Popüler Çocuk Dergilerinde Egemen Söylemlerin Kuruluşu* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tilki, B. (1991). *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanlarında Çocuk* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tok, M. (2007). *Mevlâna'nın Mesnevi'sindeki Hikâyelerin Çocuk Edebiyatı Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Tokgöz, İ. (2006). *Okulöncesi Çocuklarına Yönelik Kitapların Dil Gelişimi ve Anlambilim Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tolunay Kayhan, Z. (2010). *İlköğretim I. Kademedeki Öğrencilere Okutulan Masal Kitaplarındaki İllüstrasyon ve Tipografi Denge Unsuru ve Seçilen 5 Masal Kitabı Çözümleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tomakin, E. (2013). *Refik Özdek'in Romanlarının ve Hikâye Kitaplarının Yapı Bakımından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Tombul, Ş. (2009). *Rıfat Ilgaz'ın Bacaksız Serisinde Biçim-İçerik İncelemesi ve Serinin İlköğretim Türkçe Programına Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Topaloğlu, E. (2015). *19. Yüzyıl İngiliz Edebiyatında Lewis Carroll, George Macdonald, Charles Dickens ve Jung'un Arketipleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Topbaş, A. (2015). *Sema Maraşlı'nın Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan .
- Topçu, S. (2002). *İllüstrasyon ve Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Toprak, İ. (2016). *Gülsüm Cengiz'in Çocuk Kitaplarının Türkçe Öğretimi Bağlamında Tema ve İletiler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Toprak, M. (2016). *Yücel Feyzioğlu'nun Derlediği Türk Dünyası Masallarında Çocuklara Yönelik İstendik Davranışların Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

- Toran, S. (2009). *Mehmet Seyda'nın Eserlerinde Çocuk ve Eğitim Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Torun, Z. (2011). *Dil ve Yazın Öğretiminde Türk-Alman Çocuk ve Gençlik Dedektif Öyküleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Tosunoğlu, M. (1992). *Ortaokulların Üçüncü Sınıfları İçin Yazılan "Türkçe" Kitapları Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tosunoğlu, M. (1998). *İlköğretim Okuluna Başlayan Öğrencilerin Okuma Yazma Öğrenmeden Önceki Kelime Serveti Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tozlu, M. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun Eserlerinde Temalar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Tozman, F. (2009). *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanlarında Kullandığı Dil Üzerine Bir İnceleme (Cümle Türleri)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Tökel, İ. (2008). *Gökhan Akçiçek'in Çocuk Şiirlerinin Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Tuncalı, E. (2011). *Çocuk Pop Up Kitaplarının Tasarım Sorunları ve Teknikleri, Bir Uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tuncer, M. (2016). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kullanılan Resimli Hikâye Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi (Elazığ İli Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

- Tuncer, N. (1974). *Türkiye’de Yayınlanmış Resimli Çocuk Kitapları 1960-1972* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik ve Dökümantasyon Enstitüsü, Ankara.
- Turan, F. (2014). *Okul Öncesi Eğitim Etkinliklerinde Kullanılan Resimli Öykü Kitaplarının Karakter Eğitimi-Öğretmen Görüşü ve Uygulamaları Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, S. (2011). *Masalların Çocuk Hakları Bağlamında Çözümlemesi (“Her Güne Bir Masal” Adlı Kitap Üzerine Bir İnceleme)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turanalp, M.F. (2017). *Dinî İçerikli Çocuk Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Turgut Bayram, Z. (2009). *Resimli Çocuk Kitaplarının Okuma Alışkanlığı Üzerindeki Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turgut, P. (2010). *Konya “Türk Sözü” Gazetesi (1917–1918)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tursun, H. (2011). *Hz. Peygamber’in Hayatını Konu Alan Çocuk Kitaplarındaki Tarihî Bilgilerin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tüfekci Can, D. (2012). *Çocuk Edebiyatı Üzerine Bir Araştırma: Tanımlar, Türler ve Teoriler* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tükenmez, H. (2017). *Resimli Hikâye Dergisi Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türcan Yüksel, G. (2008). *9-11 Yaş Grubu Çocukları İçin Ömer Seyfettin’in Öyküleriyle İlgili Bir Değerlendirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Türker, F. (2015). *Bir Kolonyalist Propaganda: Viktorya Devri İngiliz Çocuk Edebiyatında Oryantalizm* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Medeniyetler İttifakı Enstitüsü, İstanbul.
- Uğur Aslankabaklı, G. (2009). *Fantastik Çocuk Kitabı Çevirilerine Bir Bakış: Oz Büyücüsü Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Uğureli, Y.Ö. (2017). *Üniversitelerde Çocuk Edebiyatı Öğretiminin Öğretim Elemanı, Ders Kitabı ve Öğrenci Başarı Düzeyine Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uğurlu, Y. (2015). *Manastırlı Mehmet Rifat'ın Hikâyât-ı Müntahabe Adlı Eseri ve Tahlili* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Ulu, E. (1990). *Tokat Çevresinde Cin Fıkraları ve Masalları: İnceleme-Metin* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Uludağ, M.E. (2008). *1923–1950 Dönemi Çocuk Romanlarında Sevgi ve Korku Motiflerinin Çocuk Eğitimine Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Uludoğan, O. (2008). *6. Ve 7. Sınıflarda Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Düzyazı Metinlerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ulupınar, E. (2010). *Hovhannes Tumanyan'ın Masalları / Halk Edebiyatının Çocuk Edebiyatındaki Yansımaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ulus, G. (2014). *II. Meşrutiyet Döneminde Bir Çocuk ve Gençlik Dergisi: Talebe Defteri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Ulusoy, İ. (2006). *Yazınsal Metinlerin Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ulutaş, M. (2011). *İlköğretim 100 Temel Eser Listesindeki Kitapların Hedef Kitlenin Düzeyine Uygunluğu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Ulutepe, Z. (2010). *Okul Öncesi Dönem Hikâye Kitabı Resimlemelerinin Tasarım İlkelerine Uygunluğunun İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uslu, K. (2014). *Nur İçözü'nün 8-14 Yaş Çocuklarına Yönelik Eserlerinin Değerler Bağlamında İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ustaoglu, P. (2006). *Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde Çocuğa Görelik Açısından Olumluluklar ve Olumsuzluklar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Uz Erşahin, I. (2009). *Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Çocuk Edebiyatı Metinlerinin Çağdaş Çocuk Edebiyatı İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi ve Eğitsel Öneriler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uzuner Yurt, S. (2013). *Sevim Ak'ın Öykülerinin Eğitsel Değerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Üçler, F. (2009). *Ülker Köksal Hayatı-Eserleri- Sanatı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ülger, D. (2002). *Ankara Devlet Tiyatroları'nda Oynanmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünal, A. (2010). *Türk Çocuk Edebiyatında Engellilerin Temsili (1969–2009)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Ünal, O. (2016). *Popüler Türk Çocuk Romanlarında Çocuk İmajı ve Çocuk Eğitimi (1980-2000)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Ünelöz, G. (2017). *Ödüllü Çocuk Romanlarının Toplumsal Cinsiyet Kalıp Yargıları Bağlamında İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünen, Y. (2012). *Okul Öncesi Çocuk Hikâye Kitaplarındaki İllüstrasyonların Biçim Dili* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ünlü, A. (2017). *Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bakımından TRT Çocuk Kanalında Yayımlanan Çizgi Filmler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Ünlü, S. (2011). *“Mektebli” Dergisindeki Siir ve Manzûmelerin Çocuk Edebiyatı Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Ünsal Batum, A. (2015). *Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Öğrencilerin Okumaya Güdülenmesine Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üzel, Ö. (2007). *Serpil Ural’ın Çocuk Kitaplarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Üzmen, F. (1993). *1970-1993 Yılları Arasında Basılmış Türkçe ve İngilizce Resimli Hikâye Kitaplarının Konu Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üzmen, F.S. (2001). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Prososyal Davranışlarının Resimli Çocuk Kitapları ile Desteklenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Üzüm, İ. (2016). *Osmanlı Modernleşme Sürecinde Etfal Gazetesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Veziroğlu, M. (2009). *Resimli Çocuk Kitaplarının M. E. B. Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki Kazanımlara Uygunluğunun İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Vuruş, M. (2016). *Çocuk Edebiyatına Uyarlanmış Klasik Destanlar Üzerine Bir İnceleme: Bilgin Adalı Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yakar, Y. (2007). *Kâzım Karabekir'in Çocuk Edebiyatındaki Yeri ve Şarkalı İbret Eseri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yakar, Y.M. (2011). *Mustafa Ruhi Şirin'in Türk Çocuk Edebiyatındaki Yeri ve Eserlerinin Eğitsel Değeri Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yakut, İ. (2015). *Refik Özdek'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Yalanız, T. (2013). *Kemalettin Tuğcu'nun Eserlerinde Kurgu ve Gerçeklik* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yaldız, H. (2006). *Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi (Sarayönü Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yaman, H. (2004). *Eski Harfli Dergilerden "Çocuklara Mahsus Gazete" Tahlili Fihrist -İnceleme-Metin* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yanar, H. (2001). *Bizim Mecmua Dergilerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Yardimciel, F. (2015). *Bir Çocuk Edebiyatı Yazarı Olarak Aysel Gürmen' in Eserleri Üzerinde İlettiği Değerler Bakımından İncelemeler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yasa, M. (2012). *Mevlâna İdris Zengin'in Masal Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Yaşar, K. (2013). *Erich Kästner'in Hayvanlar Toplantısı Adlı Eserinin Çocuğa Göreliliği ve Çocuk Edebiyatı İlkelerine Uygunluğu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Yaşar, Ş. (2001). *İlk Çocuk Dergilerinden Mümeyyiz* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yaşar, Ş. (2007). *Ayla Kutlu'nun Roman ve Hikâyelerinde Yapı İncelemesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuz, D. (2011). *Red Kit ve Tarkan Çizgi Romanlarının Yapısal Açından Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuz, M. (1996). *Masalların Eğitim İşlevleri ve Dil Öğretimindeki Yeri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yazar, Ş. (2011). *Heinrich Böll'ün "Babasız Evler" Romanında Çocuk Teması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Yazıcılar, S. (2013). *Cahit Zarifoğlu'nun Eserlerinde Dini ve Manevi Unsurlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yenen, Y. (2007). *Cahit Uçuk'un Masallarında Dil ve Çocuk Eğitimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

- Yıldırım Bilgen, D. (2017). *1970- 2015 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Şiir Kitaplarındaki Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, E. (2012). *Şiirin Türkçe Eğitimindeki İşlevi ve İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerin Yerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Yıldırım, H. (2006). *Doğan Kardeş Dergisi'nde Yer Alan Metinlerin Tür, İçerik Ve Anlatım Özelliklerinin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi (76-150. Sayı)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Yıldırım, İ. (2013). *Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Resimli Dünya Dergisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis.
- Yıldız, A. (2016). *Ernest Harms ve Ronald Goldman'ın Dini Gelişim Kuramları Bağlamında Dînî İçerikli Çocuk Kitapları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, Ç. (2009). *İlköğretim Öğrencilerinin Çocuk Kitaplarına İlişkin Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yılmaz , S. (1998). *Okul Öncesi Dönemdeki Normal İşiten ve İşitme Engelli Öğrencilerin Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Çocuklara Kitap Okuma Davranışlarının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz Önal, Ş. (2017). *Nazlı Eray'ın Öykülerinde Yapı ve İzlek* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Yılmaz, A. (2017). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında İmgelem Gücü ve Masal Kitabı İllüstrasyonları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Samsun.

- Yılmaz, H. (2017). *Koray Avcı Çakman'ın Eserlerinde Çocuklara Yönelik Ekoeleştirel İletiler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Yılmaz, N. (2012). *Türk Çocuk Edebiyatı Kitaplarındaki Çocuk Gerçekliğine Eleştirel Bir Bakış* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, N. (2013). *Çocuk Edebiyatı Bağlamında Bestami Yazgan Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Yılmaz, O. (2013). *Fatih Erdoğan'ın Eserlerinin Eğitsel Değerler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yılmaz, S. (2010). *Osman Şahin'in Hikâyeleri (Yapı-Tema-Anlatım)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, T. (2012). *Michael Ende' Nin "Momo" Adlı Eserinin Türkçe Çevirisine Eleştirel Yaklaşım* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmazoğlu, B. (2011). *Yeni Binyılın Çocuk Edebiyatından Bir Örnek: Talihsiz Serüvenler Dizisi'nin Türk Çeviri Yazın Dizgesindeki Yeri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yiğit, E. (2005). *Peyami Safa'nın Server Bedî İmzalı Polisiye-Macera Türündeki Eserlerinin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yol, F. (2015). *4-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarında Çocukluk Anlayışının İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yollu, P. (2010). *Bir Çocuk Yayını Olan Yeni Harfli Mektepli Gazetesi Nüshalarındaki Manzumelerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

- Yorulmaz, S. (2010). *Christine Nöstlinger'in "Konrad Oder Das Kind Aus Der Konservenbüchse" Adlı Romanının Çeviri Bilimsel Ölçütler Işığında İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yurtseven, H. (2011). *MEB Onaylı 100 Temel Eserde Yer Alan Çeviri Kitaplardaki İletilerin İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Uygunluğunun Türkçe Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yurtseven, L. (2011). *Annelerin Çocuklarına Hikâye Okumasının Çocukların Sosyal Beceri Gelişimine Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Zaim, T. (2012). *El-Arabiyyu's-Sagir Dergisi'nin Çocuk Edebiyatı Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Zelzele, E. (2015). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Hikâye Yazma ve Hikâye Öğretimi Konularındaki Bilgi ve Beceri Düzeylerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zillioğlu, Z.M. (1986). *Sinematografik Bilim-Kurgu Yayınlarının Çocukların Dünya Görüşünün Oluşumu Üzerindeki Etkileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Ziftçi, F. (2005). *Türk ve Alman Çocuklarına Seslenen Kitaplardaki Yetişkin Kahramanların Karakter Çerçeveleri Açısından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zivtci, N. (2005). *Alman Çocuk Edebiyatı'nda Türkçe'ye Çevrilen Örneklerin Çeviribilimsel Açidan İncelenmesi: Angela Sommer Bodenburg'un "Küçük Vampir" Eseri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Fadime ATALAY YAKAR

Doğum Yeri ve Tarihi: SİVAS-1985

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bölümü.

Yüksek Lisans Öğrenimi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı.

İş Deneyimi:

Çalıştığı Kurumlar:

Ortalar İlköğretim Okulu/ Susuz/ Kars- Sınıf Öğretmeni /Eylül 2007-Ağustos 2008

Yunus Emre İlköğretim Okulu/ Kargı/ Çorum- Sınıf Öğretmeni /Eylül 2008-Ağustos 2010

Atatürk İlköğretim Okulu/ Kargı/ Çorum- Sınıf Öğretmeni /Ağustos 2010-Ağustos 2011

Isparta İl Milli Eğitim Müdürlüğü/ Merkez/ Isparta- Sınıf Öğretmeni /Eylül 2011-Mart 2015

Fatih İlkokulu/ Merkez/ Isparta- Sınıf Öğretmeni /Mart 2015- Halen

İletişim:

E-posta Adresi : fatalayakar@gmail.com

Tarih : Mayıs-2019